

Factsheets

Inhoud

Leeswijzer	3
Algemeen.....	4
1. Beleid in Amersfoort	4
Omgeving.....	7
2. Langs Eem en Spoor	7
3. Hoefkwartier.....	13
4. Gebiedsontwikkeling Bovenduist.....	16
5. Buitengebied van Amersfoort	20
6. Wonen.....	24
7. Mobiliteitstransitie	29
8. Parkeren.....	32
9. Publieke Mobiliteit	34
10. Omgevingsprogramma Maatschappelijke Voorzieningen	38
11. Vastgoed	40
12. Grondzaken	43
13. Ruimtelijke Investeringsagenda Amersfoort	46
Sociaal.....	48
14. Wijkplannen en gebiedsgericht werken	48
15. Asiel.....	51
16. Opvang bieden aan Oekraïense Ontheemden	55
17. Inburgering	57
18. Transformatie Jeugdhulp	60
19. Meedoen en rondkomen.....	63
20. Re-integratie en arbeidsmarkt	66
21. Jeugd & Onderwijs en onderwijshuisvesting	69
22. Psychische Kwetsbaarheid	72
23. Maatschappelijke opvang.....	75
24. Preventie	77
25. Gezondheid	80
26. Diversiteit en inclusie	83
27. Wet maatschappelijke ondersteuning en vergrijzing.....	86
28. Overzicht uitvoering sociaal domein	89
29. Centrumregeling Uitvoering Sociaal Domein	92
Bedrijvigheid	95
30. Defensie	95

31.	Energietransitie.....	98
32.	Netcongestie	101
33.	Warmtetransitie	103
34.	Geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem, (drink)water en dierenwelzijn	106
35.	Beheer en versnelling aanpak openbare ruimte, groen-blauw, biodiversiteit	109
36.	Programma Circulaire Stad.....	114
37.	Afval en diftar.....	117
38.	Citymarketing en Toerisme	120
39.	Kunst, Cultuur en evenementen	123
40.	Ontwikkeling Podiumkunsten – 2026.....	127
41.	Sport & Bewegen.....	130
42.	Integraal veiligheidsplan.....	133
43.	Veiligheidsregio Utrecht, maatschappelijke weerbaarheid en crisismanagement ...	135
44.	Handhaving	138
45.	Economie & Arbeidsmarkt.....	140
Bestuur		143
46.	Public affairs en regionale samenwerking.....	143
47.	Verbonden Partijen.....	146
48.	Samenspel met de stad: communicatie, participatie, right to challenge en bestuurlijke vernieuwing	148
49.	Informatiebeveiliging, Privacy en Informatie- en archiefbeheer	152
50.	Dienstverlening en klachten	155
51.	Open Overheid.....	158
52.	Lokale heffingen en belastingen.....	160

Leeswijzer

In deze bijlage vindt u de factsheets. De factsheets gaan over een breed scala aan onderwerpen met feitelijke informatie over de stand van zaken van thema's die met enige regelmaat onderwerp van gesprek zijn in de gemeenteraad. De factsheets zijn ingedeeld op basis van de nieuwe indeling van de raadscommissies. Op deze manier heeft u als raadslid alles snel en overzichtelijk bij de hand per commissie.

Algemeen

1. Beleid in Amersfoort

Kern dossier

In Amersfoort wordt beleid gemaakt voor bewoners, organisaties en ondernemers van onze stad. Hieronder volgt een overzicht van de beleidsdomeinen fysiek en sociaal en de beleidsstukken die eronder vallen. Dit is nadrukkelijk geen totaaloverzicht van het gemeentelijk beleid. Daarnaast is er ook wet- en regelgeving die bepalend is voor de uitvoering en gemeentelijke dienstverlening.

Doelstelling/ korte omschrijving

In het fysieke domein werken we met de instrumenten en beleidscyclus van de [Omgevingswet](#) en de [Omgevingsvisie Amersfoort 2030-2040](#). Beleid binnen het sociaal domein valt onder het [Beleidskader Inclusieve Stad 2021-2026](#) met bijbehorend [Uitvoeringsprogramma 2025-2026](#). Daarnaast is er een gebiedsgericht omgevingsprogramma waarin het sociaal domein en fysiek domein bij elkaar komen. Dit is het [Omgevingsprogramma Liendert](#).

Stand van zaken

Fysiek domein

Vastgestelde omgevingsprogramma's (OP) en deelomgevingsprogramma's (DOP)	(Deel)omgevingsprogramma's in ontwikkeling
<ul style="list-style-type: none"> • OP Groen Blauw • DOP 1 Parkeren • DOP Dierenwelzijn • OP Wij Liendert • OP Werklocaties • OP Hoogland West • OP Mobiliteit • DOP biodiversiteit • OP Vermindering omgevingslawaaï - Actieplan geluid 2024-2028 • OP Horeca en terrassen • OP Volkshuisvesting • OP Circulaire Stad 	<ul style="list-style-type: none"> • Startnotitie OP Energie + RIB • Startnotitie DOP Stadswarmte + RIB • Startnotitie DOP Geluid, Luchtkwaliteit en omgevingsveiligheid + RIB • Startnotitie OP Langs Eem en Spoor + RIB + RIB • DOP Op weg naar minder huishoudelijk Afval in 2040, peiling oktober 2023. • OP Erfgoed gemeente Amersfoort 2026-2040, wensen en bedenkingenprocedure in commissie Omgeving 15-04-2026. • Startnotitie OP Maatschappelijke voorzieningen

Sociaal domein

Uitvoeringsprogramma's en beleid	Monitoring
<ul style="list-style-type: none"> • Samen aan de slag voor een inclusieve stad, uitvoeringsprogramma 2023-2024(link is extern) • Samen aan de slag voor een inclusieve stad, uitvoeringsprogramma 2025-2026 • Wonen en zorg in Amersfoort • Uitvoeringsprogramma Jeugd & Onderwijs • Toegankelijk Amersfoort • Amersfoortse anti-discriminatie aanpak • Diversiteitskristal • Regenboogstad Amersfoort • Vluchtelingen in Amersfoort • Inkoop hulp en ondersteuning sociaal domein • Uitvoeringsprogramma Meedoen en Rondkomen • Regiovisie specialistische jeugdhulp regio Amersfoort • Regiovisie 'Samen in de wijk' (beschermd wonen) • Regioplan Samen Sterker Eemland 2024-2026 • Transformatie Jeugd • Wijkplannen Sociaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Amersfoort in cijfers • Monitor Inclusieve Stad 2025 • Clientervaringsonderzoeken • Klantreizen • VNG waarstaatjegemeente.nl • Gezondheidsatlas GGD

Korte en lange termijn activiteiten

- De werkwijze en rol van de raad bij omgevingsprogramma's is recent in de [commissie Omgeving van 18-11-25](#) geëvalueerd.
- In 2026 zal een bestuursopdracht voor actualisatie van de Omgevingsvisie worden voorbereid. Ook de omgevingsprogramma's worden periodiek geactualiseerd.
- In 2026-2027 vindt er een herziening van het beleidskader Inclusieve Stad plaats.
- De regiovisie voor specialistische jeugdhulp wordt ook in 2026 herijkt.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Onder de Omgevingswet is de raad bevoegd om de Omgevingsvisie vast te stellen. Daarnaast stelt de gemeenteraad het Omgevingsplan vast. Omgevingsprogramma's worden vastgesteld door het college na een wens en bedenkingenprocedure in de raad. Op [p. 94-95 van de Omgevingsvisie](#) staat beschreven welke werkwijze wordt gehanteerd bij het opstellen of herijken van beleid onder de Omgevingsvisie. Binnen het sociaal domein wordt er invulling gegeven aan verschillende wettelijke taken. Deze wettelijke kaders worden beschreven op p.196 e.v. van het [Beleidskader Inclusieve Stad 2021-2026](#).

Betrokkenheid externen

In [hoofdstuk 4 van de Omgevingsvisie](#) staat beschreven welke participatie er plaatsvindt bij het vaststellen of herijken van de omgevingsvisie, (deel)omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan.

De gemeente werkt samen met een veelheid aan partners, professionals, vrijwilligers en inwoners aan gelijke kansen, preventie en ondersteuning en zorg in de wijken. Voor een beknopt overzicht van een aantal van onze contractpartners, zie factsheet 'Overzicht uitvoering sociaal domein.' Ervaringen van inwoners zijn belangrijk om het beleid en de uitvoering daarvan te verbeteren. In de [Denktank Inclusieve Stad](#) zitten betrokken stadsgenoten. Zij delen hun kennis en ervaringen en geven advies aan de gemeente over sociale thema's. De Denktank Inclusieve Stad wordt in 2026 geëvalueerd. Ook werken we met ervaringsdeskundigen.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Beleid wordt al snel gesplitst in sociaal en fysiek, ook in deze factsheet. Terwijl de gemeente beleid moet maken voor alle inwoners van de stad. De uitdaging ligt in het realiseren van meer samenhang tussen de verschillende domeinen en beleid dat aansluit op ervaringen van bewoners van de gemeente.

Ook de monitoring en het digitaal toegankelijk maken van het beleid vraagt de komende jaren nog extra inzet.

Betrokken afdelingen:

Bestuur, Strategie & Veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

Stad & Ontwikkeling. Afdelingsmanager: Johan Boelhouwers

Omgeving

2. Langs Eem en Spoor

Kern dossier

Aan de westkant van de binnenstad komt een nieuw stadsdeel: Langs Eem en Spoor. Het stadsdeel bestaat uit de 5 deelgebieden Wagenwerkplaats, Trapezium, Eemplein, De Nieuwe Stad en Kop van Isselt. Ze liggen rondom het Soesterkwartier. In Langs Eem en Spoor komen ruim 5.000 nieuwe woningen in verschillende typen, groottes en prijsklassen. Daarbij komt een kleiner deel nieuwe kantoren en (zorg)voorzieningen in combinatie met sterke levensaders: goede verbindingen met de bestaande scholen, winkels en andere voorzieningen in het Soesterkwartier en de rest van Amersfoort.

We werken aan verbindingen voor fietsers en voetgangers tussen de nieuwe gebieden en haar omgeving, zoals Soesterkwartier, Station Amersfoort Centraal, Jericho/Jeruzalem en de binnenstad (samenbindend raamwerk). We richten de Amsterdamseweg opnieuw in en maken deze prettig om over te steken. We verbinden het Soesterkwartier met de Eem, met de toekomstige parkzones op Kop van Isselt en met de voorzieningen op de Wagenwerkplaats. [Kaart Langs Eem en Spoor](#)

Doelstelling/ korte omschrijving

Langs Eem en Spoor maakt onderdeel uit van de ‘grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie Spoorzone en A1-zone Amersfoort’ (Nationale Omgevingsvisie Extra). Amersfoort heeft met het Rijk en de provincie Utrecht afspraken gemaakt over grootschalige woningbouw in de Spoorzone/A1-zone. Door binnenstedelijk én aan de rand van de stad te bouwen benut Amersfoort de binnenstedelijke ruimte optimaal nabij voorzieningen en openbaar vervoer en wordt tegelijkertijd ook voorzien in de behoefte aan eengezinswoningen in groen-stedelijke woonmilieus aan de rand van de stad. Op deze manier tasten we het groene buitengebied niet onnodig aan.

In Langs Eem en Spoor komen ongeveer 5.500 nieuwe woningen van uiteenlopende grootte en prijsklasse. Ook zorgen we voor diverse soorten van werkruimtes, ateliers, werkplaatsen, en kantoorruimte. En uiteraard dienen ook voorzieningen met het aantal bewoners mee te groeien, zowel in de omliggende gebieden als in de gebiedsontwikkelingen. We geven veel aandacht aan de openbare ruimte en aan goede verbindingen. Waar je elkaar kunt ontmoeten bij pleinen en op het water. Zo wordt het een hoog stedelijk levendig gebied.

In het concept omgevingsprogramma Langs Eem en Spoor, “gezond samenleven in de compacte stad” in wording geven we aan welke doelen en ambities we nastreven voor de verdere ontwikkeling van de gebieden en de verbindingen tussen de gebieden in Langs Eem en Spoor. Die doelen komen voor het grootste deel uit de omgevingsvisie en de thematische omgevingsprogramma's. Voor Langs Eem en Spoor werken we de keuzes die in de Omgevingsvisie zijn gemaakt, zoals voor verdichting en een lage parkeernorm, verder uit.

Stand van zaken

Hieronder volgt per deelgebied/project de stand van zaken:

Wagenwerkplaats

- Vanaf 2014 zijn de gemeente en de grondeigenaren van de Wagenwerkplaats, de NS en De Rijtuigenloods BV, gezamenlijk bezig om plannen te maken om het voormalige

onderhoudsterrein van de NS te transformeren naar een gebied waar gewoon, gewerkt en gerecreëerd kan worden.

- Op 9 juli 2019 heeft de gemeenteraad het [Masterplan Wagenwerkplaats](#) vastgesteld. Een uitkomst was dat het terrein van de Wagenwerkplaats in drie deelgebieden werd verdeeld: West, Midden en Oost. De raad heeft besloten dat voor deelgebied West en Midden het bestemmingsplan uitgewerkt kon worden. Het [Bestemmingsplan West en Midden](#) is op 9 juli 2024 door de raad vastgesteld en onherroepelijk geworden op 30 augustus 2024. Daarna heeft NS een tender georganiseerd om een ontwikkelaar te selecteren die de grond gaat kopen en het programma (ca. 500 woningen) gaat realiseren. In maart 2026 is de winnende ontwikkelaar bekend.
- Wat betreft het deelgebied Oost heeft de raad aangegeven dat het programma intensiever mocht worden met meer wonen en werken. Voor deelgebied Oost is de [kaderstellende notitie](#) op 23 maart 2021 vastgesteld door de gemeenteraad en op 9 juli 2024 het [Uitwerkingsvoorstel/Stedenbouwkundig Plan](#). Dit plan wordt de komende jaren vertaald in een omgevingsplan.
- De herontwikkeling van de Wagenwerkplaats vindt in principe in z'n geheel plaats voor rekening en risico van de twee grondeigenaren, vooralsnog is dat de NS en De Rijtuigenloods BV. Over de kosten van de gemeente zijn al afspraken gemaakt met de NS in een anterieure overeenkomst. Het proces met De Rijtuigenloods BV loopt nog.

Trapezium woningbouw

- In december 2021 heeft de gemeenteraad het [besluit afronding schetsontwerpfase en kredietaanvraag](#) genomen om krediet beschikbaar te stellen voor de grondaankoop en de verdere ontwikkeling en realisatie van het Huis voor de Stad op de Trapezium-locatie. Ook heeft de raad het besluit genomen om de scope van [de grondexploitatie Puntenburg-Eemkwartier](#) aan te passen zodat de herontwikkeling van de rest van deze locatie naar woningbouw en de aanleg van openbare voorzieningen (Geertje Arendsiaan) en inrichting openbaar gebied (financieel) mogelijk wordt.
- December 2022 is de anterieure overeenkomst gesloten met grondeigenaar Heilijgers voor de woningbouw. Begin 2023 is in een gezamenlijk traject met initiatiefnemers Heilijgers en NEOO gestart met opstellen van een stedenbouwkundig ontwerp en concept kaders voor de ontwikkeling. Hierover is (meermaals) geparticipeerd met omwonenden. De participatie heeft geleid tot meerdere aanpassingen, waarvan de belangrijkste is dat de hoogte van het hoogteaccent is verlaagd van maximaal 17 naar 13 lagen hoog. Op 11 November 2025 heeft de gemeenteraad de [kaders voor de ontwikkeling](#) vastgesteld.
- Inmiddels is gestart met de uitwerking van de plannen richting uitwerkingsvoorstel.

Amsterdamseweg 122

- Begin 2021 is gestart met het verkennen van de mogelijkheden voor ontwikkeling van het kavel aan de Amsterdamseweg 122. Initiatiefnemer is Rovase. Januari 2022 heeft de gemeenteraad de [kaders voor de ontwikkeling](#) vastgesteld. Er is een concept uitwerkingsvoorstel opgesteld waarover op 8 juli 2024 participatie is georganiseerd. Over het voorstel moet nog een besluit genomen worden.

Soesterweg 342 (Van Rijnsoeverlocatie)

- Op 8 april 2022 is de gemeenteraad met een [collegebericht](#) geïnformeerd over de start van de ontwikkeling aan de Soesterweg 324. Initiatiefnemers zijn Schoonderbeek en Jongerius Invest.
- Op 27 februari is de [kaderstellende notitie](#) door de raad vastgesteld. Het uitwerkingsvoorstel is op 10 juni 2025 vastgesteld door het college. Hierover is de

raad met een [RIB](#) geïnformeerd. Eind 2025 is de anterieure overeenkomst afgesloten. De omgevingsvergunning (BuitenplanseOmgevingsPlanActiviteit) is aangevraagd en in behandeling.

Soesterweg 552-556

- Op 8 april 2022 is de gemeenteraad met een [collegebericht](#) geïnformeerd over de start van de ontwikkeling aan de Soesterweg 552-556. Initiatiefnemers zijn OME (een samenwerking van LATEI en Schoonderbeek) en SRO. Op 4 juli 2023 is de [kaderstellende notitie](#) vastgesteld.
- Tijdens de uitwerkingsfase is mede door gewijzigde inzichten bij initiatiefnemers het project vastgelopen. Dit heeft geleid tot een scopewijziging en het uitstappen van SRO als initiatiefnemer. Vanwege de scopewijziging zijn op 16 december 2025 [hernieuwde kaders](#) vastgesteld door de raad. Inmiddels is gestart met de uitwerking van de plannen richting uitwerkingsvoorstel.

De Nieuwe Stad

- In 2013 is gestart met het ontwikkelen van ideeën voor De Nieuwe Stad. Het doel is om een fabrieksterrein te transformeren naar een gebied met een mix van functies zoals wonen, werken, evenementen, cultuur (Fluor), horeca (Zandfoort aan de Eem), parkeren en prettige openbare ruimte.
- Dat heeft geleid tot het [Ambitiedocument 1.0](#) dat april 2025 is vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het voorleggen van plannen op basis van dit ambitiedocument ontstonden zowel bij omwonenden als in de gemeenteraad zorgen over de plek van hoogteaccenten in het gebied. Daarop is een Actualisatie van de kaders van het Ambitiedocument 1.0 gemaakt. Dat is op 18 januari 2018 besproken met belanghebbenden uit de omgeving.
- Op 6 maart 2018 is de [Actualisatie van het Ambitiedocument 2.0](#) vastgesteld door de gemeenteraad. In 2019 is daarop besloten om één integraal Stedenbouwkundig plan te maken, uitgaande van de participatiegids, om alle functies zoals het woon- en werkprogramma, de ontsluiting en parkeren goed op elkaar af te stemmen en op te lossen en voor te leggen aan de omgevingen de raad.
- Op 25 januari 2022 is de [Kaderstellende notitie](#) door de raad vastgesteld. In februari 2022 heeft de eerste participatie ronde plaatsgevonden in de vorm van een “Stadssafari” om de eerste reacties op te halen op het Stedenbouwkundig Plan. Het [Uitwerkingsvoorstel/ Stedenbouwkundig Plan](#) is 4 oktober 2022 door de raad vastgesteld .
- Het uitwerkingsvoorstel is s vertaald in een [Gewijzigde vaststelling chw Bestemmingsplan De Nieuwe Stad](#) dat op 17 september 2024 door de raad is vastgesteld. Daarna is er één beroep ingediend. Voor het bestemmingsplan heeft de raad op 24 februari 2026 een reparatiebesluit genomen zodat het voldoet aan de nieuwe beleidsregels. Het is nu wachten op een uitspraak van de Raad van State. Afhankelijk van de uitspraak kunnen vervolgens de gronden van kamer 3 en 4 (Zandfoort aan de Eem) van De Nieuwe Stad door de gemeente verkocht worden om ontwikkeld te worden.
- Voor kamer 10 en 2 zijn 2 aparte procedures gevolgd. Die vergunningen zijn onherroepelijk. Start bouw van Kamer 2 is in april 2026 en voor Kamer 10 begin 2027.

Kop van Isselt

- Op 22 februari 2022 heeft de raad het Ontwikkelkader Kop van Isselt vastgesteld ([Ontwikkelkader Kop van Isselt](#)).
- Daarmee kan Kop van Isselt de komende jaren worden ontwikkeld tot een vitaal stadsdeel met ruimte voor werken, wonen en verblijven. Een stadsdeel dat profiteert van

de nabijheid van de binnenstad, de ligging aan de Eem en de nabijheid van het buitengebied. Ook bij de uitwerking van het Ontwikkelkader wordt volop gelegenheid gegeven om te participeren door belanghebbenden.

- In de afgelopen 2 jaar is de gemeente met de marktpartijen in Kop van IJssel gekomen tot nieuwe afspraken over de ontwikkeling van het gebied. Hierover is de raad geïnformeerd met ([Collegebericht 2024-236](#)).
- Op [24 februari 2026](#) heeft de raad geen wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt ten aanzien van het aangaan van de Head of Terms overeenkomst door het college.

Vervolgstappen zijn:

- Raadsbesluit over openen grondexploitatie Kop van IJssel (medio 2026)
- Het opstellen uitwerkingsvoorstel inclusief participatie en bijbehorende overeenkomsten met marktpartijen over de realisatie. Start Q1 2026:
- Besluitvorming college en raad over uitwerkingsvoorstel en overeenkomsten (voorzien: Q3 2027).

Samenbindend Raamwerk

- In december 2023 heeft de raad [het samenbindend raamwerk voor bovenwijkse voorzieningen en verbindingen Langs Eem en Spoor en Soesterkwartier](#) vastgesteld. Dit zijn vooral ingrepen in de openbare ruimtestructuur tussen de diverse deelgebieden. Denk hierbij aan routes langs en over de Eem, de Amsterdamseweg en de aansluiting op de noordzijde van Amersfoort Centraal.
- Momenteel wordt gewerkt aan de uitwerking van varianten voor de oversteek van de Amsterdamseweg ter hoogte van de Puntenburgerlaan. De uitkomst hiervan is bepalend voor het verdere ontwerp van de Amsterdamseweg en de fietsroute over de Puntenburgerlaan van Kop van IJssel en Station Amersfoort Centraal.
- Daarnaast wordt het ontwerptraject opgestart voor het Mondriaanplein en de Mondriaanlaan tot aan De Nieuwe Poort.

Wijkperspectief en Uitvoeringsagenda Soesterkwartier

- In 2020 is de Samenwerkingsovereenkomst Vitale Wijk aanpak Soesterkwartier met provincie Utrecht ondertekend, waarmee Amersfoort kon aanhaken bij het provinciebrede programma Vitale Wijken. Vanaf 2021 tot begin 2022 zijn in coproductie met de wijk het Wijkperspectief en de Uitvoeringsagenda Soesterkwartier opgesteld.
- Dankzij de provinciale subsidie zijn bijna veertig projecten met en voor de wijk in uitvoering gebracht.
- In 2024 is een nieuwe aanvraag Regiodeal voorbereid door de vier betrokken Utrechtse gemeenten en de provincie. Het college van Amersfoort heeft besloten om de wijk aanpak van Liendert voor te dragen.
- De Uitvoeringsagenda van het Soesterkwartier wordt dit jaar afgerond, zoals overeengekomen met de provincie. De doelen uit het Wijkperspectief reiken verder dan dit jaar. De noodzaak voor extra aandacht voor het Soesterkwartier vraagt om voortzetting van de samenwerking met en in de wijk. De gemeente staat nu voor de belangrijke keuze of er vervolg kan worden gegeven aan deze samenwerking of dat de inzet terugvalt naar de situatie voor het Wijkperspectief Soesterkwartier.

Korte en lange termijn activiteiten

Korte termijn (2026):

1. Omgevingsprogramma: in het najaar volgt besluitvorming met wensen en bedenkingen vanuit de raad en besluitvorming.
2. Nadere uitwerking van de plannen voor de deelgebieden en projecten.
3. Concretisering en uitvoering van de diverse maatregelen uit het samenbindend raamwerk.

Lange termijn:

1. Nadere uitwerking van de plannen voor de deelgebieden en projecten.
2. Concretisering en uitvoering van de diverse maatregelen uit het samenbindend raamwerk.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad heeft diverse bestuurlijke producten van de deelgebieden en projecten vastgesteld. Alle raadsbesluiten over Langs Eem en Spoor zijn terug te vinden in het [Dossier Langs Eem en Spoor in raadsinformatie](#). Een aantal belangrijke besluiten op een rij:

- In juli 2019 heeft de raad de [ontwikkeling Langs Eem en Spoor](#) vastgesteld.
- In 2022 is het [samenhangend verhaal Langs Eem en Spoor](#) besproken.
- In 2023 is de [Omgeving Impact Analyse behandeld](#) (RIB2023-072), [bijlage 1](#) en [bijlage 2](#).
- In 2023 heeft de raad [het samenbindend raamwerk voor bovenwijkse voorzieningen en verbindingen Langs Eem en Spoor en Soesterkwartier](#) vastgesteld.
- Februari 2025 heeft het college de [startnotitie Omgevingsprogramma Langs Eem en Spoor](#) vastgesteld.

Voor wat betreft Langs Eem en Spoor leggen wij u geregeld ter besluitvorming ‘tussenproducten’ vanuit de deelgebieden en projecten voor.

Betrokkenheid externen

Bij de uitwerking van de planontwikkeling van Langs Eem en Spoor is een groot aantal partijen betrokken naast de gemeente. Denk aan de bewoners uit de omliggende wijken, de ondernemers, projectontwikkelaars, woningcorporaties, provincie, rijk, stedelijke belangengroeperingen, etc.

In 2025 is een kwaliteitsteam opgericht. Dit team bestaat uit een aantal externe deskundigen op het gebied van groen, leefbaarheid, hoog stedelijkheid, wonen, werken, voorzieningen, geluid, mobiliteit etc. In 2025 heeft het kwaliteitsteam het college [geadviseerd](#) over het concept omgevingsprogramma Langs Eem en Spoor. Voor de jaren 2026 en 2027 vragen wij hen te reflecteren op de kwaliteit van de projecten en planproducten voor de hoogstedelijke ontwikkeling van Langs Eem en Spoor in relatie tot het omgevingsprogramma.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Er zijn verschillende afhankelijkheden zoals netcongestie, bereikbaarheid en stikstof. Er sprake van een complexe opgave met verschillende ambities, verwachtingen en langjarige afspraken (rijk, provincie) en contracten.

Financieel: 1: ontoereikende dekking. De ambities voor het gebied Langs Eem en Spoor en de verankering en verbinding met de omliggende wijken zijn groot. Voor een aantal fysieke ingrepen is nog [geen volledige financiële dekking aanwezig](#). Het niet tijdig beschikbaar hebben

van de dekking kan tot vertraging in aanleg leiden (en eventueel voor vertraging in de projecten als het rand voorwaardelijke ingrepen betreft).

Financieel 2: door de status 'grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie Spoorzone en A1-zone Amersfoort' heeft Amersfoort forse bijdragen ontvangen van het Rijk en ook de provincie heeft 22 miljoen toegezegd. Daar hoort bij dat de prestaties, zoals de bouw van voldoende (betaalbare) woningen en binnen afgesproken termijnen, worden geleverd. Spant de gemeente zich onvoldoende in, bestaat het risico op (gedeeltelijke) terugbetaling.

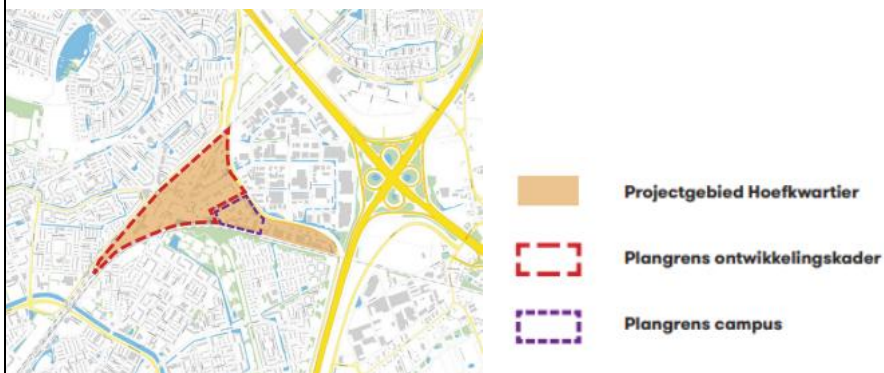
Gebiedsontwikkeling op deze schaal zijn lange processen. Gedurende dit soort langdurige ontwikkelingen krijgen we te maken met macro-economische ontwikkelingen die lastig lokaal te beïnvloeden zijn (zoals bouwkostenstijging, veranderende vastgoedmarkt etc.). Ook stikstof, geluid en met name netcongestie zijn ontwikkelingen die invloed krijgen op de projecten (vertraging, aanpassing programma ed.).

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

3. Hoefkwartier

Kern dossier

Hoefkwartier is een kantoorgebied met een aantal grote onderwijsinstellingen (ROC, MBO, SOMT). Het gebied verandert naar een wijk waar het fijn is om te wonen, werken, leren en ontspannen. Het gaat om transformatie van bestaande panden, om sloop/ nieuwbouw en de herinrichting van het openbaar gebied. Streven is 5.000 arbeidsplaatsen te behouden en 3.500-4.000 woningen toe te voegen. Grond is, naast het openbaar gebied en het P&R terrein, in privaat eigendom. In onderstaand plaatje is het plangebied Hoefkwartier aangegeven.

Voor het gebied aangeduid met 'plangrens ontwikkelkader' zijn spelregels opgesteld voor de ontwikkelingen van private partijen en is een schets opgenomen voor de herinrichting van het openbaar gebied door de gemeente. Plannen binnen dit gebied worden getoetst aan het ontwikkelkader (15 oktober 2024 geactualiseerd vastgesteld). De ambities uit het ontwikkelkader worden bewaakt via een monitoringsrapportage die jaarlijks aan de raad wordt gestuurd.

Binnen het gebied aangeduid met 'plangrens campus' is de structuurvisie de Hoef West van januari 2017 van toepassing. Hierin is de ambitie opgenomen een campus te realiseren. Daarvoor moet nog een plan worden opgesteld alvorens initiatieven in dit gebied zelfstandig tot ontwikkeling kunnen komen.

Zie [Hoefkwartier | Gemeente Amersfoort](#) voor meer informatie. Hier is ook een link opgenomen naar de:

- structuurvisie van januari 2017
- het geactualiseerde ontwikkelkader van 15 oktober 2024
- het vastgestelde Voorlopig Ontwerp (VO) voor het openbaar gebied
- de laatste monitoringsrapportage van januari 2025

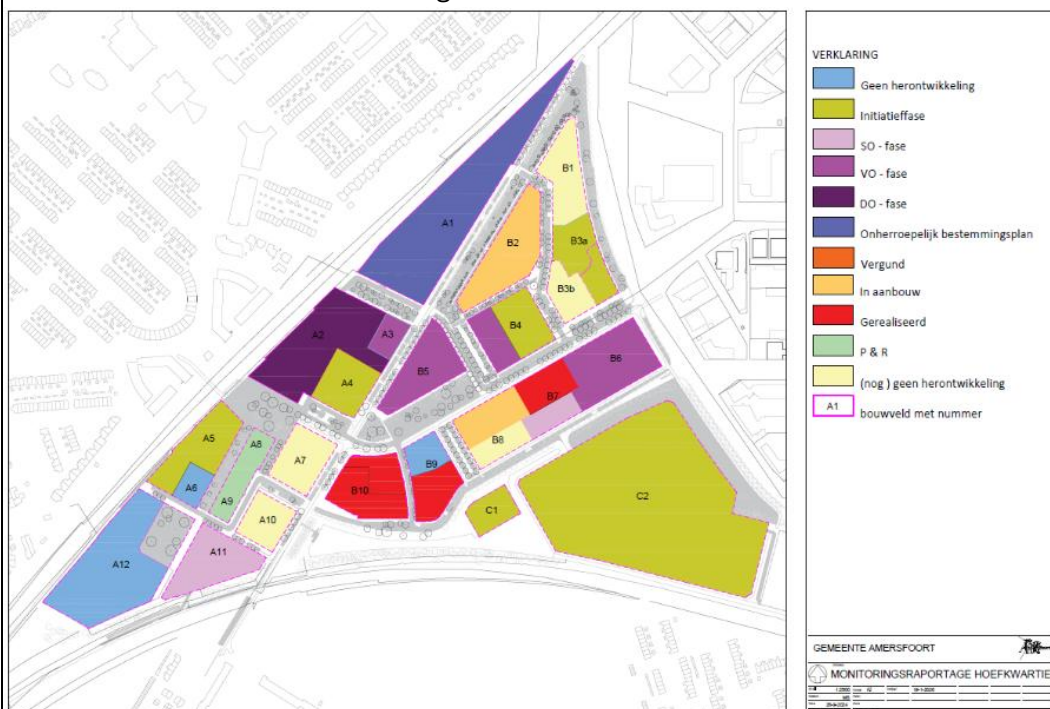
Doelstelling/ korte omschrijving

Hoefkwartier te transformeren naar een duurzaam, levendig en gemengd stuk stad. De ambitie is de werkgelegenheid (5.000 arbeidsplaatsen) in Hoefkwartier te behouden, het onderwijs uit te breiden en circa 3.500 tot maximaal 4.000 woningen toe te voegen met de benodigde bijbehorende voorzieningen (voor zover niet aanwezig in de omgeving) en een kwalitatief goede openbare ruimte die past bij het gemengde woon/werkgebied.

Stand van zaken

Er zijn de afgelopen jaren 351 woningen in Hoefkwartier gerealiseerd, waarvan 83 in het campus gebied. Er zijn 456 woningen in aanbouw. Daarnaast zijn er tijdelijke woningen in 3 panden en heeft de gemeente twee panden aangekocht en hierin tijdelijke opvang voor Oekraïense vluchtelingen gerealiseerd.

De ontwikkelvelden van het Hoefkwartier worden parallel aan elkaar ontwikkeld, waardoor de projecten in verschillende fasen verkeren. De gemeente kan zeer beperkt sturen op de planning van deze projecten, omdat het om privaat eigendom gaat, dus afhankelijk is van wanneer de eigenaar tot ontwikkeling wil komen. In onderstaande afbeelding staat weergegeven in welke fasen de verschillende ontwikkelingen zich bevinden.

Het openbaar gebied rondom de Lichtpenweg 6 is ingericht. Er wordt gewerkt aan het Definitief Ontwerp (DO) voor de herinrichting van de Netwerklaan en de realisatie van het Hoefpark. En aan het DO voor de Printerweg.

Korte en lange termijn activiteiten

Korte termijn (voor de zomer 2026):

- Monitoringsrapportage over het jaar 2025 afronden;
- Hoefcafé 28 mei;
- Vaststelling omgevingsplan Plotterweg 38;
- Vaststelling DO voor de herinrichting van de Netwerklaan en Hoefpark;

Lange termijn:

- Voor de bouwplannen: uitwerkingsvoorstellen maken en Ruimtelijke Ordenings- procedures doorlopen, realisatie woningen;
- Openbaar gebied: gefaseerd DO maken van het gehele projectgebied en herinrichten;
- Afweging scope: project gestart met een faciliterende rol voor de gemeente, gedurende het project al meer regierol gekregen (gebiedsbijdrage, Hoefkwartiermakerstafel, ontwikkelkader/ Milieueffectrapportage (MER), woonprogramma).

Onderdelen als slim verkeer- en mobiliteitssysteem, het collectief parkeren, collectieve energievoorzieningen en een visie voor de SOMT-campus komen zonder regie van de gemeente tot nu toe niet tot stand. De vraag is of de gemeente daar een grotere rol in moeten gaan spelen.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad heeft inhoudelijke en financiële kaders vastgesteld. Inhoudelijke kaders met het Ontwikkelkader en de financiële kaders in de gebiedsexploitatie (31 januari 2023). De rol van de raad bij de uitwerking is het vaststellen van wijzigingen van het omgevingsplan of een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (bopa) procedure voor de verschillende deelplannen. De raad wordt middels raadsinformatiebrieven geïnformeerd over uitwerkingsvoorstellen en de monitoringsrapportage.

Betrokkenheid externen

Met initiatiefnemers zijn er bijeenkomsten over centrale thema's. Daarnaast wordt met iedere initiatiefnemer apart over de planvorming van het betreffende deelplan gesproken. Overige belanghebbenden worden betrokken door de organisatie van Hoefcafe's. Voor de 'placemaking en positionering' is een Hoefkwartiermakerstafel opgericht. Vanuit iedere groep belanghebbenden zit hier iemand aan tafel, er is een onafhankelijke trekker.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Financieel:

- Kostenverhaal risico: er moet voldoende waardecreatie zijn per kavel om de benodigde investeringen met het kostenverhaal te kunnen dekken. De stapeling van opgaven legt een druk op de waardecreatie. Daarnaast is niet zeker of en wanneer iedere kavel tot ontwikkeling komt, terwijl er voor dekking van alle gemeentelijke kosten van wordt uitgegaan dat nagenoeg iedere kavel tot ontwikkeling komt;
- Grondopbrengsten: macro-economische ontwikkelingen hebben invloed op bouwkosten en vastgoedwaarde waardoor grondopbrengsten lager kunnen uitvallen;
- Subsidies; in de gebiedsexploitatie wordt uitgegaan van het verkrijgen van Woningbouwimpuls(SBI)-subsidie, daar zijn voorwaarden qua planning en woningaantallen aan gekoppeld.

Kwaliteit:

- Onvoldoende differentiatie bij de invulling van het woonprogramma;
- Onvoldoende realisatie van werkmeters;
- Door de stapeling van opgaven ontstaat er druk op alle kwaliteitsaspecten.

Maatschappelijk:

- In het gebied werken en wonen al mensen. Tegelijk vinden er grote bouwprojecten plaats. Daardoor ontstaat overlast. Dat gaat meerdere jaren duren;
- De openbare ruimte is nog niet ingericht als woongebied, terwijl er steeds meer mensen komen te wonen;
- De balans in de verhouding tussen tijdelijke doelgroepen en permanente bewoning voor een leefbare wijk.

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

4. Gebiedsontwikkeling Bovenduist

Kern dossier

De gebiedsontwikkeling (en [doorbraaklocatie](#)) Bovenduist vormt een belangrijk onderdeel van de woningbouwopgave voor Amersfoort en is opgenomen in de Omgevingsvisie Amersfoort 2030-40. De gemeenteraad heeft in [juli 2021](#) en [oktober 2023](#) de hoofdlijnen vastgesteld voor de ontwikkeling van de nieuwe wijk Bovenduist. Deze kaders zijn vertaald naar een Ontwikkelkader dat [16 december 2025](#) is vastgesteld. Dit vormt het kader voor de verdere planuitwerking.

Uit onderzoek is gebleken dat het verkeer in Vathorst op sommige punten niet goed doorstroomt. Er is in 2016 door de gemeenteraad besloten een aantal aanpassingen te doen in Vathorst, waaronder de realisatie van een nieuwe ontsluitingsweg voor Vathorst. In [2023](#) is hierover een bestuursovereenkomst gesloten tussen Amersfoort en de gemeente Bunschoten en in [oktober 2025](#) is de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken. Deze nieuwe wegverbinding is randvoorwaardelijk voor het kunnen realiseren van de wijk Bovenduist.

In samenhang met de afronding van Vathorst en de nieuwe gebiedsontwikkeling Bovenduist is er een groeiende behoefte aan meer groene ruimte om te recreëren. Met de ontwikkeling van drie gebieden in Over de Laak (Waterrijk, 't Hammetje en Speelpolder) is hierin een stap gezet. Voor Bovenduist geldt daarbij dat het op grond van de provinciale verordening een verplichting is om groen/recreatief gebied mee te laten groeien met nieuwe uitbreidingslocaties (Groen Groeit Mee). Hiertoe zetten we in op het verkrijgen van meer grondposities in het gebied Over de Laak om zodoende steeds meer ruimte voor recreatie en groen te creëren. Ook werken we aan een toekomstperspectief op de stortlocatie van Renewi, aan de Lindeboomseweg. Daarin verkennen we wat de mogelijkheden zijn om deze locatie – na afronding van de stortactiviteiten (huidige prognose: 2038 – 2040) – te kunnen benutten voor groen, recreatie en mogelijk ook (deels) duurzame energieopwekking.

Doelstelling/ korte omschrijving

1. De realisatie van een nieuwe wijk volgens vastgesteld ontwikkelkader: woningbouw (3.000-3.300), bedrijventerrein (11 hectare), bijbehorende (maatschappelijke) voorzieningen (7,5 hectare), wijkconomie en openbaar gebied met ruimte voor vervoer, beweging, ontmoeting en ecologie. Met de ontwikkeling van Bovenduist wordt bijgedragen aan de ambitie om voldoende passende en betaalbare woningen in een gevarieerd aanbod en ruimte voor bedrijven te realiseren in de periode tot 2040.
2. De aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg die de Laan van Bovenduist in Vathorst verbindt met de A1/N199, inclusief onderdoorgang onder de Zevenhuizerstraat.
3. Uitbreiding van het groen/recreatieve gebied rond Vathorst en Bovenduist door verdere (door)ontwikkeling van Over de Laak en – op termijn – de stortlocatie van Renewi.

Stand van zaken

Naast de vaststelling van het ontwikkelkader voor Bovenduist is op 4 september 2025 de Hoofdlijnenovereenkomst gesloten tussen de gemeente Amersfoort en Vathorst Beheer. Vathorst Beheer vormt de ontwikkelcombinatie (bestaande uit Heijmans, BPD, AM, Dura Vermeer en De Alliantie) die samen met de gemeente Amersfoort ieder voor 50 % aandeelhouder is van Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV). In de Hoofdlijnenovereenkomst is het uitgangspunt vastgelegd om Bovenduist - in het verlengde van

Vathorst - te ontwikkelen via de publiek private samenwerking (PPS) Ontwikkelingsbedrijf Vathorst. Deze afspraken worden nader uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst en parallel daaraan start OBV met de voorbereidende werkzaamheden c.q. de uitwerking van het ontwikkelkader Bovenduist. In de aanloop naar het sluiten van de Hoofdlijnenovereenkomst is de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld hierover haar wensen en bedenkingen te uiten middels een peiling in [oktober 2024](#).

Als onderdeel van de Hoofdlijnenovereenkomst zijn ook afspraken gemaakt over de beoogde bijdrage vanuit de gebiedsontwikkeling Bovenduist aan de nieuwe ontsluitingsweg, evenals afspraken over de grondposities van Vathorst Beheer in het gebied Over de Laak. Doel is dat deze door de gemeente worden overgenomen met het oog op de gewenste groen/recreatieve ontwikkeling in dit gebied. Daartoe is een nieuw project opgestart in Over de Laak, gericht op het maken van een actueel gebiedsplan c.q. ontwikkelkader voor dit gebied. Daarnaast is een eerste onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor de stortlocatie op de lange termijn.

Ten aanzien van de nieuwe ontsluitingsweg geldt dat eind 2025 de aanbesteding voor een twee-fasen-contract is gestart (eerste fase is ontwerp, tweede fase is realisatie). Voorzien is dat deze aanbesteding in het najaar van 2026 wordt afgerond, waarna het Voorontwerp (VO) en vervolgens Definitief Ontwerp (DO) kan worden opgesteld. Parallel daaraan vinden grondverwervingen plaats en wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen Rijkswaterstaat, provincie Utrecht, gemeente Bunschoten en gemeente Amersfoort.

Korte en lange termijn activiteiten

In aanvulling op hetgeen genoemd onder 'stand van zaken':

- De ontwikkeling van Bovenduist, de aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg en het nieuwe project Over de Laak hangen zeer nauw met elkaar samen. Daarom wordt gewerkt aan een overkoepelend financieel kader voor deze ontwikkelingen in de vorm van een gebiedsexploitatie.
- Voor de ontwikkeling van Bovenduist wordt gewerkt aan een strategie voor het planologisch-juridisch kader, waarin onder meer afwegingen gemaakt worden over het opstellen van één (wijziging van het) omgevingsplan voor het gehele gebied of een (wijziging van het) omgevingsplan per deelplan. Daarnaast wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor Bovenduist.
- Voor het nieuwe project Over de Laak is gestart met een beleidsinventarisatie en – onder de noemer 'starten voor de start' – met gesprekken met belanghebbenden in het plangebied.
- Perspectief voor Bovenduist is dat omstreeks 2029/2030 gestart kan worden met de bouw van de eerste woningen (na de reeds in aanbouw zijnde verplaatsbare woningen). Voorzien is dat de nieuwe ontsluitingsweg Vathorst gereed is begin 2030, ervan uitgaande dat geen beroep wordt ingesteld tegen de hiervoor benodigde wijzigingen van het omgevingsplan (zowel op Amersfoorts als op Bunschotens grondgebied) en dat geen onteigeningen nodig zijn.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De kaderstellende rol van de gemeenteraad wordt ingevuld door:

- Het vastgestelde ontwikkelkader Bovenduist;
- De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst met Vathorst Beheer en in de gelegenheid gesteld haar wensen en bedenkingen hierover kenbaar te maken (verwacht in mei/juni 2026);
- De vast te stellen gebiedsexploitatie (financieel kader, verwacht in juni/juli 2026). De gebiedsexploitatie bevat ook de volledige businesscase voor de nieuwe ontsluitingsweg;
- Het nog op te stellen beeldkwaliteitsplan Bovenduist (verwacht eind 2026/begin 2027)
- De bespreking van de uitgangspunten voor het nieuwe project Over de Laak (verwacht vanaf medio 2026) en – uiteindelijk – de vaststelling van het ontwikkelkader/gebiedsplan voor dit gebied.

De controlerende rol wordt bij de uitwerking ingevuld door:

- Jaarlijkse actualisatie gebiedsexploitatie Bovenduist/nieuwe ontsluitingsweg/Over de Laak;
- Raadsinformatiebrieven over uitwerkingsvoorstellen en over de grondexploitatie van OBV;
- Besluitvorming over (wijzigingen van het) omgevingsplan voor zowel Bovenduist als de nieuwe ontsluitingsweg.

Betrokkenheid externen

- Vathorst Beheer
- Ontwikkelingsbedrijf Vathorst
- Rijkswaterstaat
- Provincie Utrecht
- Gemeenten Bunschoten en Nijkerk
- Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO)
- Renewi

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

1. Planning nieuwe ontsluitingsweg – subsidie: het behalen van de beoogde planning voor de weg is randvoorwaardelijk voor de woningbouwontwikkeling van Bovenduist en essentieel om te voldoen aan de voorwaarden van de verkregen BO MIRT subsidie (ter dekking van een deel van de aanlegkosten van de nieuwe ontsluitingsweg). Een van de voorwaarden is dat in Bovenduist uiterlijk in 2030 is gestart met de bouw van 1.250 woningen.
2. De financiële haalbaarheid van de totale ontwikkeling Bovenduist is een risico vanwege het woningbouwprogramma (2/3e betaalbaar) enerzijds en de beoogde ambities anderzijds.
3. Er zijn een aantal aspecten die een risico vormen voor de planning van Bovenduist: netcongestie en de nieuwe uitruklocatie voor de brandweer. Bovenduist kan pas ('regulier') aangesloten worden op het elektriciteitsnet als de netuitbreiding Amersfoort Noord gereed is (actuele planning: 2033). Er wordt samen met Stedin gezocht naar tijdelijke oplossingen om toch in 2029 te kunnen starten. Om de

benodigde aanrijtiden voor de nieuwe woningen te halen moet de nieuwe uitruklocatie ([beoogd op de Olympus, in Vathorst](#)) van de brandweer gereed zijn.

4. Extra nieuwe ruimtevragers gaan ten koste van reeds gestelde ambities. Omdat Bovenduist een grootschalige, nog aan te vangen, uitbreidingslocatie betreft, wordt Bovenduist soms voor diverse functies gezien als potentiële locatie. In het ontwikkelkader en de grondexploitatie is geen rekening gehouden met functies die nu niet voorzien zijn. Later een bepaalde functie inpassen kan consequenties hebben voor andere ambities. Als dit aan de orde is zal hierover afgewogen besluitvorming moeten plaatsvinden, waarbij consequenties in beeld worden gebracht.
5. Vanuit de bewoners van de Zevenhuizerstraat bestaat weerstand tegen de aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg.

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

5. Buitengebied van Amersfoort

Kern dossier

Het buitengebied van Amersfoort (Heuvelrugzone, Hoogland West, Bovenduist, Laakzone/ Over de Laak, Hoevenlakense bos/Nijkerkerstraat, Stoutenburg) gaat veranderen. Op verschillende thema's en op verschillende schaalniveaus zijn er opgaven, knelpunten en ambities voor het buitengebied gesignaleerd:

- Er is een al een flinke recreatieve druk vanuit de stad. Met de toename van het aantal inwoners, wordt de druk steeds groter.
- De agrarische sector staat voor grote opgaven vanwege de problematiek rondom stikstof en bodemdaling.
- De zoektocht naar locaties voor natuur en bos, grootschalige energieopwekking, zwemwater en bekende en onbekende ruimtevragers vanuit de stad (sportvelden, volkstuinen, begraafplaatsen) gaat onverminderd door.
- Hoe gaan we om met (het overstromingsrisico van) onze Eem in relatie tot het veranderende klimaat?

De ruimtevragers voor het buitengebied zijn talrijk. Dit vraagt om keuzes, het benutten van koppelkansen en intensieve samenwerking met de regio.

Doelstelling/ korte omschrijving

Verschillende transitie en ontwikkelingen zoals hierboven benoemd, maken dat het buitengebied van Amersfoort verandert. Met een duidelijke visie op Groen en Landschap en een actieve gemeentelijke rol, houden we grip op de verandering, kunnen we tijdig handelen waar dat nodig is en kunnen we onze eigen richting voor het buitengebied stevig neerzetten binnen de regio, provincie en het Rijk.

Stand van zaken

We willen als stad groeien met behoud van onze kwaliteiten. We kiezen er daarom voor om slim te verstedelijken volgens het principe van nabijheid. Werk, school, winkels, gezondheidszorg, sport, recreatie, natuur, landschap: alles is vanuit huis zoveel mogelijk te voet of per fiets of met het ov goed bereikbaar. Daarom concentreren we wonen en werken rondom de Ov Knopen, maar creëren we ook juist aantrekkelijke en toegankelijke landschappen rondom de stad, met een hoogwaardig groen en blauw raamwerk voor recreatie, natuur, klimaatadaptatie en een natuur inclusieve kringlooplandbouw, ook voor de lokale voedselvoorziening.

Heuvelrug

Voor de Amersfoortse Heuvelrugzone is begin 2022 de visie [Gezond Groen](#) vastgesteld. Voor dit gebied zetten we primair in op vergroening en versterking van de robuustheid, de bosbeleving en het beter naar voren halen van de cultuurhistorische waarden.

Door een grillig internationaal politiek klimaat moet Defensie echter groeien, ook op de Heuvelrug (zie factsheet Defensie). De prioriteiten voor dit gebied verschuiven. Binnen de Gebiedssamenwerking Amersfoort tot Zeist (A-Z) is een ontwerpend onderzoek uitgevoerd met als resultaat een [Gebiedsperspectief](#), met de belangrijkste opgaven voor het gebied. De partijen (provincie Utrecht, Waterschap Vallei en Veluwe, Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, de gemeenten Amersfoort, Leusden, Soest en Zeist en het ministerie van

Defensie) hebben een nieuw [Bestuurlijk Akkoord \(2.0\)](#) ondertekend, waarin afspraken staan over de verdere samenwerking en de uitvoering van het Gebiedsperspectief.

Hoogland West

Het [Omgevingsprogramma Hoogland-West 2025-2030](#) vormt de basis voor de samenwerking binnen de [Zuidelijke Eemvallei beter in balans in 2050 | provincie Utrecht](#). Voor het gebied gelegen tussen de drie kernen Soest, Baarn en Amersfoort werken we met de provincie vanuit het programma Groen Groeit Mee aan een ontwikkelperspectief voor 2050. Zodat er handen en voeten gegeven kan worden aan de transitie van dit gebied.

Ondertussen wordt er met cofinanciering vanuit het Rijk en provincie (UPLG en GGM) al gewerkt aan (de totstandkoming van) verschillende projecten als een Grebbelinie Speelbos met kunst, ecologische verbinding met wandelpad langs de Malewetering, ecologische en recreatieve verbinding tussen stadpark Schothorst en landgoed Coelhorst en verkenningen

voor [Zwemwater](#),

[Motie Rustgebied voor mens en dier](#) en [Motie Ommetjes](#).

Bovenduist

De ontwikkeling van de nieuwe wijk [Bovenduist](#) geeft aanleiding om verbetering van de groen-recreatieve kwaliteiten en kansen in de nabije omgeving te onderzoeken en concretiseren. De invulling van deze 'Groen Groeit Mee opgave' wordt in de nabije omgeving onderzocht. De focus ligt hierbij op bereikbaarheid, toegankelijkheid en de best mogelijke balans tussen ontwikkeling van groene- en recreatieve waarde. Voor de specifieke invulling van deze opgave wordt gewerkt aan een nadere uitwerking bij het (deel)omgevingsplan voor Bovenduist.

Laakzone/ Over de Laak

Het [Recreatiegebied Over de Laak | Gemeente Amersfoort](#) ten noorden van Vathorst, boven het riviertje de Laak is drie prachtige plekken rijker, met ruimte voor natuur, ontspanning en ontmoeting. Waterrijk, Speelpolder en 't Hammetje zijn inmiddels allemaal opgeleverd. De gemeente ontwikkelt samen met inwoners en ondernemers de rest van Over de Laak de komende jaren tot een plek waar omwonenden en ook de inwoners van de nieuwe woonwijk Bovenduist, kunnen ontspannen en genieten van de natuur.

Hoevenlakense bos/ Nijkerkerstraat

Vanwege de onduidelijkheid met betrekking tot de ontwikkeling van Knooppunt Hoevelaken, is de ontwikkeling van het Hoevenlakense bos/ visie Nijkerkerstraat stil komen te liggen.

Stoutenburg

Vanuit het [Ontwerp-Utrechts Programma Landelijk Gebied 2026 - 2035](#) van provincie Utrecht wordt er ingezet op beekherstel. Dit kan ingrijpende gevolgen hebben voor agrarisch ondernemers, die gronden hebben in de directe nabijheid van de beken. Dit vraagt bijvoorbeeld planologische flexibiliteit van de gemeente om mee te kunnen bewegen met aangepaste landbouw en toestaan van nevenactiviteiten. Tegelijkertijd zijn er kansen om naast ruimte voor de beken en natuurherstel, ook in te zetten op vormen van recreatie, zoals wandelpaden of vaarrecreatie (suppen, kanoën).

Handelingsperspectief Buitengebied regio Amersfoort

In regionaal verband is als uitwerking van het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort een [Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort \(2024\)](#) opgesteld.

Groen Groeit Mee

Amersfoort heeft samen met ruim veertig partijen het [Pact Groen Groeit Mee](#) ondertekend. Met het Pact tillen we regionaal groen naar een hoger niveau en het wordt een volwaardig onderdeel van de ruimtelijke programmering. Ook wordt er ingezet op een gezamenlijke inspanning voor externe financiering en lobby bij het Rijk om meer groen te creëren, groengebieden uit te breiden en toegankelijk te maken. Hierdoor zorgen we voor een gezonde leefomgeving.

Korte en lange termijn activiteiten

Korte termijn: Er wordt uitvoering gegeven aan de gebiedsgerichte visies en omgevingsprogramma's in samenhang met het Programma Groen Groeit Mee en het Utrechts Programma Landelijk Gebied. Zo worden er alvast stappen gezet om het buitengebied aantrekkelijker te maken voor bewoners (mens en dier), bezoekers en ondernemers en te zoeken naar een goede mix van gebruiksfuncties.

Lange termijn: Het handelingsperspectief voor het buitengebied voor Regio Amersfoort krijgt een vertaalslag naar het buitengebied van de stad Amersfoort. Er komt een duidelijk samenhangend verhaal voor het buitengebied als partner van de stad en vice versa.

1. Er wordt ingezet op een groen recreatief netwerk, groene verbindingen en groene zones;
2. Een reeks groene scheggen of robuuste groenstructuren doorzetten richting en in de stad (verbinden binnenstedelijk groen met de robuuste structuren buiten de stad);
3. Een buitengebied met een nieuwe mix van gebruiksfuncties zoals natuur inclusieve kringlooplandbouw, energiewinning, recreatie, natuur, zwemwater, waterberging enz.
4. Toekomstbestendige landbouwgebieden, gebieden waar de verhouding tussen voedselproductie en biobased materialen en de leefomgeving voor (stads)bewoners wordt geoptimaliseerd. Nieuwe verdienmodellen met een verbinding tussen thema's als natuur (stikstof), energieopwekking, bodemdaling, recreatie en biodiversiteit.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Aan de raad worden keuzes voorgelegd over de invulling van de visie (omgevingsprogramma) voor Groen en Landschap. Er worden ontwikkelkaders opgesteld voor Over de Laak 2.0 en voor Weerhorst. Het is aan de raad om hierover te besluiten.

Daarnaast stuurt de raad met inzet van middelen en capaciteit op inhoud en het tempo van de transitie van het buitengebied. Bijvoorbeeld voor de realisatie van ommetjes en rustgebieden voor mens en dier (aangenomen moties) is nu nog geen budget beschikbaar gesteld.

Betrokkenheid externen

Rijk, Provincie, Waterschap, Regio Amersfoort, bewoners en ondernemers in het buitengebied, terreinbeherende organisaties, belangenverenigingen

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Maatschappelijk risico: het risico bestaat dat als we geen regie pakken, er een sluipende transitie van het buitengebied plaatsvindt in een mogelijk ongewenste richting.

Financieel risico: er is op dit beperkt budget en capaciteit beschikbaar voor het buitengebied. Het is geen prioritaire opgave.

Voor een actieve inmenging van de gemeente in de transitie, is een startbudget of cofinanciering nodig om verschillende vliegwielen aan te zwingelen [Bekostigings- en financieringsstrategie Groen Groeit Mee](#) .

Betrokken afdeling: Stad & Ontwikkeling. Afdelingsmanager: Johan Boelhouwers

6. Wonen

Kern dossier

Er is grote woningnood. Vooral betaalbare woonruimte voor mensen met een laag en middeninkomen en passende woon(zorg)ruimte voor urgent woningzoekenden (zoals mensen die uitstromen uit zorg en vergunninghouders) staat onder druk. Naast dit huidige woningtekort, groeit de bevolking gestaag door en ook daarvoor moeten er veel extra woningen worden bijgebouwd. Ruimte is schaars en dit vraagt om moeilijke keuzes; niet alles past (zomaar) in de bestaande stad. Naast een grote bouw- en groeiopgave, zijn er ook woonopgaven rond vergrijzing, leefbare wijken, eerlijke woonruimteverdeling en het goed benutten van de bestaande woningvoorraad.

Wat staat er op het spel? Amersfoort als inclusieve, aantrekkelijke stad om in te wonen staat onder druk: toegang tot betaalbare en passende woonruimte is voor steeds meer mensen te onzeker (en dit gaat om basiskwaliteit van woonruimte, niet om dromen of luxe woonwensen), leefbaarheid van sommige buurten staat onder druk en bepaalde doelgroepen dreigen te worden verdrongen uit de stad (op basis van inkomen, maar bijvoorbeeld ook gezinnen). Aanhoudende woningnood versterkt tweedeling tussen zelfredzame en kwetsbare inwoners en tussen vitale en kwetsbare buurten. Ook de keuze voor inbreiding boven uitbreiding kan tweedeling versterken. Bijvoorbeeld de beschikbaarheid van appartementen neemt volop toe terwijl de schaarste en daarmee prijsdruk van eengezinswoningen verergert. Ook kan groei verschillend worden beleefd: bestaande buurten in de stad kunnen drukker worden of veel nieuwe bewoners erbij krijgen en de een zal dat fijn vinden en de ander voelt vervreemding.

De doelen en aanpak van de woonopgaven zijn beschreven in het in januari 2026 vastgestelde [Omgevingsprogramma Volkshuisvesting](#), waarin het zowel gaat over de meest urgente opgaven voor de komende jaren (t/m 2030) als de opgaven voor de lange termijn (t/m 2040).

Doelstelling/ korte omschrijving

De belangrijkste doelen van het Omgevingsprogramma Volkshuisvesting:

1. Toevoegen van gemiddeld 1.000 woningen per jaar tot 2040, waarvan tweederde betaalbare woningen (35% sociale huur, ca 10% middenhuur, ca 20% betaalbare koop).
2. Afspraken met corporaties over voorraadontwikkeling van sociale huur (en ook middenhuur en betaalbare koop), waarbij we integraal kijken naar (sloop-) nieuwbouw, verkoop en gebiedsgerichte opgaven met het oog op doelgroepen en leefbaarheid.
3. Grote gebiedsontwikkelingen worden inclusieve, gemengde buurten.
4. Toevoegen van geschikte huisvesting voor ouderen en zorgdoelgroepen (o.a. geclusterde woningen en zorgwoningen), zowel in de nieuwbouw als in de bestaande voorraad.
5. Nieuwe locaties met tijdelijke woningen voor onder andere jongeren en spoedzoekers.
6. 30% van de vrijkomende sociale huurwoningen toewijzen aan mensen met een urgentieverklaring en vergunninghouders.
7. Bestaande woningen beter benutten met als speerpunten: doorstroming, woningdelen (waaronder ook zacht splitsen), familiewonen en leegstandbestrijding; terughoudend

blijven met hard (kadastraal) splitsen van grote woningen naar meerdere kleine woningen.

8. Uitbreiden aantal standplaatsen voor woonwagengewoners.
9. Toekomstbestendig bouwen; zie verder de factsheets over energie- en warmtetransitie, groen / biodiversiteit, circulaire stad en duurzame mobiliteit.

Stand van zaken

De aanpak van de woonopgaven is beschreven in het Omgevingsprogramma Volkshuisvesting aan de hand van vijf uitvoeringslijnen:

1. **Betaalbaar wonen, vitale wijken en samenwerking met corporaties:** voor ontwikkelende partijen gelden regels voor betaalbare woningen bij nieuwbouw en die zijn in 2025 aangepast op basis van de betaalbaarheidsgrenzen van het Rijk. Met corporaties en huurdersorganisaties zijn in februari 2026 meerjarige [Samenwerkingsafspraken](#) gemaakt over o.a. [voorraadontwikkeling en verkoop](#) van corporatiewoningen, huisvesting van doelgroepen en gebiedsgericht werken aan leefbaarheid. De inzet van [koopinstrumenten](#) is onderzocht, zie [onze bevindingen](#), [Svn](#) en [de Alliantie](#) met wie we in Hoefkwartier een pilot zijn gestart.
2. **Gebiedsontwikkelingen en woningbouw** in bestaande wijken: we werken aan planvorming van ongeveer 15.000 woningen tot 2040. Zie [RIB Voortgang Woningbouw](#) en ook de factsheets over Langs Eem en Spoor en andere grootschalige gebiedsontwikkelingen.
3. **Bestaande woningvoorraad en woonruimteverdeling:** in 2025 hebben we uitgewerkt hoe we [familiewonen / wonen in de achtertuin](#) mogelijk willen maken en de aanpak voor beter benutten is beschreven in het omgevingsprogramma volkshuisvesting zoals [stimuleren doorstroming](#), woningdelen en regels voor kamerverhuur en [woningsplitsing](#). De regels voor [woonruimteverdeling](#) staan in de [Huisvestingsverordening](#) die in juni 2025 is geactualiseerd. De mogelijkheden voor [startersleningen](#) zijn verruimd. De [opkoopbescherming](#) is lokaal geëvalueerd en wordt landelijk geëvalueerd.
4. **Geschikte ouderenhuisvesting:** we zetten in op [bouwen voor ouderen](#), er zijn in 2025 [regionale afspraken](#) gemaakt over ouderenhuisvesting, we stimuleren doorstroming en werken aan bewustwording onder ouderen over wat het betekent om langer thuis te (moeten) wonen.
5. **Wonen en Zorg en overige aandachtsgroepen:** we werken aan verschillende vormen van (zorg)woonruimte en hebben in 2025 het Actieplan Urgent Woningzoekenden vastgesteld, ook in relatie tot [regionale afspraken](#) (zie ook [videopresentatie](#)), het [Verdeelbesluit](#) urgent woningzoekenden en het [Verbeterplan huisvesting vergunninghouders](#). We hebben ook samenwerkingsafspraken met corporaties gemaakt over het [aftoppen van huurprijzen](#). We zijn gestart met het zoeken van locaties voor het realiseren van ongeveer 20 standplaatsen voor [woonwagens](#) tot 2030.

Korte en lange termijn activiteiten

In 2026 werken we aan een aantal activiteiten voor een goede uitvoering, monitoring en informatievoorziening voor de raad over het Omgevingsprogramma Volkshuisvesting, onder andere:

- Uitbreiding van de [monitoring](#). Na het zomerreces 2026 informeren we de raad met een nieuwe, jaarlijkse raadsinformatiebrief over de ontwikkeling van de woonopgaven aan de hand van de belangrijkste kerncijfers voor het omgevingsprogramma volkshuisvesting.
- Op specifieke thema's zoals woningbouw blijven we de raad ook apart informeren.
- Financiële afwegingen over de uitvoering van het omgevingsprogramma volkshuisvesting zijn onderdeel van de jaarlijkse begrotingscyclus.

Daarnaast worden per uitvoeringslijn vele activiteiten ondernomen. Onderstaand noemen we diverse voorbeelden en geven voor zover bekend aan hoe de raad betrokken wordt. In algemene zin geldt dat de raad wordt geïnformeerd via bovengenoemde rapportages of als daar aanleiding toe is via bijvoorbeeld een specifieke raadsinformatiebrief of gesprek in de commissie. Ook kan de raad worden gevraagd om besluitvorming (zie verderop bij rol en bevoegdheid).

1. Betaalbaar wonen, vitale wijken en samenwerking met corporaties

- Voor nieuwe woningbouwprojecten gaan de nieuwe regels voor betaalbaarheid in het omgevingsprogramma volkshuisvesting gelden. Voor lopende projecten gelden de bepaalde kaders of gemaakte afspraken op basis van het Deltaplan Wonen. We gaan meer focus leggen op gebiedsgerichte kansen en opgaven en wat voor specifieke doelgroepen als jongeren, gezinnen, ouderen of mensen met een zorgbehoefte nodig is. Per project kan de doelgroepenfocus verschillen. Dat wordt per nieuw project zichtbaar in de kaderstellende notitie die de raad vaststelt.
- Met corporaties werken we aan de afspraken over voorraadontwikkeling en woonruimteverdeling.
- Met het oog op leefbaarheid is gebiedsgerichte samenwerking met corporaties en huurders van belang (zoals in Liendert); daarbij kijken we ook wat we kunnen leren van de gezamenlijke aanpak Amersfoort Vernieuwt uit het verleden.
- We informeren de raad voor de zomer 2026 over onze rol en aanpak voor de inzet van verschillende koopinstrumenten. Dat doen we samen met corporaties en met ontwikkelaars zoals in Bovenduist.
- We gaan de aanpak jongerenhuisvesting uitbreiden en kijken daarbij onder andere naar [wooncooperatie / collectieve woonvormen](#) en [studentenhuisvesting](#).

2. Gebiedsontwikkelingen en woningbouw in bestaande wijken

- We werken in projecten (groot en klein en verspreid over de stad) aan plannen voor woningbouw, bijvoorbeeld Kop van Isselt (2.500-3.000 woningen) en Bovenduist (3.000-3.300). Ontwikkelkaders worden in 2026 uitgewerkt in concrete plannen.
- Een grote bedreiging voor de voortgang van woningbouw is [netcongestie](#); zie de factsheet over Energie.

3. Bestaande woningvoorraad en woonruimteverdeling

- We stimuleren woningdelen om voor diverse doelgroepen snel extra huisvesting te regelen; met corporaties wordt dit verkend en Portaal doet een pilot. We geven eerst prioriteit aan vergunninghouders en urgent woningzoekenden (zoals mensen die uitstromen uit zorg) en gaan daarna aan de slag met woningdelen voor jongeren en overige reguliere doelgroepen.
- Om doorstroming te bevorderen gaan we in gesprek met corporaties over [huurbehoud](#). Ook gaan we een pilot [buurtvoorrang](#) voor LES inrichten; de raad besluit daarover met een aanpassing van de Huisvestingsverordening. We ontwikkelen de inzet van [wooncoaches](#) door. Na de zomer informeren we de raad over alle maatregelen die we in 2026 en 2027 nemen over doorstroming.
- Eind 2026 evalueren we de leegstandsverordening en maken een afweging over [leegstandsheffing](#) en of leegstand van niet-woningen onderdeel van de verordening wordt (de raad beslist indien aanpassing van de leegstandsverordening aan de orde is).
- Eind 2026 maken we een afweging over het eventueel intrekken of aanpassen van de opkoopbescherming in de Huisvestingsverordening (de raad beslist daar dan over); we wachten de resultaten van de landelijke evaluatie af (verwacht na de zomer).
- We maken heldere regels voor splitsen en kamerverhuur (procedure en planning ntb).

4. Geschikte ouderenhuisvesting (zie ook factsheet Wmo en vergrijzing)

- We gaan in 2026 met corporaties kijken naar de mogelijkheden om bestaande complexen beter geschikt te maken voor ouderen (onder andere ontmoetingsruimtes).
- We werken uit hoe we meer gebiedsgericht kunnen werken aan ouderenhuisvesting (waaronder in woon-zorgcirkels): wat is waar het meeste nodig / passend / kansrijk?
- We gaan door met onze inzet gericht op bewustwording over [Langer thuis wonen](#).
- We zetten in op speciale woonvormen voor ouderen, zoals geclusterde ouderenhuisvesting (als dit kansrijk is in een project ziet de raad dat in de kaderstellende notitie) en [Lang Leven Thuisflats](#).

5. Wonen en zorg en overige aandachtsgroepen

We werken met corporaties en andere partijen uit het Netwerk Wonen en Zorg aan diverse acties uit het Actieplan huisvesting urgent woningzoekenden, zoals woningdelen, flexwonen en maatregelen in de verdeling van woonruimte via het verdeelbesluit.

- Huisvesting vergunninghouders: de gemeente loopt achter op de taakstelling huisvesting vergunninghouders, waardoor we onder verscherpt toezicht van de provincie staan. Met de provincie zijn afspraken gemaakt hoe de opgebouwde achterstand kan worden ingelopen. Ook in 2026 werken we aan de in het verbeterplan gemaakte afspraken met de provincie.
- Eind 2026 evalueren we het verdeelbesluit.
- We werken [Wonen Eerst](#) verder uit. Housing First Nederland werkt aan een advies hoe we dit in Amersfoort kunnen implementeren; het traject wordt afgerond in mei 2026 en daarna gaat het college naar de raad over het vervolg.
- Flexwonen: om op korte termijn meer woonplekken te realiseren voor mensen die met spoed een woning zoeken (wettelijke urgenten, vergunninghouders, overige spoedzoekers en jongeren) wordt gewerkt aan het toevoegen van [flexwoningen](#). Hiervoor kijken we bij voorkeur naar de transformatie van bestaande gebouwen maar ook naar (bekende) zoeklocaties. De inzet is om de komende 3 jaar 200-250 flexwoningen te realiseren. De raad beslist per locatie over de realisatie van flexwoningen.
- We zoeken locaties voor extra standplaatsen voor woonwagens.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Bepaalt de kaders voor het woonbeleid (via de Omgevingsvisie en via een wensen en bedenkingen procedure voor het omgevingsprogramma)
- Stelt kaders vast voor woningbouwprojecten (kaderstellende notitie of ontwikkelkader)
- Stelt omgevingsplannen vast (waarin woningbouw planologisch mogelijk gemaakt wordt).
- Stelt budgetten voor de uitvoering beschikbaar (via de begroting).
- Vaststellen van regels voor woonbeleid via verordeningen (zoals de Huisvestingsverordening)

Betrokkenheid externen

Voor de uitvoering is de gemeente sterk afhankelijk van samenwerking met diverse partijen, o.a.:

- Corporaties en huurders (bijvoorbeeld samenwerkingsafspraken)
- Rijk / provincie / regio (bijvoorbeeld woondeal en regionale afspraken over ouderenhuisvesting en aandachtsgroepen)
- Ontwikkende partijen (ontwikkelaars, corporaties etc.)

- Netwerk van wonen en zorg (zorg- en welzijnspartijen, corporaties)

Zie ook paragraaf 6.2 Samenwerking in het Omgevingsprogramma Volkshuisvesting.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

De woonopgaven in Amersfoort zijn groter dan wat gemeente en partners op korte termijn kunnen realiseren, waardoor de woningnood en maatschappelijke onvrede dreigen toe te nemen. De ambitie om jaarlijks 1.000 nieuwe woningen te bouwen staat onder druk door o.a. netcongestie, stikstofbeperkingen, langdurige procedures. Als bouwtempo-afspraken met het Rijk niet worden gehaald, kan dit financiële consequenties hebben.

Daarnaast staat de samenwerking met woningcorporaties onder druk. Er is een risico dat ze overvraagd worden in relatie tot beschikbare middelen en capaciteit. Door schaarste aan sociale huur worden moeilijke keuzes tussen doelgroepen onvermijdelijk, wat gevoelens van oneerlijkheid en onrust kan versterken.

De woningnood vergroot ook de vraag naar zorg, omdat mensen langer in opvang of zorginstellingen moeten blijven. Amersfoort loopt achter bij het huisvesten van vergunninghouders en kan daardoor verder onder provinciaal toezicht komen. Voor woonwageneigenaren is er al jaren een tekort aan standplaatsen, wat tot onrust kan leiden — zowel bij de woonwageneigenaren zelf als omwonenden.

Tot slot dreigt verdere tweedeling tussen vitale en kwetsbare wijken als er sprake blijft van overconcentratie van kwetsbare groepen en eenzijdige woningvoorraad.

Betrokken afdelingen:

Stad & Ontwikkeling. Afdelingsmanager: Johan Boelhouwers

Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Criete - van der Leeden

7. Mobiliteitstransitie

Kern dossier

Omgevingsprogramma

In mei 2025 is het [Omgevingsprogramma Mobiliteit 2025-2035 Amersfoort aantrekkelijk en bereikbaar](#) vastgesteld. Dit Omgevingsprogramma is een uitwerking de [Omgevingsvisie Amersfoort Gezond Samen Leven 2030-2040](#), meer in het bijzonder de pijler ‘Een stad met een duurzame mobiliteit’. De pijler bestaat uit 3 doelen:

1. Een bereikbare stad die actieve mobiliteit omarmt;
2. De transitie naar emissieloze mobiliteit;
3. De versterking van de landelijke en regionale bereikbaarheid.

We werken volgens het principe van STOMP (**s**tappen, **t**rappen, **o**penbaar vervoer, **M**aaS (deelmobiliteit), **p**rivé-auto). We werken aan veel projecten die wandel- en fietsmogelijkheden verbeteren. Ook is in de stad in veel straten de snelheid verlaagd. Hiervoor zijn in januari 2026 borden geplaatst. De daadwerkelijke aanpassing van de inrichting van de straat is een geleidelijk proces van jaren. De realisatie van betaald en vergunningparkeren is in uitvoering. Fase 1 is in oktober 2025 ingegaan en fase 2 start dit jaar (zie factsheet Parkeren). We zetten in op het afvlakken van de groei van automobilititeit om een gezonde groei van de stad mogelijk te maken. Het verkeerssysteem loopt tegen haar grenzen aan en de bereikbaarheid staat onder druk. Er is gekozen om meer binnenstedelijk en bij knooppunten te bouwen omdat daar ‘nabijheid’ een grote rol speelt: voorzieningen zijn op loopafstand te bereiken, bushaltes en stations zijn dichtbij. Op deze locaties wordt ook deelmobiliteit georganiseerd en is gekozen voor lage parkeernormen. Daarmee is het mogelijk om meer woningen te realiseren en door het parkeren veelal op te lossen in hubs ontstaat er meer openbare ruimte (zie verder factsheets Publieke mobiliteit en Parkeren).

Binnen het programma wordt ook gekeken naar het samenhangende verkeerssysteem in het centrum, zie: [2](#). Hier loopt een toekomstige BRT-corridor, komen 5 levensaders bij elkaar, komen er, ondanks het beleid, nog meer auto's bij vanwege de extra woningen en banen én hebben we ambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Om bereikbaar te blijven, ook bij extra woningbouw, is het nodig om één rijstrook en een busbaan in beide richtingen op de Stadsring te realiseren. De Amsterdamseweg blijft totdat dit is gerealiseerd 2x2 rijbanen en kan daarna heroverwogen worden. In de Asch Van Wijck-/Stationsstraat kan de bus op de rijbaan komen. De Nieuwe Poort is een belangrijke schakel in het geheel. Hier wordt de doorstroming en de ruimtelijke kwaliteit verbeterd.

Het programma Mobiliteitstransitie heeft een budget waaruit bijvoorbeeld het project van 50 naar 30 km betaald kan worden. Voor investeringsprojecten is er in principe geen budget. Jaarlijks worden via de Ruimtelijke Investeringsstrategie (RISA) bij de kadernota aanvragen gedaan voor projecten die gaan starten. Voor veel projecten zijn ook middelen door andere overheden beschikbaar gesteld, bijv. via BO MIRT.

Samenwerking met Rijk en Regio, waaronder BO MIRT

Een van de belangrijkste manieren om onze lange termijn verstedelijkingsambities en doelen te behalen is door samenwerking met regio en rijk. De belangrijkste tafel daarvoor is de samenwerking met de MRU, provincie en Rijk in U-ned verband. Via de lijn van Uned worden

besluiten voor het BO MIRT voorbereid. Jaarlijks bespreken we tijdens het BO MIRT Noordwest de grote dossiers op het gebied van woningbouw en mobiliteit met de minister van IenW. Het BO MIRT is een overleg tussen regionale bestuurders en bewindspersonen van in elk geval de ministeries van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Provincie Utrecht vormt samen met de provincies Noord-Holland en Flevoland het landsdeel 'Noordwest'. Met [RIB 2026-002 Resultaten BO MIRT 2025](#) is de raad geïnformeerd over de afspraken die zijn gemaakt waaronder toekenning van extra Rijksmiddelen voor de ontwikkeling van de onze woningbouwgebieden LES, Hoefkwartier en Vathorst Bovenduist en de Mobiliteitsagenda Regio Amersfoort.

Doelstelling/ korte omschrijving

Amersfoort is een fijne stad om te wonen, werken, winkelen en te ontspannen. Dat willen we graag zo houden. Door de groei van het aantal inwoners en woningen staat dit onder druk. Om Amersfoort ook in de toekomst leefbaar, bereikbaar en klimaatbestendig te houden is het nodig anders om te gaan met mobiliteit en de beschikbare ruimte. Daarom geven we ruimte aan en stimuleren we lopen, fietsen, het gebruik van OV en deelvervoer als alternatief voor de privéauto.

Stand van zaken

Uitvoering van het Omgevingsprogramma verloopt via het programma Mobiliteitstransitie. Dit programma heeft een looptijd van 10 jaar en bestaat uit tientallen projecten en maatregelen. De doelen uit het programma worden elke 2 jaar gemonitord. Waar nodig worden de maatregelen en projecten bijgesteld om de doelen te halen.

De projecten bevinden zich in verschillende stadia: sommige projecten zijn in de studiefase (bijv. hubs, Bus Rapid Transit verbindingen) en andere projecten zijn al in uitvoering (bijv. fietsroutes, betaald parkeren en de verlaging van de maximumsnelheid).

Korte en lange termijn activiteiten

Voor parkeren en publieke mobiliteit zijn er 2 aparte factsheets, waarin de activiteiten aan de orde komen.

Verder is beleidsvormend van belang dat dit jaar een besluit wordt genomen welke wegen aanvullend ook nog een snelheidsverlaging krijgen. Op 30 januari 2026 is de 1^e fase van de snelheidsverlaging gemeentebreed ingegaan. De wegen die belangrijk zijn voor het openbaar vervoer zijn hierbij vooralsnog niet meegenomen. Hiervoor wordt in beeld gebracht wat de consequenties zijn voor de bus en op basis van een integrale afweging worden keuzen gemaakt

En o.a. aan de volgende projecten wordt dit jaar gewerkt:

- Planuitwerking [fietsveilig westzijde](#) (waarbij het deel noord en zuid relatief snel richting uitvoering kunnen en waarbij voor het deel midden nog wordt onderzocht wat een goede oplossing is rondom de kruising met het spoor)
- Planuitwerking Amersfoortsestraat
- Planuitwerking Doorfietsroute Bovenduist
- Verkenning Doorfietsroute UtrechtSciencePark
- Aanpassingen in looproutes

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Het college is bevoegd om het omgevingsprogramma en de wijzigingen daarvan vast te stellen. De raad heeft vooraf wensen en bedenkingen gegeven. De raad stelt krediet vast voor de verschillende projecten.

Inbreng in BO MIRT en andere overleggen met rijk en provincie vindt plaats aan de hand van het Omgevingsprogramma Mobiliteit en de Mobiliteitsagenda Regio Amersfoort die door de raad zijn vastgesteld.

Betrokkenheid externen

- Inwoners, ondernemers en bedrijven in de stad.
- Rijk - Regio Amersfoort – RWS – provincies Utrecht en Gelderland- Uned.
- NS, ProRail, Keolis.
- Fietsersbond, SGLA, VVN, VNO-NCW, TLN, ROCOV/ Rover
- Belangengroeperingen op buurt/wijk/stadsniveau, zoals Van Ring naar Park

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Voorzienne maatregelen worden om uiteenlopende redenen niet gerealiseerd; dit kan tot gevolg hebben dat minder woningen kunnen worden gebouwd dan gepland;
- Nog geen volledige dekking voor de uitvoering
- Onvoldoende voortgang
- Onvoldoende gedragsverandering
- Onvoldoende capaciteit

Betrokken afdeling: Stad & Ontwikkeling. Afdelingsmanager: Johan Boelhouwers

8. Parkeren

Kern dossier

In de [Woondeal](#) is afgesproken in Amersfoort 8.500 tot 11.500 woningen te realiseren. Een belangrijk onderdeel van de samenwerking met het Rijk is het op orde brengen van de benodigde randvoorwaarden voor verstedelijking. Eén van die randvoorwaarden is bereikbaarheid.

De druk op Amersfoortse wegen neemt toe en kan het autoverkeer van al deze extra woningen niet verwerken. Dit vraagt onder meer een andere manier van omgaan met parkeren. Ook stellen we bij hoge dichtheden eisen ten aanzien van een groene openbare ruimte, omdat bewoners niet altijd meer over een eigen buitenruimte beschikken. Hierdoor kunnen parkeerplaatsen niet op maaiveld gerealiseerd worden, waardoor ontwikkelaars zijn aangewezen op dure gebouwde parkeeroplossingen. Dit opgeteld leidt ertoe dat we alleen grote aantallen woningen kunnen bouwen met een lagere parkeernorm, inzetten op nabijheid van wonen, werken en voorzieningen en goede alternatieven op het gebied van publieke mobiliteit.

De bestaande stad mag bovendien niet de dupe worden van een hoge parkeerdruk die wordt veroorzaakt door een naastgelegen wijk met een lage parkeernorm. Door in grote delen van de stad alleen betaald parkeren en vergunningparkeren in te voeren tussen 06:00 uur en 11:00 uur proberen we de impact en overlast op deze wijken tot een minimum te beperken.

Het parkeerbeleid omvat de uitgangspunten en strategie voor de invoering van parkeerregulering en het stellen van parkeernormen. Op 13 mei

2025 is het Omgevingsprogramma Mobiliteit samen met de aanvullende parkeerbesluiten en -regels [vastgesteld](#). In het noordelijke deel van de stad (Kattenbroek, Hoogland, Nieuwland, Vathorst en Hooglanderveen) is afgesproken om vóór 2035 geen parkeerregulering in te voeren, tenzij de situatie daarom vraagt. De invoering van parkeerregulering is één van de projecten in het programma Mobiliteitstransitie (zie aparte factsheet).

Doelstelling/ korte omschrijving

We zetten parkeerbeleid in om meer duurzame en actieve vervoerswijzen te stimuleren en meer ruimte te creëren voor onze ruimtelijke ambities en uitdagingen zodat de stad bereikbaar blijft. In de wijken Eemkwartier, Isselt, Soesterkwartier, De Berg Noord en Zuid, Nederberg, Leusderkwartier, Vermeerkwartier, Randenbroek, Kruiskamp, De Koppel, Schuilenburg, Liendert, Rustenburg, Schothorst Noord en Zuid, Zielhorst en De Hoef voeren we de komende jaren parkeerregulering in. In deze wijken is nu al parkeeroverlast, omdat in een naastgelegen wijk al betaald parkeren en vergunningparkeren is ingevoerd of we verwachten dat er parkeeroverlast ontstaat door de uitbreiding van parkeerregulering. Om te voorkomen dat in wijken die grenzen aan de ontwikkelgebieden Langs Eem en Spoor en Hoefkwartier parkeeroverlast ontstaat, voeren we hier betaald parkeren en vergunningparkeren in. Met de invoering zorgen we dat iedereen die in de wijk moet zijn met de auto, hier kan parkeren en houden we de bereikbaarheid op de weg op peil. Daarnaast maken we ruimte voor bijvoorbeeld voetgangers, fietsers en groenvoorziening.

Stand van zaken

De [Parkeerverordening](#) en de [Verordening parkeerbelasting 2025-2026](#) zijn op basis van het nieuwe beleid aangepast. De uitwerking door het college is vastgelegd in het [Aanwijzingsbesluit betaald- en vergunningparkeren](#), het [Besluit uitgifte parkeervergunningen](#), de [Beleidsregels POET \(Parkeren op eigen terrein\)](#) en [GROP \(Geen recht op parkeervergunning\)](#), de [Beleidsregels](#)

[parkeernormen Amersfoort](#) en de [Amersfoortse Bouwbrief](#). Inmiddels is ook de [Adressenrestrictielijst POET en GROEP](#) vastgesteld.

Per 1 oktober 2025 is betaald parkeren en vergunningparkeren ingevoerd in Kruiskamp, Randenbroek (tot de Ringweg Randenbroek) en Vermeerkwartier (tot aan de Gasthuislaan). Waar voorheen al vergunningparkeren was is een dagkaartgebied ingesteld. Hier is het nog wel mogelijk om het eerste uur voor 3 euro te parkeren. Inzichten die de eerste fase hebben opgeleverd zijn te lezen in de volgende [documenten, presentatie tussenevaluatie](#). Aanpassingen: [Collegebericht aan de raad, collegebericht aanpassingen parkeerverordening](#).

Korte en lange termijn activiteiten

Vanaf 1 oktober 2026 wordt ook in het Soesterkwartier, Isselt, Eemkwartier en Liendert betaald parkeren en vergunningparkeren ingesteld. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang. Begin april worden de bewoners en bedrijven hierover per brief geïnformeerd. Vanaf half mei worden bewonersbijeenkomsten georganiseerd en vanaf juli is het voor deze wijken mogelijk een vergunning aan te vragen.

Per 1 mei 2027 volgen de wijken Rustenburg, Schuilenburg, rest Randenbroek, rest Vermeerkwartier en de Berg noord en zuid.

Per 1 oktober 2027 volgen de wijken Schothorst-Zuid, Zielhorst en de omgeving van het Meander MC. Zie hiervoor ook de [Interactieve kaart betaald- en vergunningparkeren](#)

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Kaderstellend (met de Omgevingsvisie en wensen en bedenkingen op het Omgevingsprogramma Mobiliteit) en uitvoerend met de Parkeerverordening Amersfoort en de Verordening parkeerbelasting. Daarnaast toezicht op zorgvuldige uitvoering van het Omgevingsprogramma mobiliteit 2025-2035 en de gedelegeerde taken en bevoegdheden van het college.

Betrokkenheid externen

Inwoners, ondernemers, organisaties en bedrijven in de stad.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Politiek: dit parkeerbeleid is mede ingevoerd om de stad bereikbaar en leefbaar te houden en woningbouw zoals gepland mogelijk te maken. Andere keuzes hebben effect op geplande woningbouw. Tegelijkertijd grijpt het in op de leefomgeving en moeten inwoners betalen. Dit leidt tot onrust en politiek debat.

Financieel: dit soort grote transitie's brengen altijd financiële risico's met zich mee. Een vertraging of andere uitvoering van de uitbreiding van betaald parkeren heeft negatieve financiële effecten op de meerjarenbegroting

Maatschappelijk: we hebben gezien dat het parkeerbeleid op weerstand stuit. Invoering van de verschillende fases zoals gepland zal waarschijnlijk steeds weer maatschappelijke discussie oproepen.

Betrokken afdeling: Stad & Ontwikkeling. **Afdelingsmanager:** Johan Boelhouwers

9. Publieke Mobiliteit

Kern dossier

Publieke Mobiliteit

Het totale stelsel van gedeelde mobiliteit dat in meer of mindere mate publiek wordt aangestuurd, wordt [publieke mobiliteit](#) genoemd. Dit varieert van kleine, vraagafhankelijke vervoerssystemen zijn die worden gerund door vrijwilligers (zoals [AutoMaatje](#)) tot aan de grote opgaven die we hebben ten aanzien van spoor, Bus Rapid Transit (BRT) en deelmobiliteit bij gebiedsontwikkeling. De rol van de gemeente varieert van vorm tot vorm, net als de aard en de omvang van eventuele investeringen (in ruimte, inspanningen als euro's). Hieronder werken we op een aantal onderdelen dit thema verder uit. Al deze onderdelen maken deel uit van het programma Mobiliteitstransitie en het Omgevingsprogramma Mobiliteit (zie aparte factsheet).

Spoor en stations als nationaal knooppunt voor wonen, werken en innovatie

Per spoor is Amersfoort goed verbonden. Dat willen we graag behouden en waar mogelijk verder uitbouwen, zoals ook opgenomen in de [Public Affairs Agenda 2024 – 2027](#). De OV-knooppunten Amersfoort Centraal en Schothorst zijn van nationaal belang om stagnatie op spoor- en wegennet tegen te gaan en om gezond te kunnen verstedelijken.

BRT

Bus Rapid Transit (BRT) is een netwerk van snelle, betrouwbare, frequente en comfortabele bussen die het spoor aanvullen. Samen met de provincie Utrecht, die over het aanbod gaat, werken we aan [drie kerncorridors](#) die we het OV-Anker van Amersfoort noemen. De gemeente is als wegbeheerder aan zet om op deze corridors ook ruimte te maken voor de BRT die in deze provincie rijden als Ulink en Uliner.

Zie ook: [Presentatie Commissie Omgeving over de toekomst van OV in Amersfoort](#)

Hubs

Mobiliteitshubs zijn fysieke schakels tussen vervoersmodaliteiten met daaraan soms ook andere functies toegevoegd. Ze zijn aantrekkelijk in zowel ruimte als aanbod en zijn makkelijk te herkennen en te vinden in de stad, zie ook: [Raadsinformatiebrief 2025-066: Stappenplan Mobiliteitshubs](#)

Deelmobiliteit

Met een vergunningstelsel en gerichte afspraken met aanbieders van [deelmobiliteit](#) (-auto's, -fietsen, -bakfietsen, -scooters) bieden we garantie op voldoende aanbod, keuze en alternatieven voor onze inwoners om zich makkelijk te kunnen verplaatsen in de hele stad en regio. Daarbij stimuleren we toegankelijkheid, nabijheid en betaalbaarheid.

Doelstelling/ korte omschrijving

De missie vanuit Publieke Mobiliteit: *We maken gedeeld vervoer zo aantrekkelijk dat je er gebruik van wil maken.* Dat betekent dat ons streven is om te werken aan een systeem dat zowel op korte als lange afstanden, ongeacht welk moment en welke plaats, een alternatief kan zijn voor de auto. Dat systeem gaat verder dan alleen de klassieke bus of trein. Die vormen zijn goed voor grote groepen mensen, terwijl die grote vraag lang niet altijd op elke plek en op elk moment aanwezig is. Daarom kijken we naar het totale stelsel van gedeelde mobiliteit – met en zonder chauffeur – om vervoersoplossingen op maat te bieden. In de buurt, altijd bereikbaar en voor zoveel mogelijk mensen te gebruiken.

Stand van zaken

Publieke Mobiliteit

We werken samen in een pilot in de koploperregio Midden-Nederland samen met de gemeente Utrecht en provincie Utrecht aan een samenhangend mobiliteitssysteem van openbaar vervoer, doelgroepenvervoer en aanvullende vervoerssystemen, zoals deelvervoer of wijkbus. In deze pilot kijken we naar de bereikbaarheid van ziekenhuizen en bedrijventerreinen in de regio, waarin we ook de link leggen met [Goed op Weg](#).

Spoor en stations

Voor Amersfoort betekent het dat we werken aan aantrekkelijke stations en stationsomgevingen die de toekomstige reizigersgroei aankunnen en die een goede entree geven naar de stad. Voor de stations Amersfoort Centraal en Amersfoort Schothorst werken we met onze partners binnen U Ned aan een [verdiepend onderzoek](#) op basis van [de visies die eerder zijn ontwikkeld](#) en [het Gebiedsonderzoek Spoorzone Amersfoort en Heuvelrugzone onder U Ned-vlag](#).

BRT

Op bestuurlijk niveau zijn provincie en gemeente overeengekomen dat we GAan voor Goud. Voor de relatie richting Utrecht Science Park, wat op dit moment al een van de drukste busverbindingen in de regio is en waar de reistijd per OV in op veel plekken in de stad al concurrerend is met die van de auto, werken we samen met het Rijk en onze partners in U Ned aan [een préverkenning vanuit het BO-MIRT](#) aan een doorontwikkeling naar een volwaardige BRT.

Hubs

We zijn in 2023 gestart met de uitrol van in totaal zo'n 200 [buurthubs](#). Daar kunnen inwoners binnen een afstand van maximaal zo'n 300 meter een deeltweewieler (fiets/scooter) vinden en in veel gevallen ook al een deelauto en/of een bakfiets. In het Vermeerkwartier doen we een proef voor een wijkhub. Of er in de stad wijkhubs gaan komen, hangt sterk af van de effecten van het parkeerbeleid. Blijft de parkeerdruk in de woonstraten hoog, dan kunnen we met een wijkhub in de buurt zorgen voor meer leefbare straten. Ook werken we aan [stadsrand- en corridorhubs](#) aan de A1 en A28, waar bezoekers aan de stad kunnen overstappen van auto op een vorm van publieke mobiliteit. Daarmee ontlasten we het drukke verkeer in het centrum.

Deelmobiliteit

Bij nieuwbouw is publieke mobiliteit de norm, waarbij de gemeente ook wil zorgen voor het aanbod. Gemeente Amersfoort werkt ook aan deelmobiliteit via [Goedopweg](#), onderdeel van U Ned. Er zijn momenteel zo'n 110 deelauto's van MyWheels, Greenwheels en Snappcar. In het voorjaar komt Vloto hier nog bij. We faciliteren initiatieven voor particulier autodelen. Voor deelfietsen is een tweejarige regionale concessie verleend aan Voi (240 e-bikes en gewone fietsen). Voor bakfietsen is er een tweejarige opdracht verstrekt aan Baqme t.b.v. 50 bakfietsen. Met Check is een tweejarige opdracht afgesproken t.b.v. 200 deelscooters. Dit jaar herijken we het stelsel zodat zowel in de bestaande stad als in LES en Hoefkwartier garantie op meerjarig aanbod voor (nieuwe) bewoners geboden wordt. We maken afspraken over het aanbieden van [stimuleringsstevoeden](#). Ook kijken we of we het gratis [OV voor minima](#) kunnen verbreden naar deelmobiliteit.

Korte en lange termijn activiteiten

- Introductie deelfietsen met Voi in mei 2026.
- Campagnes deelmobiliteit vanaf voorjaar 2026.
- Herijken stelsel voor aanbieders deelauto's 2e helft 2026.
- Finaliseren stelsel voor organiseren deelmobiliteit bij gebiedsontwikkeling, taken gemeente, juridische, financiële en organisatorische inbedding, 2e helft 2026.
- Afspraken BO-MIRT over investeringen (jaarlijkse cyclus) en benodigde visie-ontwikkeling daarvoor voor stations en BRT-USP

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Voor investeringen die worden gedaan vanuit het BO-MIRT wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de uitkomsten. Voor openbaar vervoer geldt dat de gemeente geen opdrachtgever is voor de uitvoering en dus geen rechtstreekse zeggenschap heeft over bijvoorbeeld de lijnen. Wel geeft de gemeenteraad belangrijke randvoorwaarden mee op het gebied van doorstroming, snelheid en betrouwbaarheid van het OV, aangezien wij wegbeheerder zijn. Daarnaast kan de gemeenteraad elk jaar suggesties doen voor het vervoerplan van het komende jaar. De gemeenteraad zal moeten vaststellen op welke wijze de gemeente regie neemt in het organiseren van deelmobiliteit bij gebiedsontwikkeling.

Betrokkenheid externen

- Inwoners, ondernemers en bedrijven in de stad.
- Rijk - Regio Amersfoort – RWS – provincies Utrecht en Gelderland- U Ned.
- NS, ProRail, Keolis.
- SGLA, VNO-NCW, TLN, ROCOV/ Rover, Onbeperkt Amersfoort.
- Belangengroeperingen op buurt/wijk/stadsniveau, zoals Van Ring naar Park.
- Aanbieders deelmobiliteit, zoals Greenwheels, MyWheels, Check, Voi en Baqme.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Publieke mobiliteit

Het totale stelsel van publieke mobiliteit als één systeem benaderen, is nog vrij nieuw. Het speelveld is complex met veel stakeholders en verschillende type vragen en uitdagingen (zie ook [de praatplaat Publieke Mobiliteit](#)). Wie welke rol pakt en op welke manier, hangt af van veel factoren. Daarbij gaat het om ruimte, geld, data en techniek.

Spoor en stations

Voor investeringen aan het spoor en op stations zijn we sterk afhankelijk van (co-)financiering door Rijk en regio. Omdat er forse bedragen mee gemoeid zijn, is er duidelijk commitment nodig vanuit de andere partijen. De belangen van de partijen lopen daarbij niet altijd parallel. Ook van ons als gemeente vraagt dit een grote bijdrage waarvoor een beroep zal worden gedaan op de RISA (Ruimtelijke Investeringsstrategie). Dit geldt ook voor de fysieke aanpassingen op BRT-lijnen en voor de stadsrandhubs.

BRT

Ook voor BRT moeten we forse investeringen doen in euro's en ruimte (die echter per reiziger gunstiger uitvallen ten opzichte van de auto). We richten we ons op corridorgericht werken om de opgaven in samenhang te zien.

Hubs

Ook voor hubs geldt dat er investeringen nodig zijn. Hoe grootschaliger de hub, hoe forser de investeringen (maar ook meer kansen in samenhang met andere voorzieningen). Daarnaast is er samenhang met de beschikbare parkeerplaatsen en parkeertarieven elders in de stad. Als we dit onvoldoende in samenhang benaderen, kan het zijn dat investeringen onvoldoende of zelfs helemaal geen effect hebben.

Deelmobiliteit

Bij het aanbieden van deelmobiliteit is onze rol verschoven van het mogelijk maken voor marktpartijen om hier hun aanbod neer te zetten door middel van vergunningen naar in sommige gevallen daadwerkelijk opdracht-/concessieverlener. Dit betekent dat we dus ook daadwerkelijk geld investeren in het aanbod en hier ook risico in lopen, mocht het gebruik achterblijven.

Betrokken afdeling: Stad & Ontwikkeling. Afdelingsmanager: Johan Boelhouters

10. Omgevingsprogramma Maatschappelijke Voorzieningen

Kern dossier

Het omgevingsprogramma maatschappelijke voorzieningen (in wording) is een vertaling en nadere uitwerking van ontwikkelopgave zes “een stad waarin voorzieningen meegroeien” uit de [Amersfoortse Omgevingsvisie Gezond Samenleven 2030-2040](#). Het omgevingsprogramma beschrijft de noodzaak, opgaves, ambities en doelstellingen waar we als Amersfoort voor staan als het gaat om de maatschappelijke voorzieningen in de stad.

De omgevingsvisie en het [beleidskader inclusieve stad](#) vormen de basis voor het omgevingsprogramma. Het omgevingsprogramma bevat straks ook een uitvoeringsprogramma waarin we beschrijven hoe we de ambities en doelstellingen realiseren.

De scope van het programma maatschappelijke voorzieningen is vastgelegd in de [startnotitie voor het omgevingsprogramma](#) en betreft:

1. Onderwijs: primair en voortgezet.
2. Kinderopvang: Dagopvang, Buitenschoolse Opvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie
3. Binnensportaccommodaties: zwembaden, sporthallen, sportzalen en gymzalen.
4. Buitensport en sportvelden: voetbal, hockey, rugby etc.
5. Sporten en bewegen in de openbare ruimte
6. Welzijn in de openbare ruimte en in gebouwde accommodaties
7. Eerstelijnszorg: huisartsen, apotheken, tandartsen, fysiotherapeuten en verloskundigen
8. Buurt- en wijkgerichte culturele voorzieningen
9. Religieuze voorzieningen
10. Ontmoetingsplekken binnen en buiten
11. Rust- en stilteplekken

Doelstelling/ korte omschrijving

Amersfoort groeit. Om een gezonde en prettig leefbare stad voor alle inwoners te zijn, is het van belang dat onze maatschappelijke voorzieningen meegroeien. Maar hoe bieden we ruimte aan voorzieningen in een compacte stad waar ruimte steeds schaarser wordt? En hoe zorgen we dat de juiste voorzieningen op de juiste plek komen? Het omgevingsprogramma maatschappelijke voorzieningen biedt inzicht in de opgaven en geeft antwoord op de vraag hoe we op integrale wijze deze opgaven realiseren.

Genoeg ruimte voor maatschappelijke voorzieningen in de groeiende stad zorgt voor een goed functionerende stad met een prettige fysieke en sociale leefomgeving voor onze inwoners. Met elkaar werken we aan voldoende ruimte voor een passend aanbod van maatschappelijke voorzieningen in nabijheid van onze inwoners. Dat doen we nu en in de toekomst. Onze maatschappelijke voorzieningen zijn toekomstbestendig, verbindend en toegankelijk.

Stand van zaken

Op 5 november 2024 is de startnotitie voor het Omgevingsprogramma maatschappelijke voorzieningen vastgesteld: [1933736 - Definitieve Raadsinformatiebrief \(1545870\) \(1559062\).docx](#)

Op dit moment werken we het omgevingsprogramma uit. In Q4 2026 bieden we het omgevingsprogramma aan ter besluitvorming door de raad.

Korte en lange termijn activiteiten

Raadsbesluit omgevingsprogramma maatschappelijke voorzieningen Q4 2026

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Wensen en bedenkingen meegeven aan het college ten behoeve van de vaststelling door het college.
- Vaststellen van ontwikkelkaders voor gebiedsontwikkeling en diverse projecten waarin ruimte wordt gereserveerd voor maatschappelijke voorzieningen.

Betrokkenheid externen

Het creëren, optimaliseren, behouden en gebruiken van ruimte voor onze maatschappelijke voorzieningen doen we in samenwerking met partners uit de stad zoals, [SRO](#), [indebuurt033](#), [Wijkteam Amersfoort](#), [Samenfoort](#), [Huisartsen Eemland](#) en [GGD regio Utrecht](#).

Maatschappelijke voorzieningen hebben veelal een buurt- of wijkgerichte functie waardoor we samenwerken met gebiedsmanagers en lokale partijen en gebruikers van voorzieningen.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Netcongestie: stagnatie in de uitvoering van nieuwbouwprojecten.
- De uitvoering van het omgevingsprogramma maatschappelijke voorzieningen kost geld. Niet voor alle projecten en maatregelen die in het uitvoeringsprogramma terecht komen, zal al geld beschikbaar zijn voor de uitvoering. Aan de hand van de financiële mogelijkheden en beschikbare budgetten voor de uitvoering stellen we prioriteiten en kijken we zo nodig waar aanvullende dekking gevonden kan worden.

Betrokken afdeling: Stad & Ontwikkeling. Afdelingsmanager: Johan Boelhouters

11. Vastgoed

Kern dossier

De gemeente is eigenaar van een vastgoedportefeuille, bestaande in hoofdlijn uit twee delen: (1) het *maatschappelijk vastgoed* en (2) het *strategisch vastgoed*.

Het *maatschappelijk vastgoed* betreft sportaccommodaties (zwembaden, gymzalen, sporthallen en sportvelden), cultureel vastgoed (theaters, musea), welzijnsgebouwen (wijkcentra, scouting, speeltuinen en volkstuinten) en multifunctionele accommodaties waar meerdere functies onder één dak gehuisvest zijn (zoals Eemhuis, Icoon, Zonneparel). De gemeente heeft ook een twintigtal monumenten in bezit die zeer beperkt of helemaal niet verhuurd kunnen worden, zoals de Koppelpoort, Onze Lieve Vrouwe Toren en het Belgenmonument. Ook de huisvesting voor ambtenaren, zoals het Stadhuis, CNME en de brandweerkazernes behoren tot ons vastgoed.

Het *strategisch vastgoed* betreft tijdelijke gebouwen en gronden die in bezit zijn om ontwikkelingen mogelijk te maken, zoals infrastructurele projecten, woningbouw en gebiedsontwikkeling. Bijvoorbeeld gebouwen aan de Meridiaan.

Onderhoud en beheer

Het beheer en de exploitatie van ons vastgoed hebben wij voor een groot deel uitbesteed aan SRO Amersfoort BV. Hiertoe hebben wij met SRO een Raamovereenkomst onroerende zaken gesloten, waarin ook zaken als staat van onderhoud en exploitatierisico zijn opgenomen. Per 1 januari 2024 is er een nieuwe Raamovereenkomst voor onbepaalde tijd. Voor onder andere Vastgoed is een deelovereenkomst (t/m december 2028) afgesloten. Hierbij zijn KPI's vastgelegd over ons vastgoed waarbij SRO rapporteert op de thema's veiligheid, duurzaamheid en klanttevredenheid. Vanuit deze informatie werken wij met SRO aan de verbetering van de samenwerking en de prestaties van ons vastgoed. Naast vastgoedbeheer is SRO ook exploitant bij het sportvastgoed en bij een deel van het maatschappelijk vastgoed verhuurder aan maatschappelijke instellingen.

In 2020 is een start gemaakt met het project verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, middels het vaststellen van de 'Routekaart verduurzaming', zie [Raadsinformatiebrief 2020-099](#). Onlangs zijn de (financiële) planning en de spelregels van het verduurzamen geactualiseerd, zie [het collegebesluit](#). De verduurzaming is inmiddels in gang gezet, waarbij bijvoorbeeld de Veerensmederij als eerste CO2 neutrale rijksmonument is opgeleverd. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de vervanging dan wel grootschalige renovatie van gemeentelijk vastgoed dat ouder is dan 40 jaar. Dit project is bekend onder de naam 'vervangingsinvesteringen'. In april 2025 is hiervoor het [uitvoeringsplan vervangingsinvesteringen Maatschappelijk Vastgoed](#) vastgesteld.

Doelstelling/ korte omschrijving

De gemeente Amersfoort hanteert voor het onderhoud conditieniveau 3 volgens de NEN 2767 (norm voor conditiemeting van gebouwen, infrastructuur en andere beheerobjecten.). Deze conditiescore sluit aan bij een sober en doelmatig uitgangspunt, waarbij er op beleidsthema's met het vastgoed bijgedragen wordt zoals bijvoorbeeld met duurzaamheid en

toegankelijkheid. Daarmee creëren we met ons vastgoed en de functies die er in gehuisvest zijn een meerwaarde voor de stad.

In het jaarplan van SRO zijn alle onderhoudswerkzaamheden, wettelijke verplichtingen/contractonderhoud en dagelijks onderhoud opgenomen. Gemeente Amersfoort en SRO stemmen dit plan gezamenlijk af, waarna een definitief jaarplan wordt vastgesteld voor alle objecten.

In de praktijk kunnen de onderhoudskosten afwijken door onvoorziene omstandigheden. Ook blijft de onderhoudssector gevoelig voor stijgende kosten van arbeid en materiaal. Indien kosten significant afwijken, treden SRO en gemeente hierover in overleg en wordt bekeken of er bezuinigingen mogelijk zijn of herprioritering van de werkzaamheden.

Stand van zaken

Het maatschappelijk vastgoed staat er goed bij en de gemeente en SRO zijn in control. De gemeente voert onderhoud uit op basis van actuele meerjarige onderhoudsplannen, waar de onderhoudsvoorzieningen op gebaseerd zijn.

Bij de uitvoering van de projecten verduurzaming en vervangingsinvesteringen is gebleken dat het wenselijk en nodig is om een aantal spelregels ([Actualisatie \(financiële\) planning verduurzamen en vervangen vastgoed \(incl. 'spelregels'\)](#)) en een geactualiseerde (financiële) planning vast te laten stellen omdat dit richting geeft bij toekomstige scenario's en input levert voor toekomstige begrotingen.

In de komende periode wordt het Huis voor de Stad opgeleverd, richten we hiervoor een beheerorganisatie in en zijn er naast vervangingsinvesteringen meerdere renovatie/nieuwbouw projecten voorzien met betrekking tot het maatschappelijk vastgoed, zoals vervanging van sporthal Midland en ontwikkeling van een nieuw zwembad in Hoogland. Daarnaast wordt er een start gemaakt met de renovatie en verduurzamen van het CBA Rusthof en zijn we bezig met de ontwikkeling van nieuw te bouwen brandweerkazernes. Bij Amerena worden een aantal verschillende noodzakelijke technische aanpassingen doorgevoerd.

Indicatief in 2030 wordt een restauratie van de Onze Lieve Vrouwe toren verwacht. De voorbereidingen voor de werkzaamheden worden naar verwachting in 2026 gestart. De eerste gebouwen zijn verduurzaamd, diverse verduurzamingsprojecten worden dit jaar uitgevoerd en de volgende projecten worden voorbereid.

Korte en lange termijn activiteiten

In 2017 heeft de gemeente Amersfoort de [Nota Vastgoedbeheer 2017-2020](#) vastgesteld. De huidige situatie vraagt om een herijking van het bestaande kader. Amersfoort groeit en de druk op maatschappelijke voorzieningen neemt toe. Momenteel zijn we bezig met actualisatie van het beleid en verwachting is dat we dit in 2026 willen laten vaststellen.

Naast de toenemende vraag door de groei van het inwoneraantal neemt de vraag naar maatschappelijke voorzieningen ook toe door nieuwe vragen. Zo krijgt de incidentele en acute vraag naar ruimte voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne een meer (semi)permanent karakter in de vorm van algemene vluchtelingenopvang. Ook wordt er nu gewerkt aan bijvoorbeeld het vastgoed aan [de Meridiaan](#).

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Het proces met betrekking tot de kadernota's wordt benut voor besluitvorming over benodigd budget voor onderhoud en verduurzaming. Vervolgens wordt dit verwerkt in de opvolgende begrotingen. Daar waar nodig worden separaat raadsvoorstellen voorgelegd voor renovatie-, onderhoud- en investeringsprojecten.

Betrokkenheid externen

SRO, gebruikers als (sport)verenigingen, culturele en welzijnsinstellingen, maatschappelijke en niet maatschappelijke huurders, inwoners van Amersfoort.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Als gevolg van geopolitieke en economische onzekerheden kunnen (bouw)prijzen stijgen, waardoor kosten in onderhoud en/of projecten stijgen.
- Netcongestie. Het stroomnet voor grootgebruik aansluitingen is vol. Wijzigingen in aansluiting of introductie van terug leveren is niet mogelijk, waardoor het niet mogelijk is optimaal te kunnen verduurzamen en nog een tweede keer terug moeten komen voor de laatste besparingsmaatregelen. Medio 2027 gaat dit ook gelden voor kleingebruik aansluitingen. Hiertoe proberen we zoveel als mogelijk nog verzwaren in te schatten en aan te vragen zodat we voldoende capaciteit hebben om via elektriciteit te verwarmen. Deze oplossing is eindig. Het gasloos maken van gebouwen wordt hiermee onzekerder en complexer.
- Verduurzamingsmaatregelen zijn ingrijpend waardoor gebruikers tijdelijk elders gehuisvest moet worden. Dit veroorzaakt meerkosten voor tijdelijke huisvesting of gederfde inkomsten.

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

12. Grondzaken

Kern dossier

Grondzaken gaat over het verwerven, ontwikkelen en uitgeven van grond om publieke, ruimtelijke doelen te realiseren. Dat betekent dat de gemeente bedrijfsmatig handelt op de grond- en vastgoedmarkt om bouwrijpe grond te produceren. Dit doet zij omdat zij hiermee ruimtelijke doelen wil behalen. Dit is afwijkend van andere gemeentelijke taken en brengt andersoortige risico's met zich mee. Daarom is specifieke verantwoording nodig via de jaarrekening. Amersfoort doet dat via het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG). Zie voor 2024: [Vergadering Raadzaal 24-06-2025 Gemeente Amersfoort](#)).

In gebiedsontwikkelingen zijn grofweg drie smaken mogelijk:

1. Faciliterende projecten: marktpartijen zijn initiatiefnemer en de gemeente toetst.
2. Actieve grondexploitaties¹: de gemeente voert actief grondbeleid, en stuurt op de kaders en de risico's. Het MPG geeft o.a. inzicht in de lopende grondexploitaties van de gemeente.
3. Een samenwerking tussen markt en gemeente.

In het grondbeleid legt een gemeente vast hoe zij bepaalt welke rol zij wil vervullen en welke instrumenten zij wil inzetten om de doelen te bereiken.

Door de toenemende stapeling van opgaven (meer betaalbare woningen, collectieve mobiliteits- en energieoplossingen etc.) kennen de gebiedsontwikkelingen een negatief financieel resultaat: er moet geld bij om een sluitende businesscase te krijgen. In toenemende mate is de gemeente daarvoor afhankelijk van Rijksregelingen zoals het Mobiliteitspakket, Gebiedsbudget of Woningbouwimpuls-regeling. Het Rijk vraagt wel om minimaal 50% cofinanciering en stelt een aantal voorwaarden (zoals over tempo en woningaantallen).

Doelstelling/ korte omschrijving

Doel is het faciliteren van de ruimtelijke doelen en opgaven uit de [Omgevingsvisie](#) en beleid.

Stand van zaken

De huidige [Nota Grondbeleid](#) is gedateerd. Momenteel werken we aan een nieuwe [Nota Grondbeleid](#) dat in 2026 aan de raad ter besluitvorming zal worden aangeboden.

De gemeente kan actief grondbeleid voeren in situaties waarin de markt het (niet automatisch) oppakt en waar het maatschappelijk belang hoog is. Bij grote ontwikkelingen is het eigendom vaak gedeeld met ontwikkelende marktpartijen. Het [Hoefkwartier](#) is een voorbeeld van zo'n gebiedsexploitatie, waarin ook bijdragen (aan bijvoorbeeld openbare ruimte) van marktpartijen zijn opgenomen, naast de eigen kosten en opbrengsten voor de grondontwikkeling.

o.a. Vanwege het budgetrecht, wordt het openen van een grond- of gebiedsexploitatie altijd voorgelegd aan de raad. Rond de zomer van 2026 zal de besluitvorming voor [Kop van Isselt](#) aan de raad worden voorgelegd. Op hoofdlijnen zijn de gemeente en marktpartijen akkoord via o.a. de Head of Terms ([Raadsbesluit 24-2-2026 punt 17](#)).

Korte en lange termijn activiteiten

In juni wordt, vanuit de cyclus van de jaarrekening, het MPG ter besluitvorming aangeboden. En in de loop van 2026 verwachten we twee specifieke besluiten voor te leggen:

- De Nota Grondbeleid

- Uitbreiding van de grondexploitatie Rova naar grondexploitatie Kop van Isselt

Rol en bevoegdheid gemeenteraad		
	Raad	College
Grondbeleid	Vaststellen van de nota grondbeleid	Uitvoeren van het grondbeleid
	Controleren van de uitvoering door college.	Verantwoording afleggen over de uitvoering (paragraaf grondbeleid bij begroting en jaarrekening)
Financieel	Vaststellen van (tussentijdse) winst- en verliesnemingen, beschikken over reserves en voorzieningen	
Voorbereidingskrediet	Beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten	Uitvoeren van voorbereidingskredieten
Grondexploitaties	Openen en vaststellen van nieuwe grondexploitaties	Uitvoeren van de grondexploitaties en afronden van afgesloten grondexploitaties
	Vaststellen van wijzigingen met financiële gevolgen bij grondexploitaties met een raadsbesluit	
	Herzien en afsluiten van grondexploitaties	
Verwerving	Beschikbaar stellen van het investeringskrediet strategische verwervingen	Strategisch verwerven binnen beschikbare investeringskrediet strategische verwervingen
	Bestendigen van een voorkeursrecht	Voorvestigen van een voorkeursrecht
	Nemen van een onteigeningsbeschikking	
	Nemen van een voorbereidingsbesluit	
Gronduitgifte	Vaststellen van beleidskaders voor gronduitgifte als onderdeel van de nota grondbeleid	Vaststellen van uitvoeringskaders voor gronduitgifte
	Vaststellen van beleidskaders voor pacht	Gronduitgifte en pacht
(Grond)prijzen	Vaststellen van de kaders voor grond- en uitgifteprijzen als onderdeel nota grondbeleid	Vaststellen grondprijzen en prijzen voor pacht, zakelijke rechten, huur en bruikleen
Kostenverhaal		Sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten en het in rekening brengen van kostenverhaalbijdragen
Samenwerking		Aangaan van samenwerkingsovereenkomsten,

		oprichten van een of deelnemen in een privaatrechtelijke rechtspersoon
--	--	--

Betrokkenheid externen

Bij gebiedsontwikkelingen zijn veel partijen betrokken, zoals omwonenden, projectontwikkelaars, bouwers, corporaties en beleggers. Het Rijk en de provincie zijn in veel gevallen betrokken vanuit financiële regelingen en de landelijke/regionale opgaven.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

De ruimte, financiële middelen en de (ambtelijke) uren zijn schaars. Daarom is het noodzakelijk dat er bestuurlijke keuzes worden gemaakt. De looptijd van een gebiedsontwikkeling varieert van ca. 5 tot 15 jaar om van een idee tot een nieuw stukje stad te komen.

Er zijn veel afhankelijkheden, die op elkaar inwerken en het risicoprofiel van de grondexploitatie is hoog. Dat vraagt veel van het managen van de vele ambities, verwachtingen en de langjarige afspraken (rijk, provincie) en contracten. Wat betreft de financiële risico's:

- Zit er een grens aan het financiële risico dat gemeenten kunnen dragen. De portefeuille van grondexploitatie moet beheersbaar zijn;
- Door de status 'grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie Spoorzone en A1-zone Amersfoort' heeft Amersfoort forse bijdragen ontvangen van het Rijk en ook de provincie heeft € 22 miljoen toegezegd. Daar hoort bij dat de prestaties, zoals de bouw van voldoende (betaalbare) woningen en binnen afgesproken termijnen, worden geleverd. Spant de gemeente zich onvoldoende in, bestaat het risico op (gedeeltelijke) terugbetaling.
- Gebiedsontwikkeling op deze schaal zijn lange processen die te maken hebben met macro-economische ontwikkelingen die lastig lokaal te beïnvloeden zijn (zoals bouwkostenstijging, veranderende vastgoedmarkt etc.). Ook stikstof geluid en met name netcongestie zijn ontwikkelingen die invloed krijgen op de projecten (vertraging, aanpassing programma ed.).

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

13. Ruimtelijke Investeringsagenda Amersfoort

Kern dossier

De Ruimtelijke Investeringsstrategie Amersfoort (RISA) is een hulpmiddel voor het college bij het maken van keuzes, die voorgelegd worden aan de raad voor besluitvorming, aangaande het doen van investeringen die bijdragen aan het behalen van de doelen uit de omgevingsvisie Gezond Samenleven. In de [Raadsinformatiebrief van juli 2024](#) is de werking van de RISA uitgelegd.

Met het vaststellen van de [Kadernota 2025-2028](#) en de vertaling daarvan in de meerjarenbegroting 2025-2028 is structurele financiële ruimte gecreëerd voor deze ruimtelijke investeringen. De huidige werkwijze is dat het college jaarlijks bepaalt welke investeringsvoorstellen voldoen aan de RISA-criteria, inclusief het afwegingskader. En vervolgens wordt er in de kadernota een voorstel aan de raad gedaan om specifieke projecten te koppelen aan beschikbare middelen. Daarna wordt dit in de begroting verwerkt en door de raad vastgesteld. Onder 'stand van zaken' vindt u terug waarom dit in het huidige verkiezingsjaar iets anders verloopt.

Daarnaast wordt jaarlijks bepaald of de € 1,5 miljoen oloop in beschikbaarheid van structurele RISA-middelen nog noodzakelijk en doelmatig is, of dat bijstelling naar boven of beneden is vereist.

Doelstelling/ korte omschrijving

De RISA biedt overzicht in wat (concrete projecten/opgaven), wanneer (fasering en volgorde) en hoe (investeringsopgave) de gemeente Amersfoort de Omgevingsvisie kan realiseren. De RISA is een hulpmiddel voor het college met een ondersteunend afwegingskader om keuzes te kunnen maken in de fasering van projecten en te prioriteren in welke projecten ruimtelijke investeringen vragen. De middelen kunnen ook dienen ter dekking van noodzakelijke co-financiering indien we door lobby financiële bijdragen van derden (bijvoorbeeld BO MIRT) kunnen ontvangen. Deze keuzes landen binnen de P&C-cyclus, zodat via het kadernota, het begrotings- en jaarrekeningproces de rol van de raad geborgd is.

Stand van zaken

Investeringsvoorstellen die voldoen aan de RISA-criteria en voldoende scores op het afwegingskader worden normaliter door het college voorgelegd aan de raad via de kadernota. De raad neemt daar, met het vaststellen van de kadernota, een besluit over, waarna deze verwerkt worden in de meerjarenbegroting. Vanwege de verkiezingen legt het college de raad nu geen keus voor. De kaderbrief 2027-2030 is namelijk beleidsarm en de keus voor RISA-investeringen is een beleidsrijke afweging. Onderhandelende partijen kunnen hierover in de formatie afspraken maken, waarna een nieuw college een voorstel kan doen aan de raad in de meerjarenbegroting 2027-2030.

Met het RISA meerjarenbeeld kijken we verder vooruit op welke aanvragen we verwachten in de toekomst per thema. We doen dit om investeringen integraal af te kunnen wegen en voldoende grip te hebben om de financiële impact bij o.a. lobbytrajecten en/of benodigde cofinanciering te kunnen inschatten en behappen. Het huidige inzicht op het totaal van benodigde investeringen tot 2040 komt op dit moment uit op ongeveer € 780 mln. Jaarlijks wordt er bij het voorstel in de kadernota getoetst aan het eindbeeld en de jaarlijkse structurele bijdrage. Daarnaast zijn er nog mogelijkheden om bijdragen via provincie of rijk te ontvangen. Het totaalbedrag is echter onzeker: hoe verder in de tijd hoe minder nauwkeurig de prijs van

benodigde investeringen. Ook is aan de voorkant niet altijd inzichtelijk welke investeringen we noodzakelijk achten in de toekomst. Op dit moment is er geen reden om de jaarlijks voorziene stijging van € 1,5 miljoen aan te passen.

Korte en lange termijn activiteiten

Besluitvorming over het toekennen van middelen gebeurt dit jaar alleen via de meerjarenbegroting 2027-2030 die door de raad wordt vastgesteld. De RISA is als losse paragraaf opgenomen in de begroting en de jaarrekening, omdat ze afzonderlijke begrotingsprogramma's overstijgt. De feitelijke investeringen die voortvloeien uit de RISA zullen wel in de afzonderlijke programma's worden opgenomen en daar zichtbaar zijn.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De RISA is een instrument dat in eerste instantie door het college gebruikt wordt. Borging en het budgetrecht van de raad is essentieel bij het gebruik van de RISA. Om de RISA goed te kunnen gebruiken zal er worden aangesloten bij de momenten die al binnen de P&C-cyclus bestaan. Er zijn twee sturingsmomenten voor de raad; tijdens vaststelling van de kadernota en vaststelling van de begroting. Bij kadernota kan de raad tevens besluiten of de hoogte van de structurele ruimte nog steeds passend is of dat dit bedrag moet worden opgehoogd of verminderd.

Betrokkenheid externen

De RISA is een gemeentelijke aangelegenheid. Externen kunnen wel betrokken zijn bij de investeringsprojecten.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Het risico bestaat dat het structureel extra opnemen van structurele lasten onvoldoende is voor de realisatie van het totale eindbeeld of dat de er (te grote) druk ontstaat op de begroting. Dit zal een jaarlijkse overweging zijn bij de kadernota.

Het kan zijn dat projecten niet of later worden uitgevoerd dan verwacht. Mochten de financiële middelen niet worden uitgegeven dan kan de raad besluiten ze aan de reserve RISA toe te voegen.

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

Sociaal

14. Wijkplannen en gebiedsgericht werken

Kern dossier

We willen ondersteuning dichtbij de inwoner realiseren, aansluitend op lokale structuren en in samenwerking met inwoners en partners die in de wijk actief zijn. Met gerichte inzet op groepen in een kwetsbare situatie ([Beleidskader Inclusieve Stad](#)). We zien dat deze samenwerking te realiseren is op wijkniveau en we zien dat deze beweging van meerdere kanten wordt ingezet.

Gebiedsgericht werken aan leefbaarheid is een werkwijze waarin het contact met inwoners en hun leefwereld centraal staat. We luisteren naar de stad en brengen initiatieven en signalen van buiten naar binnen. We bieden, waar nodig, maatwerk dat aansluit bij de specifieke situatie, het gebied en de leefwereld van inwoners en andere betrokkenen.

We schrijven voor elke wijkcombinatie in Amersfoort een wijkplan sociaal en een wijkplan leefbaarheid. In het wijkplan sociaal worden bestaande en nieuwe plannen van verschillende organisaties samengevoegd tot één plan. Dit zorgt ervoor dat ondersteuning en hulp voor inwoners beter op elkaar afgestemd is. We willen dat de inwoner zich gezond en vitaal voelt, mee kan doen in de samenleving, naar anderen omkijkt en zich thuis voelt in de eigen buurt. Wat daarvoor nodig is, leggen we vast in het wijkplan sociaal.

Met de wijkplannen leefbaarheid werken we integraal en planmatig aan de belangrijkste prioriteiten in een gebied. Deze plannen maken we nu intensiever samen met actieve inwoners, interne en externe partners om de samenwerking rond vraagstukken in de wijken of dorpen te verbeteren en meer resultaat te behalen. Twee wijkplannen leefbaarheid zijn opgeleverd, namelijk voor de wijken Schothorst, Zielhorst en de Hoef en voor Kruiskamp, de Koppel en Binnenstad.

In de toekomst willen we werken aan één proces en één plan. Dit doen we al in het programma Wij Liendert en we werken voor de wijkcombinatie Vathorst Hooglanderveen aan een gezamenlijk proces.

Doelstelling/ korte omschrijving

Het programma wijkaanpak sociaal geeft invulling aan een aantal voornemens in het [Beleidskader Inclusieve Stad](#): wijkgericht samenwerken, impact gedreven werken en een integraal wijkplan voor elke wijk. Met twee hoofddoelen: meer gezonde en vitale inwoners en meer kansen, meedoen en omzien naar elkaar. Om dit te bereiken, richten we ons op preventie en bouwen we aan een sterke sociale basis in alle wijken. Doelstelling voor de komende tijd is om zo integraal mogelijk te werken in onze wijken. Daarvoor starten we in de wijk Vathorst Hooglanderveen met een gezamenlijk proces vanuit leefbaarheid en sociaal. Ook in de uitvoering en wijkcommunicatie willen we de integraliteit borgen.

Het gebiedsgericht werken heeft tot doel:

- Leefbaarheid in wijken te versterken, zodat inwoners prettig samenleven in een fijne omgeving;

- Vragen en opgaven op het juiste schaalniveau (straat, buurt, wijk, gebied) op te pakken en stedelijke opgaven te vertalen naar de gebiedscontext;
- Meer te kijken vanuit de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en andere partners; om daar beter bij aan te sluiten;
- Inwoners uit te nodigen te participeren en initiatieven te starten in hun fysieke en sociale leefomgeving;
- Om fysieke, veiligheids- en sociale opgaven te verbinden en projecten, planning en communicatie in een gebied goed af te stemmen;
- Relatie versterken tussen inwoners en de gemeente, door het continue contact en gesprek met de stad.

Stand van zaken

Al geruime tijd werken wij in Amersfoort gebiedsgericht als het gaat om het streven naar leefbare wijken. In 2025 is de een evaluatie van het gebiedsgericht werken besproken met de raad. De resultaten van het evaluatieonderzoek zijn vastgelegd in de [notitie beleidsevaluatie gebiedsgericht werken 2025](#) en een [raadsinformatiebrief](#). De kracht van gebiedsgericht werken ligt in de duurzame relatie met inwoners(netwerken) en wijkpartners.

Het wijkwethouderschap draagt bij door de zichtbaarheid en aanspreekbaarheid in de buurten en in de rol als bestuurlijk opdrachtgever van het wijkplan leefbaarheid en de buurtaanpakken. In elk gebied werken we met een actief samenwerkingsverband in de vorm van een kernteam van wijkprofessionals (corporaties, IndeBuurt033, wijkagent etc). Het kernteam, onder leiding van een gebiedsmanager en adviseur, zet op basis van gedeelde signalen en het wijkplan leefbaarheid gezamenlijke actie in gang.

In juni 2024 heeft het college daarnaast besloten een nieuwe samenhangende wijkaanpak sociaal in te voeren. Hierover is de raad geïnformeerd in de [Raadsinformatiebrief 2024-054](#). In april 2025 hebben we met de [Raadsinformatiebrief 2025-036](#) een update gegeven over de invoering van wijkaanpak sociaal.

Voor de eerste drie wijken (Nieuwland Calveen, het Vermeer-, Berg-, Leusderkwartier én Bosgebieden en Schothorst, Zielhorst en Hoefkwartier) zijn de wijkplannen in een afrondende fase. Samen met inwoners en professionals zijn 'kernaanpakken' geformuleerd, die de komende vier jaar centraal staan in deze wijken. In alle drie de wijken heeft nauwe afstemming plaatsgevonden met de doelen en plannen vanuit team gebiedsgericht werken.

Sinds 2021 is ervaring opgedaan in het Soesterkwartier met het Wijkperspectief en de Uitvoeringsagenda Soesterkwartier, een integrale wijkaanpak. Deze Uitvoeringsagenda wordt dit jaar afgerond. De gemeente staat voor de keuze of er vervolg kan worden gegeven aan de extra inzet voor het Soesterkwartier. Het Wijkperspectief Soesterkwartier was onderdeel van de regiodeal Vitale wijken I.

Voor de wijk Liendert is in voor de wijk Liendert is in 2024 een gebiedsgericht omgevingsprogramma Wij Liendert vastgesteld. De aanpak omvat 4 sporen; leven, wonen, buiten, werken/voorzieningen. Liendert is één van de wijken die meedoet binnen de regiodeal Vitale wijken II.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de aanpak leefbaarheid (buurtaanpakken) in gebieden waar de leefbaarheid onder druk staat. Samen met woningcorporaties en welzijnsorganisatie Indebuurt033 zijn prioritaire gebieden bepaald waar de leefbaarheid onder druk staat. Het gaat bijvoorbeeld om De Plaatsen, Juliana van Stolbergbuurt, De Meridiaan en de Ariaweg. De resultaten van deze aanpak in 2024 staan beschreven in de [raadsinformatiebrief \(2025-017\)](#) en de resultaten over 2025 staan beschreven in de [raadsinformatiebrief 2026 \(2026-018\)](#).

Korte en lange termijn activiteiten

We werken gebiedsgericht in alle negen gebieden in Amersfoort, we kijken per gebied wat nodig is: een wijkplan leefbaarheid en/of een buurtaanpak of geen van beiden, zie: [Mijn wijk | Gemeente Amersfoort](#). We werken dit kalenderjaar aan samenhang in het proces tussen het wijkplan leefbaarheid en wijkplan sociaal voor Vathorst en Hooglanderveen.

Daarnaast starten we met de uitvoering van de wijkplannen sociaal voor de wijken waar deze al voor is opgesteld en stellen we wijkplannen op voor de overige wijken. Ook starten we met de Familieschool in Liendert en Liendert Academy.

Op de lange termijn werken we aan de (verdere) gebiedsgerichte samenwerking in wijken en de aansluiting tussen gebiedsgerichte plannen, wijkplan leefbaarheid, buurtaanpak en de samenhang met wijkplan sociaal.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de voortgang en de resultaten. De gemeenteraad bewaakt de uitgangspunten voor het slagen van een integrale, wijkgerichte benadering en neemt beslissingen over toekomstige inzet van middelen.

Betrokkenheid externen

We werken samen met alle relevante partijen zoals inwoners, de sociale basisinfrastructuur, Indebuurt033, Stadsring51, Sociale Wijkteams Amersfoort, huisartsen, GGDrU, onderwijs, kinderopvang, SRO en ABC.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Ambtelijk: De wijkaanpak sociaal vraagt een andere werkwijze en heeft consequenties voor de inzet van capaciteit en benodigde competenties. Dit is nu georganiseerd in een programma maar de ambitie is om dit structureel te maken. Duidelijke afspraken zijn nodig om te voorkomen dat beleid, planning en doelen van afzonderlijke beleidsvelden en/of partners conflicterend blijken te zijn.

Bestuurlijk: gebiedsgericht vraagstukken oppakken kan op gespannen voet staan met sectorale opgaven.

Maatschappelijk: het onvoldoende integraal aanpakken van vraagstukken kan een negatieve invloed hebben op het vertrouwen van bewoners in de gemeentelijke organisatie. En minder kansen voor inwoners, waardoor ongelijkheid blijft bestaan.

Betrokken afdelingen:

SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

Leefomgeving. Afdelingsmanager: Tom van Nijen

15. Asiel

Kern dossier

Als gevolg van oorlogen en machtssituaties in landen vluchten mensen naar en in Europa. Naar verwachting blijft dit de komende jaren zo. Dit is een forse opgave. Deze opgave vullen wij in Amersfoort barmhartig, doel- en rechtmatig, en beheersbaar in, zie [RIB Stand van zaken programma vluchtelingen](#). Hiermee willen wij voldoen aan onze wettelijke en morele plicht. Dat betekent naast het realiseren van plekken, ook zorgen voor aansluitende voorzieningen en zorgen dat mensen zich thuis kunnen voelen in onze stad. Ter illustratie zie het recentelijke [Collegebericht Rapport Samen leren, samen leven - Onderwijs en participatie van amv'ers in de gemeente Amersfoort](#).

De gemeente Amersfoort voldoet niet aan de taakstelling opvang asielzoekers in het kader van de Spreidingswet en zoekt daarom naar nieuwe locaties om asielzoekers en vluchtelingen op een duurzame manier op te vangen.

- 1 oktober 2024: het college heeft de zoekopdracht asielopvang vastgesteld, zie [Collegebericht zoekopdracht asielopvang](#).
- 9 september 2025: [RIB Voorstel twee nieuwe locaties asielopvang](#) vastgesteld met daarin de opbrengst van die zoekopdracht. Het college stelde twee locaties voor waar asielopvang ontwikkeld zou kunnen worden. Dit voorstel heeft veel los gemaakt in de omliggende wijken Vathorst en Schothorst en is vervolgens door het college teruggetrokken.
- 11 november 2025: De gemeenteraad heeft het nieuwe Procesvoorstel realisatie nieuwe azc-locaties vastgesteld. Hierin is vastgesteld dat het college eerst in gesprek gaat met inwoners, stakeholders en ondernemers uit Amersfoort, Hoogland en Hooglanderveen over hoe we als gemeente asielopvang op een goede manier organiseren, waar locaties aan moeten voldoen en hoe belanghebbenden in dat proces betrokken moeten worden. En dat gewerkt wordt aan herstel van vertrouwen.

De bijbehorende stukken bij dit besluit:

- [Raadsvoorstel en besluit](#)
- [Het Procesvoorstel realisatie nieuwe azc-locaties](#)
- [Aangenomen Motie Onbekend maakt onbemind](#)
- [Aangenomen Motie Tijdlijn biedt houvast](#)
- [Aangenomen Motie Verdiepend gesprek](#)
- [Aangenomen Motie Leren van anderen](#)
- [Aangenomen Motie Amersfoort doet haar eerlijke deel](#)
- [Aangenomen Motie Respecteer het participatieproces](#)

De gesprekken en een online onderzoek hebben plaatsgevonden tot en met medio februari '26. Meer informatie over de opbrengst staat op de [gemeentelijke website](#).

Op basis van de opgehaalde perspectieven wordt een nieuw raadsvoorstel geschreven met locatiecriteria voor nieuwe opvanglocaties en een procesvoorstel voor de fasen van het beoordelen van locaties, het uitwerken van locaties en het bijbehorende participatieproces. Dit raadsvoorstel zal naar verwachting voor de zomer ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. Na dit besluit wordt opnieuw beoordeeld welke locaties geschikt zijn. Als dat klaar is doet het college een voorstel hoe en waar de opvang te realiseren en heeft de gemeenteraad de laatste beslissing.

Doelstelling/ korte omschrijving

Doelstelling: Realiseren van voldoende plekken voor asielopvang en daarmee te voldoen aan de taakstelling van de Spreidingswet. Het college en de raad hebben eerder uitgesproken dit ook als een morele plicht te zien. De huidige taakstelling voor Amersfoort is vastgesteld op 941 plekken.

Huidige opvangplekken in Amersfoort

	Permanent	Tijdelijk
Barchman Wuytierslaan	220 (regulier) 80 (AMV)	300 (regulier, vooralsnog tot juli '26)
Campanile hotel		154 (regulier, vooralsnog tot juli '26)
Totaal	300	454

Reeds voorzien: Uitbreiding BW-laan met 100 reguliere permanente plekken.

Resterende opgave: 541 reguliere permanente plekken.

Stand van zaken

Participatieproces: De participatiefase over deze fase van het proces is afgerond. De opgehaalde perspectieven worden nu verwerkt in een raadsvoorstel.

Opbrengsten van het participatieproces en informatie over de voortgang zijn te vinden op de projectwebsite: [Nieuwe opvanglocaties voor asielzoekers | Gemeente Amersfoort](#)

WOO: Naar aanleiding van de berichtgeving in september 2025 zijn meerdere woo-verzoeken ingediend. Het college heeft in februari het volledige dossier tot en met december 2025 actief openbaar gemaakt. De stukken zijn te vinden via bovengenoemde website.

Motie Tijdlijn biedt houvast: in december is het [collegebericht Voortgang taakstelling opvang asielzoekers per 1-1-2026](#) verstuurd.

Spreidingswet:

- De nieuwe indicatieve verdeling hebben we inmiddels ontvangen. In het raadsvoorstel nieuwe opvanglocaties leggen we aan de raad voor hoe de indicatieve verdeling en de toekomstige definitieve taakstelling wordt meegenomen in de zoektocht naar nieuwe duurzame opvanglocaties.
- Het nieuwe formele verdeelbesluit volgt uiterlijk 21 december 2026

Korte en lange termijn activiteiten

Korte termijn:

- Publiceren van het participatieverslag met de opbrengst van alle bijeenkomsten en gesprekken (*april 2026*)
- Werkbezoek raad langs een aantal azc-locaties in Amersfoort en de regio (*nog te plannen*)
- Presentatie aan de raad van de opbrengst van het online onderzoek en de verschillende participatiegesprekken van de afgelopen tijd (*nog te plannen*)
- Raadsvoorstel met nieuwe locatiecriteria en een procesvoorstel voor het vervolg (*voor zomer 2026*)
- Indien zich tussentijds kansen voordoen voor nieuwe tijdelijke locaties, informeren we de raad daarover en doorlopen we de stappen zoals door de raad vastgesteld in november 2025 het [Raadsvoorstel en besluit](#)

Lange termijn:

- Actualiseren van locatielijst (*rond zomer 2026*)
- Beoordelen van locaties (*na zomer 2026*)

- Voorstel van uit te werken locaties door het college en bijbehorende participatie met de omgeving van de voorgestelde locaties
- Raadsbesluit over welke locaties uitgewerkt kunnen gaan worden als nieuwe locaties voor asielopvang.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Beoordelen of het college de opgehaalde perspectieven goed heeft meegenomen in het raadsvoorstel voor locatiecriteriën en het vervolgproces.
- Vaststellen van het raadsvoorstel en daarmee kaders meegeven aan het college om de opgave voor asielopvang uit te werken en uit te voeren. De kaders bestaan onder andere uit locatiecriteriën, een visie over hoe Amersfoort asielzoekers wil opvangen en wil laten integreren en een procesvoorstel over hoe inwoners, stakeholders en ondernemers daarbij betrokken worden.
- Controleren of het college de opdracht conform de gestelde kaders uitvoert en of het perspectief van inwoners, stakeholders en ondernemers in de verschillende fasen van het proces daarin voldoende wordt meegenomen.

Betrokkenheid externen

- COA: verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en het beheer van locaties voor asielzoekers tijdens hun procedure.
- Inwoners, belangenverenigingen, stakeholders en ondernemers: belanghebbenden bij het ontwikkelen van nieuwe opvanglocaties en in de beheerfase van bestaande en nieuwe opvanglocaties
- Integratiewerk, Vluchtelingenwerk, Vrijwilligersnetwerk: partners in het opvangen en laten integreren van nieuwkomers in Amersfoort.
- Provinciale Regietafel (PRT): is het bestuurlijke overlegorgaan in de provincie Utrecht dat de opvang van Oekraïense ontheemden en asielzoekers coördineert. Sinds 1 januari 2024 regisseert de PRT de regionale spreiding, knelpuntenoplossing en samenwerking tussen gemeenten, het COA en de provincie.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Risico op verder verlies van vertrouwen in college en gemeenteraad op het moment dat de opbrengst van het participatieproces onvoldoende is meegenomen in de locatiecriteriën en het vervolgproces.
- Onjuiste of onvolledige informatievoorziening kan leiden tot vertroebeling in het maatschappelijk debat en tot verlies van vertrouwen in het proces.
- De azc-opgave is een opgave waar uiteenlopende standpunten over zijn. Dit kan zorgen voor verdeeldheid onderling op allerlei plekken in de gemeente.
- Nieuwe locatiecriteriën kunnen beperkend zijn voor het aantal locaties dat daaraan voldoet. Risico dat er onvoldoende locaties te vinden zijn om de totale opgave in te vullen.
- Onvoldoende draagvlak in wijken en buurten voor het ontwikkelen van nieuwe opvanglocaties, waardoor het langer duurt of niet lukt om aan de taakstelling van de Spreidingswet te voldoen.
- Door het ontwikkelen van opvanglocaties kunnen andere maatschappelijke opgaven op die plek (bijvoorbeeld wonen of sport of groen) niet ingevuld worden op die locatie(s).

- Financieel risico op het moment dat de gemeente zelf meer regie neemt in de organisatie van de opvang of aanvullende eisen aan opvang stelt, zonder de financiële consequenties volledig in beeld te hebben.

Betrokken afdeling:

Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

16. Opvang bieden aan Oekraïense Ontheemden

Kern dossier

Gemeente Amersfoort heeft op grond van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) de wettelijke taak om 649 Oekraïense Ontheemden op te vangen (inspanningsverplichting). In Amersfoort doen wij dat in de gemeentelijke opvanglocaties (GOO) aan de Hellestraat (tot 31-03-2028), Utrechtseweg (tot 30-06-2027), Hardwareweg (tot 01-01-2034) en Paulinapolder. Deze opgave wordt bekostigd met een SPUK subsidie van het rijk. In tegenstelling tot de andere groepen vluchtelingen is gemeente zelf verantwoordelijk voor deze taak (en niet het COA).

De RTB loopt af per maart 2027. Tegelijkertijd is nog onzeker hoe lang de oorlog zal voortduren. Daarom heeft het kabinet een lange termijnplan opgesteld voor de periode na het aflopen van de RTB. Na beëindiging van de RTB komen vluchtelingen uit Oekraïne in aanmerking voor een tijdelijk transitiedocument dat 3 jaar geldig is. De eerste hoofdlijnen van dit beleid zijn opgenomen in de [verzamelbrief Opvang Oekraïne van 4 juli 2025](#) en zijn nu verder uitgewerkt in de [verzamelbrief van 28 november 2025](#). Hoewel nog veel moet worden uitgewerkt zal de gemeente zich in dit korte tijdsbestek moeten voorbereiden op de implementatie.

Doelstelling/ korte omschrijving

1. Zolang de Richtlijn Tijdelijke Bescherming geldt en gedurende de transitieperiode is het doel om de huidige opvanglocaties te continueren
2. Het voorbereiden op de periode na afloop RTB. Bij het transitiedocument horen op termijn rechten, plichten en voorzieningen die vergelijkbaar zijn met andere inwoners van Nederland.
Dit brengt een opgave met zich mee onder andere op het gebied van:
 - a. Bieden van (tijdelijke) woonruimte, waar mogelijk gebruik maken van de huidige opvanglocaties
 - b. 'het sociaal domein' (verwachte druk op financiering en uitvoering zoals participatiewet, Wmo, Onderwijs)
 - c. Zorg
 - d. Communicatie

Stand van zaken

Wij vangen deze groep op in getransformeerde kantoorpanden die tijdelijk voor dit doel geschikt gemaakt zijn. Deze tijdelijkheid begint te knellen naarmate de opvangtaak langer duurt. Concreet zullen in 2027 en 2028 de eerste locaties weer ontmanteld moeten worden; in totaal verblijven hier circa 292 mensen.

Daarnaast zal vanaf 4 maart 2027 de huidige verblijfsstatus (RTB) voor deze groep vervangen worden door een nieuwe tijdelijke verblijfsstatus voor Oekraïense ontheemden van drie jaar. De feitelijke rechten en plichten zijn door het rijk nog niet vastgesteld, maar het rijk is voornemens vanaf 2030:

- aan te sturen op vrijwillige terugkeer
- de GOO's af te bouwen
- deze groep door te leiden naar (sociale huur-) woningen en huur te innen voor verblijf in Nederland

Korte en lange termijn activiteiten

Er is op landelijk niveau nog veel onduidelijkheid over hoe precies invulling gegeven gaat worden aan deze transitie. Tegelijkertijd zitten wij nu in de fase waarin we ons op de nieuwe situatie moeten voorbereiden. Dit betekent onder andere dat we mogelijkheden in beeld moeten gaan brengen of/hoe we huidige opvanglocaties kunnen verlengen en/of deze om kunnen zetten naar (tijdelijke) woonruimte.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Vaststellen van de gemeentebegroting, waaronder middelen ten behoeve van de Oekraïneopgave. Voor de bekostiging van (incidentele) uitgaven is de reserve Vluchtelingen beschikbaar. Onttrekkingen uit deze reserve is een collegebevoegdheid.

Betrokkenheid externen

In deze opgave werken we in regioverband samen met de Veiligheidsregio Utrecht en de provincie Utrecht.

Er is een beheerpartij voor de opvang op locaties. IdB033 en Vluchtelingenwerk Nederland leveren sociale ondersteuning.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- te weinig opvang plekken in de noodopvang
- mede in het licht van de tijdelijkheid van de huidige opvanglocaties, een groot woon- vraagstuk voor de groep die niet vrijwillig terugkeert na afloop RTB.
- Financiële onzekerheid na afloop van de RTB

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

17. Inburgering

Kern dossier

Uitvoering van de Wet inburgering 2021 (WI2021) door de gemeente Amersfoort. Sinds 1 januari 2022 heeft Amersfoort de regie op inburgering van statushouders en (beperkt) gezins- en overige migranten onder de WI2021. De gemeente is verantwoordelijk voor Brede Intake, Plan Inburgering en Participatie (PIP). Maatschappelijke begeleiding, (inkoop van) inburgeringstrajecten en monitoring richting taal en participatie. Via onderstaande links is meer te lezen over de historie en invoering van de wet in Amersfoort.

- [kamerbrief 'Hoofdlijnen veranderopgave inburgering'](#)
- [sheets Veranderopgave Inburgering Amersfoort](#)
- [Raadsinformatiebrief start nieuwe wet Inburgering per 1-1-2022](#)
- [Raadsinformatiebrief mbt 'De terugblik op het beleid en de uitvoering WI 2021 in 2022 en ontwikkelingen 2023](#)

Doelstelling/ korte omschrijving

Uitvoering geven aan de Nieuwe Wet Inburgering waarbij we eigen accenten hebben gelegd in de Amersfoortse Aanpak, die gericht is op vier hoofddoelen:

1. Iedere inburgeraar doet mee en vindt een plek in de Amersfoortse samenleving.
2. Het inburgeringstraject is integraal en passend bij de situatie van de inburgeraar.
3. Inburgering draagt bij aan bredere maatschappelijke effecten zoals vitaliteit, kansrijk ontwikkelen en meedoen.
4. Verschillen tussen asielmigranten en gezinsmigranten worden geminimaliseerd

Uitvoering via brede intake, Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), trajectbegeleiding, financiële ontzorging en voortgangsmonitoring.

Stand van zaken

Stand van zaken (2025)

- WI2021 structureel ingericht binnen het sociaal domein.
- Instroom afhankelijk van landelijke taakstelling statushouders.
- Drie leerroutes actief: B1-route (grootste groep), Onderwijsroute en Z-route.
- Monitoring via P&C-cyclus en periodieke rapportages aan de raad.

Samenwerking:

Er wordt intensief samengewerkt met Stichting Integratiewerk voor:

- Taalonderwijs
- Maatschappelijke begeleiding
- Participatieverklaringstraject (PVT)
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)

Samenwerking vindt tevens plaats met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) in de opvangfase.

Aandachtspunten:

- Woningmarkt beïnvloedt realisatie taakstelling en snelheid van doorstroom.
- Arbeidsmarktkrapte biedt kansen voor duale trajecten.

- Meest recente raadsinformatiebrief (10 februari 2026): [Raadsinformatiebrief 'Stand van zaken inburgering, Monitor Inburgering 2022-2024, Evaluatierapport Vroege Start Inburgering en Actiepunten Inburgering Amersfoort 2026-2027'](#)
- [Monitor Inburgering 2022-2024](#)
- [Bijlage 1 Monitor Inburgering 2022-2024](#)
- [Bijlage 2 Monitor Inburgering 2022-2024](#)
- [Evaluatie Vroege Start Inburgering](#)
- [Raadsinformatiebrief 'Stand van zaken uitvoering wet inburgering 2024'](#)

Korte en lange termijn activiteiten

2026

- Implementatie Vroege Start Inburgering (VSI): starten met (voorbereidende) inburgering vanuit de opvang, in samenwerking met COA en Stichting Integratiewerk.
Doel: verkorten doorlooptijd tussen opvang en formele start WI2021 en versnellen taal- en participatieontwikkeling.
- Versterken aansluiting taal-werk.
- Monitoring budgetten en rijksbijdrage.
- Actualisatie beleidskader Inburgering.

2026 e.v.

- Doorontwikkeling duale trajecten.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Kaderstellend

- Vaststellen beleidskader en financiële kaders.
- Bepalen ambities rond participatie en integratie.

Controlerend

- Toetsing via P&C-cyclus.
- Kennisnemen (en eventueel bespreken) van raadsinformatiebrieven en voortgangsrapportages.

De uitvoering ligt bij het college van B&W.

Betrokkenheid externen

- Stichting Integratiewerk
- COA
- Indebuurt033
- Stichting Wijkteams Amersfoort
- Werkgevers en WSP (werkgeversservicepunt)
- Onderwijsinstellingen
- DUO
- Ministerie van SZW

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Politiek: Achterblijvende uitstroom naar werk. Capaciteitsdruk bij opvang of huisvesting. Maatschappelijk: Beperkte maatschappelijke participatie.

Financieel onvoldoende rijksvergoeding bij hogere instroom. Extra kosten bij intensivering vroege start.

Beheersing via monitoring, contractmanagement en bijsturing via begroting.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

18. Transformatie Jeugdhulp

Kern dossier

In lijn met de ambities die we hebben vastgelegd in zowel de regiovisie [Samen Werken aan specialistische jeugdhulp](#) en het [Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2025-2026](#), en die benadrukt worden in de landelijke [Hervormingsagenda Jeugd](#), werken we aan de transformatie jeugdhulp. We willen een omgeving realiseren waarin alle kinderen en jongeren zich gezond, veilig en kansrijk kunnen ontwikkelen. Waar ouders en professionals in staat zijn deze omgeving steeds zodanig te organiseren, dat het kind gedijt en zoveel mogelijk dichtbij huis krijgt wat het nodig heeft.

Doelstelling/ korte omschrijving

Om deze visie te realiseren is het nodig om ondersteuning en hulp dichtbij te organiseren: thuis, in hun wijk, op de kinderopvang of op school. We willen dat kinderen en jongeren zich gesteund weten in hun eigen omgeving (het gezin, eigen netwerk, burens, leerkrachten, jongerenwerkers, sportcoaches enz.). Dit betekent in eerste instantie ondersteuning vanuit een sterke pedagogische en sociale basis en begeleiding door het wijkteam. En als het nodig is, is er aanvullend specialistische jeugdhulp beschikbaar (sinds 2024 via MetMaya). Daarnaast zetten we voor lichte hulpvragen niet langer specialistische jeugdhulp in: goed is goed genoeg. En individuele hulp wordt waar mogelijk collectief (in groepsverband) aangeboden. Dit draagt eraan bij dat jeugdhulp ook in de toekomst beschikbaar en betaalbaar is voor die kinderen, jongeren en gezinnen die de hulp het meest nodig hebben.

Stand van zaken

- **Meest recente informatie:** [Raadsinformatiebrief Stand van zaken aanpak wachttijden en transformatie jeugdhulp](#) die 10 maart 2026 is vastgesteld in het college.
- Twee jaar geleden begonnen we met deze nieuwe werkwijze. MetMaya biedt sinds 2024 aanvullende specialistische jeugdhulp in de regio Amersfoort. De regiogemeenten kozen ervoor om intensief samen te werken met één aanbieder die werkt vanuit een vooraf vastgesteld financieel kader. We zijn een langdurige samenwerking aangegaan met MetMaya van drie keer drie jaar. Eind 2025 heeft het college [ingestemd met de verlenging](#) van de tweede termijn (2026 tot 2030).
- Sinds de start in 2024 zijn er stappen gezet in de transformatie. Zie [Raadsinformatiebrief Voortgang ontwikkelingen jeugdhulp en wachtlijsten](#) (1 juli 2025) en het infoblad [Transformatie van de jeugdhulp in regio Amersfoort: Stand van zaken medio 2025](#). De nieuwe werkwijze vraagt iets anders van gezinnen, scholen, wijkteams, partners in de sociale basisinfrastructuur, huisartsen, praktijkondersteuners én jeugdhulpverleners dan zij gewend zijn. We zien intussen dat partners elkaar steeds beter weten te vinden zoals te lezen in dit artikel [Samen verder komen: Amersfoort vernieuwt jeugdhulp | voor Jeugd & Gezin](#).
- In de regio Amersfoort is een taskforce aanpak wachttijden gestart om knelpunten in de hulpverlening op te lossen en om de ontwikkeling waarin we zitten, te versterken en versnellen. Hierbij zijn de verschillende samenwerkende partners rondom jeugd vertegenwoordigd. De aanpak van wachttijden is echter geen ‘quick fix’. De wachttijden zijn een symptoom van een vastgelopen ‘systeem’. Om dit systeem aan te passen is het nodig om aan veel knoppen tegelijk te draaien. Het plan van aanpak van de taskforce is eind maart 2026 klaar.

- Ondertussen nam MetMaya samen met partners verschillende acties om de wachttijden terug te dringen. Met Maya ziet op dit moment een dalende trend in het aantal aanmeldingen per maand en een stabilisatie van het aantal wachtenden en de gemiddelde wachttijd. Bij de wachttijd lijkt een (voorzichtige) daling ingezet.
- Tegelijkertijd gebeurt er in Amersfoort ook veel om de pedagogische basis te versterken. Om koers te houden op concrete doelen die we voor ogen hebben en om meer samenhang te brengen in alles wat er gebeurt, is in Amersfoort eind 2025 het Programma Transformatie Jeugdhulp gestart. In dat programma werken we onder andere toe naar een databedreven manier van werken, samen met onze partners. Daarnaast treffen we voorbereidingen voor de maatschappelijke dialoog over opvoeden en opgroeien ([Raadsinformatiebrief Maatschappelijke dialoog over opvoeden en opgroeien](#) en [Plan van aanpak Maatschappelijk dialoog over opvoeden en opgroeien](#)).

Korte en lange termijn activiteiten

- In april delen we het plan van aanpak voor de regionale aanpak wachttijden (taskforce) met de raad. We gaan daarna (april/mei) graag met de raad in gesprek over dit plan en de brede ontwikkelingen in het kader van de transformatie.
- We betrekken de raad dit voorjaar bij de voorbereidingen voor de maatschappelijke dialoog over opvoeden en opgroeien.
- De regiovisie Samen Werken aan specialistische jeugdhulp wordt komend jaar herijkt en aangescherpt. Naar verwachting is de nieuwe regionale jeugdvisie voor de zomer van 2027 klaar.
- Als het gaat om jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis werken we intensief samen met de regio's Lekstroom, Zuid Oost Utrecht, Utrecht West, Eemland, Utrecht stad en de Utrechtse gemeenten van Foodvalley. Eind 2025 zijn de nieuwe overeenkomsten voor de diensten Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering ondertekend. Bij de start van de contracten, kijken we zowel in de bovenregionale samenwerking als in de regio Amersfoort opnieuw naar de samenwerkingsafspraken. In onze regio gebeurt dit samen met de partners SAVE, William Schrikker, Leger des Heils, Nidos, Veilig Thuis, MetMaya, Raad voor de Kinderbescherming en lokale (wijk)teams. In de tweede helft van 2026 worden die duidelijk.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- *Vaststellen [regiovisie specialistische jeugdhulp regio Amersfoort](#)*; de regiovisie wordt op dit moment herijkt en aangescherpt.
- *Vaststellen [verordeningen jeugdhulp Amersfoort](#)*
- *Bespreken [plan van aanpak voor de regionale aanpak wachttijden \(taskforce\)](#)*; in april/ mei 2026 met de raad in gesprek over het plan van aanpak en de brede ontwikkelingen in het kader van de transformatie.
- *Maatschappelijke dialoog opvoeden en opgroeien*: raad wordt dit voorjaar betrokken bij de voorbereidingen voor de maatschappelijke dialoog over opvoeden en opgroeien.
- Zie ook 'activiteiten'.

Betrokkenheid externen

- Bestuurders, beleidsmakers en uitvoerende professionals van zowel gemeenten in de regio als alle samenwerkende partners (onderwijs, welzijnspartners, GGD, lokale

(wijk)teams, huisartsen, MetMaya, SAVE) zijn op verschillende manieren en in verschillende overleggen nauw betrokken bij het realiseren van de transformatie.

- Gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg werken o.a. samen bij de inkoop en het accountmanagement van specialistische jeugdhulp. Het Regionaal Inkoop en Subsidie Bureau van de gemeente Amersfoort voert de taken vanuit de centrumregeling uit.
- Voor de specialistische jeugdhulp werken we ook intensief samen met de Utrechtse regio's, te weten regio Lekstroom, Zuid Oost Utrecht, Utrecht West, Utrecht stad en Foodvalley. Zoals op jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis. Eind 2025 zijn de nieuwe overeenkomsten ondertekend. Regio Amersfoort werkt hierin samen met de partners SAVE, William Schrikker, Leger des Heils, Nidos, Veilig Thuis, MetMaya, Raad voor de Kinderbescherming en lokale (wijk)teams.
- Daarnaast biedt de maatschappelijke dialoog over opvoeden en opgroeien de kans om de Amersfoortse samenleving als geheel betrekken. [Amersfoort in gesprek over opvoeden en opgroeien | Gemeente Amersfoort](#).

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- *Het lukt onvoldoende om de transformatie te realiseren.* Het met veel partners een grote verandering realiseren waar veel belangen een rol spelen, is uitdagend. Ondanks alle goede ambities, plannen en inspanningen kan het zo zijn dat we de gewenste veranderingen niet georganiseerd krijgen. Bijv. door personeelskrapte. Daarom is het blijvend investeren in relaties en innovatie essentieel.
- *De transformatie heeft niet het gewenste effect* Onze ambitie en inspanningen zijn erop gericht dat kinderen en jongeren zich gezond, veilig en kansrijk kunnen ontwikkelen. Daar hebben we slechts ten dele invloed op. We zien de laatste jaren bijvoorbeeld de negatieve invloed van corona en social media op de mentale gezondheid van jongeren. Deze en andere maatschappelijke ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat de hulpvraag onverminderd hoog blijft.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

19. Meedoen en rondkomen

Kern dossier

[Meedoen en rondkomen](#) is het programma om bestaansonzekerheid te verminderen door regelingen te vereenvoudigen, ondersteuning dichterbij inwoners te organiseren en vanuit vertrouwen te werken. We helpen meer inwoners en we helpen hen sneller en effectiever met stress-sensitieve ondersteuning, begeleiding naar duurzaam werk, meer keuzevrijheid en betere samenwerking in de stad. Samen met partners en ervaringsdeskundigen bouwen we aan een Amersfoort waar iedereen kan meedoen en voldoende middelen heeft om rond te komen.

Achtergrondinformatie:

- [Bestaansonzekerheid in beeld en uitgangspunten](#) De uitgangspunten voor Meedoen en Rondkomen zijn een nadere uitwerking van de uitgangspunten van het [Uitvoeringsprogramma Inclusieve Stad 2025-2026](#)
- [Schuldhelpverlening in Amersfoort](#)
- Informatie over regelingen voor inwoners die moeite hebben met rondkomen: [Geldcheck033](#)

Doelstelling/ korte omschrijving

De bestaansonzekerheid in Amersfoort verminderen door inwoners sneller, eenvoudiger en mensgerichter te ondersteunen. We versterken de sociale basis door regelingen te vereenvoudigen, ondersteuning dichterbij te organiseren en duurzaam perspectief te bieden via onderwijs, werk en maatwerk. Samen met partners en ervaringsdeskundigen bouwen we zo aan een stad waar iedereen kan meedoen en voldoende middelen heeft om rond te komen.

Stand van zaken

De raad nam op 17 december 2024 het [Uitvoeringsprogramma Meedoen en rondkomen](#) unaniem aan. In de [raadsinformatiebrief van 10 maart 2026](#) is de voortgang van het uitvoeringsprogramma te lezen.

Het programma *Meedoen en Rondkomen* is de Amersfoortse aanpak om bestaansonzekerheid te voorkomen, te verminderen en waar nodig te verhelpen. We richten ons daarbij niet alleen op financiële ondersteuning, maar op kansen, perspectief en passende hulp die aansluit bij het dagelijks leven van inwoners. In dit programma staat de inwoner centraal: we werken stress-sensitief, met vertrouwen en met ondersteuning die dichterbij mensen in de wijk wordt georganiseerd. Alle regelingen en initiatieven worden gebundeld en eenvoudiger gemaakt, zodat inwoners sneller en makkelijker de juiste hulp vinden. We herzien regelingen, vergroten het bereik van voorzieningen zoals Geldcheck033 en ontwikkelen nieuwe vormen van ondersteuning zoals huiswerkbegeleiding op school. Daarnaast werken we aan duurzame re-integratie, met praktijkleren, ontwikkelpaden en ondersteuning voor jongeren via het programma *Werk maken van je toekomst*. Samen met partners, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen bouwen we aan een sterke sociale basis waarin iedereen kan meedoen.

Tot slot sluit *Meedoen en Rondkomen* nauw aan op de invoering van de [Participatiewet in balans](#), waarin vertrouwen, vereenvoudiging en de menselijke maat centraal staan. Zo werken we meerjarig aan een Amersfoort waarin iedereen voldoende middelen heeft om rond te komen en volwaardig kan deelnemen.

Op 9 december 2025 was in de Commissie Sociaal een [Peiling](#) over de uitgangspunten voor de herziening van de regelingen Meedoen, een van de belangrijke actielijnen uit het uitvoeringsprogramma. We werken de uitgangspunten momenteel uit in een concreet voorstel. In maart 2026 verschijnt een Raadsinformatiebrief over de voortgang van het uitvoeringsprogramma en in Q2 2026 de monitor met kwantitatieve onderbouwing.

Korte en lange termijn activiteiten

- Grondslag voor nieuwe regeling: verder uitwerken van het nieuwe juridische kader en de subsidieverordening Meedoen, Q1–Q2 2026.
- Q2 2026: afhandeling motie [2024-124M Incidentele inzet meten, structureel vertrouwen weten](#)
- Juridisch borgen van maatwerk in beleidsregels en werkinstructies.
- Verdere uitwerking van spoor 1 van de Participatiewet in balans met daarbij blijvend aandacht voor cultuuromslag en vakmanschap (spoor 3).
- Doorlopend: samenwerking met partners, monitoring voortgang en uitvoering van acties binnen de vier actielijnen.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeente heeft onder de Participatiewet de opdracht om inwoners te helpen om mee te doen via werk waar dat kan, én een vangnet bieden via bijstand waar dat nodig is. Gemeenten bepalen het beleid, voeren het uit, handhaven, en hebben ruimte voor maatwerk zodat regels aansluiten op de situatie van mensen. De gemeente is financieel verantwoordelijk: we ontvangen middelen van het Rijk maar moeten eventuele tekorten zelf opvangen.

De gemeenteraad bepaalt de beleidskaders voor de uitvoering van de Participatiewet via verplichte verordeningen (bijv. de re-integratieverordening), controleert het college op uitvoering en vertegenwoordigt de inwoners door te bewaken dat regels en ondersteuning passend, mensgericht en rechtvaardig zijn.

De raad:

- Stelt de kaders en regels vast voor het armoedebelief, zoals regelingen, bijzondere bijstand en uitgangspunten als menselijke maat, vertrouwen en toegankelijkheid;
- Bepaalt de budgetten en beslist over uitbreiding, prioritering of aanpassing van financiële middelen;
- Controleert het college op de uitvoering, het bereik en de effectiviteit van het beleid, en bewaakt als volksvertegenwoordiger dat het aansluit bij de leefwereld van inwoners.

Betrokkenheid externen

- Ervaringsdeskundigen: bij de totstandkoming en monitoring van ons beleid maken we gebruik van de expertise en perspectieven van ervaringsdeskundigen.
- Stadring: voert namens de gemeente schuldhulpverlening uit.
- Samen tegen armoede: netwerk van professionele partners (o.a. wijkteam, Indebuurt033, Integratiewerk), kerken en vrijwilligersorganisaties (zoals Sociale banken: voedsel-, kleding en speelgoedbank) en fondsen (bijv. Burgerweeshuis)
- Integratiewerk, Sociale Wijkteams Amersfoort, Indebuurt033

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Politiek: bestrijding van bestaansonzekerheid is complex, resultaten laten zich niet altijd op korte termijn zien.

Maatschappelijk: veranderingen doorvoeren kost tijd en veranderingen pakken niet voor iedereen direct positief uit. Daardoor zullen altijd ook ontevreden geluiden blijven bestaan.

Financieel: groter bereik of toegenomen gebruik van regelingen kan budgetdruk veroorzaken, terwijl onderuitputting juist betekent dat inwoners onvoldoende worden geholpen.

Betrokken afdelingen:

Werk, Inkomen & Zorg. Afdelingsmanager: Martine Berendsen

SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

20. Re-integratie en arbeidsmarkt

Kern dossier

De arbeidsmarktregio Amersfoort bestaat uit de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Soest en Woudenberg. Met circa 183.000 werknemersbanen en 50.100 zelfstandigen vormt de regio een belangrijke economische motor, mede dankzij haar centrale ligging in Nederland.

Onze gemeente staat voor drie onderling samenhangende regionale uitdagingen op het gebied van werk en participatie:

- De impuls sociale infrastructuur, inclusief een toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf; [1 Vergadering Raadzaal 27-01-2026 Gemeente Amersfoort](#) en
- De hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur; [Raadsinformatiebrief](#) en
- De wet van school naar duurzaam werk voor jongeren. [Raadsinformatiebrief](#)

Deze opgaven raken aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om iedereen een eerlijke kans te geven op volwaardige deelname aan de arbeidsmarkt.

Technologische ontwikkelingen, demografische veranderingen en maatschappelijke transitie vragen om een wendbare en inclusieve arbeidsmarkt. De regio kent een sterke economische basis, maar wordt tegelijkertijd geconfronteerd met personeelstekorten, vergrijzing, een kwalitatieve mismatch en een groeiende diversiteit aan loopbaanvragen.

Doelstelling/ korte omschrijving

De arbeidsmarktregio Amersfoort streeft naar een toekomstbestendige arbeidsmarkt. De arbeidsmarktregio Amersfoort bestaat uit een samenwerking van genoemde gemeenten, UWV, vakbonden en werkgeversverenigingen, beroepsonderwijs en Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). In het zogenaamde Regionaal Beraad worden bestuurlijk afspraken gemaakt.

Het Werkcentrum regio Amersfoort is de uitvoeringsorganisatie. Samen wordt gestreefd naar een arbeidsmarkt die inclusief is, bestaanszekerheid biedt en ontwikkeling centraal stelt. Inclusief, zodat iedereen naar vermogen duurzaam kan werken. Met bestaanszekerheid voor zowel inwoners (voldoende inkomen) als ondernemers (voldoende personeel en ruimte om te groeien naar een groene, duurzame en circulaire economie). Met de ontwikkeling van inwoners voorop, voor een weerbare en wendbare beroepsbevolking die is toegerust op huidige en toekomstige arbeidsmarktvragestukken.

Met de Meerjarenagenda 2026-2030 zetten de samenwerkende partners zich gezamenlijk in voor drie centrale opgaven:

- Toegankelijke dienstverlening via het Werkcentrum: één herkenbaar, laagdrempelig loket voor werk, scholing en loopbaan;
- Inclusieve arbeidsmarkt: gerichte aandacht voor doelgroepen in een kwetsbare arbeidsmarktpositie met focus op prioritaire sectoren: onderwijs en kinderopvang, techniek, duurzaamheid, zorg en welzijn;
- Lerende regio: bevorderen van sterke leercultuur en skills-gerichte arbeidsmarkt.

Stand van zaken

Eind 2025/begin 2026 is de politieke besluitvorming afgerond in de regiogemeenten van de drie regionale opgaven:

- De impuls sociale infrastructuur, inclusief een toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf;
- De hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur;
- De wet van school naar duurzaam werk voor jongeren.

De bijbehorende besluitvorming in Amersfoort is te vinden boven in deze factsheet. Hiermee start de implementatie fase.

Korte en lange termijn activiteiten

Korte termijn:

- Toekomst sociaal ontwikkelbedrijf: vaststellen van de implementatie agenda in het regionaal bestuurlijk overleg werk en inkomen.
- We gaan op grond van de 3 opgaven (zie boven) projecten starten die vormgeven aan de ambities. Een belangrijk onderwerp is de dienstverlening aan werkgevers, omdat dat een randvoorwaarde is voor alle projecten. Daarnaast maken we een plan voor de doorontwikkeling van het werkcentrum. Ook geven we vorm aan het onderwerp Leven Lang Ontwikkelen, mede omdat hier ook landelijke aandacht voor is.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Regionale budgetten lopen via Amersfoort als centrumgemeente en de bestedingen en verantwoordingen van deze middelen lopen mee in de begrotingen en jaarrekeningen van gemeente Amersfoort die worden vastgesteld door de gemeenteraad.

De impuls sociale infrastructuur, inclusief een toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf; Het uitgangspunt is dat de dekking plaats vindt binnen de bestaande budgetten, zoals deze beschikbaar zijn gesteld door het Rijk. Deze budgetten zijn onderdeel van de participatiemiddelen in programma 2.2. Werk en Inkomen van de begroting. Met het vaststellen van het toekomstplan zullen er meer inwoners met het advies Beschut Werk en de indicatie Banenafpraak aan het werk gaan bij RWA/Amfors. Dit betekent een verschuiving binnen de beschikbare middelen. Mocht er ondanks deze herschikking sprake zijn van structurele financiële tekorten bij RWA/Amfors, dan wordt dit via het college voorgelegd aan de gemeenteraad, waarbij de raad besluit over eventuele aanvullende middelen.

Betrokkenheid externen

- De impuls sociale infrastructuur, inclusief een toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf; regiogemeenten, Amfors;
- De hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur; gemeenten, UWV, SBB, beroepsonderwijs, werkgevers- en werknemersorganisaties, sociaal ontwikkelbedrijven, GGZ-instellingen en kennispartners;
- De wet van school naar duurzaam werk voor jongeren: samenwerking tussen gemeenten, scholen (voortgezet (speciaal) onderwijs, praktijkonderwijs en de mbo's) en Doorstroompunt.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

De middelen die voor de hervorming arbeidsmarktinfrastructuur door het Rijk aan de regio beschikbaar zijn gesteld kennen voor het grootste deel een incidenteel karakter. Bij de meicirculaire 2025 zijn de incidentele middelen slechts tot en met 2028 vastgelegd, terwijl er eerder toezeggingen waren tot 2034. Zowel landelijk als regionaal vindt in 2027 een tussenevaluatie plaats van de hervorming en samenwerking in de arbeidsmarktregio. Wijzigingen in de beschikbare middelen op de middellange termijn kunnen nopen tot een actualisatie van de meerjarenagenda van het Regionaal Beraad.

Betrokken afdelingen:

Werk, Inkomen & Zorg. Afdelingsmanager: Martine Berendsen

SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

21. Jeugd & Onderwijs en onderwijshuisvesting

Kern dossier

Het onderwijs zelf is autonoom en wordt door het Rijk gefinancierd. Aanvullend heeft de gemeente veel taken op onderwijsgebied:

- Algemene zorg voor voldoende aanbod en spreiding van onderwijs in de gemeente;
- Zorg voor de onderwijshuisvesting;
- Het bevorderen van onderwijskansen en het bestrijden van onderwijsachterstanden;
- Zorg voor de voorschoolse educatie en de doorgaande lijn naar de basisschool (VVE);
- Overleg met scholen over het bevorderen van integratie en het tegengaan van segregatie;
- Samen met de scholen zorgen voor het onderwijs aan nieuwkomers;
- Uitvoeren van de Leerplichtwet;
- Het vormgeven van de aansluiting (passend) onderwijs – jeugdhulp;
- Zorg voor het leerlingenvervoer;
- Samen met scholen het voortijdig schoolverlaten (vsv) voorkomen;
- Zorg voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt;
- Zorg voor voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs;

Doelstelling/ korte omschrijving

Ons onderwijsbeleid is gericht op het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van de Amersfoortse jeugd. Het Amersfoorts onderwijsbeleid is onderdeel van de opgave Ontwikkelen & Opgroeien uit het [beleidskader Inclusieve Stad](#) en uitgewerkt in het [Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2022-2024](#) (UPJO). Om echt verschil te maken voor de Amersfoortse jeugd, is een duurzame aanpak vereist. Daarom bleven de ambities uit het UPJO 2022–2024 de basis. In het [Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2025-2026](#) hebben we aanvullend op deze ambities aandacht voor drie onderwerpen:

1. Een sterke pedagogische basis in alle wijken;
2. Extra hulp en ondersteuning is snel en dichtbij beschikbaar;
3. Een samenhangende aanpak voor 16-27-jarigen die op meerdere leefgebieden ondersteuning nodig hebben.

Voor de onderwijshuisvesting heeft de gemeenteraad in 2019 besloten tot een bijzondere samenwerking met de schoolbesturen in Amersfoort door de [zorgplicht voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren](#). Sindsdien zijn de schoolbesturen zelf verantwoordelijk voor de bouw van nieuwe schoolgebouwen. Hiervoor zijn twee coöperaties opgericht: Samenfoort Primair Onderwijs (PO) en Samenfoort Voortgezet Onderwijs (VO).

Tussen de gemeente en de schoolbesturen is een 40-jarige raamovereenkomst gesloten waarin is afgesproken dat:

- Schoolbesturen samen de verantwoordelijkheid hebben overgenomen voor de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting;
- De samenwerkende schoolbesturen de komende 40 jaar ongeveer 100 gebouwen (huidig bestand) met een gemiddelde leeftijd van 50 jaar vernieuwen;
- De samenwerkende schoolbesturen hier in de komende 40 jaar van de gemeente de benodigde middelen voor ontvangen: in totaal € 310 miljoen voor de (ver)nieuwbouw van de scholen en € 108 miljoen als exploitatiebijdrage (prijspeil 2015);

- De schoolbesturen zelf in totaal € 50 miljoen bijdragen (prijspeil 2015) om de extra ambitie op duurzaamheid bovenop de wettelijke eisen te realiseren.
- De rol van de gemeente verandert van uitvoerder van de wettelijke zorgplicht naar kadersteller, facilitator en toezichthouder op de uitvoering van deze zorgplicht door schoolbesturen en coöperaties. De gemeente houdt wel haar rol in het kader van o.a. het ruimtelijk ordeningsbeleid (vaststellen bestemmingsplan en verlenen bouwvergunningen).

Stand van zaken

Voor het realiseren van de opgave voor onderwijshuisvesting wordt gewerkt met investeringsplanningen van vier jaar. De gemaakte afspraken worden iedere vier jaar herijkt. In de herijking worden o.a. de voortgang van de bouw van scholen, de investeringsplannen en businesscase en de uitvoering van de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting behandeld.

Samenfoort heeft in 2023 het eerste herijkingsrapport opgeleverd. In deze herijking zijn een aantal beleidswensen en technische correcties opgenomen. In samenwerking met Samenfoort PO en VO is er een addendum op de raamovereenkomst opgesteld. Hierin zijn de beleidswensen en technische correcties verwerkt.

Het college heeft op 22 april 2025 ingestemd met de afspraken in dit addendum. De raad is geïnformeerd over dit besluit met een [raadsinformatiebrief](#). Eén van de uitgewerkte beleidswensen in het addendum is dat schoolbesturen bij de bouw van een nieuw schoolgebouw ook andere kindgerichte functies mogen toevoegen in het gebouw, zoals kinderopvang of zorg. Zo komen onderwijs en andere voorzieningen samen in één gebouw.

Sinds de doordecentralisatie zijn er nieuwe, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen gerealiseerd. In het primair onderwijs zijn o.a. Kindcentrum de Kei, Kindcentrum Talentum, Kindcentrum Het Park en CKC de Regenboog opgeleverd. In het voortgezet onderwijs zijn het Element, Trivium College, GSG Guido, Axia College en de Amersfoortse Berg opgeleverd.

Korte en lange termijn activiteiten

De herijking van de investeringsperiode 2023-2026 wordt in 2026 opgeleverd. Hierin staat de nieuwe investeringsplanning 2027-2030 opgenomen. De inhoud van de herijking 2023-2026 vormt de inhoudelijke agenda voor besluitvorming door college en/of raad.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad heeft in een aangenomen [amendement](#) besloten om de doordecentralisatie elke vier jaar te evalueren. Dit omvat de onderdelen:

1. Kennisnemen van de voortgangsrapportage over de afgelopen periode.
2. Instemmen met de investeringsplanning voor de volgende periode. Wanneer er geen wijziging is in de investeringsplanning ten opzichte van de 40-jaarsplanning zoals afgesproken in 2019, wordt de investeringsplanning ter kennisname aan de raad aangeboden.
3. Bespreken van de herijking (evaluatie) van de afgelopen periode (waaruit mogelijk bijstelling van afspraken in de raamovereenkomst of nieuw te maken afspraken volgen).

Betrokkenheid externen

- De coöperaties Samenfoort PO en VO, waarin alle schoolbesturen vertegenwoordigd zijn.
- De schoolbesturen waar het gaat om ruimtelijke ordening.
- Bij het realiseren van integrale kindvoorzieningen, waarin bijvoorbeeld jeugdhulp, voorschoolse educatie, kinderopvang, sportvoorzieningen of buurtfuncties nauw samenwerken met onderwijs, kunnen ook deze partijen partner zijn.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

In het [raadsbesluit van 21 november 2017](#) zijn in de risicoparagraaf de risico's van de doordecentralisatie uitgebreid besproken.

Door netcongestie heeft Samenfoort extra kosten gemaakt voor het aanschaffen van o.a. accupakketten. Deze kosten waren tot nu toe op te vangen binnen de businesscase. In de toekomst kunnen deze kosten mogelijk niet meer op te vangen zijn binnen de businesscase.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

22. Psychische Kwetsbaarheid

Kern dossier

Inwoners met psychische kwetsbaarheid maken volwaardig deel uit van de samenleving. Onze ambitie is om de ondersteuning voor deze inwoners sluitend te organiseren: een goed functionerende keten waarin partijen effectief samenwerken, zodat er geen gaten vallen in de ondersteuning. Dit doen we in samenhang met de domeinen wonen, leefomgeving en de veiligheid.

Herstelgericht werken en het uitgaan van positieve gezondheid zijn daarbij essentieel. Uitgangspunt is dat inwoners zoveel mogelijk in de eigen omgeving ondersteunt worden: in de eigen woning, wijk en buurt. Door de samenhang tussen wettelijke kaders (Wmo, Jeugdwet, Zvw en Wlz) is het belangrijk deze als één geheel te organiseren. Dit vraagt om domein overstijgende samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraar, zorgkantoor en forensische zorg

Doelstelling/ korte omschrijving

De hoofdpijnen van onze inzet zijn als volgt:

1. *Passende ondersteuning:* We versterken het ambulante aanbod en zorgen voor 24/7 bereik- en beschikbaarheid, zodat minder inwoners aangewezen zijn op een voorziening als beschermd wonen. Voor inwoners zonder tijdelijk onderdak bieden we laagdrempelige dag- en nachtopvang, gericht op snelle doorstroom naar passende huisvesting.
2. *Continuïteit op alle levensgebieden bij overgangen:* Bij de overgang tussen vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld verschillende wettelijke kaders, gedwongen/vrijwillig kader, jeugdzorg en verblijfszorg, zorgen we voor een warme overdracht en duidelijke afspraken tussen de betrokken partijen, zodat inwoners zo min mogelijk hinder ervaren.
3. *Inzet op preventie:* Preventie ondersteunt herstel en voorkomt terugval. Zoals bijvoorbeeld de samenwerking met een GGZ-aanbieder, gemeente Amersfoort en UWV werken samen om te zorgen voor doorlopende trajecten naar (betaald of onbetaald) werk.
4. Met de inzet van Team Bemoeizorg Amersfoort Stad (BAS) en het JeugdInterventieTeam (JIT) zorgen we voor dat inwoners passende ondersteuning krijgen.
5. *Ondersteuning van naasten:* Omdat mantelzorg voor inwoners met psychische kwetsbaarheid vaak zwaar is, versterken we via inderbuurt033 de ondersteuning aan mantelzorgers om overbelasting te voorkomen.
6. *Ondersteuning van de omgeving:* Met meer wonen in de wijk en participatie richten we ons op het vergroten van acceptatie, begrip en het tegengaan van negatieve beeldvorming. Het Meld- en Adviespunt Bezorgd biedt een ingang voor inwoners om problemen te bespreken.
7. *Voorkomen huisuitzetting:* We continueren samenwerkingsafspraken met woningcorporatie(s), lokale (wijk)teams, schuldhulpverlening en de GGD om huurachterstanden vroegtijdig te signaleren en om huisuitzetting te voorkomen.
8. *Verstaving:* We zetten in op brede preventie, voorlichting en deskundigheidsbevordering en consultatie om tijdige verwijzing te verbeteren.

Stand van zaken

We werken regionaal samen op basis van de [Regiovisie Samen in de wijk](#), die in 2026 wordt geactualiseerd. Belangrijke ontwikkelingen zijn:

- [Regionale inkoop Wmo begeleiding en Beschermd wonen](#) lopende aanbesteding, start per 2027, met de focus op langdurig partnerschap, kwaliteit, betaalbaarheid en transformatie.
- [HerstelnetwerkEemland](#): hersteltrainingen, inloopmogelijkheden op meerdere laagdrempelige locaties verzorgd door ervaringsdeskundigen. Naast dit aanbod organiseren zij uiteenlopende activiteiten en deskundigheidsbevordering voor zowel inwoners als voor professionals.
- [Mentaal gezondheidsnetwerk](#), onderdeel Integraal zorg akkoord (IZA): van 2025 tot 2027 werken we aan een stevig mentaal gezondheidsnetwerk waarin de ggz, huisartsenzorg en het sociaal domein de krachten bundelen om inwoners beter te ondersteunen.
- Aansluiting 18- 18+: afspraken tussen betrokken partners om de ondersteuning van jeugdzorg (18-) naar Wmo (18+) te verbeteren. Onder andere door vanaf 16,5 jaar te werken aan het perspectiefplan, zodat de overgang beter verloopt en terugval wordt voorkomen.
- [Regiovisie Voor een veilig thuis](#). In de regio Utrecht (26 samenwerkende gemeenten) werken we met de uitvoerende partners aan zorg en veiligheid voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling. Het betreft de organisatie van een doorlopende lijn van preventie tot nazorg. Onlangs is een nieuw contract gesloten voor de uitvoering van jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis voor de periode 2026-2030. Daarnaast bieden wij opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld en mensenhandel.

Korte en lange termijn activiteiten

- De aanbestedingen Wmo begeleiding en Beschermd wonen worden dit jaar afgerond. Per 1-1-2027 worden nieuwe contracten gesloten.
- De regiovisies worden in de loop van 2026 geactualiseerd.
- Samen met veiligheid en ketenpartners (GGZ, politie, Huisartsen GGD, Verslavingszorg, Meander spoedeisende hulp) ontwikkelen van preventieve ondersteuning buiten kantoortijden voor inwoners met onbegrepen gedrag.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De kaders voor het beleid zijn door de gemeenteraad vastgelegd in het Beleidskader Inclusieve Stad (op basis van de Regiovisies). Jaarlijks wordt de raad via de Monitor Inclusieve stad geïnformeerd over de maatschappelijke effecten en de transformatie van het sociaal domein. Periodiek wordt de raad over de uitvoering van een specifiek thema geïnformeerd.

Betrokkenheid externen

Belangrijke externen zijn onder andere gecontracteerde aanbieders van specialistische ondersteuning, partners vanuit de sociale basis, lokale teams, bemoeizorg, regiogemeenten, huisartsen, ggz, veiligheidsdomein, en het zorgkantoor.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- De aanbestedingen vormen een risico voor de continuïteit van ondersteuning.
- Het tekort aan betaalbare woningen/woonruimte is een risico voor de in-doorstroom van de maatschappelijke opvang en begeleid- en beschermd wonen.
- De verwachte tekorten van zorgpersoneel zet de kwaliteit en continuïteit van de ondersteuning onder druk
- Dat beschikbare financiën onvoldoende zijn voor de benodigde ondersteuning.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

23. Maatschappelijke opvang

Kern dossier

De gemeente moet zorgen voor voldoende opvangplekken en begeleiding voor dak- en thuisloze mensen in de regio Amersfoort. Dat noemen we [Maatschappelijke Opvang](#) en dat valt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Amersfoort is als centrumgemeente verantwoordelijk voor het organiseren van de maatschappelijke opvang. De gemeente Amersfoort heeft, samen met de regiogemeenten, deze opvang en begeleiding via een inkoopopdracht ingekocht. Zorgaanbieder De Tussenvoorziening gaat de dienstverlening in de opdracht uitvoeren.

De opvang wordt vernieuwd met nadruk op herstel, 24-uursopvang op eenpersoonskamers, laagdrempelige inloop en versnelling van door- en uitstroom. Aan de Bergstraat 17 komt een nieuwe locatie voor opvang van dak- en thuisloze mensen. Door de sluiting van de IJsselberch per 1 juni 2026 zijn er tijdelijke maatregelen nog om mensen die nog niet kunnen uitstromen naar een woning op te vangen.

Doelstelling/ korte omschrijving

- Voorkomen dat mensen dakloos worden en dakloosheid zo kort mogelijk laten duren.
- Bieden van op herstelgerichte activering en ondersteuning, 24-uurs opvang, inloop en begeleide woonvormen (doorstroomwoningen en housing first), met versnelde uitstroom naar passende woonplekken (zelfstandig, begeleid of beschermd wonen).
- Uitvoering van het Nationaal Actieplan Dakloosheid – Eerst een Thuis: wonen als uitgangspunt i.p.v. eindpunt.
- Opdracht aan De Tussenvoorziening: 24-uurs opvang in eenpersoonskamers en inloop (Bergstraat 17), nachtopvang op meerpersoonskamers (Smallepad), begeleiding in doorstroomwoningen en Housing First voor mensen met langdurige, complexe problematiek.

Stand van zaken

- [Implementatie aanbesteding](#): De Tussenvoorziening start per 1 juli 2026. Overdracht vanuit Kwintes en inrichting van ketensamenwerking in voorbereiding.
- [Locaties: Bergstraat 17](#) wordt de nieuwe 24-uurs locatie (inloop + 29 eenpersoonskamers). Smallepad blijft nachtopvang op meerpersoonskamers (incl. winteropvang). Tijdelijke alternatieve locatie noodzakelijk per 1 juli 2026 (inloop/dagopvang) tot opening van locatie Bergstraat.
Huidige situatie: door- en uitstroom stagneert door woningtekort; mensen verblijven langer dan gewenst in opvangvoorzieningen; sterke stijging instroom (361 meldingen in 2024); sluiting IJsselberch in 2026 vergroot urgentie.

Korte en lange termijn activiteiten

- Korte termijn (2026–2027)
 - Tijdelijke opvang- en inlooplocatie realiseren.
 - Continueren nachtopvang Smallepad en organiseren winteropvang/noodbedden jongeren.
 - Overdracht personeel/cliënten en implementatie afspraken participatietraject Bergstraat.

- Middellange en lange termijn (2027–2036)
 - o Verdere uitrol [Wonen Eerst](#) (start jongeren, verbreding naar bredere doelgroep).
 - o Structurele verbetering van keten en verkorten verblijfsduur in opvangvoorzieningen.
 - o Doorontwikkeling woonzorgconcepten (Housing First).
 - o Verbeteren doorstroom naar sociale huur en regiogemeenten (fair-share).

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Kaderstellend ([beleid](#) en participatiekaders)
- Budgetrecht (middelen binnen programma Sociaal/Wmo/MO)
- Controlerend (uitvoering opdracht, locaties, resultaten, financiën)
- Regionaal (besluitvorming met regiogemeenten).

Betrokkenheid externen

- Stichting De Tussenvoorziening (uitvoerder);
- Regiogemeenten (Baarn, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Soest, Woudenberg);
Woningcorporaties (rol bij doorstroming)
- Kwintes (overdracht) en andere zorgaanbieders (zoals Leger des Heils, Ahra);
- GGZ Centraal (i.v.m. sluiting IJsselberch);
- Buurtbewoners en ondernemers Bergstraat;
- Wijkagenten en BOA's.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Politiek-bestuurlijk: kwetsbare samenwerking met omwonenden; vertraging opening Bergstraat.
- Maatschappelijk: onvoldoende opvangcapaciteit door woningnood en stagnerende uitstroom; sluiting IJsselberch (±80 bewoners) vraagt snelle oplossingen, toename complexe problematiek
- Financieel: hogere kosten door tijdelijke locaties/noodoplossingen en financiële druk sociaal domein (Wmo/MO).

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

24. Preventie

Kern dossier

Preventie is een belangrijk speerpunt binnen het [Beleidskader Inclusieve Stad](#). We zetten in op het versterken van de kwaliteit van leven en het verkleinen van problemen, door de beweging te maken van denken in termen van 'ziekte, zorg en afhankelijkheid' naar 'gezondheid, preventie en regie' (Positieve Gezondheid). Daarbij werken we volgens het principe Health in All Policies: gezondheid en kansenongelijkheid nemen we mee in beleid en besluiten binnen alle domeinen, van wonen en onderwijs tot werk, veiligheid en leefomgeving.

We willen zoveel mogelijk voorkomen dat ondersteuning en zorg nodig zijn. Als dat toch het geval is, signaleren we de behoefte tijdig, zoeken we oplossingen die zo dichtbij en collectief mogelijk zijn. Daarbij hebben we extra aandacht voor het tegengaan van kansenongelijkheid en het versterken van de positie van kwetsbare inwoners, zodat iedereen naar vermogen kan meedoen, zich kan ontwikkelen en zich thuis voelt in onze stad.

Doelstelling/ korte omschrijving

Onze ambitie is dat kinderen veilig en gezond opgroeien en gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen, zodat zij daar hun hele leven profijt van hebben. Volwassen Amersfoorters gaan vitaal hun pensioen in en ouderen hebben veel gezonde levensjaren, waarbij zij zo lang mogelijk kunnen meedoen in de Amersfoortse samenleving. We willen inwoners alle kansen bieden om zich te ontwikkelen, voor zichzelf en hun naasten te kunnen zorgen, gezond te blijven en een betekenisvolle invulling aan hun leven te geven. Bij het bieden van ondersteuning en zorg is het uitgangspunt dat mensen zoveel mogelijk zelf regie houden of terugkrijgen, met passende hulp wanneer dat nodig is.

Stand van zaken

- We stimuleren samenwerking in de wijk;
- We werken impactgedreven en passen data en kennis toe en zetten in op beschermende factoren;
- We investeren in universele preventie waarbij we een stevige basis en een gezonde omgeving creëren voor alle inwoners in Amersfoort;
- We zetten gericht in op groepen in een kwetsbare situatie door middel van selectieve en geïndiceerde preventieve maatregelen.

We streven naar integrale en domeinoverstijgende samenwerking. Een wijkgerichte aanpak biedt niet alleen samenhang in ondersteuning en zorg, maar combineert deze met (vroeg)signalering van achterliggende problematiek en passende opvolging daarvan. Ook versterkt de wijkgerichte aanpak de samenwerking tussen het sociale domein, onderwijs, sport, het medisch domein en het fysieke en veiligheidsdomein.

Daarnaast werken we in de regio Eemland ([regioplan Samen Sterker Eemland 2024-2026](#)) samen aan regie bij de inwoner en aan de juiste ondersteuning en zorg op de juiste plek: wijkgericht en zoveel mogelijk generalistisch, met specialistische inzet waar nodig. Onze gezamenlijke ambitie is betere gezondheid en betere kwaliteit van ondersteuning en zorg, met meer werkplezier voor professionals en lagere kosten per inwoner. De focus ligt op goed voorbereid ouder worden, het tijdig en passend ondersteunen van mensen met psychische kwetsbaarheid, het versterken van veerkracht en een gezonde leefstijl bij chronische

aandoeningen, het voorkomen van vermijdbare spoedzorg via goede triage en samenwerking, en op preventie door gezondheid te bevorderen en problemen vroeg te signaleren en aan te pakken.

Korte en lange termijn activiteiten

Met de **Wijkaanpakken Sociaal** (zie factsheet ‘Wijkplannen en gebiedsgericht werken’) werken we datagedreven aan de opgaven in de verschillende wijken van Amersfoort. De wijkplannen vormen de basis van het preventieprogramma. Kansrijk Liendert heeft daarbij een voorlopersrol en levert waardevolle lessen en inzichten op die we benutten voor de verdere uitrol in andere wijken.

Subsidiereregelingen, zoals de wijkactiviteiten- en stedelijke regeling, helpen om onze preventiedoelen sneller en concreter te realiseren. Voor inwoners verlagen ze drempels om mee te doen, versterken ze zelfredzaamheid en regie en maken ze laagdrempelige preventieve activiteiten in de wijk mogelijk. Voor organisaties en stichtingen bieden subsidies ruimte om wijkgericht samen te werken, en gerichte preventie in te zetten voor groepen in een kwetsbare situatie.

Vroegsignalering en het bereiken van groepen in een kwetsbare positie vraagt om gerichte inzet en samenwerking vanuit verschillende partners waar de gemeente mee samenwerkt. We werken integraal aan deze opgave met externe partners zoals bijvoorbeeld Indebuurt003, SWA en GGDrU.

Indebuurt033 is de welzijnspartner van de gemeente Amersfoort en draagt zorg voor de uitvoering van gemeentelijke plannen. Met de inzet van onder andere jongerenwerkers, sociaal-maatschappelijk werkers, participatiemakelaars en sociaal-juridische dienstverleners in de informatiewinkels worden inwoners laagdrempelig ondersteund en geholpen. Daarnaast stelt de gemeente een kader op voor de inzet van een gemeenschapsopbouwer, zodat we gerichter kunnen investeren in het versterken en opbouwen van gemeenschappen op plekken waar extra aandacht nodig is.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad heeft de kaders vastgesteld in het Beleidskader Inclusieve Stad. Jaarlijks wordt de raad via de Monitor Inclusieve Stad geïnformeerd over de maatschappelijke effecten en de voortgang van de transformatie in het sociaal domein. Daarnaast wordt de raad periodiek over de uitvoering van specifieke thema's geïnformeerd.

Betrokkenheid externen

We werken samen met alle relevante partijen binnen het Amersfoortse sociaal domein. Daarbij gaat het om inwoners, de sociale basisinfrastructuur en partners zoals Indebuurt033, Stadsring, SWA, Huisartsen Eemland, GGDrU, onderwijs, ABC, kinderopvang, SRO, veiligheid, Wmo-partijen en MetMaya. Regionaal werken wij samen met de (zorg-)partners van Samen Sterker Eemland.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Preventiebeleid kent risico's doordat kosten direct zichtbaar zijn, terwijl effecten vaak pas later optreden en minder zichtbaar zijn. Dit kan druk geven op continuïteit en financiering.
- Daarnaast bestaat het risico dat kwetsbare groepen minder goed worden bereikt of dat gerichte maatregelen stigmatiserend werken.
- Er is bovendien vaak sprake van dubbele kosten: investeren in preventie en het doorlopen van bestaande ondersteuning en zorg.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

25. Gezondheid

Kern dossier

Het gezondheidsbeleid is verankerd in het [Beleidskader Inclusieve stad](#) en is domeinoverstijgend: gezondheid is leidend in onder meer ruimtelijke inrichting, wonen, economie en duurzaamheid. De focus ligt op een gezonde leefomgeving die beweging, ontmoeting en participatie stimuleert, overlast beperkt en bijdraagt aan inclusie, preventie en een toekomstbestendige stad.

De GGD regio Utrecht (GGDrU) voert namens de deelnemende gemeenten de [publieke gezondheidstaken](#) uit. Voor Amersfoort voert de GGDrU ook de jeugdgezondheidszorg uit en hebben we aanvullende maatwerkafspraken waarmee zij ons brede gezondheidsbeleid uitvoeren.

Belangrijke landelijke kaders zijn de [Landelijke nota gezondheidsbeleid VWS](#) en de akkoorden [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#) (passende zorg) het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#) (preventie), en het [Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord \(AZWA\)](#) (samenwerking zorg en welzijn)

Doelstelling/ korte omschrijving

Uit het gezondheidsbeleid komen, naast de publieke wettelijke taken, een drietal lijnen waaraan we werken: Gezonde leefstijl, Gezonde leefomgeving, Verkleinen van gezondheidsachterstanden

Stand van zaken

Regulier werk vindt plaats vanuit GGD regio Utrecht, Indebuurt033, de buurtsportcoaches en het hele brede spectrum aan netwerkpartners in sociaal en medisch domein.

Gezonde leefstijl:

- **Ketenaanpak kinderen naar gezond gewicht.**
- Uitvoer **B-slim**; leefstijlprogramma voor kinderen met overgewicht in aandachtswijken.
- **Ketenaanpak volwassenen op gezond gewicht.** Deze aanpak kreeg de afgelopen jaren minder prioriteit dan die voor kinderen, vanuit de gedachte dat de systeemaanpak voor kinderen ook effect heeft op volwassenen.
- N.a.v. de aangenomen motie '[In Rook op](#)' is in 2025 het plan Amersfoort Rookvrij opgesteld en in uitvoering gebracht. Omdat bij nicotine en andere middelen grotendeels met dezelfde partners wordt gewerkt, is gekozen voor één integrale aanpak middelenpreventie. Onderdeel van de motie was het uitbreiden van rookvrije horecaterrassen via de campagne 'Rookvrij = Gastvrij'.
- De projectgroep Rookvrij Soesterkwartier heeft de afgelopen 3,5 jaar diverse wijkactiviteiten georganiseerd voor een Rookvrije Generatie.
- De aanpak van problematisch alcoholgebruik loopt via Jellinek. Komend jaar wordt breder ingezet op verslavingspreventie (alcohol, vapes, gamen, social media e.d.).
- De buurtsportcoaches van SRO zorgen voor een breed beweegaanbod in de sociale basis, inclusief individuele begeleiding.
- [Verhogen vaccinatiegraad.](#)
- Aandacht voor zonbescherming via Zonnebrandpalen in de stad in samenwerking met [Sundo](#). We starten een pilot op scholen en sportverenigingen om daar palen te plaatsen.

- Extra inzet [Aanvullende seksuele gezondheid](#).

Gezonde leefomgeving:

- Op dit moment vooral via Omgevingsvisie en omgevingstafel (concrete casuïstiek). Gemeente oriënteert zich op versterken van inzet hierop vanaf 2026. N.a.v. het Amendement 'Bonzend Hart' De [Stichting Reanimatie Netwerk Amersfoort](#) realiseert in Amersfoort een dekkend en gecoördineerd AED-netwerk door op strategische locaties AED's te plaatsen, dekkingstekorten aan te vullen en samen met partners de spreiding en bereikbaarheid in de stad te optimaliseren.

Verkleinen van gezondheidsachterstanden:

- Inzet van de [Persoonlijke Gezondheidscheck](#) bij de Voedselbank. Tot 2025 in uitvoer door de GGD en vanaf 2026 door de SRO.
- De Gezonde Wijk-aanpak wordt opgenomen in het Wijkplan (Sociaal), waardoor gezondheid een integraal onderdeel wordt van alle wijkinspanningen.

Korte en lange termijn activiteiten

Korte termijn

- Continueren en versterken gezondheidsbeleid, inclusief inzet van de GGDrU
- Integrale aanpak van gezondheid binnen Wijkplan (Sociaal) en gezonde leefomgeving.

Lange termijn

- Evaluatie van het gezondheidsbeleid 2021-2026
- Continueren en versterken gezondheidsbeleid, waaronder de inzet van de GGDrU
- Doorontwikkeling van de GGDrU naar een strategische kennis- en adviespartner.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Kaders stellen en keuzes maken bij uitvoering gezondheidsbeleid en toezien op uitvoering en besteding middelen. De raad heeft jaarlijks twee momenten om invloed uit te oefenen op de GGDrU. Via een zienswijze op de begroting (tweede kwartaal) en via de kaderbrief (december), die het startpunt vormt van de planning- en controlcyclus en de belangrijkste ontwikkelingen in de publieke gezondheid schetst.

Betrokkenheid externen

GGD is een belangrijke partner in de uitvoering van het gezondheidsbeleid. De GGD is een regionaal werkende partner. Zij kent enerzijds een wettelijke taakstelling, anderzijds zetten we de GGD via maatwerkopdrachten in.

Uitvoering beleid in samenwerking met partners in de stad waaronder: IndeBuurt033, SRO, Wijkteams, Werk, Inkomen en Zorg gemeente Amersfoort, Stadsring 51, huisartsen, diëtisten, leefstijlcoaches, Meander MC. En regionaal/landelijk: zorgverzekeraars, regiogemeenten en provincie, ROM, EBU, Health Hub, Pharos, Alles is Gezondheid.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Financieel: Het is nog onduidelijk hoe de specifieke uitkeringen voor GALA, IZA en AZWA vanaf 2027 worden vormgegeven. Dit beïnvloedt de totale begroting voor de uitvoering van het

gezondheidsbeleid. Daarom wordt richting 2027 een scherpere focus gelegd op doelmatige besteding van middelen.

Maatschappelijk: De samenleving verandert snel. Beleidsvorming vereist een zorgvuldige aanpak en kan soms niet direct inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Tegelijkertijd zorgen we voor een duurzame overgang van interventies naar structurele financiering, waar mogelijk buiten de gemeente om, zodat waardevolle initiatieven behouden blijven

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

26. Diversiteit en inclusie

Kern dossier

Samen leven in diversiteit is een thema in het [Beleidskader Amersfoort Inclusieve Stad 2021-2026](#). Samen met de stad werken we aan een inclusief en divers Amersfoort waarin iedereen op een gelijkwaardige manier mee kan doen. De volgende thema's vallen onder dit beleidsterrein:

1. Aanpak discriminatie breed (waaronder slavernij- en koloniaal verleden, anti-zwart racisme, moslim-discriminatie, Aziatische racisme, antisemitisme etc.),
2. Inclusie van mensen met een beperking vanuit het VN-verdrag handicap,
3. Inclusie en anti-discriminatie van LHBTQIA+ Amersfoorters via het regenboogbeleid,
4. Preventie radicalisering en preventie polarisatie.

We werken aan de opgave om inclusie, sociale stabiliteit en toegankelijkheid in de Amersfoortse samenleving te bevorderen, waarbij diversiteit wordt gevierd en discriminatie en racisme geen plaats heeft.

Doelstelling/ korte omschrijving

Wij geven uitvoering aan de volgende wet- en regelgeving:

1. Artikel 1 van de Grondwet;
2. Algemene wet gelijke behandeling (AWBG);
3. Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen;
4. VN-verdrag rechten personen met een beperking/ chronische ziekte en
5. Wet Veiligheid op school;

Concrete activiteiten zijn opgenomen in de actuele uitvoeringsagenda's:

- a. [Regenboogstad Amersfoort | Gemeente Amersfoort](#)
- b. [Toegankelijk Amersfoort | Gemeente Amersfoort](#)
- c. [anti-discriminatie aanpak | Gemeente Amersfoort](#)

Stand van zaken

De anti-discriminatieagenda

In 2021 heeft de gemeente een anti-discriminatieagenda opgesteld. Van de 39 toezeggingen in de anti-discriminatieagenda zijn er inmiddels 36 concreet uitgevoerd of in uitvoering. Daarnaast zijn acht nieuwe projecten gestart die voortbouwen op de anti-discriminatieagenda. Deze nieuwe projecten spelen proactief in op de veranderende wereld. Voor meer informatie zie [Raadsinformatiebrief 2025-046](#). Sinds 2025 is er een specifieke [subsidieregeling](#) voor inclusie, diversiteit en toegankelijkheid.

Regenboogbeleid

Amersfoort is sinds 2008 een Regenboogstad en voert dit beleid uit met het regenboogplatform en partners (zie: [Regenboogagenda](#)). In 2025 is [onderzoek](#) gedaan naar de fysieke veiligheid van lhbtqia+ inwoners, dit krijgt een vervolg waar de raad later over wordt geïnformeerd. Na het stoppen van [SchoolOut](#) werken we aan een breder Veilig en Inclusief Schoolklimaat. Ook hierover volgt later informatie voor de raad.

Roze50+ organiseerde in meerdere zorginstellingen 'Zijn zoals je bent'-tafels, een programma dat bewustwording stimuleert rond inclusieve en lhbtqia+-vriendelijke zorg.

Preventie radicalisering

Om radicalisering tegen te gaan worden professionals in de stad en ambtenaren getraind in het omgaan met extremisme en radicalisering.

Preventie polarisatie

We proberen polarisatie te voorkomen. Dit doen we onder andere door professionals, ambtenaren en actieve inwoners te trainen. We zetten preventief in op contacten tussen verschillende gemeenschappen. Zoals met het [bondgenotenoverleg](#) en het Amersfoorts Platform voor Levensbeschouwingen en religies.

Aanpak straatintimidatie

Sinds 2024 zijn we aangesloten bij het landelijke programma veilige steden. Voor meer informatie zie: [Raadsinformatiebrief](#) over de aanpak van straatintimidatie.

Toegankelijkheid

We voeren het [VN-verdrag handicap](#) uit via onze [toegankelijkheidsagenda](#). Zo werken we aan het verbeteren van de gehandicaptenparkeerplaatsen, de verbeteren inrichting van de openbare ruimte, het realiseren van meer [openbare toiletten](#) en het laten keuren van gebouwen op toegankelijkheid.

Korte en lange termijn activiteiten

De drie uitvoeringsagenda's lopen eind 2026 af. Movisie evalueert de huidige agenda's en adviseert over een nieuwe integrale, uitvoeringsagenda. Na het zomerreces start de besluitvorming.

Daarnaast verdiepen we ons dit jaar in specifieke thema's. Sleutelpersonen uit de samenleving onderzochten vorig jaar anti-zwart racisme in Amersfoort, hun aanbevelingen worden later dit jaar met de raad gedeeld en verwerkt in de nieuwe agenda.

Met middelen van het ministerie van SZW werken we ook aan een aanpak tegen moslimdiscriminatie. Daarnaast voeren we verdiepende gesprekken met andere gemeenschappen. Alle inzichten worden meegenomen in de nieuwe uitvoeringsagenda.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Jaarlijks wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang en de resultaten.
- De jaarlijkse cijfers van onze anti-discriminatievoorziening verschijnen jaarlijks in april;
- Deelname aan de stadsgesprekken over de op te stellen uitvoeringsagenda;
- Bewaken uitvoering binnen financiële kaders.

Betrokkenheid externen

- Uitvoeringsorganisaties, waaronder Indebuurt033, Stadsring, SWA, de politie en Discriminatie.nl, Provincie Utrecht;
- Lokale georganiseerde netwerken, zoals het Bondgenotenoverleg, Amersfoorts Platform voor Levensbeschouwingen & Religies, het Regenboogplatform, Onbepert Amersfoort, de Zwarte Agenda, diverse wijknetwerken en inwoners van Amersfoort.
- Ook werken we samen met (buurt)gemeenten, de provincie Utrecht en ministeries.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Het niet uitvoeren van beleid op diversiteit, toegankelijkheid, anti-discriminatie en anti-radicalisering kan uitsluiting of discriminatie van inwoners en/of bezoekers van Amersfoort tot gevolg hebben. Men kan daarvan een melding doen of rechtszaak starten in het kader van artikel 1 van de grondwet.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

27. Wet maatschappelijke ondersteuning en vergrijzing

Kern dossier

Dit beleidsthema is onderdeel van: Beleidskader Amersfoort Inclusieve Stad 2021-2026. De doelstelling is dat ouderen zo lang mogelijk mee doen en bijdragen aan de samenleving. Wij willen dat ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen als ze dat willen én dat ze daarbij zoveel mogelijk zelf de regie hebben over hun leven en het zorgproces.

Wonen en zorg aandachtsgroepen

Er zullen steeds meer inwoners met ondersteuning of zorg zelfstandig gaan of blijven wonen. Dit leidt tot een verschuiving in het woon- en zorglandschap en er zal een toenemende vraag zijn naar zelfstandige woonvormen. Dit brengt een opgave met zich mee op het snijvlak van wonen en zorg. Er is echter een groot tekort aan betaalbare huurwoningen. En in combinatie met de opgave voor de statushouders vraagt dit om keuzes te maken over de [verdeling van de sociale huurwoningen onder urgent woningzoekenden](#). Daarnaast lopen ook diverse tijdelijke woonconcepten en voorzieningen af en brengen de aanbestedingen met wisseling van zorgpartijen “vastgoeduitdagingen” mee. Daarbij moeten randvoorwaarden op het gebied van leefbaarheid, zorg en ondersteuning in de nabijheid, eenzaamheid etc. ingevuld worden.

Vergrijzing

In Amersfoort groeit het aantal ouderen de komende jaren snel en zij worden ook steeds ouder. Deze vergrijzing heeft grote gevolgen voor zorg, welzijn, wonen en financiën. De vraag naar ondersteuning stijgt, terwijl het aantal professionals dat deze ondersteuning kan bieden afneemt. Bij het voorzetten van de huidige inzet wordt de zorg onbetaalbaar.

Er is een brede maatschappelijke beweging gaande naar meer zelf- en samenredzaamheid, en van zorg naar welzijn. Steeds meer ouderen zijn mondiger, digitaal vaardiger en meer zelfredzaam met hogere verwachtingen van kwaliteit, maatwerk en inspraak in hun zorg en woonomgeving.

Via verschillende programma's als [Samenvatting Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord \(AZWA\)](#), [Samen Sterker Eemland](#), [Omgevingsprogramma Volkshuisvesting](#), [Wonen en Zorg in Amersfoort](#) wordt ingezet op het voorkomen van zorgbehoefte (preventie), versterken van de eigen regie, zelf- en samenredzaamheid, het ondersteunen van zelfstandig thuis wonen en het verplaatsen van de zorg naar de wijk.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo): toegankelijke zorg en ondersteuning

In Amersfoort vinden we het belangrijk dat iedereen, met of zonder beperking, mee kan doen in onze stad. Samen met partnerorganisaties zorgen we voor laagdrempelige hulp en ondersteuning, voor wie dat nodig heeft, bij voorkeur in de wijk. Een team ervaringsdeskundigen voorziet de gemeente gevraagd en ongevraagd van advies op verschillende thema's, waaronder de toegankelijkheid van zorg

Doelstelling/ korte omschrijving

Amersfoort biedt een thuis aan mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben. Met voldoende passende woningen, de juiste ondersteuning en zorg en een inclusieve wijk.

Stand van zaken

De uitvoering van het beleidskader Inclusieve stad staat beschreven in het: [Uitvoeringsprogramma Samen aan de slag voor een inclusieve stad 2025-2026](#). Het Transformatieplan [Een gezonde toekomst - Het plan van Samen Sterker Eemland](#) is in 2025 ondertekend door partners uit het sociale domein, huisartsen en geestelijke gezondheidszorg (ggz) binnen regio Eemland. Er zijn/worden projecten binnen diverse themalijnen, waaronder Preventie en (Kwetsbare) Ouderen gestart in 2025/2026. Veel van de activiteiten op het gebied van wonen en zorg staan beschreven in hoofdstuk 6 in [Omgevingsprogramma Volkshuisvesting](#).

De Wmo vormt samen met beschermd wonen, maatschappelijke opvang en wijkteams een belangrijk onderdeel van het sociaal beleid in Amersfoort. De nadruk ligt op zelfstandig blijven wonen, ambulante begeleiding en inzet van het eigen netwerken. Wijkteams zijn de centrale toegang voor inwoners naar Wmo-ondersteuning. De gemeente biedt o.a. help en ondersteuning in de vorm van dagbesteding, hulp in de huishouden vervoer en woningaanpassingen.

De regio Amersfoort werkt aan nieuwe langdurige contracten voor Wmobegeleiding en beschermd wonen, met partnerschap en minder administratie als uitgangspunt. De huidige contracten liepen eind 2024 af. Er zijn tijdelijke contracten afgesloten als overbrugging. Er wordt toegewerkt naar een ambulante, wijkgerichte aanpak met betere samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en partners zoals woningcorporaties en GGZ.

Na een eerdere mislukte aanbesteding is besloten om te werken met minimaal twee percelen en een taakgerichte bekostiging met langdurige contracten. Marktconsultaties met aanbieders en een cliëntenpanel zijn afgerond. De voorbereiding kost meer tijd dan verwacht. Een deel van de nieuwe aanbesteding is gestart. Vanaf 1 januari 2027 worden nieuwe contracten afgesloten. Indebuurt033 biedt sinds 1 januari 2022 laagdrempelige dagactiviteiten voor ouderen. Aandachtspunt voor komend jaar is laagdrempelig vervoer en (aanvullende) ggz-expertise

Korte en lange termijn activiteiten

Een voorbeeld van activiteiten binnen het Uitvoeringsprogramma Inclusieve Stad zijn o.a. het organiseren van de dementievriendelijke wijk Kattenbroek. De meeste projecten uit het IZA-Zorgakkoord, thema (Kwetsbare) Ouderen, richten zich op de samenwerking binnen het medische domein, zoals tussen ziekenhuis en verpleeghuiszorg. Daarnaast is er een project dat zich richt op domein overstijgende samenwerking met het sociaal domein, waarbij de inwoner centraal staat en waarbij we met een pilot de schotten tussen de diverse wetten en bekostiging willen doorbreken.

Contractering dagactiviteiten en respijtverblijf Wmo

Indebuurt033 biedt sinds 1 januari 2022 laagdrempelige dagactiviteiten voor ouderen binnen in de sociale basis infrastructuur (SBI). Aandachtspunt voor komend jaar is laagdrempelig vervoer en het inwinnen (aanvullende) ggz-expertise. Daarnaast zijn er contracten voor dagactiviteiten Plus en respijtverblijf (ter ontlasting van mantelzorgers) gesloten.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad wordt jaarlijks via de monitor Inclusieve stad geïnformeerd over de maatschappelijke effecten en de transformatie van het sociaal domein, en periodiek over de uitvoering van specifieke thema's. Daarnaast heeft de raad het beleidskader Inclusieve stad, de regiovisies en het woonbeleid vastgesteld. Ook stelt de raad de budgetten beschikbaar via de begroting.

Betrokkenheid externen

Er zijn diverse samenwerkingsverbanden, zoals Samen Sterker Eemland en het Netwerk Wonen en Zorg. Voor de uitvoering is nauwe samenwerking nodig met vertegenwoordigers van de doelgroepen, waaronder zorgaanbieders, zorgkantoor, zorgverzekeraar, Indebuurt033, SWA, Netwerk Dementie D2 Regio Eemland, Alzheimer NL, SRO, Stichting Galm, NOOM, de Klankbordgroep Ouder worden (inwoners), buurtraden, vrijwilligersorganisaties, wijkverpleegkundigen, aanbieders verpleging en verzorging/thuiszorg, woningcorporaties, Meander MC en Huisartsen Eemland, en daarnaast ontwikkelaars, beleggers en andere betrokkenen in de stad.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Het achterblijven van de omslag om de zorg te ontlasten kan een "zorginfarct" met onrust en afnemend vertrouwen tot gevolg hebben;
- Veel kwetsbare mensen in de wijk met te weinig zorg of ondersteuning nabij kan de leefbaarheid onder druk zetten;
- Een toenemende druk op sociale huurwoningen vraagt om verdeling maar kan maatschappelijke onrust veroorzaken;
- Tekorten aan woningen/ voorzieningen zorgt voor extra druk op zorg of maatschappelijke opvang;
- Onvoldoende geschikte woningen voor ouderen kan zorgen voor extra zorgvraag of onveilige situaties.
- Autonome groei van vraag naar Wmo-ondersteuning is een financieel risico. De groei is structureel en beperkt beïnvloedbaar.

Betrokken afdelingen:

SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Crietee - van der Leeden

28. Overzicht uitvoering sociaal domein

Kern dossier

De uitvoering van het sociaal domein door de gemeente Amersfoort omvat een veelheid aan wettelijke taken gericht op zorg, ondersteuning, participatie en welzijn van onze inwoners ([Sociaal Domein infographic algemeen](#)).

Met het [beleidskader Inclusieve Stad](#) en de verschillende uitvoeringsprogramma's geven we o.a. invulling aan de plichten uit:

- [Wet maatschappelijke ondersteuning \(WMO 2015\)](#)
- [Jeugdwet](#)
- [Participatiewet](#)
- [Wet Publieke Gezondheid](#)
- [Wet gemeentelijke schuldhulpverlening \(Wgs\)](#)
- [Wet inburgering 2021](#)
- [Wet gemeentelijke anti-discrimatievoorzieningen](#)
- [Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen \(Spreidingswet\)](#)

Samen met onze partners voeren we deze taken uit (overzicht p 107 [Beleidskader Inclusieve stad](#)).

In het beleidskader is ook beschreven dat inwoners deze ondersteuning en hulp moeten kunnen ervaren als onderdeel van hun omgeving. Daarom organiseren we advies, ondersteuning en zorg dichtbij inwoners. De eerste kring van inwoners bestaat uit familie, vrienden, burens, collega's. Daaromheen hebben zij de organisaties of netwerken zoals consultatiebureau, school, werk en verenigingen. Ondersteuning en zorg in de wijken of stad sluiten daarbij aan: sociaal werk, huisarts, wijkteams, schuldhulpverlening, vrijwilligers en gemeente. Maar ook bijvoorbeeld ziekenhuis, zorgaanbieders, veiligheidspartners en Artikel 1 Midden-Nederland.

Bij een aantal uitvoerende organisatie die het eerste aanspreekpunt zijn voor inwoners (Indebuurt033, Stadsring, Werk, Inkomen en Zorg en Stichting Wijkteams Amersfoort) komt een groot deel van de vragen over ondersteuning en zorg binnen. Zij voeren waar nodig samen de triage uit en staan in verbinding met netwerken in de stad. Zo zorgen we ervoor dat niemand van het kastje naar de muur wordt gestuurd, en dat iedereen snel en adequaat het passende antwoord krijgt op de (hulp)vraag.

De toegang tot individuele hulp- en ondersteuning Wmo en Jeugdhulp is belegd bij een beperkt aantal organisaties met verwijzingsbevoegdheid. Dit zijn de Stichting Wijkteams Amersfoort (Jeugd en Wmo), de huisartsen in Amersfoort, de jeugdgezondheidszorg GGDrU en medisch specialisten (alleen jeugd).

Doelstelling/ korte omschrijving

Om hulp en ondersteuning duurzaam betaalbaar te houden, organiseren we deze zoveel mogelijk dichtbij in de wijk. We zetten in op minder specialistische hulp en versterken de sociale basisinfrastructuur.

Om dit te realiseren hebben we o.a. verschillende samenwerkingen met grote partners in de stad, zoals Indebuurt033, SWA, MetMaya, Stadsring, SRO, Stichting ABC en de GGDrU.

[Indebuurt0033](#): is de welzijnspartner van de gemeente Amersfoort. Met de inzet van onder andere jongerenwerkers, sociaal-maatschappelijk werkers, participatiemakelaars en sociaal-juridische dienstverleners in de informatiewinkels worden inwoners laagdrempelig ondersteund en geholpen.

[Stichting Wijkteams Amersfoort \(SWA\)](#): in 9 wijkteams in Amersfoort wordt hulp en ondersteuning geboden op o.a. de opvoeding, echtscheiding, huiselijk geweld, psychische problemen, werkloosheid, geld, eenzaamheid of overlast.

[MetMaya](#): biedt (tijdelijk) aanvullende specialistische jeugdhulp in de regio Amersfoort wanneer de eigen omgeving of het lokale (wijk)team niet voldoende hulp kan bieden. Ze ondersteunen kinderen, jongeren en gezinnen in moeilijke situaties, zodat zij weer stappen vooruit kunnen zetten.

[GGD regio Utrecht \(GGDrU\)](#): richt zich op het voorkomen van ziekte, het beschermen, bewaken en bevorderen van publieke gezondheid in Amersfoort. Ook voert de GGDrU de jeugdgezondheidszorg uit.

[SRO](#): doet het beheer, onderhoud en exploitatie van gemeentelijk (sport)vastgoed en zet sportstimulering in als middel om bewegen en vitaliteit in Amersfoort toegankelijk te maken.

[Stadsring](#): biedt inwoners gratis hulp bij schulden en vragen over geld, en biedt mensen grip op hun financiën zodat ze mee kunnen blijven doen in de samenleving.

[Amersfoortse Brede Combinatie \(ABC\)](#): is een samenwerkingsverband van kinderopvang, onderwijs en welzijn. En biedt in wijken activiteiten aan waarbij de ontwikkeling van kinderen en jongeren centraal staan.

Stand van zaken

In de verschillende factsheets, zoals Transformatie jeugdhulp, Preventie en gezondheid, Meedoen en rondkomen worden de samenwerkingen met partners op thema's beschreven.

Opdrachten aan verbonden organisaties

De kernpartners voeren taken uit in opdracht van de gemeente, in lijn met de doelen en de uitgangspunten uit het beleidskader. Met deze organisaties maken wij langjarige afspraken voor de uitvoering van taken met een bijbehorend financieel kader.

De ondersteuning en activiteiten die door deze organisaties worden geboden, hebben het karakter van een algemene voorziening en zijn daarmee voorliggend op de zogenaamde maatwerkvoorzieningen. De organisaties kennen een preventieve werkwijze, zijn laagdrempelig toegankelijk en zijn erop gericht om te voorkomen dat problemen van (groepen) inwoners verergeren. Voor alle partners geldt dat zij professionals in dienst hebben met een diverse achtergrond en die cultuursensitief werken, waardoor de dienstverlening aansluit op de specifieke behoeften van inwoners.

Korte en lange termijn activiteiten

- Herziening contractvorm van o.a. Stichting Wijkteams Amersfoort en Stichting ABC
- Rechtmatigheid vergroten van huidige begrotingssubsidies met partners

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad wordt jaarlijks via de monitor Inclusieve stad geïnformeerd over de maatschappelijke effecten en de transformatie van het sociaal domein, en periodiek over de uitvoering van specifieke thema's. Daarnaast stelt de raad beleidskaders, regiovisies en grote contracten met partners vast. Ook stelt de raad de budgetten beschikbaar via de begroting.

Betrokkenheid externen

We werken samen met alle relevante partijen die het Amersfoortse sociaal domein kent. Te denken valt aan inwoners, vrijwilligers, de sociale basisinfrastructuur, Indebuurt033, Stadsring51, Sociale Wijkteams Amersfoort, huisartsen, MetMaya, GGDrU, onderwijs, kinderopvang, SRO en ABC. Per factsheet over thema's in het sociaal domein worden deze benoemd.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- *Het lukt onvoldoende om de transformaties binnen wijkgerichte aanpak en jeugdzorg te realiseren.* Het met veel partners een grote verandering realiseren waar veel belangen een rol spelen, is uitdagend. Ondanks alle goede ambities, plannen en inspanningen kan het zo zijn dat we de gewenste veranderingen niet georganiseerd krijgen. Bijv. door personeelskrapte. Daarom is het blijvend investeren in relaties en innovatie essentieel.
- Integraal werken in de wijk vraagt om intensieve samenwerking met veel interne en externe partners. Het risico is dat deze gezamenlijke aanpak onder druk komt te staan doordat iedere organisatie en afdeling eigen beleid, planning en strategische doelen hanteren. Duidelijke afspraken en wijkorganisatie zijn nodig.
- Financieel; vanuit het aanbestedingsrecht zijn we verplicht om periodiek aanbestedingen te doen voor grote contracten in het sociaal domein. Dit geeft een risico op discontinuïteit in ondersteuning en zorg aan inwoners, en heeft mogelijk financiële consequenties.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

29. Centrumregeling Uitvoering Sociaal Domein

Kern dossier

Vanaf 1 januari 2026 werken we in regio Amersfoort samen via de [Centrumregeling Uitvoering Sociaal Domein Regio Amersfoort](#). Dit is een voortzetting van de samenwerking in het sociaal domein van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Nijkerk, Soest en Woudenberg.

De Centrumregeling betreft de volgende taken:

- Regionale inkooptrajecten
- Account-/contractmanagement
- Data & monitoring
- Deelname aan bovenregionale inkoop (SAVE/Veilig Thuis) en ontwikkelingen (Hervormingsagenda Jeugd)
- Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid bij aanbieders
- Transformatiemanagement
- Verstrekken subsidies/financiële bijdragen
- Ontvangen rijksbijdragen
- Zorgadministratie jeugdhulp / Wmo (enkele gemeenten)

Een groot deel van deze taken voeren we uit vanuit het Regionaal Inkoop en Subsidie Bureau (RISB). Ook de werkzaamheden vanuit de regionale transformatie specialistische jeugdhulp en de coördinatie van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) vallen onder de centrumregeling. Voor meer info over het RISB zie link [Inkoop hulp en ondersteuning sociaal domein | Gemeente Amersfoort](#)

Doelstelling/ korte omschrijving

De Centrumregeling maakt de regionale samenwerking tussen gemeenten in regio Amersfoort meer solide en toekomst-bestendiger. De continuïteit van de samenwerking is beter geborgd en de verantwoordelijkheid en mandatering beter geregeld. Zo is het voor gemeenten duidelijk wat de rollen en taken zijn van zowel de Centrumgemeente als deelnemende gemeenten. Een goed werkende regionale samenwerking komt uiteindelijk ten goede aan inwoners; het biedt zorgcontinuïteit en een solide basis voor beschikbare jeugdhulp en Wmo ondersteuning.

Regiovisie jeugdhulp en Wmo

De regionale regiovisies specialistische jeugdhulp en Wmo zijn uitgangspunt voor de uitvoering van de werkzaamheden van de Centrumregeling. Hierin geven de gemeenten de beleidskaders mee voor de jeugdhulp en de Wmo. Met de uitvoering van hun opdracht sluiten ze aan op de gezamenlijke beweging die gemeenten willen maken in het sociaal domein. Sinds 1 januari 2024 is met de start van één aanbieder voor de specialistische jeugdhulp een nieuwe samenwerking binnen de jeugdhulp in de regio Amersfoort van kracht. Deze beweging wordt voortgezet richting hulp en ondersteuning vanuit de Wmo. Daarmee werken we aan de ambities die de gemeenteraden hebben vastgelegd in de [Samen Werken aan de specialistische jeugdhulp - Regiovisie specialistische jeugdhulp regio Amersfoort 2021-2026](#) en regiovisie [Samen in de wijk](#). De voorbereidingen voor de herijking en aanscherping van de regiovisies vinden nu plaats.

[Samen Sterker Eemland](#)

Onze gezondheidszorg staat al langere tijd onder grote druk, door vergrijzing en personeelstekorten in de zorg en ondersteuning. Gemeente Amersfoort maakt samen met andere gemeenten in de regio, zorgorganisaties en Zilveren Kruis deel uit van het netwerk

Samen Sterker Eemland. Het netwerk heeft tot doel om zorg en ondersteuning in Eemland beter te organiseren door intensiever samen te werken. Met de afspraken in de Centrumregeling zorgen we ervoor dat gemeenten goed vertegenwoordigd zijn binnen Samen Sterker Eemland.

Stand van zaken

De Centrumregeling is gerealiseerd met ingang van 1 januari 2026. Zie [Sociaal betrokken – Regio Amersfoort, praatplaat centrumregeling uitvoering sociaal domein](#)

Korte en lange termijn activiteiten

Belangrijke dossiers in de komende jaren zijn:

- De uitvoering en doorontwikkeling van de transformatie op de jeugdhulp en de opdracht van en samenwerking met MetMaya voor de specialistische jeugdhulp. Voor meer info zie [Transformatie Jeugdhulp regio Amersfoort | Gemeente Amersfoort](#)
- De lopende aanbesteding voor Wmo begeleiding en beschermd wonen. Voor meer info zie [Inkoop Wmo begeleiding & beschermd wonen 2026 | Gemeente Amersfoort](#)
- [Uitvoering Aanvullend Zorg- en Welzijns Akkoord \(AZWA\)](#). We doen dit via een regionale werkgenda voor de landelijk verplichte basisfunctionaliteiten: Kansrijke start, Herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid, Valpreventie, Mentaal gezondheidsnetwerk, Overgewicht bij volwassenen en bij kinderen, Dementie en sociaal verwijzen. De regionale werkgenda moet in september 2026 worden vastgesteld en ingediend bij het Ministerie van VWS.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraden moeten instemmen met eventuele wijzigingen in de Centrumregeling. Deze instemming geldt bijvoorbeeld als een andere gemeente wil toetreden tot de regeling of als gemeenten met de Centrumregeling willen stoppen. Jaarlijks vindt een regionale informatiebijeenkomst plaats voor gemeenteraadsleden (regionaal radencontact). Dan komt onder meer de financiële verantwoording aan bod. Indien gewenst, zijn er extra bijeenkomsten.

Betrokkenheid externen

De centrumgemeente werkt samen met de gemeenten in de regio op de jeugdhulp en Wmo nauw samen met alle partijen en samenwerkingspartners die van belang zijn bij de uitvoering van de opdracht. Denk hierbij aan lokale teams en sociale basis, gecontracteerde aanbieders, huisartsen en medische sector, veiligheidsketen, onderwijs, wonen, werk en inkomen. Bij nieuwe inkooptrajecten zorgen we voor deelname van een onafhankelijke cliëntenpanel(s) om mee te lezen met inkoopdocumenten en inschrijvingen van aanbieders.

Voor de specialistische jeugdhulp werken we ook intensief samen met de Utrechtse regio's, te weten regio Lekstroom, Zuid Oost Utrecht, Utrecht West, Utrecht stad en Foodvalley. Zoals op jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis. Eind 2025 zijn de nieuwe overeenkomsten ondertekend. Regio Amersfoort werkt hierin samen met de partners SAVE, William Schrikker, Leger des Heils, Nidos, Veilig Thuis, MetMaya, Raad voor de Kinderbescherming en lokale (wijk)teams.

Voor de uitvoering van IZA/AZWA werken we samen met regionaal georganiseerde partners in het medisch domein, zoals Huisartsen Eemland, Meander MC, GGz Centraal, organisaties in de wijkverpleging en Zilveren Kruis. Dit zijn de partners binnen de regionale samenwerking Samen Sterker Eemland (SSE).

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Met de Centrumregeling zijn er afspraken gemaakt over besluitvorming en verantwoordelijkheden tussen de centrumgemeente en de deelnemende gemeenten. Hiermee is er duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheid. De werkwijze in de regio blijft open, transparant en gebaseerd op vertrouwen en consensus.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

Bedrijvigheid

30. Defensie

Kern dossier

Defensie gaat groeien naar een grotere, sterkere en slimmere krijgsmacht. Deze groei geldt voor het aantal mensen, nieuw materieel en technologische ontwikkelingen. Hiervoor heeft Defensie meer ruimte nodig. Voor gemeente Amersfoort betekent dit concreet de revitalisering en ontwikkeling van de Bernhardkazerne en strategische vraagstukken bij bredere Defensie-ontwikkelingen in de regio, zoals de komst van een centrale kazerne in Zeewolde, diverse ontwikkelingen in Soesterberg, de Gebiedssamenwerking A tot Z, de pre-verkenning BRT Amersfoort Centraal-USP en economische kansen gekoppeld aan Defensie.

Doelstelling/ korte omschrijving

De ontwikkelingen bij Defensie hebben directe invloed op de regio en onze gemeente en daarmee ook op ons werk. Er wordt dan ook veel in regionaal en landelijk verband samengewerkt. Daarom is het noodzakelijk dat wij als organisatie voorbereid zijn op wat Defensie gaat doen. Dit geldt zowel voor het faciliteren van de ontwikkelingen (zoals het uitwerken van de intensivering, het wijzigen van het omgevingsplan en het verlenen van vergunningen) als voor het verzilveren van kansen op het gebied van economie, bereikbaarheid, onderwijs en arbeidsmarkt. Dit vraagt in de volgende collegeperiode sturing en ambtelijke capaciteit.

Stand van zaken

Gebiedssamenwerking Amersfoort tot Zeist (A tot Z)

De gebiedssamenwerking is gestart met [Green & Social Deal](#) in 2021. Deze intentieverklaring vormde de basis voor de verkenning van mogelijkheden van verdere samenwerking met Defensie op de volgende thema's: duurzaamheid, werkgelegenheid, onderwijs en cultureel erfgoed. Dit is opgevolgd door de [Alliantieverklaring](#) uit 2023 en het [Bestuurlijk Akkoord Gebiedssamenwerking A-Z](#) in 2024. Binnen deze samenwerking is een ontwerpend onderzoek uitgevoerd met als resultaat een [Gebiedsperspectief](#), met de belangrijkste opgaven voor het gebied. De partijen hebben op 13 februari 2026 een nieuw [Bestuurlijk Akkoord \(2.0\)](#) ondertekend, waarin afspraken staan over de verdere samenwerking en de uitvoering van het Gebiedsperspectief. Gemeente Amersfoort ondertekende daarnaast clusterovereenkomsten voor de deelgebieden Midden en Oost, met daarin verdere uitwerkingen van de samenwerking.

Revitalisering en verdere groei Bernhardkazerne

De revitalisering van de Bernhardkazerne richt zich op het creëren van een toekomstbestendige kazerne. Het huidige vastgoed is sterk verouderd. Het revitaliseringsplan voorziet in een herstructurering van het terrein, waarbij zowel bestaande bebouwing wordt aangepast als nieuwe voorzieningen worden gerealiseerd. Hiervoor is een wijziging van het omgevingsplan noodzakelijk. Daarnaast heeft Defensie aanvullende groeiambities voor de Bernhardkazerne. In het Bestuurlijk Akkoord 2.0 zijn afspraken gemaakt om dit gezamenlijk verder uit te werken.

Verplaatsing 45e pantserinfanteriebataljon op de legerplaats Soesterberg

Voor de verplaatsing van het 45e geldt dat deze eenheid wordt ondergebracht op de legerplaats Soesterberg. Een deel van dit terrein ligt op Amersfoorts grondgebied, maar het betreft volledig

Defensierrein. Omdat de ontwikkeling mogelijk zelfs volledig in Soest landt en anders maar een klein stuk in Amersfoort, wordt hierbij de lijn van de gemeente Soest gevolgd.

Gebiedsonderzoek Spoorzone Amersfoort en Heuvelrugzone

Tijdens het [BO MIRT 2025](#) werden door Rijk en regio de uitkomsten van het [Gebiedsonderzoek Spoorzone Amersfoort en Heuvelrugzone](#) onderschreven, uitgevoerd onder de vlag van [U Ned](#). Het college onderschrijft de vervolaganda met acht acties, waarin Amersfoort soms trekkend, soms ondersteunend optreedt. De defensie-ontwikkelingen in de Heuvelrugzone en de BRT Amersfoort Centraal- USP hebben ook een plek in dit onderzoek.

Nationaal Programma voor Defensie (NPRD)

Op 19 december 2025 is het [NPRD](#) vastgesteld. Zie ook dit [collegebericht](#). In het NPRD staat hoe Defensie meer ruimte krijgt voor groei en versterking van de krijgsmacht. De definitieve locaties die de gemeente Amersfoort direct raken zijn de intensivering van helikopterlandingsplaatsen op de Vlaskakkers en de Leusderheide en uitbreiding van het raccordement Vlasakkers. De effecten van het NPRD door directe activiteiten zijn gering. De ontwikkelingen worden volledig binnen het defensierrein opgepakt, leiden niet tot extra arbeidsplaatsen in Amersfoort en zijn uitgebreid onderzocht in een MER-procedure parallel aan het NPRD.

Naast het NPRD werkt Defensie aan de Wet op de defensiegereedheid (WODG). Tijdens de periode van terinzagelegging van het NPRD, hebben we onze zorgen rondom het WODG gedeeld via een [zienswijze](#). Defensie heeft aangegeven dit mee te nemen in de verdere uitwerking.

Economische kansen

Het Ministerie van Defensie heeft expliciete doelstellingen om meer te gaan samenwerken met lokale bedrijven en het MKB. Defensie heeft in lijn daarmee o.a. samen met de ROM's en Provincies een [Letter of Intent](#) ondertekend om dual use technologieën sneller te ontwikkelen en toe te passen. Ook in Amersfoort en de bredere regio bevinden zich bedrijven die op dit moment al relevant zijn voor Defensie of zich deze kant op (kunnen) ontwikkelen. Er liggen kansen voor samenwerking met Defensie op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt die verdere verkenning vragen om concreet te worden gemaakt.

Korte en lange termijn activiteiten

We starten met de volgende acties zoals afgesproken in het [Bestuurlijk Akkoord 2.0](#). [Het Bestuurlijk Akkoord zelf is hier te vinden](#).

Revitalisering Bernhardkazerne

- Nota van Uitgangspunten voor wijziging omgevingsplan (april/mei 2026 vaststelling door college)
- Ontwerpwijzigingsbesluit omgevingsplan (najaar 2026)

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Voor de ontwikkelingen van de Bernhardkazerne en de aanpassingen op de legerplaats Soesterberg (AtotZ) zijn aanpassingen nodig van het omgevingsplan. Het vaststellen van een omgevingsplan is een raadsbevoegdheid. Overige gemaakte afspraken in de U Ned- en A tot Z-

samenwerking worden verder opgepakt, waarbij wij in gesprek blijven met de Raad over onze gemeentelijke inzet, de inhoudelijke keuzes en financiering.

Betrokkenheid externen

In de Gebiedssamenwerking A tot Z werken we samen de volgende partijen: provincie Utrecht, Waterschap Vallei en Veluwe, Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, de gemeenten, Leusden, Soest en Zeist en Defensie. In het project Revitalisering Bernhardkazerne werken we samen met de volgende partijen: Defensie, Rijksvastgoedbedrijf, Provincie Utrecht, RVO. Het Gebiedsonderzoek Spoorzone Amersfoort en Heuvelrugzone en pre-verkenning BRT Amersfoort –USP vinden plaats binnen [U.Ned.](#)

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Maatschappelijk:

- Toename van zorgen en weerstand bij inwoners door meer militaire activiteiten en verkeersbewegingen, veranderingen in het gebruik van oefenterreinen en de ingrijpende vernieuwing van de Bernhardkazerne, die langdurige bouw- en omgevingsimpact met zich meebrengt.

Politiek:

- Onvoorspelbaarheid in de samenwerking met Defensie, gezien eerdere abrupte beleidswijzigingen zoals het plots stopzetten van eerdere regionale afspraken (windmolens A28), kan leiden tot bestuurlijke spanningen en verlies van vertrouwen tussen gemeenten, provincie en het Rijk.
- Daarnaast kunnen grote ruimtelijke ingrepen (zoals kazernevernieuwing en intensiever gebruik van oefenterreinen) politieke discussies oproepen over leefomgeving, bereikbaarheid en gebiedsontwikkeling.

Financieel:

- Gemeenten lopen risico op extra kosten door noodzakelijke herplanning, aanvullende onderzoeken en het aanpassen van infrastructuur en omgevingsplannen als gevolg van defensieactiviteiten.
- Onverwachte koerswijzigingen van Defensie kunnen bovendien leiden tot vertragingen in lokale plannen, met financiële gevolgen voor zowel projecten als capaciteit.

Betrokken afdelingen:

Stad & Ontwikkeling: Johan Boelhouwers

Programma's & Projecten. Afdelingsmanager: Remco Limburg

31. Energietransitie

Kern dossier

Regionale Energiestrategie

De Regio Amersfoort heeft in de [Regionale Energiestrategie \(RES\)](#) aan het Rijk een aanbod gedaan om in 2030 0,5 tera-wattuur duurzame elektriciteit op te wekken via zonne- en windenergie. De provincie heeft gemeenten in 2023 opgeroepen om voortgang te houden in de realisatie van de Regionale Energiestrategie, zie [raadsinformatiebrief van 11 januari 2024](#).

De realisatie van de RES-ambitie, met name op windenergie, stagneert zowel op provincieniveau als op niveau van de RES Amersfoort. De provincie Utrecht heeft daarom [een planMER naar kansrijke locaties voor windenergie](#) uitgevoerd. In dit traject zijn voorkeurslocaties voor windenergie aangewezen. In juni 2024 heeft de raad ingestemd met [het versturen van de brief van de regio met het regionale bod](#). Doordat eind 2024 bleek dat [Defensie geen ruimte ziet voor windturbines op haar terreinen](#) Leusderheide en Vlasakkers, is er sprake van planuitval.

De provincie heeft [aan de Regio Amersfoort gevraagd](#) om voor de zomer van 2026 duidelijkheid te geven hoe deze planuitval wordt opgevangen. In [raadsinformatiebrief 2025-061](#) staat hoe de regio hiermee om wil gaan. In november 2025 hebben de bestuurders van de RES-regio [deze brief](#) gestuurd aan de provincie hierover. In [haar reactie aan de regio](#) laat de provincie weten dat wanneer niet wordt voldaan aan het RES-bod van 0,5 TWh de provincie medio 2026 zal besluiten in een of meer aanvullende gebied(en) projectbesluiten te nemen. Een totaaloverzicht is te vinden [in de presentatie voor de Commissie Omgeving van 25 november 2025](#).

Wind op Isselt

Een van de projecten om grootschalig duurzame energie op te wekken is Wind op Isselt. Dit plan is gericht op het plaatsen van twee windturbines te plaatsen op industrieterrein Isselt. Het project is gestart als een burgerinitiatief door de projectgroep Soesterwijkwiek van Duurzaam Soesterkwartier, ondertussen bekend als (coöperatie) Samen Energie Amersfoort.

In oktober 2023 heeft de gemeenteraad besloten een [Omgevingsadviesraad in te stellen](#), om omwonenden invloed te geven op onder andere het functioneren van de windmolens en de verdeling van de opbrengsten. In mei 2024 heeft de gemeenteraad het [uitwerkingsvoorstel Wind op Isselt](#) vastgesteld.

De gemeente maakte begin 2025 bekend dat zij via een openbare inschrijvingsprocedure een [ontwikkelaar heeft geselecteerd, Renewable Energy Factory \(REF\)](#). In januari 2026 is [het omgevingsconvenant van de Omgevingsadviesraad](#) afgerond en heeft de ontwikkelaar samen met de lokale energiecoöperatie Samen Energie Amersfoort [een omgevingsvergunningaanvraag BOPA ingediend](#).

Doelstelling/ korte omschrijving

Om klimaatverandering tegen te gaan en onze stad leefbaar en duurzaam te houden voor deze én volgende generaties moeten we anders omgaan met energie. Dit betekent dat we onze CO₂-uitstoot drastisch beperken door energie te besparen en over te stappen op duurzame energiebronnen. Het landelijke doel is 55% CO₂ emissiereductie per 2030 (vergeleken met 1990), en klimaatneutraal in 2050.

Stand van zakenRegionale Energiestrategie

De afgelopen jaren zijn er in Amersfoort twee zonnevelden gerealiseerd, bij de Hoevelaakse beek (0,012 TWh) en de Maatweg (0,01 TWh).

De bestuurders van de RES-regio maakten een overdrachtsdocument (link wordt toegevoegd medio maart) voor de nieuwe colleges en gemeenteraden. Met het overdrachtsdocument wordt getracht de nieuwe raden te voorzien van feitelijke en technische analyses. Hierbij is op objectieve wijze gekeken de opties om de planuitval te compenseren. Naast dit document zal een bestuurlijke oplegger inzicht geven in de bestuurlijke kaders en besluitvormingsruimte en processen die nodig zijn om richting zomerreces 2026 tot besluitvorming te komen.

Wind op Iссelt

De gemeenteraad stemde op 24 februari 2026 in met de moties [Juridisch advies borging bindend advies windmolens Iссelt](#), [Zezam open u](#) en [Tegen de wind in](#). De raad wint nu eerst juridisch advies in.

Korte en lange termijn activiteitenRegionale Energiestrategie

Dit wordt aangevuld op basis van het overdrachtsdocument dat medio maart beschikbaar is.

Wind op Iссelt

Februari/maart Inwinnen juridisch advies door gemeenteraad

Vervolgstappen, onder voorbehoud uitkomst juridisch advies

Besluit Ontwerpvergunning ter inzage door college

Ontwerpvergunning ter inzage (6 weken) = zienswijzentermijn

Besluit college over zienswijzennota en delen ontwerpvergunning met raad

Ontwerpvergunning en zienswijzen in commissie Omgeving

Bindend advies over Ontwerpvergunning door raad (Het Besluit)

Definitief besluit collegebesluit over vergunning

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Gemeenteraad besluit over het RES-bod van regio Amersfoort en de bijdrage van Amersfoort.
- Gemeenteraad geeft bindend advies op de omgevingsvergunning voor Wind op Iссelt.

Betrokkenheid externen

- RES: regiogemeenten Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest, Woudenberg, provincie Utrecht, Waterschap Vallei en Veluwe, Stedin
- Wind op Iссelt: Samen Energie Amersfoort, REF, Omgevingsadviesraad, gemeente Soest, provincie Utrecht

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Veel zorgen bij omwonenden over de komst van windturbines.
- Provincie neemt mogelijk rol van bevoegd gezag over voor Wind op Iссelt

- Provincie besluit om een inpassingsplan te maken voor een of meerdere locaties in onze gemeente, indien Wind op IJssel niet doorgaat en/of er onvoldoende plannen voor wind worden opgenomen in het regionale RES-bod.
- Het ontbreken van een goede wind-zon balans heeft een groot negatief effect op het elektriciteitsnet dat gezien de netcongestie al erg onder druk staat.

Betrokken afdeling: Programma's & Projecten. Afdelingsmanager: Remco Limburg

32. Netcongestie

Kern dossier

Sinds 17 november 2022 is er in de provincies Utrecht, Flevoland en Gelderland (FGU-gebied) sprake van [netcongestie, filevorming op het elektriciteitsnet](#). Sindsdien komen nieuwe aanvragen voor een grootverbruikersaansluiting (zoals grote bedrijven en maatschappelijke organisaties) op een wachtlijst. Op 25 april 2024 heeft het Rijk een pakket met 'onorthodoxe' maatregelen aangekondigd om in de provincie Utrecht minimaal 250 MW extra netcapaciteit vrij te maken, zoals toegelicht in het [collegebericht Aangekondigde maatregelen netcongestie](#). De netuitbreidingen om congestie op te lossen duren in de provincie Utrecht tot [2033-2035](#). Recent is bekend geworden dat een aansluitstop dreigt in het FGU-gebied.

Onze invloed als gemeente op het tegengaan van netcongestie is beperkt. We zetten in op:

- Het versnellen van [netuitbreidingen](#). Ten noorden van Amersfoort moet een station van [TenneT \(in gemeente Bunschoten\)](#) en Stedin (in Bovenduist) komen en bijbehorende kabels en leidingen. Er moeten daarnaast tot 2030 [400 middenspanningsruimten](#) gerealiseerd worden in de wijken.
- Een netbewuste stad, om de netbelasting gelijkmatiger te verspreiden over de dag en piekbelasting te voorkomen, bijvoorbeeld door [netbewust laden en netbewuste nieuwbouw](#) en na te denken over energy hubs en het energiesysteem van de toekomst.
- Het informeren van onze inwoners over netbewust gedrag.

Doelstelling/ korte omschrijving

Netcongestie heeft grote impact op de ontwikkelingen in Amersfoort. De nog resterende capaciteit op het stroomnet is beperkt en een aansluitstop dreigt. De beschikbaarheid van elektriciteit is een randvoorwaarde om onze stedelijke ambities te kunnen realiseren voor bijvoorbeeld de woningbouw, economie, emissieloos vervoer en de energietransitie.

Stand van zaken

De Autoriteit Consument en Markt heeft op 1 december 2025, [een nieuw prioriteringskader vastgesteld](#). Dit is op 1 januari 2026 ingegaan. Dit kader regelt dat projecten die belangrijk zijn voor de samenleving bij het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting voorrang krijgen. Hiermee vervalt het verschil tussen grootverbruikers en kleinverbruikers. Het eerste half jaar van 2026 geldt een overbruggingsperiode. Kleinverbruikers worden tot 1 juli 2026 nog aangesloten volgens de oude werkwijze. Vanaf 1 juli zal capaciteit vrijgegeven worden aan de prioriteringscategorieën van het ACM kader (veiligheid en basisbehoeftes, waaronder woningbouw en onderwijs). Het nieuwe prioriteringskader lost de problemen niet op; het is een andere manier om de capaciteit die er nog is te verdelen. Een samenvatting staat in dit [Memorandum-Prioriteringskader-ACM.pdf](#)

TenneT heeft 12 februari 2026 de conclusies gepubliceerd van hun laatste prognoses: [Krachtige interventies in Flevopolder, Gelderland en Utrecht nodig om aansluitstop voor kleinverbruik te voorkomen](#). In dit bericht benoemt TenneT de dreiging van een algehele aansluitstop deze zomer. Gezien de grote impact is met het ministerie van Klimaat en Groene Groei afgesproken om een second opinion uit te voeren op de bevindingen van TenneT. Ook wordt een ultieme poging gedaan om te onderzoeken of er toch nog extra maatregelen genomen kunnen worden om een aansluitstop af te wenden. De komende maanden moet duidelijk worden wat dit

oplevert. Het bestuurlijk overleg op 25 maart met de minister van KGG en de provincies is daarin een belangrijk ijkpunt.

Korte en lange termijn activiteiten

Wij bereiden ons voor op een aansluitstop, gezien de grote impact hiervan. Onder meer door het in beeld brengen van de impact op diverse sectoren en het handelingsperspectief, het voorbereiden van de communicatie naar getroffen partijen en het uitwerken van verschillende oplossingsrichtingen om zo snel mogelijk weer uit deze situatie te komen. Dit doen we zelf als gemeente en in samenwerking met partijen binnen de Energy Board.

Daarnaast werken we aan het versnellen van de netuitbreidingen, het zoeken naar oplossingen voor netcongestie in samenwerking met de netbeheerder en werken we aan projecten gericht op een netbewuste stad.

In de komende coalitieperiode komt er mogelijk opnieuw een verzoek aan onze gemeente om aandeelhouder te worden van Stedin. In 2023 hebben we dit verzoek ook ontvangen. Destijds is gekozen om niet te participeren in Stedin vanwege het ontbreken van de benodigde middelen.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Formeel heeft de gemeenteraad geen rol en bevoegdheid ten aanzien van het elektriciteitsnet. De raad heeft wel een rol en bevoegdheid in RO-procedures en in communicatie met inwoners.

Betrokkenheid externen

We werken nauw samen met partners binnen de Energy Board: TenneT, Stedin, provincie Utrecht, gemeente Utrecht, RES-regio's Amersfoort, U16 en Food Valley, Ministeries van Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening en Klimaat en Groene Groei.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Netcongestie zorgt ervoor dat ruimtelijke projecten mogelijk geen doorgang meer kunnen vinden (woningbouw en economie)
- Netcongestie kan ervoor zorgen dat realisatie van de gemeentelijke duurzaamheidsdoelen stilvalt (emissieloos vervoer en warmtetransitie).
- Als ruimtelijke projecten stilvallen, heeft dit gevolgen voor de gemeentelijke financiën en de gemeentelijke organisatie

Betrokken afdeling: Programma's & Projecten. Afdelingsmanager: Remco Limburg

33. Warmtetransitie

Kern dossier

De warmtetransitie betekent dat we overstappen van verwarming met (geïmporteerd) aardgas naar duurzame warmtebronnen die binnen de regio beschikbaar zijn of met elektriciteit. De gemeente heeft daarbij de regierol. Dat betekent dat de gemeente richting moet geven in de duurzame warmteoplossing per wijk, en met wijken toewerkt naar de einddatum van de levering van aardgas. Het ondersteunen en ontzorgen van bewoners en andere gebouweigenaren is een belangrijke taak. Netcongestie is een belangrijke beperking. Ook onzekerheid over de beschikbaarheid van lokale warmtebronnen en de betaalbaarheid van collectieve warmtelevering brengen uitdagingen met zich met. Daarom moet de gemeente de komende coalitieperiode keuzes maken over de [deelname in een publiek warmtebedrijf](#), hoe de ontwikkeling van duurzame warmtebronnen gestimuleerd moet worden, en voor welke doelgroepen en wijken meer of minder ondersteuning (financieel en procesmatig) beschikbaar komt.

Doelstelling/ korte omschrijving

Het doel uit de Omgevingsvisie is om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Om dat te bereiken moet de bestaande gebouwde omgeving (woningen, bedrijven, maatschappelijk vastgoed) verduurzaamd en aardgasvrij verwarmd worden. De komende periode moet het tempo van de warmtetransitie omhoog om het doel voor 2050 binnen bereik te houden.

Stand van zaken

Stadsbrede aanpak en individuele oplossingen

- De komende bestuursperiode moet de [Transitievisie Warmte](#) vervangen worden door het Omgevingsprogramma Warmte. Dit programma is in ontwikkeling. De participatie met inwoners en andere stakeholders is gestart. In dit Omgevingsprogramma wordt per buurt aangegeven welke duurzame verwarmingstechnieken voor de hand liggen. Ook wordt benoemd hoe en wanneer de gemeente met inwoners en andere gebouweigenaren gaat samenwerken aan de uitvoering. Per warmteoplossing wordt de rol en positie van de gemeente beschreven. Keuzes over het bepalen van de einddatum van de levering van aardgas, moeten nog gemaakt worden.
- Het [stadsbrede Isolatieoffensief](#) loopt en heeft een hoog tempo. Het subsidieplafond is vanwege de grote vraag onlangs verhoogd. Er zijn voldoende middelen (Rijk en gemeentelijk geld) om iets meer dan 3100 woningen te isoleren. Een deel daarvan is al gerealiseerd of daar wordt nu nog aan gewerkt. In de [Energiehuiskamer](#) kunnen mensen terecht voor advies en vragen.
- We hebben een specifieke aanpak voor energiearmoede en huishoudens met lagere inkomens. Deels in het Isolatieoffensief, maar ook met [FIX-brigades](#) en via afspraken met de woningbouwcorporaties.
- Netcongestie is voor buurten waar warmtepompen een logische oplossing zijn een belangrijke hindernis. We gebruiken onze [aanpak en ervaringen in Nieuwland](#) voor een stadsbrede aanpak om inwoners op natuurlijke momenten (verhuizing, verbouwing etc.) te bewegen om te isoleren en uiteindelijk netbewuste warmtepompen te plaatsen. Dit stemmen we goed af met Stedin.

Warmtenetten, warmtebronnen en gebiedsgerichte aanpakken

- Met het aannemen van de Wet collectieve warmte is duidelijk dat warmtebedrijven (vanaf 1500 aansluitingen) in publiek eigendom moeten komen. Daarbij wordt ook gekeken naar

de rol van gemeenten. De gemeenteraad heeft eerder een [principebesluit](#) genomen over deelname in een publiek warmtebedrijf. Dat wordt nu verder [uitgewerkt](#) voor definitieve politieke besluitvorming.

- [Het Rijk](#) richt zich op de overname van de drie grootste private warmtebedrijven. WBA zit daar niet bij. Wel heeft WBA het warmtenet in Amersfoort met de meeste uitbreidingspotentie, maar daar komt bij dat het netwerk primair wordt gevoed met biomassa.
- In Amersfoort lijkt er potentie te zijn voor [geothermie](#). Binnenkort voeren EBN en TNO [seismisch onderzoek](#) uit in Amersfoort. Ook kan de RWZI als warmtebron functioneren. Op verzoek van de [raad](#) is de gemeente aanjager en soms ook kartrekker in deze projecten. [Komende tijd](#) zullen keuzes over het vervolg nodig zijn, met name als blijkt dat geothermie kansrijk is voor verdere ontwikkeling.
- In [Schothorst-Zuid](#) werkt de gemeente met corporaties, VvE's en WBA aan de aanleg van een warmtenet. Hier is Rijkssubsidie voor. De gemeente ondersteunt woningeigenaren en VvE's. De komende tijd moet duidelijk worden of grotere gebouwen aangesloten worden. Dan is ook duidelijk of er voldoende basis is om het warmtenet aan te leggen. Als dat duidelijk is, voeren corporaties, WBA en gemeente draagvlakmetingen uit in andere delen van de wijk en benadert de gemeente met WBA particuliere woningeigenaren.
- Voor het verduurzamen van de monumentale binnenstad is er gestart met een clusterwijze aanpak. Dit is een complexe opgave waarbij de gemeente een koploperpositie heeft ingenomen. De gemeente heeft via de [Erfgoeddeal](#) een financiële bijdrage aangevraagd en ontvangen. Er wordt gestart met twee clusters: deel van de middeleeuwse Muurhuizen en het gebied rondom museum Flehite.

Korte en lange termijn activiteiten

- Het opstellen en vaststellen van het Omgevingsprogramma Warmte
- Verdere duidelijkheid over potentie van geothermie volgend uit [seismisch onderzoek](#) wordt eind 2026/begin 2027 verwacht. Dan keuze te maken over evt. vervolg.
- Besluit over deelname in publiek warmtebedrijf. De gemeenteraad wordt in 2027 om een besluit gevraagd.
- Keuze over verlenging van Isolatieoffensief en inzet op energiearmoede. Er is verwachting is er tot eind 2028 voldoende budget beschikbaar voor het isolatieoffensief. Voor aanpak energiearmoede zijn voldoende middelen tot eind 2027.
- Het opstellen van warmteplannen en uitvoeringsplannen voor het ontwikkelen van warmtenetten. De focus ligt op de wijken Liendert, Kruiskamp, Randenbroek en het Soesterkwartier.
- Het vaststellen van warmtekavels voor de ontwikkeling van warmtenetten.
- Het vaststellen van warmtekavels voor grootschalige gebiedsontwikkeling in Kop van Isselt en Bovenduist.
- Het ondersteunen van bewonerscollectieven, Verenigingen van Eigenaren en verhuurders die aan de slag gaan met het collectief verduurzaming van hun straat, buurt of wooncomplex.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De regierol van de gemeente krijgt op meerdere manieren vorm, en zijn onderdeel van één doorlopend [proces](#) waarin de Raad ook een rol en wettelijke bevoegdheden heeft.

- Vaststellen van het Omgevingsprogramma Warmte, dit is formeel een bevoegdheid van het college. De Raad wordt gedurende het proces meerdere keren geïnformeerd.

De raad kan invloed uitoefenen via een wensen en bedenkingen procedure voorafgaand aan het vaststellen van het omgevingsprogramma.

- Vaststellen van uitvoeringsplannen. Deze plannen zijn vrijwillige programma's onder de omgevingswet, vaststellen is formeel een bevoegdheid van het college. In dit geval kan de raad kan invloed uitoefenen via een wensen en bedenkingen procedure voorafgaand aan het vaststellen van het omgevingsprogramma en bij het beschikbaar stellen van financiële middelen voor de uitvoering.
- Inzetten aanwijsbevoegdheid in Omgevingsplan voor het bepalen van de einddatum levering aardgas per gebied. Dit betreft een juridisch bindende wijziging in het Omgevingsplan en is een bevoegdheid van de Raad. De gemeente heeft hierbij een vergewisplicht, dit betekent dat de gemeente de bevoegdheid alleen kan inzetten als er waarborgen zijn genomen op het gebied van draagvlak, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van de beoogde warmteoplossing in een gebied.
- Definitief besluit oprichting en deelname publiek warmtebedrijf dit is formeel een bevoegdheid van het college. Kaders voor deelname worden vastgesteld door de Raad. De Raad kan invloed uitoefenen via een wensen en bedenkingen procedure voorafgaand aan het oprichtingsbesluit en via het beschikbaar stellen van financiële middelen om deelname mogelijk te maken.

Betrokkenheid externen

Er zijn verschillende categorieën van betrokkenen:

1. Inwoners (eigenaar-bewoners en huurders)
2. Andere gebouweigenaren (utiliteitsbouw en verhuurders)
3. Partners in (warmte)infrastructuur: Stedin, Netverder (warmtedochter van Stedin), EBN (nationale deelneming warmte en geothermie), provincie Utrecht, buurgemeenten, private warmtebedrijven (WBA, Eneco en Eteck), Waterschap Vallei & Veluwe (warmtewinning uit afvalwater (RWZI) en oppervlaktewater)

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Uitblijven Rijksmiddelen - Met uitzondering van geld voor gemeentelijke uitvoeringscapaciteit bevat het regeerakkoord weinig of geen extra geld voor bijv. het Nationaal Isolatieprogramma en de overname van private warmtebedrijven door EBN.
- Stijgende energieprijzen - Door beprijzing (EU ETS-2 vanaf 2027) en/of geopolitieke ontwikkelingen kunnen energieprijzen sterk fluctueren, met effecten op huishoudens en bedrijven. Zeker als tempo in energiebesparing afneemt.
- Ontwikkelrisico's warmtebedrijf of marktfaalen - Indien gemeente direct of indirect aandeelhouder wordt van een publiek warmtebedrijf, draagt zij ook risico's als er tegenvallers zijn die niet binnen het bedrijf opgevangen kunnen worden. Anderzijds is er een risico op marktfaalen als de gemeente niet deelneemt, en andere partijen niet instappen.
- Netcongestie - Als er geen capaciteit is en nieuwe of uitbreiding van aansluitingen niet mogelijk zijn, kunnen inwoners en bedrijven niet of minder vergaand verduurzamen. Dit geldt zowel voor individuele als collectieve verduurzamingsmaatregelen.

Betrokken afdeling: Programma's & Projecten. Afdelingsmanager: Remco Limburg

34. Geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem, (drink)water en dierenwelzijn

Kern dossier

In deze factsheet gaan we in op de onderwerpen geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem, (drink)water en dierenwelzijn. Deze onderwerpen dragen bij aan de hoofddoelstelling 'een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten'. Deze doelstelling is opgenomen in de [Omgevingsvisie](#) onder de ontwikkelopgave 'Een groene stad in een groene omgeving die water omarmt'. Een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en dier is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Het gaat dus om de fysieke en sociale omgeving. In deze factsheet beperken we ons tot bovengenoemde onderwerpen.

Doelstelling/ korte omschrijving

Amersfoort wil zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en dier. De hiervoor genoemde onderwerpen dragen hieraan bij. Afhankelijk van het onderwerp en de ambities zetten we in op het verbeteren, behouden of het voorkomen van schade aan de kwaliteiten van de leefomgeving. Hierbij beschouwen we de onderwerpen in samenhang met elkaar, de genoemde hoofddoelstelling en de wettelijke minimale eisen (bijv. Kaderrichtlijn water (Krw)). Hierbij houden we expliciet rekening met de belangen van dieren.

Stand van zaken

Op bovengenoemde onderwerpen is beleid nodig om onze leefomgeving te beschermen en gezond te houden. Soms is er een wettelijke taak om op (delen van) deze onderwerpen beleid te maken en te voldoen aan richtlijnen. Voor de uitwerking hiervan zijn of worden deelomgevingsprogramma's (DOP's) opgesteld die samen het Omgevingsprogramma Gezonde en veilige leefomgeving voor mens en dier vormen. De samenhang hiertussen staat beschreven in het [Collegebericht OP Gezonde en veilige leefomgeving](#).

De volgende beleidsdocumenten zijn vooruitlopend op het omgevingsprogramma vastgesteld:

- [Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2026-2030: schone lucht voor iedereen](#)
- [Omgevingsprogramma vermindering Omgevingslawaai - Actieplan geluid 2024-2028](#)
- [Nota bodembeheer gemeente Amersfoort 2021-2031](#)
- [Visie Bodem en Ondergrond](#)

Het [Amersfoorts Omgevingsplan](#) bevat regels voor geluid van weg- en spoorverkeerslawaai en geluid van activiteiten. Dit is de lokale uitwerking van de instructieregels vanuit het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Voor houtstook geldt de [Beleidsregel 'zorgplicht bij houtstook Amersfoort'](#). Er is een evaluatie opgesteld na het eerste stookseizoen met de [RIB Ervaringen van eerste stookseizoen](#).

Voor de uitvoering van [Uitvoering- en Handhavingsstrategie Regio Utrecht 2026](#) (U&H-strategie) is het gemeenschappelijk uitvoeringskader voor de taken opgesteld die de Omgevingsdienst Utrecht (ODU) vanaf 1 januari 2026 voor haar deelnemers uitvoert.

Dit document beschrijft uitgangspunten, ambities, prioriteiten en instrumentarium voor de taken die de ODU uitvoert. De U&H-strategie is de basis voor de gezamenlijke aanpak van maatschappelijke opgaven en de doelen uit de Omgevingswet voor de regio Utrecht door middel van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering. De 5 opgaven die centraal staan

zijn: Gezonde leefomgeving, Bodem en water, Duurzaamheid, Toekomstbestendige natuur, Milieucriminaliteit.

In de uitvoeringsagenda bij het [DOP Dierenwelzijn](#) staan de acties beschreven waarmee de beleidsdoelen van het DOP worden uitgevoerd. In deze [voortgangsrapportage](#) staat hoe hieraan invulling is gegeven en staan de belangrijkste feiten en cijfers over dierenwelzijn in Amersfoort. De uitvoering verloopt zoals gepland. Ook de komende jaren zal er verder uitvoering worden gegeven aan de uitvoeringsagenda dierenwelzijn.

Korte en lange termijn activiteiten

In het DOP Geluid, Luchtkwaliteit en Omgevingsveiligheid (DOP GLE) worden de vastgestelde beleidsstukken voor geluid en luchtkwaliteit samengevoegd en aangevuld met o.a. geluid bij evenementen, houtstook en externe veiligheid. **Deze onderwerpen worden integraal vanuit gezondheidsbelang gewogen.** Dit is beschreven in de [RIB Startnotitie DOP GLE](#). Deze DOP inclusief zienswijzennota wordt in Q4 voorgelegd aan de Raad.

We werken aan een thematisch wijziging van het omgevingsplan voor evenementen, inclusief geactualiseerde regels over geluid bij evenementen. In april 2026 wordt hierover met de Raad gesproken, besluitvorming volgt in Q3 van 2026, op basis van de [Nota van Uitgangspunten](#).

Op grond van de Omgevingswet stelt de gemeente de basisgeluidemissie vast voor gemeentelijke wegen. Voor industrieterrein Isselt werken we aan het oplossen van de juridische overschrijding van de geluidsbelasting en het omzetten van de geluidzone naar geluidproductieplafonds. Dit is noodzakelijk om de ontwikkeling Kop van Isselt mogelijk te maken. Voor deze werkzaamheden is in de [Begroting 2026 - 2029](#) budget opgenomen.

We werken aan borging van dierenwelzijn in de gemeentelijke organisatie en aan het stimuleren van dierenwelzijn bij partners in de stad. We zetten in op het voorkomen van verdere uitbreiding van veehouderijen en slachterijen in Amersfoort en we bieden hulp aan dieren in nood.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Gemeenteraad is betrokken en besluitvormend bij visie en kaderstelling rond nieuw beleid en bij besluitvorming over (aanvullende) middelen als gevolg van haar budgetrecht.

Betrokkenheid externen

Van bewoners tot bedrijven en (samenwerkings)organisaties zoals Omgevingsdienst regio Utrecht (ODU), rijksoverheid, provincie Utrecht, Waterschap Vallei en Veluwe, Veiligheidsregio Utrecht, GGDrU, Prorail, DierVizier, dierenvoedselbank, Dierenbeschermingscentrum Amersfoort.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Er is nog weinig jurisprudentie over de Omgevingswet die we kunnen gebruiken bij onze beleidskeuzes, wat zorgt voor onzekerheid over hun juridische houdbaarheid. Ook het overgangsrecht is niet altijd duidelijk of eenduidig.

Veel van ons beleid gaat uiteindelijk over de mogelijkheden om te kunnen voldoen aan onze woningbouwopgave. Met de keuze voor woningbouwontwikkeling binnen de bestaande stad wordt vooral ontwikkeld op hoogbelaste locaties vanuit milieu. We naderen de grenzen van wat aanvaardbaar is, zeker gezien de nadruk op een gezonde stad. Binnenstedelijke ontwikkeling vraagt daardoor steeds vaker stevige bestuurlijke keuzes over wat nog wel en wat niet meer mogelijk is.

Het meewegen van verschillende belangen kan besluitvorming ingewikkelder maken en vertragen door tegenstrijdige belangen bij ruimtelijke ontwikkeling. Incidenten met dieren kunnen leiden tot maatschappelijke onrust en reputatieschade voor de gemeente. Media-aandacht kan leiden tot politieke druk en ad-hoc beslissingen. Overlast van dieren en dierenwelzijn raken bovendien aan morele en emotionele normen van inwoners. Natuurinclusieve inrichting kan hogere kosten geven, juridische verplichtingen (Wet natuurbescherming, Wet Dieren) kunnen projecten vertragen en projectkosten verhogen.

Betrokken afdeling: Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Criete - van der Leeden

35. Beheer en versnelling aanpak openbare ruimte, groen-blauw, biodiversiteit

Kern dossier

We werken voortdurend aan de openbare ruimte. Het wijkonderhoud zorgt dagelijks voor een schone, veilige en hele omgeving. Door groot onderhoud en herinrichtingen passen we daarnaast de openbare ruimte aan op de (toekomstige) behoefte en wensen van inwoners en bezoekers. Naast het technisch op orde houden, dragen we vanuit beheer en onderhoud van de leefomgeving ook bij aan de maatschappelijke opgaven en transities, zoals een groenere stad, het vergroten van de biodiversiteit, klimaat-adaptief maken van de stad, een beweegvriendelijke openbare ruimte en toegankelijkheid voor iedereen.

De opgave is groot en wordt steeds complexer. Met het programma 'versnelling openbare ruimte projecten' (VORP) werken we aan een versnelde aanpak om de ontstane achterstand in te lopen en de organisatie zo in te richten dat we de huidige en toekomstige opgaven in het benodigde hogere tempo kunnen aanpakken.

Met het Omgevingsprogramma Groen-Blauw 2040 werken we aan één van de doelstellingen uit de Omgevingsvisie Amersfoort 2030-2040: een groene stad in een groene omgeving die water omarmt. Wat we in Amersfoort nu en de komende jaren doen om ons aan te passen aan het veranderende klimaat en de achteruitgang van de biodiversiteit, is noodzakelijk om te zorgen dat Amersfoort een gezonde, duurzame, leefbare en aantrekkelijke stad blijft en voldoet aan de Europese Natuurherstelwet. Dit doen we in de openbare en private ruimte.

Doelstelling/ korte omschrijving

We willen een fijne, aantrekkelijke, gezonde en toekomstbestendige openbare ruimte voor onze inwoners en bedrijven. We onderhouden de openbare ruimte daarom op het niveau 'Amersfoortse basis', dat is vastgelegd in het '[integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2031](#)', juni 2021 vastgesteld door de raad. De 'Amersfoortse basis' betekent dat we voldoen aan onze wettelijke zorgplicht en de stad schoon, heel en veilig houden. Vervanging vindt plaats als de openbare ruimte aan het eind van zijn levensduur is en als dit technisch noodzakelijk is. We zoeken dan steeds naar verbetering, aanpassing en ontwikkelen van de openbare ruimte, zodat deze toekomstbestendig en duurzaam is. In projecten in de openbare ruimten worden de investeringen voor riolering, klimaatadaptatie en de bovengrond waar mogelijk gecombineerd. Daarom sluit het integraal beheerplan nauw aan bij het [Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2031](#).

Doelstelling Groen-Blauw 2040

Klimaatverandering en de afname van biodiversiteit hoort bij de grootste uitdagingen waar de mensheid nu voor staat. Amersfoort wil in 2030 een klimaatbestendige stad zijn met voldoende ruimte voor water en groen, waar het aantal kenmerkende plant- en diersoorten waarneembaar groeit. De adaptatiestrategie geeft inzicht in de gevolgen van klimaatverandering en kwetsbaarheden in Amersfoort. In het [Omgevingsprogramma](#)

Groen-Blauw 2040 en de bijbehorende uitvoeringsagenda 2026-2029 staan alle activiteiten die wij nemen om de stad aan te passen aan klimaatverandering. Hierin zijn ook de maatregelen van het [Deelomgevingsprogramma Biodiversiteit](#) opgenomen, die gericht zijn op het realiseren van de Basiskwaliteit Natuur in en om de stad.

Daar waar de stad op de schop gaat voor herinrichting (VORP) of vernieuwing (gebiedsontwikkeling) nemen we klimaatadaptieve en groene maatregelen op in ontwerp- of ontwikkelkaders én in de uitvoering. De wijkvergroeningsaanpak is aanvullend,

omdat we deze uitvoeren in wijken die slecht scoren op de KPI's van groen-blauw en op plekken waar geen herinrichtingen gepland staan. Het bomenproject zorgt ervoor dat het aantal bomen in de stad minimaal op peil blijft en meegroeit met de stad. Gevarieerd groen (en de bomen in het bijzonder) is zeer belangrijk voor een aantrekkelijke stad, de biodiversiteit en de weerbaarheid tegen klimaatverandering.

Stand van zaken

De technische kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan de afgesproken kaders, samengevat als de 'Amersfoortse basis'. De monitoring van deze kwaliteit is o.a. gedeeld via de [kwaliteitsmonitor wegen](#). Daarnaast wordt jaarlijks zowel in de begroting als in de jaarrekening is verantwoording afgelegd over de stand van zaken en financiën in de paragraaf kapitaalgoederen openbare ruimte.

Projecten voor groot onderhoud en vervanging worden jaarlijks via het 'Meerjarenuitvoeringsprogramma openbare ruimte' ([MJP-OR 2026-2029](#)) gepland en met een [raadsinformatiebrief](#) gedeeld met de raad. De inzet is om werkzaamheden samen te voegen tot integrale herinrichtingsprojecten. Het tempo van de uitvoering van de projecten voor vervanging en herinrichting lag jarenlang te laag. Capaciteitstekort, stapeling van ambities en trage oordeels- en besluitvorming zijn hier o.a. de oorzaak van. Het programma (VORP) loopt en laat al de eerste resultaten zien door procesoptimalisatie, standaardisatie, snellere besluitvorming, capaciteitsuitbreiding, etc.. De achterstand loopt niet verder op. Met het huidige programma verwachten we binnen 6 jaar de achterstand ingelopen te hebben.

Stand van zaken Groen-Blauw 2040

[De Bomenleidraad is geactualiseerd \(2025\)](#) en de uitgangspunten voor natuurvolgend beheer zijn vastgelegd in een [raadsinformatiebrief \(2025\)](#). We werken met een wijkvergroeningsaanpak, waarin meerdere opgaven uit Groen-Blauw met elkaar worden verbonden: steenbreek openbare ruimte, bomen planten, koele plekken, omvormen van gazon naar extensief gras, (zelf)beheer, versterken van de biodiversiteit en het voorkomen van hemelwateroverlast. We kiezen wijken die minder goed scoren op de KPI's Groen-Blauw en plekken waar geen herinrichtingen gepland staan. Het bomenproject zorgt ervoor dat het aantal bomen in de stad op peil blijft en meegroeit met de stad. We zijn bezig met de uitbreiding van het aandeel extensief gras, nu op 55%, zodat er meer leefruimte komt voor insecten en kleine zoogdieren in de openbare ruimte.

De Leidraad Gidssoorten Amersfoort beschrijft hoe de gemeente bij ruimtelijke projecten werkt aan een basiskwaliteit natuur, met 33 gidssoorten als richtinggevend kompas. Deze soorten staan voor de ecologische basisvoorwaarden (verblijf, voedsel, veiligheid en verbinding) die nodig zijn om biodiversiteit structureel mee te nemen in ontwerp, uitvoering en beheer. In de Opgavenkaart Natuurnetwerk Amersfoort hebben we de ecologische leefgebieden en/of verbindingen die op het schaalniveau 'stad' het meest essentieel zijn in kaart gebracht. Het Soortenmanagementplan Gebouwbewonende soorten (SMP) beschrijft hoe gebouwd/verbouwd kan worden met zorg voor dieren die in gebouwen leven, zoals huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen.

Samen met de stad: Het Groene Huis speelt een belangrijke rol als kenniscentrum en ontmoetingsplek voor Amersfoorters over klimaatadaptatie, biodiversiteit en groen in en om de stad. Scholen, groene groepen en netwerken én individuele bezoekers maken daar gebruik van. Ook de Groenvisie in Vogelvlucht avonden worden vanuit Het Groene Huis georganiseerd.

Amersfoort Rainproof is een netwerk van bewoners, bedrijven, groene organisaties, het Waterschap Vallei en Veluwe en de gemeente, wat Amersfoorters helpt om hun tuin klimaatbestendig én biodiverser te maken. Ook stimuleren we bewoners om stukken openbare ruimte in zelfbeheer te nemen of de eigen tuin te vergroenen met behulp van de groene daken subsidie, de weggeefactie van bomen of de tegeltaxi. Scholen worden gestimuleerd hun pleinen klimaatbestendiger in te richten.

Korte en lange termijn activiteiten

We werken continu aan het beheer en onderhoud om openbare ruimte schoon, heel, veilig en functioneel te houden. Voor de komende periode is gepland:

- Uitvoeren MJP-OR 2026-2029 met projecten groot onderhoud en herinrichting van de openbare ruimte. In najaar 2026 krijgt de raad de planning 2027-2030.
- Actualiseren integraal beheerplan openbare ruimte. Kaders van beheer en onderhoud van de openbare ruimte worden geactualiseerd, waarmee besloten wordt over de gewenste kwaliteit voor de openbare ruimte en het daarvoor beschikbare budget. Besluitvorming is in 2027.
- De Beleidsvaluatie stedelijk beheer (programma 3.5) is onderdeel van het actualiseren van het integraal beheerplan openbare ruimte en is in najaar 2026 gepland.
- Het speelruimtebeleid is verouderd en wordt geactualiseerd. Zo zijn er veel ontwikkelingen in de visie op en de behoefte aan sport en bewegen in de (semi-) openbare ruimte. Met het nieuwe speelruimtebeleid worden hiervoor nieuwe uitgangspunten en een uitvoeringsprogramma opgesteld.
- Het programma VORP werkt verder aan het inlopen van de achterstand. Dit zal de komende periode zichtbaar worden in de stad met een grotere hoeveelheid projecten in uitvoering, zoals de herinrichting Indische buurt, Hooglanderveen-Dorp, diverse projecten in Liendert, Lisztstraat e.o.

Activiteiten programma Groen-Blauw 2040

Uitvoeren van de uitvoeringsagenda 2026-2029 volgens de 5 sporen:

- Spoor 1. Beleid, onderzoek en monitoring: Actualisatie van het Omgevingsprogramma Groen-Blauw 2040, o.a. ten behoeve van de borging van het programma in het omgevingsplan. Het opstellen van een communicatiestrategie maakt hier onderdeel van uit. Actualisatie van de Groenkaart (2026), waarin rustgebieden worden toegevoegd en een koppeling wordt gelegd met de gidssoorten. Vaststelling vindt plaats met de actualisatie van het Omgevingsprogramma. Opzetten, doorontwikkeling en standaardisatie in het datagestuurd werken: monitoring van de KPI's van het programma Groen-Blauw en de toepassing van de Digital Twin in planvormingsprocessen, zodat de klimaateffecten van verschillende scenario's in beeld worden gebracht. De gemeentelijke basis voor datagestuurd werken moet hiervoor op orde zijn.
- Spoor 2&3 Uitvoeren projecten: Uitbreiden van leefgebied voor planten en dieren uit de Opgavenkaart Natuurnetwerk, bijvoorbeeld herinrichting van de vrijkomende gronden in Park Schothorst, aanleg van de ijsvogelwand en de aanplant van sleedoorns. Uitbreiden en verbeteren van beweeggrondjes en wandel- en fietsroutes in en om Amersfoort. Uitvoering geven aan het bewonersinitiatief herinrichting Groengordel Rustenburg. Klimaatstressen (hitte, droogte, extreme neerslag en overstroming) monitoren en bijsturen in de uitvoering. Voortzetting van het

bomenproject en wijkvergroeningsaanpak is afhankelijk van de beschikbare middelen vanaf 2027.

- Spoor 4&5: Met en voor de stad: Versterken van de samenwerking met het groene netwerk om te werken aan een klimaatbestendig Amersfoort en het versterken van de biodiversiteit.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad stelt de kaders, doelen en te behalen kwaliteitsniveaus vast voor de openbare ruimte. Dit is vastgelegd in het integraal beheer openbare ruimte 2022-2031, dat in 2026 wordt geactualiseerd. Daarbij stellen zij de hiervoor benodigde financiële middelen beschikbaar, zoals jaarlijks de hoogte van de vervangingsinvesteringen. Er is nog geen besluit genomen over bezuiniging op wijkonderhoud, in relatie tot de invoering van diftar.

De gemeenteraad heeft daarbij een controlerende rol dat het dagelijks bestuur werkt aan openbare ruimte met juiste kwaliteit en het inlopen van de achterstand daarin.

Met het Omgevingsprogramma groen-

blauw, deelomgevingsprogramma Biodiversiteit, de Groenvisie,

Bomenleidraad, [Groencompensatiebeleid](#) en de [Groenkaart](#) zijn de ambities en kaders voor het groen en blauw in Amersfoort vastgesteld. Het Omgevingsprogramma Groen-Blauw 2040 wordt geactualiseerd, om borging in het omgevingsplan mogelijk te maken. Dit plan gaat naar de raad voor wensen en bedenkingen.

Groene, ecologische en klimaatadaptieve maatregelen vragen geld én ruimte, zowel openbaar als privaat (van bewoners, organisaties, projectontwikkelaars of bedrijven). De vragen die daarbij moeten worden beantwoord zijn onder andere: Hoe zorgen we ervoor dat we een leefbare stad blijven, voor mens en dier? Welke ruimteclaim binnen gebiedsontwikkelingen is passend voor klimaatbestendigheid en biodiversiteit? Hoe zorgen we voor voldoende openbare ruimte in gebiedsontwikkelingen, zodat we toekomstbestendige wijken realiseren en hoeveel mag dit kosten en ten koste van wat mag dit gaan? Wat vragen wij van bewoners en wat doet de gemeente (en waterschap) zelf?

Betrokkenheid externen

Iedereen in de stad maakt gebruik van de openbare ruimte. Bij onderhoud, projecten of andere activiteiten zijn dan ook veel inwoners en organisaties betrokken. De betrokkenheid varieert van worden geïnformeerd tot zelf uitvoeren.

- Organisaties, belangengroepen en bewoners; Er zijn vele vrijwilligers en zelfbeheerders actief in het onderhoud, monitoring en educatie. (o.a. Valleikanaal, knotgroep, Vrienden van het Waterwingebied, Elisabeth Groen, KNNV, Vogelwacht, IVN, Beleef Het Beekdal)
- We werken samen met Provincie Utrecht, Waterschap, Platform Water Vallei en Eem, woningbouwcorporaties, netbeheerders Stedin en Vitens, projectontwikkelaars, scholen en bedrijven.
- (Groen-)Aannemers die voor ons in de stad werken.
- We vergroten onze kennis door samenwerking met kennisinstututen, zoals CROW, Platform ISOR en RIVM, universiteiten en hogescholen. We zijn aangesloten bij het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- De kwaliteit van de openbare ruimte, zowel qua inrichting als qua onderhoud, is van belang voor de directe leefomgeving van alle inwoners, bezoekers, ondernemers en bedrijven. Overlast, vuil, een kapotte of versleten omgeving raakt mensen in de stad direct. Minder geld aan onderhoud besteden is op korte termijn niet altijd merkbaar maar levert op langere termijn een verslechterde leefomgeving op die door een verkorting van de levensduur hoge kosten vraagt voor herstel.
- De openbare ruimte is randvoorwaardelijk voor een aantal transities. We moeten de openbare ruimte aanpassen om in de toekomst schade door extreme regenbuien te voorkomen of te voorkomen dat de stad nog erger opwarmt op hete dagen. Er moet ondergrondse ruimte komen voor warmteleidingen en voor de uitbreiding van het elektranet om de energietransitie mogelijk te maken. Dergelijke aanpassingen vragen aanzienlijke investeringen maar ook tijd. Het uitstellen van keuzes en beslissingen doordat nog veel onzeker is maakt de tijd om te handelen steeds krappere. En wellicht wordt beschikbare ruimte in de tussentijd ingenomen door andere functies.
- Het beheer van een groene stad vraagt om hogere jaarlijkse onderhoudsbudgetten dan een versteende stad, bijvoorbeeld voor het regelmatig opruimen van zwerfvuil, maaien en snoeien. Een versteende stad brengt echter kosten op langere termijn mee, o.a. door waterschade, gezondheidszorg en verlies van aantrekkelijk vestigingsklimaat.
- De ruimte in de stad is schaars, waardoor er keuzes moeten worden gemaakt. Ruimte voor klimaatbestendige maatregelen gaat (in de bestaande stad) ten koste van andere functies zoals parkeren, stoepen, rijbaan of plein. Behoud en/of uitbreiding van groene ruimte beperkt mogelijk woningbouw en andere stedelijke ontwikkeling. Zorgvuldige afwegingen tussen functies en goed onderbouwde keuzes zijn noodzakelijk. Per project kunnen de uitkomsten anders zijn, maar het is van belang om de samenhang te bekijken, zodat de optelling van projecten niet leidt tot een ongewenst resultaat.
- In de hoogte van de vervangingsinvesteringen is geen rekening gehouden met vervanging van de openbare ruimte vóór het einde van de technische levensduur. Voor wensen vanuit de stad of functionele aanpassingen (zoals 50-30) is geen financiering vanuit de vervangingsinvesteringen mogelijk. Hier vervangingsinvesteringen voor gebruiken betekent dat andere noodzakelijke projecten niet kunnen worden uitgevoerd. Daarbij is de capaciteit voor de uitvoering van projecten beperkt. Voorrang geven aan gewenste projecten maakt dat technisch noodzakelijke projecten worden uitgesteld.
- De betrokkenheid bij het groen in onze stad is groot. Ingrijpen in de groene omgeving hebben impact op de fysieke leefomgeving van mens en dier. We houden bij nieuwe plannen zoveel mogelijk rekening met de aanwezige flora en fauna, bomen en ander groen in een plangebied. En we nemen de aanpak met gidssoorten als vertrekpunt bij het ontwikkelen of beheren van de stad. Tijdig en open communiceren blijft belangrijk, bijvoorbeeld wanneer kap van bomen om veiligheids- of bouwtechnische redenen helaas toch nodig blijkt.

Betrokken afdelingen:

Leefomgeving. Afdelingsmanager: Tom van Nijen

Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

36. Programma Circulaire Stad

Kern dossier

De transitie naar een circulaire stad draait om een fundamentele omslag van een lineair systeem van nemen-maken-weggoaien naar een economie waarin grondstoffen zo lang mogelijk worden behouden en hergebruikt. In het Omgevingsprogramma Circulaire stad is beschreven hoe we van Amersfoort een circulaire stad maken. Dit doen we aan de hand van vier verschillende programmalijnen, waarmee we verwachten de meeste maatschappelijke impact te kunnen maken: Opdrachtgeven & Inkoop, Bouw & Gebiedsontwikkeling, Bedrijvigheid en Consumptiegoederen. Iedere programmalijn kent een eigen doelgroep, aanpak en doelen. Circulariteit raakt aan veel domeinen waarin de gemeente actief is, zoals de inrichting van de openbare ruimte, gebiedsontwikkeling en bouw, en het bieden van ruimte aan bedrijven. Een circulaire aanpak is verweven met alles wat we als gemeente doen. Daarnaast heeft de gemeente een wettelijke taak op het vlak van afvalinzameling. Zie hiervoor de factsheet afval en diftar.

Doelstelling/ korte omschrijving

Als gemeente volgen we de Europese (uit de Green Deal en het [Fit for 55](#)-pakket) en nationale doelstellingen (uit het NPCE). De gemeente heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, met als mijlpaal een halvering van het gebruik van primaire grondstoffen in 2030. Op 3 maart 2026 is het [Omgevingsprogramma Circulaire Stad](#) vastgesteld.

Beleid op Europees niveau:

[Circular Economy - Environment - European Commission](#)

Beleid op nationaal niveau:

[Nationaal Programma Circulaire Economie 2025 | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl](#)
[overeenkomst-krachtenbundeling-rijk-regio-voor-de-circulaire-economie.pdf](#)

Beleid op provinciaal niveau:

[Middellangetermijnstrategie Circulaire samenleving 2025 – 2035](#)

[Terugblik Jubileum en ondertekening Koersdocument - Cirkelregio Utrecht](#)

Doelstellingen op lokaal niveau:

De landelijke doelstelling is om in 2050 volledig circulair te zijn ([Omgevingsvisie](#)). Het Omgevingsprogramma Circulaire Stad beschrijft hoe wij hier als gemeente aan bijdragen.

Overige informatie:

<https://nvce.nl/2025/07/circulair-beleid-in-gemeentelijke-verkiezingprogrammas/>

<https://www.circulaw.nl/>

Stand van zaken

Op 3 maart is het [Omgevingsprogramma Circulaire Stad](#) vastgesteld met daaraan gekoppeld de uitvoeringsagenda [Bijlage 7 Uitvoeringsprogramma circulaire stad](#). Hierin zijn de maatregelen voor de komende jaren uitgewerkt.

Korte en lange termijn activiteiten

Inkopen en opdrachtgeverschap: Met het jaarlijkse inkoopvolume van de gemeente, kunnen we een significante impact maken op onze beweging naar een circulaire economie. In de openbare ruimte zijn we hierin ambitieus. Van alle projecten wordt de milieu impact berekend met behulp van de milieukosten indicator (MKI). Ook hebben we een areaalmodel laten opstellen dat ons helpt op strategisch niveau te sturen op minder primaire grondstoffen en CO2 uitstoot

Bouwen en gebiedsontwikkeling: We werken toe naar circulaire bouw en gebiedsontwikkeling in Amersfoort. Dat doen we samen met partners in de stad en regio, met focus op hoogwaardig hergebruik van materialen, de inzet van biobased materialen en een integrale gebiedsaanpak. Als concreet voorbeeld heeft het college de [subsidieregeling biobased bouwen van sociale woningbouw vastgesteld](#), in april wordt de raad gevraagd middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering, uit de reserve Duurzame Stad.

Om voorbereid te zijn op de nieuwe regelgeving vanuit Europa rond toekomstbestendig bouwen werken we samen met de ontwikkelende partijen van Bovenduist aan een lokale actieagenda die hoort bij de [Samenwerkingsagenda Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling](#).

Consumptiegoederen en bedrijvigheid: Met het project [Van Stort naar Start | Met Amersfoort](#) werken we met lokale partners en de ROVA aan een stadssysteem voor hoogwaardige verwerking van consumptiegoederen. Voor het uitvoeren van dit project ontvangen wij subsidie vanuit het [Europese Kansen voor West III programma](#). De verhuizing van het milieubrenghstation maakt het mogelijk om een sorteer- en demontagehal te realiseren op de nieuwe locatie om meer grondstoffen lokaal te verwerken tot nieuwe producten. Ook stimuleren we de deeleconomie met pilots voor [deelstations](#). Duurzame initiatieven kunnen we ondersteunen met het [Amersfoortse Toekomstfonds](#).

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad heeft met het vaststellen van het Omgevingsprogramma Circulaire Stad de kaders voor het beleid voor de komende jaren uitgezet.

Betrokkenheid externen

Het werken aan de transitie naar een circulaire stad kunnen wij niet alleen, hierbij werken wij samen met lokale, regionale en landelijke partners. Denk hierbij aan landelijke werkgroepen rond circulair inkopen, monitoring en kennisdeling. Regionale netwerken zoals Alliantie Cirkelregio Utrecht en lokale samenwerkingspartners zoals de community van circulaire makers.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Op dit moment is veel potentieel impactvolle Europese wet- en regelgeving rond afval en grondstoffen in voorbereiding. Denk hierbij aan: Circular Economy Act (verwacht eind 2026) met maatregelen voor het gebruik van meer secundaire grondstoffen en regelgeving rond uitgebreide producentverantwoordelijkheid.

Met het vaststellen van het Omgevingsprogramma Circulaire Stad hebben we doelstellingen vastgesteld voor o.a. Circulair Bouwen. Op dit moment is niet duidelijk op welke wijze het Rijk de komende jaren gaat sturen op bouwregelgeving. Op het moment dat het Rijk de druk blijft zetten op zo snel mogelijk zoveel mogelijk woningen bouwen, levert dit een spanningsveld op met toekomstbestendig bouwen aangezien dit consequenties heeft voor klimaatverandering en wereldwijde grondstoffen. Op dit moment wordt samen met Amsterdam, Leiden, Rotterdam, Utrecht, Haarlem en Tilburg onderzocht tot welk niveau van planregels gemeenten kunnen komen om te bouwen binnen het CO2budget op basis van [het zorgplicht-principe](#).

Voor het stimuleren en faciliteren van Circulaire Bedrijvigheid in de toekomst is ruimte nodig. [CE Delft heeft dit onderzocht](#). Daarnaast wordt in de eerste helft van 2026 een adviesrapport

verwacht van de Provinciale Adviescommissie die dit vraagstuk voor de hele regio in beeld heeft gebracht. Met een [Amendement](#) en [motie](#) is hier begin 2026 ook aandacht voor gevraagd door de raad. Uitdagens daarbij is dat de druk op de ruimte enorm is, terwijl deze ruimte ook nodig is om de transitie naar circulaire bedrijvigheid in de (nabije) toekomst mogelijk te maken. Een compleet overzicht van alle risico's rond het Omgevingsprogramma Circulaire Stad is te vinden op p. 48 van het Omgevingsprogramma.

Betrokken afdeling: Projecten & Programma's. Afdelingsmanager: Remco Limburg

37. Afval en diftar

Kern dossier

De basis voor het huishoudelijk afval en grondstoffenbeleid ligt in artikel 10.21 wet milieubeheer. In dit artikel is vastgelegd dat de gemeente een wettelijke zorgplicht heeft voor het huishoudelijk afval. De lasten van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen worden verhaald met de afvalstoffenheffing. Gebaseerd op artikel 15.33 van de wet milieubeheer. Op beleidsniveau heeft het kabinet in met name het programma Nederland Circulair 2050 haar visie neergelegd op de circulaire economie. Onderdeel van Nederland circulair 2050 is het uitvoeringsprogramma Van afval naar grondstof (VANG). Voor de periode 2021-2025 richtte het VANG programma zich op 1) verbetering van de scheiding van restafval en 2) verbetering van de kwaliteit van deelstromen. Het nieuwe doel voor het VANG programma komt meer op recycling te liggen (mede als gevolg van gewijzigde Europese wet- en regelgeving) en wordt 60% gerecycled materiaal in 2030.

Doelstelling/ korte omschrijving

Amersfoort wil een afvalloze stad (= 30 kg restafval) worden. In de omgevingsvisie is vastgelegd dat om dit te bereiken voor huishoudelijk afval we inzetten op het beter scheiden van restafval en het verbeteren van de kwaliteit van deelstromen/grondstofstromen. Het behalen van een afvalloze stad ligt zonder aanvullende maatregelen niet in de lijn der verwachting. Er wordt gewerkt aan een deelomgevingsprogramma 'Afval en grondstoffen'. Hierin komt een beleidsuitwerking en een actieprogramma. Het accent ligt de komende jaren op kwaliteit grondstoffen en recycling/circulariteit. De gelote burgerraad heeft ons input gegeven voor dit deelomgevingsprogramma.

Stand van zaken

Burgerraad: In 2025 is een traject met de gelote burgerraad doorlopen over afval. De resultaten hiervan zijn gepresenteerd aan de raad. Op 23 september 2025 heeft de raad het raadsvoorstel Adviezen Gelote Burgerraad Afval aangenomen ([agendapunt 12](#)). In de [Raadsinformatiebrief 2026-16](#) en de [bijlage](#) is aangegeven hoe we met de adviezen van de burgerraad omgaan.

Diftar: Het wel of niet invoeren van differentiatie van tarieven voor afval (diftar), waar ook door de burgerraad adviezen voor zijn gegeven, vraagt om een politieke keuze. Op 23 september 2025 heeft de raad ingestemd met het raadsvoorstel Adviezen Gelote Burgerraad Afval. De afweging hoe om te gaan met dit besluit van de raad vraagt nadere uitwerking en overweging door het college en de raad. Het college heeft daarom in de begroting 2026-2029 besloten ombuigingsmaatregel BH13.1 een jaar uit te stellen. Dit betekent dat de verlaging van de afvalstoffenheffing en gelijktijdige verhoging van de OZB niet doorgaan in 2026. In 2026 komen er ook geen kostendekkende tarieven voor het milieubrengrstation en het ophalen van grofvuil/tuinafval. Dit leidt tot een incidentele tegenvaller. Voor 2027 en verder is de ombuigingsmaatregel technisch verwerkt in. Dit betekent dat voor de begroting 2027 een keus gemaakt moet zijn, anders leidt dit tot een tegenvaller van ruim € 1 miljoen in 2027. Voor 2028 en verder is de ingeboekte ombuiging ca. € 2,1 miljoen structureel.

We beperken ons daarom hier tot algemene landelijke informatie van [Rijkswaterstaat](#) en [VANG-HHA](#). Ook verwijzen we naar recente [schriftelijke vragen \(2025-102\)](#) over dit

onderwerp. Daarnaast heeft ROVA een factsheet (PDF) gemaakt voor Amersfoort met informatie over diftar. Deze is op verzoek beschikbaar.

Omgekeerd inzamelen: In 2025 hebben we omgekeerd inzamelen bij de gestapelde bouw verder uitgebreid. Jaarlijks informeren wij u over de voortgang [Raadsinformatiebrief 2024-111](#). Het project wordt in 2026 afgerond. Uw raad ontvangt in april/mei een raadsinformatiebrief.

Overeenkomst VERPACT en kwaliteit grondstoffen: Er zijn nieuwe landelijke afspraken gemaakt over PMD-verwerking met VNG, NVRD en Verpact. Gevolg daarvan is dat wij als deelnemer binnen deze landelijke samenwerkingsovereenkomst een deelnemersovereenkomst met Verpact moesten sluiten eind 2025. Dat hebben wij gedaan. Wij gaan samen met ROVA en Verpact de consequenties voor Amersfoort verder uitwerken in 2026.

De kwaliteit van ingezamelde grondstoffen staat onder druk. Dit geldt voor plastic verpakkingen, metaal en drankenpakken (pmd), groente, fruit en tuinafval (gft) en textiel. Vervuiling door stoorstoffen leidt tot afkeur, strengere acceptatie-eisen van verwerkers en oplopende verwerkingskosten. Deze ontwikkeling speelt niet alleen in Amersfoort, maar ook ROVA-breed en landelijk. Als we niets doen aan de verbetering van de kwaliteit van pmd leidt dit tot zeer hoge kosten. Daarom werken we aan maatregelen om de kwaliteit te verbeteren. De stijgende kosten voor verbranding van restafval dragen hieraan fors bij. In [Raadsinformatiebrief 2025-140](#) is de raad hierover geïnformeerd.

Inzameling basisscholen: Uit de evaluatie van de pilot Grondstoffen inzamelen op basisscholen is gebleken dat basisscholen hiermee door willen gaan. Voor 2026 zal er gekeken gaan worden hoe we van alle basisscholen van Amersfoort afvalvrije basisscholen kunnen maken.

Zwerfafval en afvalpreventie: Binnen het [Zwerfafval en Afvalpreventie Uitvoeringsprogramma 2025-2026](#) werken we met een gestructureerde aanpak in een [uitvoeringsprogramma zwerfafval](#) en zetten we in op het voorkomen van afval. We hebben een uitgebreide aanpak in focusgebieden, en inzet op specifieke soorten zwerfafval, [monitoring](#), participatie, educatie, handhaving, communicatie, en [afvalpreventie](#).

AVU: Afvalverwijdering Utrecht (AVU) organiseert voor ons de afvoer en verwerking van afval en grondstoffen. [Programma en begroting](#) worden jaarlijks aan ons voorgelegd. Twee gemeenten hebben recentelijk gevraagd om uittreding, er wordt gestart met onderzoek naar de toekomst van de AVU. Uw raad ontvangt in april/mei een raadsvoorstel hierover.

Bijplaatsingen: Rond sommige containers wordt (grof) afval bijgeplaatst. Deze bijplaatsingen zorgen voor overlast in de openbare ruimte. Het Focusteam werkt aan een structurele aanpak om deze overlast terug te dringen. Jaarlijks informeren wij u raad over deze [aanpak](#).

Korte en lange termijn activiteiten

We werken aan de uitvoering van de adviezen van de burgerraad, voor zover daarvoor budget beschikbaar is (zie ook Stand van zaken).

We zijn eind 2025 gestart met de voorbereiding van het [project Terugwinnaars](#). Dit project heeft als doel de kwaliteit – en daarmee de waarde – van ingezamelde grondstoffen te verbeteren, met name pmd. Dit gebeurt door inwoners te ondersteunen en te stimuleren hun afval beter te scheiden. Zie hiervoor [Collegebericht aan de raad 2026-042](#).

In het deelomgevingsprogramma ‘Afval en grondstoffen’ dat wij aan het maken zijn, wordt het streven uitgewerkt en gekoppeld aan een actieprogramma. De gelote burgerraad heeft ons input gegeven voor dit deelomgevingsprogramma en actieprogramma.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Nieuwe beleidsplannen voor afval en grondstoffen (zoals deelomgevingsprogramma) worden besproken en vastgesteld in de raad. Als het uitvoering van beleid betreft wordt de raad hierover geïnformeerd.

Betrokkenheid externen

Rova verzorgt de afvalinzameling van Amersfoort (www.rova.nl). Via Afval Verwijdering Utrecht (AVU) regelen we de afvalverwerkingscontracten (www.AVU.nl/cms).

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Financieel risico

Het Rijk wil vanaf 2028 jaarlijks € 567 miljoen aan extra belastinginkomsten ophalen via extra heffingen op afvalverwerking en CO₂-uitstoot. Deze extra heffingen vormen tezamen de plasticheffing. Schattingen over de financiële impact geven aan dat het kan gaan om een stijging van de afvalbeheerskosten van €20 in 2026 oplopend tot €80 euro in 2030 per huishouden per jaar door deze extra heffing van het Rijk. Dit staat los van het gemeentelijk inzamelsysteem, elke gemeente krijgt deze extra heffing van het Rijk. Deze kosten zullen wij dan moeten doorberekenen in de afvalstoffenheffing.

Financieel risico

De aanwezigheid van lachgascilinders in restafval kunnen forse schade veroorzaken in verbrandingsinstallaties (schade incident in 2023 van € 1,2 mln, waarvan 11% voor rekening van Amersfoort). AVU stelt voor om als beheersmaatregel een fonds per gemeente in te gaan stellen om dit risico op te vangen per gemeente. De kostenstijging zal moeten worden doorberekend in de afvalstoffenheffing.

Betrokken afdeling: Leefomgeving. Afdelingsmanager: Tom van Nijen

38. Citymarketing en Toerisme

Kern dossier

Citymarketing is voor Amersfoort het instrument voor het positioneren van onze stad op thema's die aansluiten bij de uitdagingen waar de stad voor staat. Daarnaast zetten we het in om snel en slagvaardig te acteren op actuele zaken die we onder de aandacht willen brengen. Bij citymarketing gaat het om ontwikkeling van collectieve promotiecampagnes voor ondernemen, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, cultuur en het opbouwen van netwerken en samenwerking met vele partners. In 2026 werken [Citymarketing Amersfoort](#) en [VVV Amersfoort](#) aan een fusie in een 'Amersfoort & Partners' model.

Toerisme is een belangrijke factor voor de economie van de Amersfoort. Het toeristisch bezoek aan Amersfoort is tussen 2022 en 2024 sterk gestegen: van 3,4 naar meer dan 4 miljoen bezoeken. (Toeristisch Bezoek aan Steden 2024, NBTC). Met een aantal van 1,4 miljoen staat Amersfoort op plaats 3 van de belangrijkste Nederlandse bestemmingen voor eendaagse zakenreizen (Continu Zakenreis Onderzoek 2024). Voor het niveau van voorzieningen in de (binnen)stad is bezoek van buiten de gemeente van belang. Het bedrag aan bestedingen in detailhandel met een recreatief motief in Amersfoort was volgens het Koopstromenonderzoek 2021 €207 miljoen. Op deze manier draagt toerisme bij aan Actielijn 2 van de [Uitvoeringsagenda voor de Amersfoortse economie 2026-2030](#): Vrijtijdseconomie en een vitaal Stadshart. Meer cijfers over de impact van toerisme op de economie zijn te vinden in het rapport '[De impact van de vrijetijdssector in de Provincie Utrecht.](#)' uit 2025. De gemeente scheidt de voorwaarden voor het ontvangen van bezoekers, bijvoorbeeld door subsidieverlening aan VVV Amersfoort en in de opdrachtverlening aan Citymarketing Amersfoort. Toeristenbelasting is de afgelopen jaren verhoogd van € 2,67 in 2022 naar uiteindelijk € 6,14 per persoon per nacht in 2027. Daardoor dragen toeristen vanaf 2027 naar verwachting rond €850.000,- bij aan de algemene middelen. [Kadernota 2025](#)

Doelstelling/ korte omschrijving

Citymarketing is het langetermijnproces en beleidsinstrument bestaande uit verschillende, met elkaar samenhangende activiteiten gericht op het aantrekken en behouden van specifieke doelgroepen voor Amersfoort en het bewaken van het imago van Amersfoort. Citymarketing Amersfoort werkt met promotie, campagnes en evenementen aan trots en verbondenheid onder inwoners, vrijwilligers, bedrijven, onderwijsinstellingen en verenigingen. [Wij Amersfoort](#).

In de positionering van het ecosysteem [Earth Valley](#) werkt Citymarketing Amersfoort intensief samen met gemeente, regionaal bedrijfsleven, de Regionale Ontwikkelings Maatschappij (ROM) en overige zakelijke netwerken. Dit is onderdeel van Actielijn 5: Innovatieve en toekomstbestendige economie uit de [Uitvoeringsagenda voor de Amersfoortse economie 2026-2030](#). Ook draagt Citymarketing bij aan Actielijn 1: Vitaal Ondernemersklimaat, onder andere door de activiteiten voor het Amersfoort Business Team: [Amersfoort Business](#).

Met de campagne [Tijd voor Amersfoort](#) worden het vrijetijdsaanbod en culturele aanbod gericht onder de aandacht gebracht. Betere bekendheid met wat de stad te bieden heeft, draagt bij aan het cultureel profiel van Amersfoort, aan het aantrekken van meer (cultuur-toeristische) bezoekers aan het stadshart en met hun bestedingen aan de toekomstbestendigheid ervan. Het [Ontdek Amersfoort - Bidbook](#) is een instrument tegen leegstand. In samenwerking

met [binnenstadsmanagement](#) zetten we hiermee in op het overtuigen van ondernemers in o.a. horeca, retail, leisure en cultuur zich in Amersfoort te vestigen.

Als gemeente spelen we op gebied van toerisme een voorwaardenscheppende rol. Om de juiste balans tussen de bijdrage van toerisme aan de [actielij Vrijetijdseconomie en Vitaal Stadshart](#) en de leefbaarheid van inwoners te bewaren wordt gewerkt aan een agenda Toerisme en Recreatie. Doel is om toerisme bij te laten dragen aan opgaven op gebied van brede welvaart en gezond samenleven. Daarvoor is het van belang de juiste doelgroepen te kiezen om aan te trekken. Erfgoed, cultuur en landschap worden versterkt als belangrijke trekkers. Bij het bepalen van de acties in de agenda wordt o.a. gebruik gemaakt van de visie op toerisme van stakeholders uit de stad.

Stand van zaken

In 2024 is er naar aanleiding van [Motie 2023-061M Grip op geld; onafhankelijk onderzoek Citymarketing Gemeente Amersfoort](#) onderzoek gedaan naar Citymarketing Amersfoort. Uit [het onderzoek](#) volgde een aantal aanbevelingen aan de gemeente en aan Citymarketing Amersfoort. Het college heeft in een [bestuurlijke reactie](#) gereageerd op de aanbevelingen uit het onderzoek. Citymarketing Amersfoort, VVV Amersfoort en gemeente Amersfoort hebben een verklaring getekend waarmee zij de intentie uitspreken dat de VVV en Citymarketing in de toekomst verder gaan als één zelfstandige Amersfoortse organisatie met meerjarige financiering vanuit de gemeente, zie [Collegeberichten Intentieverklaring VVV en Citymarketing: verder als één organisatie Gemeente Amersfoort](#).

Voor de agenda Toerisme en Recreatie is gestart met dataverzameling en inventarisatie. De visie op toerisme van de organisaties en culturele instellingen uit de stad wordt besproken in het toeristisch overleg, geleid door VVV Amersfoort.

Korte en lange termijn activiteiten

In maart 2026 start de verkenning naar de fusie tussen Citymarketing Amersfoort en VVV en het opzetten van een 'Amersfoort & Partners'-model. Parallel wordt geïnventariseerd wat er in de meerjarenopdracht vanuit de gemeente aan deze nieuwe organisatie moet worden opgenomen.

Voor de agenda Toerisme en Recreatie is opdracht gegeven voor een AirBnB monitor en wordt de visie op toerisme van de toeristische en culturele organisaties in de stad opgehaald. In Q2 2026 wordt de agenda verder uitgewerkt.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad wordt t.z.t. betrokken bij het vaststellen van de meerjarenopdracht aan de organisatie die voortkomt uit de fusie tussen Citymarketing Amersfoort en VVV Amersfoort.

Betrokkenheid externen

Citymarketing werkt samen met een groot aantal publieke en private partners, binnen en buiten Amersfoort. Bij het opstellen van de agenda Recreatie en Toerisme betrekken we o.a. VVV Amersfoort en toeristische partners.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Om negatieve effecten van toerisme te voorkomen moet een gezonde balans worden bewaakt tussen toeristische ontwikkeling, woonklimaat en de kwaliteit van de openbare ruimte.

Betrokken afdeling: Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Crietee - van der Leeden

39. Kunst, Cultuur en evenementen

Kern dossier

Amersfoort is een groeiende stad waarin voorzieningen mee moeten groeien. Deze ambitie staat geformuleerd als [één van zes ontwikkelopgaven in de omgevingsvisie](#).

Kunst, cultuur en evenementen vormen net als andere voorzieningen niet de zogenoemde ‘kers op de taart’, maar zijn onmisbare ingrediënten voor een gezonde en aantrekkelijke stad. Kunst en cultuur voorziet de stad van kleur en identiteit en is van grote economische waarde voor een vitale, saamhorige en levendige stad voor inwoners en bezoekers.

In de periode vanaf 2011 is zowel landelijk als lokaal fors bezuinigd op cultuur. De Amersfoortse culturele infrastructuur is destijds hard geraakt. De gevolgen daarvan ondervinden zij nog steeds en is te zien in de voorzieningen, de professionaliteit en weerbaarheid van de sector.

Aan de hand van de [uitvoeringsagenda Kunst&Cultuur 2023-2026](#) is de afgelopen jaren ingezet op herstel en een voorzichtige start gemaakt met groei. In de begroting is 4 miljoen structureel beschikbaar gekomen voor cultuur. Daarmee kwam het cultuurbudget weer op gelijke hoogte met de periode voor de bezuinigingen (vanaf 2011). Bij de ombuigingen per 2026 is 1 miljoen ingeleverd. Gelijktijdig hebben autonome ontwikkelingen geleid tot kostenstijgingen. Denk aan cao-verhogingen, fair pay, huurprijzen en inkoop horeca. De extra investeringen zijn hiermee slechts voor een klein deel ingezet voor programmatische groei.

Zoals de titel van de uitvoeringsagenda al zegt: groeien is een kunst. In de uitvoeringsagenda zijn noodzakelijk keuzes gemaakt en focus aangebracht, passend bij groeiende stad en met aandacht van grote instellingen tot op individueel makers niveau.

Voor wat betreft het collectieve aanbod van publieksevenementen en stadsbrede herdenkingen en vieringen in Amersfoort is geïnvesteerd middels [Nota Evenementenbeleid 2023](#) en [uitvoeringagenda Evenementen 2024-2026](#).

Doelstelling/ korte omschrijving

In de grootstedelijke opgave groeien kunst en cultuur, net als sport, onderwijs en groen, mee in het voorzieningenniveau in de steeds groter wordende stad. Voldoende en toekomstbestendige voorzieningen met onder andere een gevarieerd, kwalitatief hoogwaardig en professioneel aanbod op het gebied van kunst en cultuur dat voor een breed en divers publiek toegankelijk is. Van voorstellingen en exposities tot kunst in de openbare ruimte, festivals en evenementen.

Het collectieve aanbod van publieksevenementen en stadsbrede herdenkingen en vieringen willen we verduurzamen, inclusiever maken en spreiden over de stad, met een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

Stand van zaken

Met inwoners, makers en culturele instellingen zijn we voortdurend bezig met het uitwerken en realiseren van de zeven programmalijnen zoals uitgewerkt in de [uitvoeringsagenda Kunst&Cultuur 2023-2026](#). In 2025 heeft de raad de [Raadsinformatiebrief](#) en [Voortgangsrapportage 2024](#) ontvangen met de stand van zaken uitvoeringsagenda Kunst en Cultuur 2023-2026. Aansluitend op deze rapportage hebben de

culturele basisinstellingen gezamenlijk [filmpjes](#) gemaakt over de betekenis van cultuur voor onze inwoners. In *april 2026* ontvangt de raad de Voortgangsrapportage 2025. [De Evenementenkalender van Amersfoort](#) kent een divers aanbod dat onder druk staat. De schaarse ruimte en toegenomen regelgeving en kosten zorgen voor grote uitdagingen. Hierover is de raad ook in gesprek geweest met evenementenorganisatoren.

Korte en lange termijn activiteiten

Programmalijnen Kunst, cultuur en culturele evenementen

1. Weerbare instellingen groot en klein	<p>De begrotingssubsidies en subsidiestelsel van de diverse culturele subsidies worden in 2026 en 2027 naar aanleiding van aanscherping wet- en regelgeving en aanpassing landelijk beleid, herijkt.</p> <p>Parallel hieraan wordt een visie en strategie voor cultureel vastgoed ontwikkeld in samenhang met de vastgoednota en het omgevingsprogramma Maatschappelijke voorzieningen. We streven hierbij naar voldoende toekomstbestendige en betaalbare ruimte voor cultuurvoorzieningen.</p>
2. Schaalsprong podiumkunsten	<p>Uit onderzoek bleek al in 2019 dat met name voor podiumkunsten een inhaalslag (Muziek, theater, film en pop) nodig. Mede naar aanleiding van de motie 2020-164M, Ruimte voor podia! wordt onderzocht of (Flint, FLUOR, Theater de Lieve Vrouw) duurzaam en toekomstbestendig gehuisvest kunnen worden op de vrijkomende historische stadhuislocatie in de binnenstad in 2027. <i>Zie aparte factsheet.</i> Daarnaast zetten we in op versterken en behouden van alle podiumkunsten in de stad.</p>
3. en 4. Versterken Museaal aanbod en beeldende kunst	<p>Museum Flehite en Rietveldpaviljoen worden de komende jaren verduurzaamd en gerenoveerd.</p> <p>Het KIOR- Collectieplan buitenwerken wordt opgesteld als fundament voor beheer, behoud en realisatie van kunstwerken in de openbare ruimte. Gemeentelijke collectie wordt voorbereid op de verhuizing naar het nieuwe stadhuis.</p>
5. Ruimte voor makers	<p>Onderdeel van het vastgoedvraagstuk in programmalijn 1 zijn de broedplaatsen in gebiedsontwikkelingen zoals Kop van Isselt en Wagenwerkplaats.</p>
6. Kunst en cultuur voor iedereen	<p>Aansluitend op de beleidsevaluatie en Raadsinformatiebrief uitkomsten beleidsevaluatie</p>

	cultuuronderwijs in 2025 wordt de cultuureducatie en amateurkunst blijvend versterkt.
7. Lokale media en Bibliotheek	<p>In 2026 en 2027 wordt door nieuwe wetgeving de bibliotheek een wettelijk taak voor de gemeente. Dit vereist o.a. een meerjarenplan. Hierbij wordt de aangenomen Motie gratis Bieb 2025-024M met de peiling meegenomen.</p> <p>In 2026 worden voorbereidingen getroffen voor de nieuwe zendmachtigingsperiode welke, aan aansluiting op de nieuw verwachte mediawet, in 2028 van start gaat.</p>
Collectieve aanbod van publieksevenementen en stadsbrede herdenkingen en vieringen in Amersfoort	
Thematische wijziging van het Omgevingsplan voor evenementen	Regels voor verkeer, inzet van versterkt geluid en behoud van natuurwaarden worden opgenomen in het Omgevingsplan. De bestaande regels worden waar nodig aangepast. Streven vaststelling wijzigingsbesluit in Q4 2026.
Voorzetting van Uitvoeringsagenda Evenementen	Eind 2026 wordt de raad geïnformeerd over de resultaten en aandachtspunten voor 2027-2030. Ook worden de richtlijnen cultureel evenementen beleid aangescherpt.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad wordt jaarlijks geïnformeerd middels een voortgangsrapportage van het complete cultuurprogramma. Daarnaast ontvangt de raad met regelmaat tussentijdse stukken in voorbereiding op de nodige besluitvorming.

Betrokkenheid externen

Met inwoners, makers en culturele instellingen zijn we voortdurend bezig met het uitwerken en realiseren van de zeven programmalijnen. Daarnaast wordt er in diverse landelijke en regionale samenwerkingsverbanden zoals de Cultureel Regionaal Samenwerkingsverband (CRU) op ambtelijk en bestuurlijk niveau samengewerkt.

Ten behoeve van stadsbrede evenementen wordt nauw samengewerkt met evenementenorganisatoren (van vrijwillige organisaties tot commerciële professionals), (horeca) ondernemers en omwonenden van pleinen, parken en andere evenementenlocaties in de stad, Veiligheidsdiensten en VRU als adviseurs voor veilige evenementen.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Na jaren instabiel en achterstand begint er een gefundeerde basis te ontstaan en is de cultuursector een been aan het bijtrekken. Dit wordt ook gezien door landelijke fondsen en overheden. Dit geeft weer meer samenwerking en financieringsmogelijkheden mits de gemeente blijft investeren.

Ondanks de structurele verhoging van het cultuurbudget is het evenwicht nog wankel. De financiële risico's op basis van de gesprekken met instellingen de afgelopen periode zijn hoger geworden als gevolg van lagere indexatie van begrotingssubsidies (Ombuigingen 2026 voor een bedrag van ca. € 900.000, -) tegenover de forse kostenstijgingen van de instellingen.

De stadsbrede evenementen en de initiatieven in de stad, in het kader van herdenken en vieren, bijvoorbeeld Koningsdag of Sinterklaas staan door de toegenomen regelgeving en kosten onder druk. Er wordt een grotere rol van de gemeente gevraagd om deze evenementen mogelijk te maken.

Het toepassen van duurzame, inclusieve en toegankelijke opties bij evenementen is niet vanzelfsprekend. De realisatie daarvan is afhankelijk van middelen van een organisator en ontwikkelingen in de sector.

Betrokken afdelingen:

Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Criete - van der Leeden
Bestuur, Strategie & Veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

40. Ontwikkeling Podiumkunsten – 2026

Kern dossier

Door de groei van Amersfoort is ook de vraag naar cultuur sterk toegenomen. Uit [onderzoek](#) bleek al in 2019 dat met name voor podiumkunsten een inhaalslag (Muziek, theater, film en pop) nodig. Mede naar aanleiding van de [motie 2020-164M, Ruimte voor podia!](#) is gestart met een verkenning of drie instellingen (Flint, FLUOR, Theater de Lieve Vrouw) duurzaam en toekomstbestendig gehuisvest kunnen worden. Deze verkenning is vertaald in een [visie op de podiumkunsten](#) (2022). Daarin wordt ingezet op het versterken en behouden van het bestaande aanbod en het realiseren van nieuwe huisvesting voor theater, (pop)muziek en film. Want: het huidige aanbod en de drie bestaande gebouwen kunnen de vraag niet meer bijbenen: de podia zijn uit hun jasje gegroeid, huisvesting is verouderd (en renovatie en verduurzamen is kostbaar) en er is geen ruimte voor groei en ontwikkeling.

Na een eerste verkennend [Vervolgonderzoek gezamenlijke huisvesting podiumkunsten](#) in 2023 is gebleken dat de vrijkomende stadhuislocatie in 2027 een unieke kans biedt om deze historische plek in de binnenstad een culturele bestemming te geven: een toekomstbestendig cultuurcluster met muziek, theater, film en popcultuur die de past bij de identiteit van deze groeiende stad.

Flint, De Lieve Vrouw en FLUOR hebben in november 2023 een uitgangspuntendocument ‘[Een kloppend cultureel stadshart](#)’ uitgebracht en gepresenteerd aan de raad in februari 2024. Hierin schetsen zij hun ambities en de bouwstenen voor een nieuwe podiumvoorziening.

Deze ontwikkeling gebeurt inhoudelijk in lijn met, [De kunst van het groeien; uitvoeringsagenda kunst & cultuur 2023-2026.](#), [cultuurvisie 2030](#) en de omgevingsvisie.

Doelstelling/ korte omschrijving

De doelstelling van de ontwikkeling podiumkunsten is om de podia FLUOR, De Lieve Vrouw en Flint een nieuwe, centrale, toereikende locatie te bieden om op toekomstbestendige en duurzame wijze mee te kunnen groeien met de groei van de stad.

Enerzijds *kan hierdoor het culturele* podiumaanbod meegroeien met de groeiende stad. Daarnaast wordt de huisvestingsproblematiek van FLUOR, De Lieve Vrouw en Flint duurzaam opgelost.

Met de herontwikkeling van de historische stadhuislocatie krijgt het stadshart de mogelijkheid duurzaam versterkt te worden en creëren we een cultuurvoorziening die naast de diverse podia ruimte biedt voor een breder, vernieuwender cultureel en maatschappelijk relevant programma, passend bij de groei van de stad. De stadhuislocatie kan daarmee uitgroeien tot een aantrekkelijk, toegankelijk en inspirerend verblijfsgebied en ontmoetingsplek voor alle inwoners en bezoekers, een plek in de binnenstad waar cultuur bijdraagt aan zowel de kwaliteit van leven als de identiteit van onze stad.

Stand van zaken

In juni 2024 is een [bestuursopdracht en aanpak](#) vastgesteld met als titel ‘Visie ontwikkeling cultuurpodia & stadhuislocatie’. Een ambtelijk projectgroep is samen met de cultuurinstellingen en een aantal externe adviseurs, aan de slag gegaan. Een brede groep van instellingen/ projecten zoals Muziektheater De Veerensmederij, ICOON,

KOSMIK en culturele festivals, zijn intensief betrokken met onder andere workshops, analyses en onderzoeken. Dit heeft geleid tot de [‘Tussenrapportage ontwikkeling podiumkunsten op de stadhuislocatie’](#) (juni 2025). In deze rapportage is een eerste indicatie gepresenteerd van zaalconfiguraties voor theater, film en popcultuur, met een indicatieve omvang van rond de 22.000 m2, ook is een eerste schets van de schaalsprong van het programma neergezet. Met stedenbouwkundigen en cultuurhistorici is gekeken naar de cultuurhistorische waarden van de stadhuislocatie. Daarnaast zijn vervoers- en parkeermogelijkheden van en naar het gebied verkend, met een belangrijke rol voor OV en fiets. Er zijn ook eerste inpassingsmogelijkheden van de volumes verkend. Conclusie is dat een diepgaandere vervolgstudie nodig is door een gespecialiseerd stedenbouwkundig bureau om te onderzoeken of en hoe de stedenbouwkundige doelen, het culturele programma en de bestaande cultuurhistorische waarden ingepast kunnen worden op de stadhuislocatie. Dit is nodig voordat de raad een goede afweging kan maken en voordat een eventuele volgende stap met een architect gezet kan worden. In juni 2025 is de tussenrapportage gepresenteerd aan de raad. In lijn met de aanbevelingen uit het rapport zijn vervolgens in de begroting 2026-2029 middelen vastgesteld voor het vervolgtraject, te beginnen met een stedenbouwkundige modellenstudie met meerdere scenario's. Deze studie wordt op dit moment uitgevoerd door het ontwerpbureau Donna van Milligen Bielke/Ard de Vries Architecten. De uitkomsten worden in het najaar van 2026 gepresenteerd aan de gemeenteraad en vervolgens verwerkt in een kaderstellende notitie en programma van eisen. Deze zullen naar verwachting eind 2026 aan de Raad worden voorgelegd. Als de Raad de kaders vaststelt, kan het vervolg (ontwerp)traject gestart worden. De volgende stappen zijn budgettair voorzien in de begroting:

- Opstellen (transformatie-)kader;
- Opstellen programma van eisen;
- Contracteren architect en opstellen schetsontwerp;

Gelijktijdig en aansluitend op de modellenstudie houden Flint, De Lieve Vrouw en FLUOR zich verder inhoudelijk bezig met de exploitatie en organisatie- en programmeringsvraagstukken.

Korte en lange termijn activiteiten

Wat	Wanneer	Raad
Scenariostudie ontwerpbureau	Q1 t/m Q3 2026	Eind Q3 informeren over resultaat
Opstellen transformatiekader	t/m Q4 2026	
Participatietraject met de stad	Eind 2026	
Uitwerken exploitatie en programmeringsvraagstukken	Eind 2026	
Besluitvorming kader, uitgangspunten, herijking raming	Eind 2026	Besluitvorming
Mogelijke aanbesteding architectenbureau SO, PvE	2027	
Mogelijke besluitvorming SO, PvE en investeringskrediet	2027-2028	Besluitvorming

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad wordt met regelmaat op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen van het podiumkunsten traject. In het najaar wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten van

de Stedenbouwkundige modellenstudie met meerdere scenario's. Daarna worden kaders en vervolgstappen ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Betrokkenheid externen

Inhoudelijk zijn de volgende partijen betrokken: de 3 grote podiuminstellingen Flint, FLUOR, Theater de Lieve Vrouw, andere podia of podiumkunsteninstellingen/projecten zoals Muziektheater De Veerensmederij, ICOON, KOSMIK, culturele festivals, Pynarello, Amersfoorts Jeugdorkest, Scholen in de Kunst, etc.). Ten behoeve van het gebouwelijke traject zijn (externe adviseurs betrokken voor de nodige specifieke expertise.)

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

De huidige gebouwen van Flint, De Lieve Vrouw en FLUOR zijn niet toekomstbestendig. Omdat is ingezet op nieuwe huisvesting op de stadhuislocatie, worden de bestaande panden momenteel met minimale maatregelen in stand gehouden. Hierdoor ontstaan twee belangrijke risico's:

1. Risico op uitval en hoge onderhoudskosten

Door alleen noodzakelijk onderhoud te plegen, neemt de kans toe op technische uitval, schade of tijdelijke sluiting van zalen. Dit kan leiden tot extra kosten én tot verlies aan programmering en publieksbereik.

2. Stagnerende culturele schaa sprong

Met de huidige capaciteit en fysieke beperkingen kunnen de podia de beoogde schaa sprong in culturele betekenis en op het gebied van gewenst publieksbereik niet waarmaken. Zonder nieuwe huisvesting blijft de benodigde groei uit en neemt de achterstand op andere middelgrote steden toe.

Daarnaast:

3. Oplopende beheerkosten door leegstand stadhuislocatie

Als de periode van leegstand van het stadhuis vanaf 2027 langer duurt of onzeker blijft, stijgen de kosten voor tijdelijke instandhouding en beheer van dit grote pand.

4. Dekking uit de Ruimtelijke Investeringsstrategie-gelden (RISA) vraagt keuzes

Het project cultuurpodia is onderdeel van de gemeentelijke ambities uit de omgevingsvisie en daarmee onderdeel van de RISA. De investeringsvraag is in de kadernota 2027 opgenomen in de meerjaren-prognose van de RISA. De verwachting is dat de RISA overvraagd zal worden en dat afwegingen gemaakt moeten worden over wanneer we welke ambities uitvoeren. Met incidentele middelen kan een latere beschikbaarheid van middelen overbrugd worden

5. Naast investeringen zijn ook structurele middelen nodig voor gebouw en voor programmering

Vorbereidend op het nieuwe podium hebben de drie podia een beperkte verhoging gehad van hun programmeringsbudget. Er zal een cumulatieve groei van het budget nodig zijn om de nieuwe podia kwalitatief goed te kunnen invullen. Hiervoor zullen middelen vrijgemaakt moeten worden binnen de begroting.

Betrokken afdeling: Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Criete - van der Leeden

41. Sport & Bewegen

Kern dossier

We hebben een nieuwe [Sport- en beweegnota Gemeente Amersfoort 2025-2031](#), waarmee we in 2031 de volgende ambities hebben gerealiseerd:

1. Amersfoort is in beweging: inwoners die weinig bewegen, zijn méér gaan bewegen;
2. Vitalere sportverenigingen en sport- en beweegaanbieders die een sport- en beweegaanbod organiseren dat past bij de sport- en beweegbehoeften van onze inwoners;
3. Bewegen helpt: de maatschappelijke waarde van sport en bewegen wordt (h)erkend door Amersfoortse organisaties in niet-sport domeinen, sport en bewegen wordt meer ingezet;
4. De openbare ruimte in Amersfoort is de grootste sportaccommodatie van de stad: gemakkelijk te vinden en mét programmering.

Amersfoort werkt de komende 15 jaar aan genoeg en goede sportvoorzieningen. In het [Meerjaren Investeringsprogramma 2025-2040 \(MIP Sport\)](#) staat welke binnen en buitensportplekken we (opnieuw) ontwikkelen, vernieuwen, vervangen en verduurzamen.

Doelstelling/ korte omschrijving

In Amersfoort is sport en bewegen een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven, met positieve effecten op gezondheid, meedoen en welzijn.

De Sport- en Beweegnota gaat over de strategie voor de software en orgware van het sport en beweegdomein in Amersfoort. Het sporten en bewegen zelf is de software en de mensen die het bewegen organiseren de orgware. De strategie voor het behouden, vervangen en uitbreiden van sportlocaties (hardware) in Amersfoort is opgenomen in de MIP Sport.

Stand van zaken

MIP SPORT:

- In januari 2025 is het meerjaren investeringsprogramma sportaccommodaties vastgesteld.
- Het bijbehorende [raadsvoorstel](#) geeft meer toelichting over context, totstandkoming en risico's.
- Uitvoering hiervan is gestart, zie ook bouwsteen 4 van sport- en beweegnota.

Sport- en beweegnota 2025 - 2031:

- In januari 2026 is de nieuwe sport- en beweegnota aangenomen. Na eerdere sportnota's is in de nieuwe nota bewegen toegevoegd.
- Het bijbehorende [raadsvoorstel](#) geeft meer toelichting over context, aanloop en risico's.
- Op dit moment wordt er gewerkt aan het uitvoeringsprogramma incl. monitoringsplan. Zodra gereed wordt raad geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief.
- Halverwege de looptijd van de nota tussentijdse evaluatie met de raad

Opbouw van de nota:

Bouwsteen 1: Amersfoort in beweging

Analyse beweeggedrag inwoners. Inwoners met een lage SEP, inwoners met een beperking of chronische ziekte, inwoners met 1^e generatie niet- Europese migratieachtergrond en meiden/vrouwen bewegen minder. Levensfasen en overgangen tussen levensfasen hebben

invloed op het beweeggedrag. Verdere uitwerking van samenhangende aanpak in uitvoeringsprogramma.

Bouwsteen 2: Vitale sportverenigingen en sport- en beweegaanbieders

Vitale [sportverenigingen](#) en sport- en beweegaanbieders gaat over een vitaal sportlandschap bestaande uit sportverenigingen, ondernemende sport- en beweegaanbieders, het faciliteren van ongebonden sporten en de rol van [de buurtsportcoaches](#) als verbindende factor. Maatwerkondersteuning voor om kwetsbare verenigingen verder te versterken, subsidie voor [verenigingen en sport- en beweegaanbieders](#) hun maatschappelijke impact verder willen vergroten of investeren in de accommodatie en nieuw thema talentontwikkeling.

Bouwsteen 3: Bewegen helpt

De waarde van bewegen bij het gezond houden en het helpen herstellen van inwoners, in samenhang met het sociaal en medisch domein. Bewegen als onderdeel van ketenaanpakken ([GALA](#), [IZA/AZWA](#), vanuit [Samen Sterker Eemland](#)) en in de ontwikkeling van [wijkplan sociaal](#).

Bouwsteen 4: Beweegplekken in de stad/het MIP Sport

Dit is al volop in de uitvoering en een voortgang is hier te zien: Meerjaren InvesteringsProgramma Sport | Gemeente Amersfoort, voor binnen- en buitensport en voorzieningen in de openbare ruimte

Korte en lange termijn activiteiten

- Realisatie nieuwe accommodatie Hockeyclub Eemvallei;
- Ontwikkeling Groen Gordel Oost met/zonder voetbal KVVA en de Posthoorn (2026-2028);
- Ontwikkeling Rugby accommodatie en locatie (onderdeel nader onderzoek) (2026-2028);
- Realisatie Wall of Fame;
- Verbouw en realisatie toekomstbestendige Amerena (2026-2030);
- Vernieuwbouw sporthal Midland (2027-2030);
- Realisatie van een tijdelijke sporthal (2027-2028) flexibele schil gedurende looptijd MIP Sport – besluit toekenning middelen kaderbrief 2027;
- Toekomstbestendige maken en top-ops van gymzalen 2026-2030;
- Investerings t.b.v. groei atletieksport (2028);
- Herontwikkeling sportpark Zielhorst (2028, besluit ontwikkeling voorkeursscenario noodzakelijk);
- Nieuwbouw zwembad Hoogland – besluit kaderstellende notitie april 2026 - ontwerp- en aanbestedingsfase 2026-2028;
- Nieuwbouw sporthal Kop van Isselt (2031).

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Kaders stellen en passende allocatie middelen.

Betrokkenheid externen

Sportverenigingen, SRO Amersfoort, Platform Ondernemende Sportaanbieders Amersfoort (POS), Amersfoortse Sport Federatie (ASF). Andere sport- en beweegpartners, zoals NOC-NSF en sportbonden.

Daarnaast talloze partners die met hun (sport- en beweeg) activiteiten bijdragen aan de realisatie van het sportbeleid, zoals: partners in het ruimtelijk domein, onderwijsinstellingen,

Indebuurt033, Stichting Wijkteams Amersfoort, GGD-regio Utrecht en andere maatschappelijke organisaties.

Soms: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), belangenkoepel Vereniging Sport & Gemeenten.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Daarbij wordt voor een gedeelte van de financiering, het meegroeien van de sportvoorzieningen met de groei van de stad, gekeken naar de ruimtelijke investeringsstrategie Amersfoort (zie factsheet RISA).
- Afhankelijkheid ruimtelijke processen: voor de uitvoering van de projecten in het MIP Sport zijn we afhankelijk van bijvoorbeeld planning in de ontwikkelgebieden, netcongestie en fysieke ruimte in de stad;
- Afhankelijkheid van uitvoeringscapaciteit zowel bij sportverenigingen, sportaanbieders als bij de uitvoeringsorganisatie.

Betrokken afdeling: SamenLeven. Afdelingsmanager: Mirjam Molenaar

42. Integraal veiligheidsplan

Kern dossier

In de Politiewet 2012 is vastgesteld dat de gemeenteraad minstens één maal per vier jaar een integraal veiligheidsplan (IVP) vaststelt met de visie, strategische doelen, uitgangspunten en prioriteiten op het gebied van lokale veiligheid.

Doelstelling/ korte omschrijving

In het huidige [IVP 2023-2026](#) zijn door de toenmalige gemeenteraad 4 speerpunten vastgesteld:

1. Veilig opgroeien (waaronder o.a. valt de aanpak van overlastgevende en criminele jeugdgroepen, de preventie van criminele aanwas en het vergroten van de weerbaarheid van jeugd tegen diverse bedreigingen van hun veiligheid)
2. Veilig online (waaronder o.a. valt het vergroten van onze eigen informatiepositie over digitale misdaad en het vergroten van de weerbaarheid van diverse doelgroepen zoals ouderen, ondernemers, jongeren en onszelf tegen digitale criminaliteit)
3. Veilig in de openbare ruimte (waaronder o.a. valt het sociaal veilig inrichten van nieuwe en vernieuwde openbare ruimte)
4. Veilig samenleven (waaronder o.a. valt de bestrijding van de [georganiseerde ondermijnende criminaliteit](#) *, de aanpak van maatschappelijke onrust en casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid)

Daarnaast zijn doorlopende taken; bijvoorbeeld crisisbeheersing (zie ook factsheet crisisbeheersing) beheer cameratoezicht, ontplofbare oorlogsresten, demonstratiemeldingen, coffeeshop- en sekswerkersbeleid en veiligheidsmarkten. Verkeersveiligheid valt niet onder het IVP en dat geldt ook voor de toetsing van bouwplannen en wijkontwerpen op fysieke veiligheidsaspecten.

Stand van zaken

Het huidige Integraal veiligheidsprogramma (IVP 2023-2026) is halverwege de looptijd [geëvalueerd](#) en loopt eind 2026 af. In 2026 wordt daarom een nieuw IVP voor de jaren 2027-2030 voorbereid. Voor ondermijning is er daarnaast een afzonderlijk plan van aanpak, waarin de doelen uit het IVP verder zijn uitgewerkt. Die plannen voor ondermijning zijn hier te vinden:

- Plan van aanpak 2023-2026 ([link](#))
- Actieplan: Wie Praat die Gaat 3.0 ([link](#))
- Infographic: resultaten van de aanpak van GOC in Midden-Nederland 2025 ([link](#))

Korte en lange termijn activiteiten

1. **Voorlichtingssessies veiligheid** De commissie bedrijvigheid krijgt een sessie op locatie aangeboden waar ze meer kunnen leren over de diverse aspecten van integraal veiligheidsbeleid en met uitleg over het proces van totstandkoming van regionaal en lokaal veiligheidsbeleid. Deze sessie omvat alle onderdelen van het IVP, maar ondermijning en crisisbeheersing/weerbaarheid slechts beperkt. Vanwege de omvang van deze dossiers worden daar aparte voorlichtingen over georganiseerd. (waarschijnlijk rond mei)
2. **Sessie specifiek voor totstandkoming nieuw IVP** De commissie bedrijvigheid wordt geïnformeerd over trends en ontwikkelingen en voorgestelde keuzes voor de nieuwe beleidsperiode en geeft in een nog te bepalen werkvorm richting aan het nieuwe IVP (waarschijnlijk rond augustus / september)

3. December 2026 **vaststelling nieuwe IVP** in de raad.
4. Elk half jaar krijgt de gemeenteraad een raadsinformatiebrief (RIB) met de politiecijfers voorzien van een duiding van veiligheidsprofessionals
5. **Raadsinformatiebrieven over diverse onderliggende uitvoeringsplannen.** Voor ondermijning wordt een nieuw plan van aanpak opgesteld dat gelijk loopt met de beleidsperiode voor het IVP. Dat plan van aanpak is waarschijnlijk eind 2026 begin 2027 gereed. Voor jeugdveiligheid en complexe veiligheidscasuïstiek waren tot op heden geen afzonderlijke plannen uitgewerkt. Daar was wel behoefte aan, dus deze worden vooruitlopend op het nieuwe IVP alvast gedaan (Indien het IVP 2027–2030 daartoe aanleiding geeft kunnen deze plannen uiteraard nog worden bijgesteld). Deze twee plannen zijn in de eerste helft van 2026 gereed.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad stelt het lokale integrale veiligheidsbeleid éénmaal per vier jaar vast. Daarnaast wordt de raad waar nodig geïnformeerd over actualiteiten, de voortgang en over diverse aspecten en plannen.

Betrokkenheid externen (deze lijst is niet limitatief)

Veiligheidsregio Utrecht [VRU](#) / Regionaal inlichtingen en expertise centrum [RIEC](#) / Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht [ZVHRU](#)/ [Politie](#) regio midden Nederland, district Utrecht Oost Openbaar Ministerie [OM](#) / de [Veiligheidscoalitie](#) midden Nederland .

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Financieel:

Grote incidenten en crises kunnen de gemeente veel geld kosten en hoewel we ons zo goed mogelijk voorbereiden zijn dit type uitgaven niet altijd te voorzien. Naar aanleiding van het Rekenkamerrapport 'Investeren en regisseren' en twee aangenomen moties is de formatie voor de aanpak van ondermijning uitgebreid naar 8,3 fte.¹ Hiervan is 5,3 fte² gefinancierd uit incidentele middelen die per 2027 aflopen.

Maatschappelijk:

Er is meer vraag naar veiligheid en veiligheidsvoorlichting dan door de overheid gerealiseerd kan worden. Keuzes om (extra) te investeren op een bepaald onderwerp hebben tot gevolg dat andere onderwerpen minder of geen aandacht kunnen krijgen. Keuzes om tijdelijke financiering niet voort te zetten, kunnen ervoor zorgen dat interventies geheel wegvallen of in veel kleinere aantallen ingezet kunnen worden. Dat laatste geldt bijvoorbeeld voor delen van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en voor de begeleiding van aankomend of ex criminele jongeren ([IPTA](#) / [RIO](#)).

Politiek:

Veiligheid raakt aan emotie. Dat maakt dat er ook emotionele druk op raadsleden en bestuurders kan zijn om actuele veiligheidsvragen of individuele casussen met prioriteit op te pakken. Dit kan de (succesvolle) uitvoering van lange termijn veiligheidsbeleid in de weg staan.

Betrokken afdeling: Bestuur, Strategie en veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

43. Veiligheidsregio Utrecht, maatschappelijke weerbaarheid en crisismanagement

Kern dossier

De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) is een samenwerkingsverband van en voor de 26 Utrechtse gemeenten. De VRU is verantwoordelijk voor risicobeheersing (preventie), brandweezorg, crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie (voor grootschalig optreden) in de regio.

Maatschappelijke weerbaarheid is weerbaarheid tegen grootschalige crises, zoals bijvoorbeeld een meerdaagse stroomuitval. Wij bereiden onze eigen organisatie, inwoners, bedrijven en organisaties in de stad voor op dit scenario.

Ook de gemeente heeft een uitvoerende taak bij crises, waaronder crisiscommunicatie en de opvang van getroffen. Gemeentelijke medewerkers zijn hiervoor opgeleid, oefenen en zijn in een rooster permanent oproepbaar.

Doelstelling/ korte omschrijving

Een veiligheidsregio is een zelfstandige overheidsorganisatie. De VRU is een Gemeenschappelijke regeling (waarvoor de Wet gemeenschappelijke regelingen geldt). De veiligheidsregio wordt grotendeels door de gemeenten betaald en in beperkte mate rechtstreeks door het rijk gefinancierd.

De burgemeesters van de gemeenten vormen samen het algemeen bestuur. De burgemeester van Utrecht is de voorzitter van de VRU. De burgemeester van Amersfoort is plaatsvervangend voorzitter van de VRU. Bij rampen en crises die de gemeentegrenzen overstijgen (zie ook de GRIP systematiek), neemt de voorzitter de noodbevoegdheden van de andere burgemeesters over. De basis voor de veiligheidsregio's ligt in de Wet Veiligheidsregio's. Aan het bestuur van de veiligheidsregio worden in de [Wet Veiligheidsregio's artikel 10](#) de wettelijke taken en bevoegdheden toegekend.

Stand van zaken

Verhoging bijdrage aan de VRU

Risico's nemen toe en de taken van de VRU breiden uit. Na meerdere jaren bezuinigen en efficiency slagen loopt de bijdrage aan de VRU nu op. Op 24 februari 2026 heeft de raad als [zienswijze](#) op de kadernota VRU 2027 en de gewijzigde programmabegroting VRU 2026 besloten deze te ondersteunen. De financiële gevolgen van de verhoogde gemeentelijke bijdrage aan de VRU passen niet langer binnen de vastgestelde budgetten en worden meegenomen in de gemeentelijke Zomerrapportage 2026.

Huisvesting VRU

In Amersfoort zijn 2 brandweerkazernes, aan de Kleine Koppel (centrum) en het Hofslot (Noord). De kazerne in het centrum [verhuist](#) vanwege geplande woningbouw (Kop van Isselt). Er loopt nu [onderzoek](#) naar de mogelijke verplaatsing van de post in Noord naar Vathorst (Olympuslocatie). Hierbij worden twee mogelijke locaties binnen het sportpark vergeleken.

De kazernes zijn in eigendom van de gemeenten. Er loopt op dit moment een onderzoek naar het eventueel overdragen van het beheer van de kazernes aan de VRU.

Weerbaarheid

Het jaar 2025 stond landelijk, regionaal en lokaal in het teken van bewustwording rondom het thema maatschappelijke weerbaarheid. Dit gaat over jezelf (en elkaar) kunnen redden op momenten dat de overheid dat niet als vanzelfsprekend kan, bijvoorbeeld door de omvang van een crisis. In 2026 worden we steeds concreter. Met allerlei organisaties en bewoners initiatieven werken we samen. Zo stimuleren we dat inwoners een noodpakket in huis halen, zetten we stappen in het aanwijzen van noodsteunpunten waar inwoners bij een crisis informatie en hulp kunnen krijgen. Ook updaten we ons continuïteitsplan om als organisatie zelf beter voorbereid te zijn op een meerdaagse stroomuitval.

Crisismanagement

Ook onze eigen gemeentelijke crisisorganisatie houden we up to date. De VRU is verantwoordelijk voor het inrichten van de hoofdstructuur van de crisisorganisatie. Gemeenten verzorgen gezamenlijk de bemensing van de gemeentelijke taken tijdens een crisis. Dit betekent dat ook in Amersfoort een aantal medewerkers 24/7 beschikbaar is, en medewerkers opgeleid, getraind en geoefend worden. Daarmee hebben we doorlopend vakbekwame medewerkers (ongeveer 100) beschikbaar die tijdens een crisis snel en adequaat kunnen handelen. We onderzoeken de impact van een meerdaagse stroomuitval op de bereikbaarheid, inzetbaarheid en het uithoudingsvermogen van onze gemeentelijke crisisorganisatie.

Korte en lange termijn activiteiten

- Jaarlijks krijgt de raad in het voorjaar gelegenheid een zienswijze op de kadernota van de VRU te geven.
- Jaarlijks (voor de zomer) krijgt de raad gelegenheid een zienswijze op de begroting en jaarstukken van de VRU te geven.
- In 2027 krijgt raad de gelegenheid een zienswijze te geven op het vierjarig beleidsplan van de VRU.
- Voor de zomer wordt de raad middels een RIB geïnformeerd over de stand van zaken weerbaarheid bij grootschalige crisis.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De VRU is een Gemeenschappelijke regeling. Conform de gemeenschappelijke regeling wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de kadernota, de begroting en de jaarstukken van de VRU.

Conform de wet op de veiligheidsregio's overlegt de burgemeester met de gemeenteraad over het [beleidsplan](#) dat het Algemeen Bestuur van de VRU eens per 4 jaar vaststelt.

Betrokkenheid externen (deze lijst is niet limitatief)

[Veiligheidsregio Utrecht](#), inwoners, bedrijven en organisaties in de stad, van de culturele sector tot zendamateurs, en van de wijkontmoetingsplekken tot rioolbeheerders.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Het gesprek over prioriteiten en de beschikbare middelen vindt getrappt plaats waarbij de raad reageert op voorstellen vanuit de VRU. Kaderstelling is daarmee voor de raad lastig. Door toenamen van risico's en taken van de VRU lopen de kosten bovendien op.

Het risicobewustzijn in de samenleving is soms beperkt, en de verwachtingen van wat de overheid kan doen in uitzonderlijke situaties zoals een crisis zijn niet altijd reëel. Naast

maximale inspanningen om risico's zo klein mogelijk te houden en te investeren in een goede voorbereiding op crises, is het ook nodig om reëel en open te zijn over wat ons bedreigt en wat de impact daarvan kan zijn.

Betrokken afdeling:

Bestuur, Strategie & Veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

44. Handhaving

Kern dossier

Het team handhaving valt onder de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH). De boa's zijn werkzaam in domein 1 (Openbare Ruimte). De boa Openbare ruimte heeft een breed pakket aan bevoegdheden waarmee het lokale veiligheidsbeleid gericht op de aanpak van overlast en andere feiten die de leefbaarheid aantasten binnen de openbare ruimte, kan worden gehandhaafd. De inzet van de BOA's is geprioriteerd aan de hand van het 4-jaarlijks VTH Beleidsplan en het [VTH Uitvoeringsprogramma](#). Deze sluiten aan bij het [IVP](#).

Doelstelling/ korte omschrijving

De doelstellingen van team handhaving zijn vastgelegd in het [VTH Uitvoeringsplan](#). Deze doelstellingen berusten op de thema's: Jeugdoverlast, evenementen, horeca, geluidsoverlast, houtrookoverlast, huishoudelijk afval & milieu, wijktoezicht & opvolgen meldingen, parkeren & verkeersovertredingen, sociale veiligheid & ondermijning, vuurwerk en natuurhandhaving.

Stand van zaken

Capaciteit

Binnen de gemeente Amersfoort zijn er 34 formatie plaatsen voor integraal handhaver en coördinatoren handhaving. Daarnaast is er flexibel budget voor circa 6 fte handhaving. In 2028 is er 5 fte minder beschikbaar. Daarnaast zal per 2027 de scanauto 1 fte vervangen.

Bevoegdheden

De boa's van de gemeente Amersfoort zijn aangesteld in domein 1 (Openbare ruimte). Dit betekent niet dat zij automatisch bevoegd zijn voor alle overtredingen binnen dit domein. Welke overtredingen zij daadwerkelijk mogen opsporen, is vastgelegd in de zogenoemde [categoriale beschikking](#). In deze beschikking is per artikel gemotiveerd vastgelegd welke bevoegdheden noodzakelijk zijn voor de dagelijkse handhavingstaken in Amersfoort.

Korte en lange termijn activiteiten

Op korte termijn (2025–2026) zet de gemeente Amersfoort de bestaande koers voort om de handhaving verder te versterken en efficiënter te organiseren. Daarbij wordt onder meer de samenwerking met omliggende gemeenten verder uitgewerkt, zodat toezicht en handhaving in de regio beter op elkaar aansluiten. Ook wordt aangesloten bij landelijke ontwikkelingen die het werk van boa's ondersteunen en bijdragen aan een effectievere inzet van capaciteit. Ook bij nieuwe werkwijzen en middelen is er blijvend aandacht voor een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens en andere randvoorwaarden.

Verder wordt uitvoering gegeven aan het vernieuwde parkeerbeleid. De organisatie van parkeercontrole verandert daarbij, waardoor gemeentelijke handhavers door de komst van de scanauto meer ruimte krijgen om zich te richten op andere prioriteiten binnen de openbare ruimte.

Op de langere termijn, richting 2028, bereidt de gemeente zich voor op de invoering van het [vernieuwde landelijke boa-bestel](#). Dit vraagt om aanpassing van beleidskaders, functiebeschrijvingen, opleidingen en organisatorische processen. Daarbij komt meer nadruk te liggen op kwaliteit, deskundigheid, her- en bijscholing en verantwoording. Ook wordt het handhavingsuitvoeringsplan doorontwikkeld met een sterkere focus op de 'blauwe' kant van handhaving en een duidelijkere scheiding tussen groene (vergunningverlening) en blauwe (handhaving) werkzaamheden binnen VTH.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Kaders stellen door te prioriteren en door de benodigde financiële middelen vast te stellen. Vaststellen IVP en VTH beleidsplan. Daarnaast bepaalt het college in samenspraak met de raad welke prioriteiten gesteld worden in het handavingsuitvoeringsplan.

Betrokkenheid externen**Politie**

De politie en de boa's werken nauw samen, bijvoorbeeld tijdens de horecacontroles in de weekenden. Ook tijdens de reguliere werkzaamheden van de BOA's ondersteunt de politie wanneer dat gevraagd wordt. En vice versa. Ook werkt de gemeente Amersfoort samen met regionale teams van de politie, zoals het verkeershandhavingsteam (VHT). Samen met dat team controleert de gemeente op voertuigeisen ten behoeve van het tegengaan van excessief verkeerslawaaï. Samenwerkingsafspraken tussen de politie en de gemeente Amersfoort zijn vastgelegd in het handavingsarrangement.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Handhavers zijn zichtbaar op straat en zijn dichtbij en aanspreekbaar voor onze inwoners. De handhavers versterken de leefbaarheid, creëren vertrouwen en voeren taken uit op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Ze zijn een belangrijke schakel tussen gemeente, inwoners en openbare veiligheid.

De uitvoering van toezicht en handhaving vraagt om een goede samenwerking met de politie. Wanneer de beschikbare politiecapaciteit onder druk staat, kan dit gevolgen hebben voor de inzet en ondersteuning bij bepaalde handhavingstaken. Door structurele afstemming en duidelijke afspraken over de rolverdeling tussen gemeente en politie wordt dit risico zo veel mogelijk beperkt.

De laatste jaren zijn de boa's verder geprofessionaliseerd. Zo zijn ze uitgerust met bodycams. Er vindt permanente her- en bijscholing plaats op diverse thema's (o.a. inzet geweldsbevoegdheid, weerbaarheid, gezondheid). De professionalisering zal ook de komende jaren moeten worden doorontwikkeld om (nog) beter aan te sluiten bij de behoefte vanuit de maatschappij. Door de vaak jonge handhavers mist een deel van de boa's praktijkervaring. Ervaren boa's moeten worden ingezet voor ondersteuning van nieuwe medewerkers en het personeelsbestand wijzigt voortdurend door mutaties. Zo stromen er collega's 'door' naar de politie.

De rol van boa's ontwikkelt zich voortdurend, onder meer door nieuwe bevoegdheden (zoals handhaven op het niet hebben van fietsverlichting medio 2025) en toenemende eisen op het gebied van verslaglegging en juridische zorgvuldigheid. Dit vraagt blijvende aandacht voor opleiding, ondersteuning en organisatie van het werk.

Daarnaast gelden voor het verwerken van persoonsgegevens in opsporingstaken specifieke wettelijke verplichtingen op grond van de Wet politiegegevens (Wpg). Voor de gemeente als werkgever van boa's betekent dit dat periodieke controles moeten worden uitgevoerd op de naleving van deze wet. Hiervoor vindt jaarlijks een interne Wpg-audit plaats en eens in de vier jaar een externe audit. Deze verplichtingen brengen extra organisatorische en administratieve lasten met zich mee.

Betrokken afdeling: Vergunningen, Toezicht en Handhaving. Afdelingsmanager: Monique Rijnen.

45. Economie & Arbeidsmarkt

Kern dossier

Economie en Onderwijs & Arbeidsmarkt vormen de basis voor een leefbare stad. Binnen economie wordt gewerkt aan werkgelegenheid voor inwoners én aan ruimte voor economie. Ondernemers en instellingen zorgen in de basis voor inkomen en bestaanszekerheid. Als gemeente werken we continu aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat waar ondernemers graag ondernemen. Ook werkt Amersfoort -via een integrale benadering van het arbeidsmarkt-vraagstuk- aan het verbeteren van de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. We hebben er op alle fronten belang bij dat onze onderwijsinstellingen de mensen opleiden die straks in stad en regio een waardevolle bijdrage kunnen leveren.

Doelstelling/ korte omschrijving

Binnen economie werken aan een vitale economie en een gezond ondernemersklimaat, gericht op brede welvaart. Daarbij is een gezonde woon-werkbalans randvoorwaardelijk om een vitale stad te blijven. We streven hierbij naar minimaal 0,85 aantal banen per hoofd van de beroepsbevolking. Voldoende fysieke ruimte voor bedrijven is daarbij van belang om de werkgelegenheid daadwerkelijk plek te bieden. In Amersfoort kiezen we voor duurzame groei, in balans met de omgeving en binnen de grenzen van onze planeet. Vanuit arbeidsmarkt willen we voldoende gekwalificeerd personeel, passend bij onze economie en de bestaande personeelstekorten. Iedereen kan meedoen, ook als je een afstand hebt tot de arbeidsmarkt.

Stand van zaken

- Amersfoort maakt deel uit van de Metropoolregio Utrecht (MRU). Onze regio is door de Europese Commissie in 2022 benoemd tot [meest competitieve regio van Europa](#). Deze positie ontleent de MRU aan het gegeven dat de regio het bovengemiddeld goed doet op economische randvoorwaarden (denk aan infrastructuur, arbeidsmarkt en innovatie).
- De regionale economische koers is te lezen in de [Regionaal Economische Agenda 2020-2027](#) (REA).
- Amersfoort is daarbij in 2023 zelfs verkozen tot [European City of the Year 2023](#), mede door het commerciële succes van de stad ingegeven door gunstige ligging en goede publiek-private samenwerking.
- Amersfoort vervult economisch [een regionale centrumfunctie](#) voor Regio Amersfoort.
- In de [Omgevingsvisie 2030 – 2040](#) (vastgesteld op 19-12-2023) is een ‘Een stad met een veelzijdige en veerkrachtige economie’ één van de zes ontwikkelopgaven.
- In december 2025 is via de [RIB Uitvoeringsagenda voor de Amersfoortse economie 2026-2030](#) de raad geïnformeerd over de activiteiten die worden ontplooid om de economie te laten bloeien. De thema's die worden behandeld zijn vitaal ondernemerschap, vrijetijdseconomie & vitaal stadshart, Arbeidsmarkt, Ruimte voor Economie en Innovatieve & Toekomstbestendige economie.
- Het [Omgevingsprogramma Werklocaties](#) is vastgesteld in januari 2025. Het programma Ruimte voor Economie geeft uitvoering aan het omgevingsprogramma Werklocaties. Doelstelling is om de ruimte voor (circulaire) economie in de stad optimaal te benutten zodat de werkgelegenheid mee kan groeien met de groei van de beroepsbevolking van de stad.
- In het programma [Werken en Leren doen we samen](#) trekken we samen met interne en externe partners op om problemen op de arbeidsmarkt aan te pakken. Hierover is de raad per [RIB](#) geïnformeerd in 2025.
- De [meerjarenagenda van arbeidsmarktregio Amersfoort](#) is vastgesteld in januari 2026. Hierin is opgenomen hoe de partners uit de arbeidsmarktregio samenwerken in en

vanuit het werkcentrum regio Amersfoort en op welke onderwerpen we inzetten, zoals Leven Lang Ontwikkelen. De raad is in februari 2026 per RIB over geïnformeerd.

- Het leegstandspercentage in de binnenstad ligt rond de 9%. We willen de leegstand beperken tot frictieniveau (5–7%), dit doen we door de inzet van instrumenten zoals het [Ontdek Amersfoort - Bidbook](#), gericht op het overtuigen van ondernemers zich in Amersfoort te vestigen. Zo werken we aan een toekomstbestendige functiemix in het Stadshart. In 2026 staat ook de herijking van de [Detailhandelsnota 2021](#) gepland.
- Binnen de gemeente wordt door veel teams aan projecten in de binnenstad gewerkt. Om ruimtelijke en inhoudelijke keuzes in samenhang te beoordelen en integrale sturing te verbeteren werken we aan verdere uitvoering van de [Visie Stadshart](#). We verkennen daarnaast een mogelijke herijking.

Korte en lange termijn activiteiten

- Voor de activiteiten die worden ontplooid om de economie te laten bloeien, wordt voor de volledigheid verwezen naar de [Uitvoeringsagenda Amersfoortse Economie](#).
- De [uitvoeringsagenda van de arbeidsmarktregio Amersfoort 2026-2027](#) is vastgesteld in januari 2026. De beleidsagenda en de uitvoeringsagenda zijn door de partners uit het Regionaal Beraad gemaakt en gaat over de samenwerking in de regio en het werkcentrum regio Amersfoort (zie ook de factsheet ‘re-integratie en arbeidsmarkt’). Het werkcentrum bedient de inwoners en partners uit de regio m.b.t. onderwijs en arbeidsmarktfragen.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om richtinggevende en kaderstellende keuzes te maken.

Betrokkenheid externen

- Economie en arbeidsmarkt houden niet op bij de gemeentegrens. Als gemeente werken we samen met medeoverheden (Provincie Utrecht, Rijk, Bureau Regio Amersfoort, Metropoolregio Utrecht (MRU)), Arbeidsmarktregio Amersfoort, alsook met (georganiseerd) bedrijfsleven, vastgoedpartijen en makelaars.
- Amersfoort is aandeelhouder van de [Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht Region](#) (ROM) voor thema's als investeren, innoveren en internationaliseren. Door te investeren in de ROM worden ondernemers gestimuleerd in hun ontwikkeling en wordt (circulaire) bedrijvigheid gestimuleerd.
- We werken samen met [Economic Board Utrecht \(EBU\)](#) voor lobby-, netwerk- en denkkraft. Een sterk regionaal netwerk van ondernemers, onderwijs en overheid. .
- De [ontwikkelingsmaatschappij Utrecht](#) (OMU) is in 2011 opgericht door de provincie Utrecht om verouderde werklocaties aan te pakken, zoals in de Nieuwe Stad is gebeurd.
- Voor Onderwijs-Arbeidsmarkt werken we actief samen met onderwijsinstellingen (bijv. de Hogeschool Utrecht HU Amersfoort) en participeert de gemeente in de [Utrecht Talent Alliantie \(UTA\)](#). De UTA verbindt, versterkt en versnelt initiatieven die bijdragen aan een weerbare en wendbare regionale beroepsbevolking.
- Adviesraad ‘werken en leren doen we samen’ is een samenwerkingsverband tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Concrete projecten worden geïnitieerd, zoals het Amersfoorts Stagepact Beroepsonderwijs én Kei-Start, de introductiedag voor alle Amersfoortse studenten.
- Het Regionaal Beraad is een strategisch overlegorgaan in arbeidsmarktregio's waar gemeenten, UWV, SBB, onderwijs en sociale partners samenwerken. Het bepaalt

regionaal arbeidsmarktbeleid, stuurt op Werkcentra en richt zich op een inclusieve arbeidsmarkt.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Netcongestie remt economische groei en energietransitie binnen bedrijven.
- Bereikbaarheid via weg, spoor en water is van belang voor florerende economie, maar staat onder druk.
- Arbeidsmarktkrapte, gebrek aan durfkapitaal en te weinig ruimte voor bedrijven remmen groei van de economie.

Betrokken afdelingen:

Wonen & Werken. Afdelingsmanager: Nadia Crietee - van der Leeden

Werk, Inkomen & Zorg. Afdelingsmanager: Martine Berendsen

Bestuur

46. Public affairs en regionale samenwerking

Kern dossier

Amersfoort staat voor grote opgaven. De stad groeit en dat betekent dat noodzakelijke randvoorwaarden (woningbouw, economie, mobiliteit, energie, groen, voorzieningen) op orde moeten zijn. Dat vraagt om goede samenwerking met de partners in onze stad en óók met onze partners op regionaal en nationaal/EU niveau.

Het belang van samenwerking met de wereld buiten Amersfoort neemt toe. Zo zien we dat taken en middelen van gemeenten uit balans zijn. En dat beleid- en wet- en regelgeving lang niet altijd aansluiten op de praktijk.

Naast lobby (ook wel: belangenbehartiging) benutten we ook de andere instrumenten in de gereedschapskist van 'Public Affairs', waaronder bovenregionale inhoudelijke samenwerking, relatiebeheer (stakeholdersmanagement) en profilering (reputatiemanagement) om de lobbydoelen uit de PA-agenda verder te brengen.

Doelstelling/ korte omschrijving

We lobbyen als stad om extra middelen aan te trekken én voor uitvoerbaar beleid en wet- en regelgeving om onze grote opgaven effectief en voortvarend aan te kunnen pakken. Dat doen we vanuit een duidelijke agenda, de [Public Affairs agenda Amersfoort 2024-2027](#).

Stand van zaken

In de afgelopen collegeperiode heeft het college van B&W geïnvesteerd in Public Affairs, regionale samenwerking en daarmee in de versterking van de Amersfoortse lobbykracht. Dit betreft een combinatie van investeringen in de capaciteit voor ambtelijke lobby (lobby richting ministeries) en capaciteit voor politieke lobby (lobby richting parlement en kabinet) en het versterken van het samenspel tussen bestuur en ambtelijke organisatie. Dit heeft geleid tot verschillende concrete resultaten voor de lobbydossiers uit de [Public Affairs agenda Amersfoort 2024-2027](#):

Leefbare en krachtige wijken (lobbydossier 1)

- € 4,0 mln Rijk: Regiodeal Vitale wijken (Liendert)

Woningbouw (incl. ontsluiting) (lobbydossiers 3 en 4)

- € 118 mln Rijk/PU: mobiliteitspakket t.b.v. ontsluiting grootschalige woningbouw Spoorzone (Langs Eem en Spoor, Hoefkwartier) en A1-zone (Vathorst-Bovenduist)
- € 37 mln Rijk: gebiedsbudget tbv grootschalige woningbouw Spoorzone/A1-zone
- € 15,8 mln Rijk: impuls middelen t.b.v. opstarten woningbouw Spoorzone/A1-zone

Mobiliteit (lobbydossiers 4 en 5)

- € 50 mln Rijk: compensatiepakket i.v.m. pauzestand aanpak knooppunt Hoevelaken
- Verschillende moties met als doel om de aanpak van nationaal fileknelpunt knooppunt Hoevelaken A1/A28 op gang te brengen, ondanks het tekort aan stikstofruimte, financiën en personele capaciteit ([link motie Veltman c.s.](#), [link motie Veltman en Van Dijk](#), [link motie Grinwis en Vedder](#), [link motie De Groot en Stoffer](#))
- € 110 mln Rijk: investering spitstrein en keerlus t.b.v. frequentieverhoging OV-verbinding Harderwijk-Nijkerk-Amersfoort ('Veluwelijn')
- Rijk-regio startbeslissing pre-verkenning BRT USP – Amersfoort t.b.v. frequentieverhoging OV-verbinding Amersfoort richting Utrecht Science Park (2024)

- Rijk-regio startbeslissing verdiepend onderzoek naar de stations Amersfoort Centraal en Amersfoort Schothorst
- Middelen t.b.v. infrastructuur t.b.v. ontsluiting woningbouw (zie onder kopje woningbouw)

Klimaat en duurzaamheid (lobbydossier 8)

- € 1 mln EU: ‘Van Stort naar Start’ over hergebruik van consumptiegoederen op de nieuwe milieustraat ([link](#))

Groen-Blauw (lobbydossier 9)

- € 12,4 mln Rijk: Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) voor de groen-blauwe gebiedsontwikkeling Zuidelijke Eemvallei (Soest, Baarn en Amersfoort)

Om effectief te zijn in de lobby vormen we coalities met partners die vergelijkbare opgaven en belangen hebben. Voor de onderwerpen die alle gemeenten aangaan, trekken we samen op vanuit de [Vereniging van Nederlandse Gemeenten \(VNG\)](#). Voor stedelijke onderwerpen met de [G40](#). Voor onderwerpen die regionaal spelen vormen we coalities met de provincie, gemeenten, bedrijfsleven en maatschappelijk partners uit de regio. In regionale lobbytrajecten ligt de nadruk op de fysiek/ruimtelijke opgaven. De reden hiervoor is dat onderwerpen uit het sociaal domein of bestuur, veiligheid en financiën vaak ook in andere gemeenten of steden spelen en om die reden daardoor opgepakt worden vanuit de VNG, G40 of andere landelijke netwerken. Daar waar mogelijk benutten we kansen op EU-niveau om onze opgaven/ambities te realiseren.

Bij de lobby voor deze fysiek/ruimtelijke opgaven (woningbouw, ruimte voor economie, mobiliteit, energie, natuur en voorzieningen) trekken we steeds vaker op vanuit het schaalniveau boven dat van de stad of regio Amersfoort, namelijk dat van de [metropoolregio Utrecht \(MRU\)](#). De MRU is een samenwerking tussen de [regio Amersfoort](#), de [regio MRU-West](#) (voorheen: [U10](#)) en de [provincie Utrecht](#). De reden dat we op een hoger schaalniveau samenwerken én lobbyen op de fysiek/ruimtelijke opgaven is drieledig:

- Aard van de opgaven: op het terrein van de wonen (woningmarkt), economie (werklocaties), mobiliteit (woon-/werkpendel), energie (energieinfrastructuur), natuur (recreatie, transitie landelijk gebied) zien we dat de opgaven niet stoppen bij de schaalgrootte van regio Amersfoort.
- Noodzakelijk om belangen richting kabinet/rijksoverheid te behartigen: we zien in de praktijk dat het kabinet en de bredere rijksoverheid kiezen voor samenwerking met een beperkt aantal grootschalige regio's (waaronder de MRU) om te werken aan de nationale opgaven op het fysiek-ruimtelijke domein en kleine regio's buiten beschouwing laten. Overweging: liever 60% van de opgave effectief en voortvarend aanpakken met overzichtelijke overlegstructuren ('governance'), dan met goede bedoelingen verzenden in een complexe bestuurlijke 'spaghetti' met tientallen kleine regio's.
- Vergroten lobbykracht: door samenwerking op het hogere regionale schaalniveau van de MRU creëren we meer lobbykracht. We hebben immers meer bestuurlijke en ambtelijke slagkracht en 'warme' relaties richting de beslissers in Den Haag of Brussel. Én: onze positie richting het Rijk is steviger omdat de bijdrage die de regio potentieel kan leveren aan nationale opgaven, zoals de woningbouwopgave, veel groter is dan wanneer we alleen een aanbod vanuit onze stad of regio Amersfoort presenteren. Om de lobby vanuit de MRU nog meer kracht bij te zetten werkt de MRU nauw samen met de [Economic Board Utrecht \(EBU\)](#) en het daarbij horende netwerk van bedrijven en kennisinstellingen.

In de regio werken we actief samen in de:

- [Regio Amersfoort](#); met 8 omliggende gemeenten voeren we gedeelde taken uit en werken we aan gedeelde ambities > dit samenwerkingsverband bestaat al heel lang en heeft een eigen organisatie: [Bureau Regio Amersfoort](#);
- [Metropoolregio Utrecht \(MRU\)](#): Regio Amersfoort en [MRU-West](#) (voorheen U10, de regio van 16 gemeenten met en rond Utrecht), samen met [Provincie Utrecht](#), gemeente Amersfoort en [gemeente Utrecht](#) trekken samen op inhoud en in de lobby op grote opgaven richting Rijk en Europa. Dit samenwerkingsverband bestaat sinds 2022 en is nog volop in ontwikkeling. Er zijn samenwerkingscoalities per onderwerp en functiegroep, er is (nog) geen eigen organisatie. Er wordt gewerkt aan de samen vastgestelde ambities uit de [MRU-agenda](#). Voor de wonen-, werken- en bereikbaarheidsvraagstukken werken we samen in onderzoeksprogramma U Ned. Vaak ook in opmaat naar de BOL- en BOL MIRT-cyclus van Rijk en regio. We professionaliseren deze regionale en rijk-regionale samenwerking stap voor stap naar een steeds effectievere samenwerking.

Korte en lange termijn activiteiten

In de loop van de collegeperiode volgt een nieuwe meerjarige Public Affairs agenda voor de periode 2028-2031. Om deze meerjarige agenda's actueel te houden en in te kunnen spelen op veranderende politieke omstandigheden, bijvoorbeeld de komst van een nieuw kabinet of college van B&W, vindt periodiek een herijking plaats.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad wordt met het oog op het uitoefenen van de controlerende taak en in lijn met het uitgangspunt 'de opgave centraal' via de desbetreffende raadscommissies geïnformeerd over de voortgang, ontwikkelingen en eventuele inhoudelijke koerswijzigingen rond individuele lobbydossiers uit de [Public Affairs agenda Amersfoort 2024-2027](#).

Er worden door de Regio Amersfoort met enige regelmaat raadsbijeenkomsten georganiseerd om de raad te betrekken bij de activiteiten en samenwerking in de regio.

Betrokkenheid externen

Om invulling te geven aan onze inzet op het terrein van Public Affairs werkt het college van B&W en de ambtelijke organisatie van Amersfoort samen met vele partners op lokaal, regionaal, provinciaal, nationaal en EU niveau.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Door te investeren in Public Affairs en regionale samenwerking kun je de kans op lobbysucces vergroten. Tegelijkertijd zijn er ook factoren die buiten onze invloedssfeer liggen, zoals veranderende politieke en maatschappelijke omstandigheden, die van invloed zijn op de succeskans. Zo heeft de stikstofaanpak de afgelopen jaren stilgelegd, wat direct van invloed is op de voortgang van het project aanpak knooppunt Hoewelaken A1/A28. Om minder kwetsbaar te zijn is het van belang om proactief en wendbaar in te spelen op deze ontwikkelingen.

Andere risico's ontstaan op het moment dat eerder gemaakte bestuurlijke afspraken die Amersfoort heeft gemaakt met medeoverheden (regionaal, provinciaal, nationaal, Europees) eenzijdig worden teruggedraaid. Dat kan leiden tot de verplichting om eerder ontvangen middelen van medeoverheden terug te betalen indien prestatieafspraken niet worden nagekomen. Daarnaast leidt het tot reputatieschade waardoor Amersfoort een minder aantrekkelijk partner wordt om in te investeren of mee samen te werken.

Betrokken afdeling: Bestuur, Strategie & Veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

47. Verbonden Partijen

Kern dossier

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Doelstelling/ korte omschrijving

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een publieke taak uit te voeren. Het uitgangspunt blijft gelijk, ongeacht of het college ervoor kiest om taken binnen de interne ambtelijke organisatie of bij verbonden partijen te beleggen: de gemeentelijke begrotingsdoelstellingen met minimale risico's zo efficiënt en effectief mogelijk realiseren.

De gemeente heeft in een verbonden partij een financieel en bestuurlijk belang:

- Het financieel belang is het aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of de bedragen waarvoor de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een portefeuillehouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

De gemeentelijke programmabegroting bevat een (wettelijk verplichte) paragraaf over de verbonden partijen. Per verbonden partij zijn naast de hierboven genoemde elementen de volgende gegevens opgenomen:

- Naam, vestigingsplaats en rechtsvorm van de verbonden partij en binnen welk programma de verbonden partij valt;
- Financiën: omvang eigen vermogen en vreemd vermogen voor het betreffende begrotingsjaar, begrote omvang resultaat;
- Ontwikkelingen, bijzonderheden en actualiteiten;
- Risico's: majeure risico's van de verbonden partij die mogelijk gevolgen hebben voor de gemeente Amersfoort.

Stand van zaken

De visie en het beleid met betrekking tot verbonden partijen is opgenomen in de Nota Verbonden Partijen. Dit is een nieuwe nota en de planning is dat uw raad deze medio 2026 vaststelt. De nota gaat over de sturing door en informatievoorziening aan de gemeenteraad. Hiermee beschikt de gemeente over een pakket aan kaders die bijdragen aan het goed functioneren van de relatie tussen gemeente en verbonden partijen. Dit met als achterliggend doel ervoor te zorgen dat beoogde bestuurlijke doelen met onze verbonden partijen ook daadwerkelijk tot realisatie komen.

Om grip te houden op de risico's van verbonden partijen hanteert het college een risicogericht toezichtsinstrument, het Risicokompas. Risicogericht betekent dat inzet en focus van het toezicht plaatsvindt op basis van een risicoclassificatie en concrete signalen uit het veld. De resultaten van de ambtelijke beoordeling van de risico's vindt u op termijn terug (dit wordt geïmplementeerd) in de paragraaf verbonden partijen van de programmabegroting.

De rol van aandeelhouder van en deelnemer in verbonden partijen vullen we actief in. Dit middels onder meer periodiek overleg met verbonden partijen over de ontwikkeling van de verbonden partij, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. De frequentie stemmen we af op het belang van de gemeente bij de verbonden partij en eventuele actuele ontwikkelingen. Onze inzet is een stabiele bedrijfseconomische ontwikkeling van de verbonden partijen op een dusdanige wijze dat de gemeentelijke doelstellingen en belangen zo goed mogelijk worden geborgd. Het college informeert de raad over belangrijke ontwikkelingen binnen verbonden partijen.

Meer lezen? Relevante documenten:

- [Nota Verbonden Partijen 2026 & Risicokompas](#)
- [Programmabegroting, paragraaf verbonden partijen](#)

Korte en lange termijn activiteiten

Via de gemeentelijke programmabegroting, paragraaf Verbonden partijen, krijgt de raad jaarlijks inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen die zich per verbonden partij afspelen.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De verbonden partij richt de ontwerpbegroting aan de gemeenteraad (verplichting volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen). Het college bereidt een conceptzienswijze voor en stuurt de ontwerpbegroting dan door naar de raad. Op het moment dat de raad de gemeentelijke begroting vaststelt, is de vastgestelde begroting van de verbonden partij een gegeven. Het is dus van belang dat de gemeenteraad zich actief opstelt als het om de ontwerpbegroting van de verbonden partijen gaat.

Met sturing op verbonden partijen willen we bereiken dat de verbonden partij de overeengekomen opdracht realiseert binnen de daarover afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Hiertoe hanteert de gemeente een methodiek voor toezicht (het 'Risicokompas'). Dit toezicht richt zich op de realisatie van gemeentelijke doelstellingen, financiële positie, kwaliteit van de bedrijfsvoering, kwaliteit van dienstverlening en risico's. Deze evaluatie vindt periodiek plaats en het resultaat van deze audits (in de vorm van een rapport) wordt besproken in de auditcommissie van uw raad.

Betrokkenheid externen

De paragraaf verbonden partijen in de gemeentelijke programmabegroting geeft een overzicht van de verbonden partijen.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

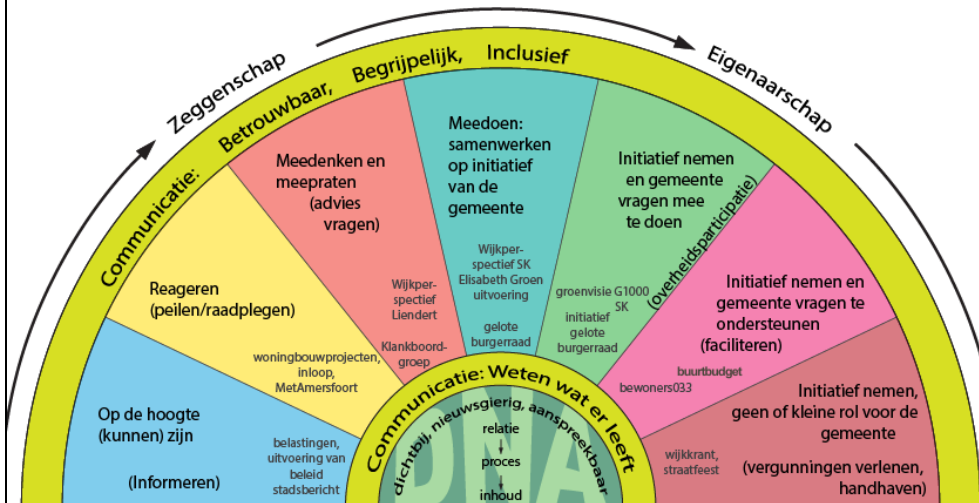
De paragraaf verbonden partijen in de gemeentelijke programmabegroting geeft per verbonden partij inzicht in de financiële risico's.

Betrokken afdeling: Bestuur, Strategie & Veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

48. Samenspel met de stad: communicatie, participatie, right to challenge en bestuurlijke vernieuwing

Kern dossier

Samenspel met de stad gaat over communicatie, participatie, samenwerking, ondersteuning van bewonersinitiatieven en bestuurlijke vernieuwing. Er zijn verschillende manieren van interactie:

Goed samenspel tussen de gemeente en inwoners, ondernemers en organisaties in de stad draagt bij aan onderling vertrouwen. Vertrouwen dat nodig is om in gezamenlijkheid de opgaven voor Amersfoort te realiseren.

Het bestaande communicatiebeleid, waarin beschreven is wat wij belangrijk vinden in de **communicatie** met onze inwoners, bedrijven en organisaties is uit 2013:

[Herijking uitgangspunten voor communicatie en interactie](#). Het vertrekpunt voor de communicatie van de gemeente Amersfoort zijn de wensen en de behoeftes van de stad. De stijl waarin we willen communiceren is open, authentiek en betrokken. We stellen de ander centraal, weten wat er leeft en maken interactie met de gemeente zo makkelijk mogelijk.

Participatie gaat over het betrekken van (de inbreng van) inwoners en ondernemers bij projecten en beleid van de gemeente en onze samenwerkingspartners. Ons [participatiebeleid is in 2009](#) vastgesteld. Het geeft aan welke afwegingen een rol spelen in het bepalen of een proces geschikt is voor participatie en welke vorm (raadplegen, adviseren of coproductie) passend is. Daarbij is ook deze [Verordening participatie en inspraak](#) vastgesteld. Het participatiebeleid is in 2016 aangevuld met de werkwijze van *Starten voor de Start*. Dit houdt in dat we voordat we starten met het maken van een plan of nieuw beleid, eerst in gesprek gaan met (een aantal) belanghebbenden bij dat plan of beleid. Zo kunnen we hun aandachtspunten, zorgen en wensen vanaf het allereerste begin meenemen, zowel in de inhoud als in de aanpak van het proces.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in 2020, ook in het licht van de Omgevingswet, de [participatiegids](#) vastgesteld. Onder ruimtelijke ontwikkelingen verstaan we de ontwikkelingen die plaatsvinden op grond die in eigendom is van de initiatiefnemer. Dat kan ook de gemeente zijn. In de participatiegids, die in 2024 is geactualiseerd, staan het planproces voor deze ontwikkelingen en handvatten voor de participatie rond deze ontwikkelingen, ook door initiatiefnemers zelf.

In het sociaal domein is inwonersbetrokkenheid wettelijk vastgelegd. In Amersfoort wordt hier invulling aan gegeven in de cliëntenraad Werk & Inkomen en de **Denktank Inclusieve Stad**. De Denktank bestaat uit een zeer diverse groep inwoners die het college gevraagd en ongevraagd adviseren. Het gaat dan om thema's binnen het sociaal domein en bredere thema's die worden bekeken vanuit inclusiviteit en kansengelijkheid.

Een ander aspect van samenspel met de stad is de interactie met inwoners naar aanleiding van een **bewonersinitiatief**. Dat kan gaan over samenwerking zoals in het samen met het bewonersinitiatief opzetten en begeleiden van een gelote burgerraad, maar ook over het ondersteunen van bewonersinitiatieven, via subsidies, buurtbudget en met raad en daad.

Initiatieven van inwoners kunnen ook leiden tot het uitdagen van de gemeente (**Right to challenge**) om gemeentelijke taken over te nemen als zij dat beter of goedkoper kunnen.

Bij **bestuurlijke vernieuwing** gaat het om de reflectie op en de vernieuwing en verbetering van het samenspel, niet alleen tussen gemeente en stad, maar tussen college, raad, ambtelijke organisatie en de stad. Vernieuwen en verbeteren gebeurt onder andere door te experimenteren met nieuwe vormen van samenwerking. Zo heeft er een gelote burgerraad plaats gevonden, heeft een aantal medewerkers van de gemeente 10 weken een dagdeel per week stagegelopen bij een maatschappelijke organisatie in de stad en is samen met de gemeenteraad verkend hoe we toekomstdenken meer onderdeel van ons werk kunnen maken.

Doelstelling/ korte omschrijving

De belangrijkste doelen van communicatie zijn dat mensen in de stad op de hoogte zijn van voor hen relevante ontwikkelingen, werkzaamheden en besluiten, weten wanneer en hoe zij mee kunnen denken en zich verbonden voelen met de stad en met elkaar.

De belangrijkste doelen van participatie zijn het verbeteren van de kwaliteit van plannen door gebruik te maken van kennis en ervaringen van inwoners, bedrijven, organisaties etc. uit de stad en het mogelijk maken van zorgvuldige besluitvorming, door alle belangen in beeld te hebben. Door ervaringen en kennis uit de stad te betrekken in de totstandkoming van beleid, sluit beleid ook beter aan bij de praktijk.

Het belangrijkste doel bij het ondersteunen van bewonersinitiatieven is het makkelijker maken van bijdragen van inwoners aan de leefbaarheid en sociale cohesie in de stad.

Bestuurlijke vernieuwing heeft als doel het steeds blijven verbeteren van het samenspel tussen stad, raad, college en ambtelijke organisatie.

Stand van zaken

Goed samenspel met de stad vraagt voortdurend aandacht. In de nabije toekomst biedt het nieuwe Huis voor de Stad volop kansen om samenspel met de stad vorm te geven.

Korte en lange termijn activiteiten

Voor participatie en uitdaagrecht moet de gemeente nieuw beleid maken. Daar zijn drie redenen voor:

1. De verplichting die in de Omgevingswet is opgenomen en zegt dat iedere gemeente beleid moet hebben waarin staat hoe de participatie rond de omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en omgevingsplan wordt ingevuld.
2. De nieuwe Wet Versterking Participatie op Decentraal Niveau, waarin is bepaald dat participatie ook over uitvoering en evaluatie kan gaan, dat iedere gemeente een verordening moet hebben waar dat in staat én dat daarin ook het uitdaagrecht geregeld moet zijn.
3. Het Rekenkameronderzoek naar participatie, de aanbevelingen daaruit, de bestuurlijke reactie en de besprekingen in commissie en raad.

Daarnaast is er ook een sterke wens om nieuw beleid te maken. Niet alleen voor participatie, maar voor de hele waaier van samenspel (zie de afbeelding op pagina 1):

Voor communicatie heeft het college in deze [03. Raadsinformatiebrief \(1598581\) .docx](#) aangegeven dat de gemeentelijke communicatie meer gericht zou moeten zijn op verbinding. In zijn algemeenheid geldt dat de gemeente meer aan de relatie met inwoners, ondernemers en organisaties in de stad kan werken. Niet de inhoud, maar de relatie en het gesprek voorop, met luisteren als kernvaardigheid. En actiever op zoek gaan naar groepen die we niet vanzelf spreken in onze participatietrajecten. Dat is belangrijk, want Amersfoort heeft veel grote opgaven te realiseren met een hoge mate van urgentie. Veel van deze opgaven kunnen en willen wij niet alleen realiseren. Daarom willen we aansluiten bij de vele initiatieven van inwoners en bedrijven die onze stad rijk is. Daar hoort ook bij dat er ruimte is voor andere partijen om hun eigen perspectief in te brengen (er zijn meerdere manieren om bij te dragen aan oplossingen). Zo kan in gezamenlijkheid aan opgaven gewerkt worden. Waardoor de slagkracht in de realisatie van opgaven groter wordt.

Rol gemeenteraad

Bij processen waar de gemeenteraad uiteindelijk het besluit neemt, is het ook aan de gemeenteraad om aan het begin van het proces de inhoudelijke en procesmatige kaders vast te stellen. En om belangen af te wegen als er tegengestelde belangen zijn en op basis van die afweging een besluit te nemen. Bij nieuw op te stellen geïntegreerd beleid voor communicatie/participatie/ondersteunen bewonersinitiatieven en bestuurlijke vernieuwing is de gemeenteraad betrokken in de totstandkoming ervan en bij het vaststellen ervan.

Betrokkenheid externen

Het huidige participatiebeleid is tot stand gekomen op basis van participatieprocessen met inwoners en ondernemers. Bij het nieuw te maken geïntegreerde beleid voor samenspel met de stad willen we ook inwoners en andere stakeholders uit de stad betrekken.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Een risico bij participatie is dat 'draagvlak' als doel wordt gesteld en een participatieproces waar een besluit uitkomt waar niet iedereen het mee eens is het oordeel 'mislukt' krijgt. Participatie is geen wondermiddel om alle partijen tevreden te stellen. Het is een manier van werken die bijdraagt aan betere oplossingen en plannen door samen te werken met betrokkenen en/of inbreng van de direct betrokkenen een goede plek te geven. Dit vraagt ruimte in de besluitvormingsprocessen, een houding van openstaan voor verschillende geluiden en passende kennis en vaardigheden van alle betrokkenen.

Een ander risico is dat in een participatieproces niet alle belanghebbenden meedoen en een bepaald belang meer gehoord wordt dan andere belangen. Het is aan het college om alle belangen in beeld te brengen, iedereen een kans te geven mee te denken en een afweging te maken. Wanneer het besluit niet aan het college gemandateerd is, is het vervolgens aan de gemeenteraad om op basis van alle belangen en voors en tegens een besluit te nemen.

Tot slot is een risico bij participatie dat de verwachtingen van inwoners over waar zij over mee kunnen praten hoger zijn dan de werkelijke ruimte voor inbreng. Een woningbouwplan komt tot stand op basis van veel verschillende beleidsdoelen, die allemaal bijdragen aan het algemeen belang, financiële haalbaarheid en een goede inpassing in de omgeving. De inbreng van inwoners is daarbij een factor, maar te midden van alle andere aspecten. De gemeente(raad) moet uiteindelijk een besluit nemen.

Het Huis voor de Stad biedt volop kansen voor samenspel met de stad; deze kansen niet of onvoldoende benutten bergt het risico in zich dat Amersfoorters geen samenspel tussen stad en stadhuis ervaren.

Betrokken afdelingen:

Publiekscontact en Advies. Afdelingsmanager: Marleen Kwak

Bestuur, Strategie & Veiligheid. Afdelingsmanager: Christel Kohlmann

49. Informatiebeveiliging, Privacy en Informatie- en archiefbeheer

Kern dossier

Een goed werkende en veilige informatievoorziening is noodzakelijk om de dienstverlening naar inwoners en bedrijven en de bedrijfsvoering te garanderen en (gevoelige) gegevens van inwoners en bedrijven te beschermen. Het digitale landschap wordt steeds complexer en de gemeente heeft een toekomstbestendige informatievoorziening nodig. Het college heeft het [programma informatiehuishouding gemeente Amersfoort 2025-2030](#) (VIBE) vastgesteld om te versnellen op het verbeteren van de informatiehuishouding waarmee wordt doorgedaan op de ingeslagen weg om de informatiehuishouding, en daarmee informatie- en archiefbeheer, informatieveiligheid en privacy verder te verbeteren. Het college heeft zich ook als ambitie gesteld om het integraal risicomanagementproces verder te ontwikkelen waar risicogestuurd werken op het gebied van informatieveiligheid, privacy en informatie- en archiefbeheer onderdeel van is. Ten slotte is de digitale dreiging voor overheden nog steeds hoog, en door cybercriminaliteit, geopolitieke spanningen en technologische afhankelijkheden ook complex. Het verder versterken van onze digitale weerbaarheid en autonomie is dan ook een must.

Doelstelling/ korte omschrijving

De gemeente verwerkt en beheert veel informatie, waaronder (gevoelige) gegevens van personen en bedrijven. De gemeente dient hier zorgvuldig mee om te gaan. Een goede informatiehuis-houding is belangrijk omdat de gemeente veel gegevens van inwoners, medewerkers en bedrijven verwerkt en deze geordend, betrouwbaar en veilig moet beheren volgens wet- en regelgeving op het gebied van informatieveiligheid (basisnormenkader [BIO](#)), privacy en informatiebeheer, zoals AVG en Wet politiegegevens, Archiefwet, Cyberbeveiligingswet/NIS2-richtlijn en Wet open overheid.

Stand van zaken

Ieder jaar brengen de toezichthouders op de vakgebieden informatie- en archiefbeheer (gemeentearchivaris), gegevensbescherming (Functionaris gegevensbescherming) en informatieveiligheid (Concern Information Security Officer) aan het college verslag uit door middel van een toezichtrapportage ([Jaarverslag intern toezicht 2024](#)). Op deze rapportage is door het college een bestuurlijke reactie gegeven waarin onder andere is aangegeven dat de aanbevelingen worden opgevolgd waarbij de daarbij behorende acties worden weggezet in de tijd ([Bestuurlijke reactie op jaarverslag intern toezicht 2024](#)).

Het huidige dreigingsbeeld voor informatiebeveiliging voor gemeenten is door de Informatiebeveiligingsdienst/VNG beschreven in dit document: [IBD-Dreigingsbeeld-informatiebeveiliging-2025-2026.pdf](#). Om die reden wordt onze capaciteit op informatieveiligheid uitgebreid en wordt aangesloten bij het VNG-programma Cyberweerbaarheid. Dit is een initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om de digitale weerbaarheid van gemeenten te vergroten.

Om de komende jaren de verbetering van de informatiehuishouding te versnellen heeft het college een plan voor 2025-2030 vastgesteld ([Raadsinformatiebrief 2025-035](#)). Dit is een forse veranderopgave voor de hele organisatie. Prioriteit ligt bij het versneld op orde brengen van informatiesystemen, zodat privacy en veiligheid is geborgd, eventuele achterstanden in archiefvernietiging zijn ingelopen en er geen nieuwe achterstanden ontstaan. Dit wordt risicogestuurd gedaan, zodat informatiesystemen met een hoger risico als eerste op orde worden gebracht. Onderdeel van dit plan is het meerjarenplan informatieveiligheid en privacy 2024-2026 waarin het streven is opgenomen om als organisatie van een privacy-

volwassenheid van niveau 1,9 naar niveau 3 te groeien. Dit meerjarenplan is in [Raadsinformatiebrief 2024-040](#) met uw raad is gedeeld.

In 2025 is er hard gewerkt aan het verder optimaliseren van werkprocessen, zodat ook de naleving van de Wet politiegegevens (Wpg) als Boa-werkgever beter én eenvoudiger geborgd is in de dagelijkse praktijk. In december 2025 is er voor de tweede keer een extern Wpg-auditrapport opgeleverd over de jaren 2022-2024. Uit deze audit blijkt dat Amersfoort sinds de laatste externe (her)audit een mooie vooruitgang heeft gerealiseerd bij het zorgvuldig omgaan met politiegegevens.

De raad heeft in 2025 een [ambitie](#) vastgesteld met betrekking tot de invoering van de Wet open overheid. Amersfoort onderschrijft het recht op informatie van de inwoner. Dat doen we met oog voor correcte omgang met gevoelige gegevens en borging van de veiligheid van de informatie en informatiehuishouding. Zie ook de specifieke factsheet met betrekking tot Open Overheid.

De onderwerpen artificiële intelligentie (AI) en digitale soevereiniteit zijn in 2025 en 2026 meerdere keren op de agenda van de commissie bestuur geweest, ook zijn er moties aangenomen.

Uit de jaarlijks verplichte [ENSIA-audit](#) over DigiD-aansluitingen en de basisregistraties werd in 2024 door de gemeente op alle onderdelen voldaan.

We volgen de ontwikkelingen op lokaal en landelijk niveau, zoals de [Nederlandse digitaliseringsstrategie \(NDS\)](#) die het Rijk in 2025 heeft gepubliceerd.

Korte en lange termijn activiteiten

Het programma informatiehuishouding gemeente Amersfoort 2025-2030 (VIBE) wordt uitgevoerd aan de hand van een planning ([Bijlage bij RIB 2025-035 plan van aanpak versnellen verbeteren informatiehuishouding.docx](#)).

Jaarlijks brengen de interne toezichthouders verslag uit. Deze wordt met een bestuurlijke reactie aangeboden aan de raad en geeft ten aanzien van informatie- en archiefbeheer, informatieveiligheid en privacy inzicht in de stand van zaken en het vervolg.

Medio 2026 zal er opnieuw – intern en extern – getoetst worden welke verbeteringen er ten aanzien van de naleving van de Wpg vanaf begin 2025 zijn geïmplementeerd. Ook wordt er ingezet op een breder Wpg-netwerk met gemeentes in de regio en van soortgelijke grootte.

Er wordt gewerkt aan kaders waarbinnen AI veilig kan worden ingezet. Verder wordt t.b.v. digitale soevereiniteit in kaart gebracht in hoeverre de gemeente wel of niet autonoom is.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De raad heeft een controlerende taak richting het college als het gaat om informatie- en archiefbeheer, informatieveiligheid en privacy, en stelt de benodigde gemeentelijke regels en het benodigde budget hiervoor vast.

Betrokkenheid externen

In samenwerkingen met externe partijen worden afspraken gemaakt over informatieveiligheid, privacy, informatiebeheer en openbaarheid.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Als de informatiehuishouding onvoldoende op orde is, loopt de gemeente verschillende risico's, zoals datalekken, financiële schade, publicitaire schade en uitval van én fouten in de dienstverlening. De privacy van onze inwoners kan hierdoor in gevaar komen en daarmee de betrouwbaarheid van de gemeente. Op grond van hun toezichthoudende taken kan de provincie ingrijpen wanneer de gemeente niet voldoet aan de Archiefwet en kan de Autoriteit Persoonsgegevens boetes opleggen bij overtreding van de AVG. Beperkte capaciteit, krapte op de arbeidsmarkt, onvoldoende gekwalificeerd personeel en de afhankelijkheid van externe partijen kan belemmerend werken.

Naar verwachting Q2 2026: De NIS2-richtlijn wordt in Nederland omgezet in nationale wetgeving via de Cyberbeveiligingswet (Cbw). De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) wordt de toezichthouder en kan bij overtredingen boetes opleggen.

Betrokken afdeling: Informatievoorziening. Afdelingsmanager: Karen van der Linden

50. Dienstverlening en klachten

Kern dossier

Een goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven is een opdracht voor iedereen in het stadhuis. Het gaat dan vooral over de afdelingen Burgerzaken, Publiekscontact en Advies (PCA, met het Klant Contact Centrum), Werk Inkomen en Zorg (WIZ), Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH), Belastingen, Juridische Dienstverleningen en Advies (JDA) en de afdeling Leefomgeving (die gaat over de meldingen openbare ruimte).

In de kern houden de afdelingen zich bezig met taken die wettelijk zijn opgelegd. Denk daarbij aan het registreren van levensgebeurtenissen, het vaststellen en vastleggen van identiteiten, de organisatie van verkiezingen (Burgerzaken), het behandelen van klachten en bezwaren (JDA), het verstrekken van een bijstandsuitkering (WIZ) en het behandelen van vergunningsaanvragen (VTH).

Deze afdelingen hebben jaarlijks heel veel klantcontact. Om een indruk te geven: het KCC van de gemeente is vorig jaar 135.000 keer gebeld. Bijna 96.000 mensen hadden een afspraak bij Burgerzaken. Er kwamen meer dan 47.000 'meldingen openbare ruimte' binnen, 371 klachten en 1131 bezwaarschriften en 351 Woo verzoeken bij JDA. Vanuit de afdeling Belastingen werden er 77.500 aanslagen verzonden, bij WIZ zijn bijna 5000 inwoners langdurig begeleid. Het gaat dan om het uitvoeren van de Participatiewet, de leerplichtwet, leerlingenvervoer en WMO Wonen Rollen Vervoer. Bij VTH kwamen er vorig jaar 1243 aanvragen Omgevingsvergunning bouwen binnen.

Doelstelling/ korte omschrijving

Inwoners en andere partners moeten kunnen rekenen op een organisatie die in haar dienstverlening dichtbij, transparant en betrouwbaar is. Met dienstverlening die voor iedereen makkelijk, laagdrempelig en toegankelijk is. En waarbij je zoveel mogelijk in één keer goed wordt geholpen.

Daar werken we iedere dag aan. Maar om dit streven een extra impuls te geven is er een programma dienstverlening gestart. Daarover leest u meer in [deze RIB](#). In het programma zorgen we er in de eerste plaats voor dat de basis beter op orde is. Dus bijvoorbeeld dat een telefoontje snel wordt opgenomen, dat brieven van de gemeente voor iedereen leesbaar zijn, de website voor iedereen toegankelijk en wachttijden aan de balie beperkt. Ook doen we aan innovatie. Door méér producten digitaal aan te bieden, maar bijvoorbeeld ook door straks in het nieuwe Huis voor de Stad nog beter samen te gaan werken. Dat is goed voor onze bezoekers en ook wel zo efficiënt.

Naast zo'n algemene doelstelling zijn er ook doelen/kaders die meer afdelingsspecifiek zijn. Voor VTH bijvoorbeeld heeft de raad kaders meegegeven voor de doelstellingen en de kwaliteit van de uitvoering van haar taken in de [Verordening uitvoering en handhaving \(omgevingsrecht\) gemeente Amersfoort 2025](#).

Binnen het stadhuis is de klachtbehandeling centraal georganiseerd en heeft twee doelen: herstel van vertrouwen en verbeteren van de dienstverlening. Door direct persoonlijk contact te zoeken en in gesprek te gaan kunnen veel problemen snel worden opgelost. Signalen uit klachten worden opgepakt en geregistreerd met als doel de dienstverlening en werkprocessen te verbeteren. Van de 371 klachten die in 2025 zijn ontvangen, zijn er 366 informeel afgehandeld.

Stand van zaken

- Uit onderzoek bleek dat de telefonische bereikbaarheid van de gemeente te wensen overliet. Hier is actie op ondernomen, [zie deze RIB](#). Uit een herhaalonderzoek is gebleken dat de bereikbaarheid inmiddels sterk is verbeterd. De bereikbaarheid van het KCC ligt nu consequent boven de 85%.
- We verbeteren onze online dienstverlening. We hebben de digitale toegankelijkheid verbeterd en teksten op de website omgezet naar B1 taalniveau. Ook is gewerkt aan de implementatie van de [WMEBV](#). In januari is het [aanwijzingsbesluit](#) vastgesteld.
- We hebben een 'virtuele assistent' geïmplementeerd op de gemeentelijke website. Deze helpt bezoekers bij het snel vinden van het juiste antwoord.
- Brieven die veel gebruikt worden, zijn herschreven naar B1 taalniveau.
- Begin 2027 verhuizen we naar het Huis voor de Stad. Alle gemeentelijke afdelingen werken dan in één publiekshal, samen met Indebuurt033 en het Werkplein (met het UWV). We hebben een dienstverleningsconcept uitgewerkt; hierin wordt beschreven hoe we straks samenwerken aan nog betere, integrale dienstverlening.
- Er ligt een voorstel voor een nieuwe klachtenverordening. Met deze verordening wordt de al ingezette beweging richting naar een meer mensgerichte, minder juridiserende en sneller werkende klachtbehandeling verankerd. Doel is dat inwoners beter weten waar zij met een klacht terecht kunnen, de procedures worden transparanter en toegankelijker. Binnen het sociaal domein werken we in de praktijk al volgens de methodiek van dit voorstel. Met de voorgestelde verordening ontstaat uniformiteit in de klachtbehandeling voor alle gemeentelijke domeinen.
- Kaders voor doelstellingen en kwaliteit liggen vast in de [Verordening uitvoering en handhaving \(omgevingsrecht\) gemeente Amersfoort 2025](#)
- Lange-termijn strategie en doelstellingen staan in de [Uitvoerings- en handhavingsstrategie 2025-2027](#)
- Jaarlijkse doelstellingen en activiteiten staan beschreven in het [Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2026](#)
- Over de resultaten uit 2025 is een [RIB](#) verstuurd.

Korte en lange termijn activiteiten

- Begin 2027 verhuizen we naar het Huis voor de Stad. In 2026 we werken toe naar een goede start op de nieuwe plek. We richten de dienstverlening zo in dat inwoners duidelijk, gastvrij en efficiënt geholpen worden. Tegelijkertijd besteden we aandacht aan de samenwerking met externe partners die een plek krijgen in de centrale hal zodat het Huis voor de Stad voor bezoekers één logisch en samenhangend geheel vormt.
- We ontwikkelen onze digitale dienstverlening verder door, onder meer door de inrichting van een MijnAmersfoort [omgeving](#). Via die omgeving kunnen inwoners straks informatie opvragen maar ook zelf zaken regelen.
- Het KCC van de gemeente is via 14033 over het algemeen goed te bereiken. Daar proberen we bellers zo goed mogelijk in één keer goed te helpen, maar soms moet worden doorverbonden naar een collega elders in het stadhuis. Dat intern doorverbinden en terugbellen gaan we in 2026 verder optimaliseren.
- We passen onze visie op de dienstverlening en het bijbehorende dienstverleningsconcept aan. Zodat onze dienstverlening toekomstbestendig is en aansluit bij de behoeften van inwoners, ondernemers en organisaties.
- Om de slag te maken naar de benodigde transformaties in het sociaal domein (jeugd, omslag naar wijkaanpak) vindt doorontwikkeling plaats binnen het gebied van werk, inkomen en zorg. Goede dienstverlening is essentieel voor het behalen van de doelstellingen.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

- Dienstverlenende afdelingen houden zich vooral bezig met het volgens een standaardproces uitvoeren van wettelijke taken. De raad heeft daar vooral een controlerende rol in. Als de dienstverlening onverhoopt mis dreigt te lopen dan informeren we de raad daarover. De raad kan het college dan ter verantwoording roepen.
- We gaan onze visie op dienstverlening herijken; deze nieuwe kaders moeten door de gemeenteraad worden vastgesteld.
- Daarnaast heeft de raad soms ook meer specifieke bevoegdheden. Rond VTH bijvoorbeeld stelt de raad eenmalig de Verordening Handhaving en Uitvoering vast. Zowel de Uitvoerings- en handhavingstrategie en het jaarlijkse uitvoeringsprogramma worden door het college vastgesteld waarbij de raad wordt geïnformeerd (zie ook factsheet handhaving).

Betrokkenheid externen

Een deel van de van onze gemeentelijke diensten is uitbesteed aan externe partijen. Denk daarbij aan de Rova voor het ophalen van huisvuil, de Parkeerservice en verschillende aannemers die zorgen voor het onderhoud van het openbaar gebied. De VTH-taken worden deels uitgevoerd in samenwerking met de Omgevingsdienst Utrecht en de Veiligheidsregio Utrecht, waterschap Vallei en Veluwe en de provincie Utrecht.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

- Over het algemeen lukt het goed om de kwaliteit van de hun dienstverlening op peil te houden. We merken wel dat de dienstverlenende afdelingen daarin afhankelijk zijn van wat er verder in de stad speelt en de mate van afstemming daarin. De invoering van het parkeervergunningen-beleid heeft bijvoorbeeld geleid tot heel veel meer telefonische vragen op het KCC, klachten aan de balies en bezwaren voor de juristen van JDA. Op zo'n moment is het lastig om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden. De telefonische bereikbaarheid is dan minder goed en er ligt druk op de afdoeningstermijnen van bezwaarschriften.
- De reisdocumentenpiek van 2024-2029 legt druk op de dienstverlening en wachttijden bij Burgerzaken, zie ook: [Collegebericht aan de raad](#), en: [20230317 Concept Raadsinformatiebrief stavaza dvl Burgerzaken en reisdocumentenpiek.docx](#)
- Verdere uitrol van de Wet kwaliteitsborging met een grotere rol voor private partijen in bouwvergunningverlening en toezicht is onzeker. Nu is er sprake van een duaal stelsel waarbij de kosten van handhaving (en toezicht) bij de gemeente blijven terwijl leges wegvallen.
- Door netcongestie zal er minder ruimte zijn voor aansluitingen op het stroomnet. Dit zet woningbouw en ontwikkelingen voor bedrijven op de tocht. Dit heeft grote impact op de leges en daarmee de dekking voor de uitvoering van de VTH-taken.

Betrokken afdelingen:

Interne dienstverlening. Afdelingsmanager: Yordi Grutters

Juridische Dienstverlening en Advies: Afdelingsmanager: Marije Voorthuijzen

Burgerzaken. Afdelingsmanager: Charlotte van der Ree

Publiekscontact en Advies. Afdelingsmanager: Marleen Kwak

Werk, Inkomen & Zorg. Afdelingsmanager: Martine Berendsen

Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving. Afdelingsmanager: Monique Rijnen

Belastingen. Afdelingsmanager: Ferdi Wind

Leefomgeving. Afdelingsmanager: Tom van Nijen

51. Open Overheid

Kern dossier

De gemeente Amersfoort wil meer openheid over wat zij doet. Veel overheidsinformatie is daarom openbaar, vrij te gebruiken en te verspreiden. Om nog meer overheidsinformatie actief openbaar te maken, is in het najaar van 2025 de [Ambitiebepaling Wet open overheid 2025-2030](#) vastgesteld. Hiermee gaat de organisatie de komende jaren aan de slag.

Doelstelling/ korte omschrijving

De ambitie en de acties voor de verdere invoering van de Wet open overheid voor de periode 2026-2030 voor een open Amersfoort met als uitgangspunten Vertrouwen, Toegankelijkheid en Kwaliteit dragen bij aan een open en transparant bestuur. Zo voorziet de gemeente in de informatiebehoefte van de inwoners.

Stand van zaken

De Wet open overheid (hierna: Woo) biedt de basis voor de ambities en acties voor een open Amersfoort. Met die wet kunnen inwoners verzoeken doen om documenten openbaar te maken voor thema's die zij belangrijk vinden en die nog niet openbaar zijn. Via [een Woo-verzoek](#) kunnen mensen [informatie van de gemeente opzoeken of aanvragen](#). Leidt het woo-verzoek tot een woo-besluit, dan worden die actief openbaar gemaakt opdat iedereen de gevraagde informatie kan zien op [Openbaar gemaakte woo-documenten](#).

Via de [Woo-index Gemeente Amersfoort | Overheid.nl](#) maakt de gemeente nog meer informatiecategorieën actief openbaar. Het gaat om verordeningen, beleidsregels, bestuursstukken, raadsstukken, organisatiegegevens, jaarplannen en -verslagen, onderzoeksrapporten, en klachtoordelen. Convenanten, beschikkingen, en gevraagde adviezen zijn eind 2026 openbaar. In het [Rapport invoering open overheid - 1. Actieve openbaarmaking en op verzoek openbaren - Amersfoort](#) is voor 2024 terug te zien wat de stand van zaken is.

In 2025 is door de gemeenteraad de ambitie uit 2022 voor de implementatie van de Woo geactualiseerd. Hierin is aandacht voor het versnellen en verbeteren van het proces behandeling Woo-verzoeken, het actief openbaar maken van (verplichte) informatie via de landelijke Woo-index of generieke woo-voorziening en het op orde brengen van de basis.

De ambitie voor de verdere implementatie van de Woo zijn opgenomen als integraal onderdeel van het [Programma informatiehuishouding gemeente Amersfoort 2025-2030](#). Dit programma bestaat uit vijf pijlers: I Basis op orde: kaders, inzicht en kwaliteitssysteem, II Meerjarenplan informatieveiligheid en privacy 2024-2026, III Informatiesystemen op orde, IV Verdere implementatie Wet open overheid (Woo) en V Informatiebewustzijn. De vijf pijlers sluiten op elkaar aan en kunnen niet afzonderlijk worden opgepakt. Bijna elke pijler heeft één of meer van de andere nodig om succesvol te kunnen worden afgerond. Zo verbindt het op orde brengen van de basis uit pijler IV de vijf pijlers van dit programma.

Korte en lange termijn activiteiten

We creëren bewustwording bij bestuur en organisatie over openheid en transparantie en het belang van goede archivering voor het democratisch proces (informatiebewustzijn), door trainingen te organiseren gericht op openbaarmaking, informatiebeheer en privacy en informatieveiligheid. In 2026 zijn de activiteiten gericht op versnellen en verbeteren van het proces behandeling informatie- en Woo-verzoeken. Voor 2026 en 2027 staan activiteiten op de planning voor de actieve openbaarmaking van tenminste de verplichte

informatiecategorieën uit de Wet open overheid. Voor het op orde brengen van de basis schonen we informatiesystemen op, opdat informatie tijdig en wettelijk wordt vernietigd of overgebracht naar de (digitale) archiefbewaarplaats/e-depot.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

Via de [begroting](#) en de jaarverantwoording en de [openbaarheidsparagraaf](#) vraagt de raad het college jaarlijks ter verantwoording. Tussentijds kan het vragen stellen over de stand van zaken. De raad stelt de kaders en het budget vast.

Betrokkenheid externen

De Minister van BZK stelt bij Koninklijk Besluit vast welke informatiecategorieën per wanneer verplicht actief openbaar worden gemaakt. Sinds de inwerkingtreding van de Wet open overheid treedt er vertraging op in de implementatie. Op 27 januari 2026 heeft de minister laten weten dat de [verdere inwerkingtreding van de Woo is opnieuw uitgesteld](#). De VNG adviseert gemeenten om niet te wachten op een nieuwe landelijke planning maar om op lokaal door te werken aan actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën. Er worden afspraken gemaakt met verbonden partijen en samenwerkingspartners over informatieopslag, actieve openbaarmaking, privacy en informatieveiligheid.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Open en transparant bestuur vraagt om zorgvuldig omgaan met informatie. Voordat informatie openbaar wordt gemaakt, dient onderzoek plaats te vinden of informatie geschikt is voor openbaarmaking. Niet alles kan zomaar openbaar worden gemaakt. De gemeente ontvangt en maakt informatie met gevoelige gegevens. Wanneer niet zorgvuldig wordt omgegaan met informatie, kan de privacy van inwoners in gevaar komen of bedrijfsgevoelige informatie van ondernemers of van de gemeente zelf en daarmee de betrouwbaarheid van de gemeente. Dit kan leiden tot schadeclaims, klachten, nog meer informatieverzoeken, bezwaarschriften of ingrijpen van andere instanties zoals de provincie en de Autoriteit Persoonsgegevens.

Betrokken afdeling: Juridische Dienstverlening en Advies. Afdelingsmanager: Marije Voorthuijzen

52. Lokale heffingen en belastingen

Kern dossier

Het geheel aan mogelijkheden voor gemeenten om belastingen te heffen, noemt men ook wel het belastinggebied. Hierin kan de gemeente de verdeling tussen inkomsten en uitgaven afstemmen op plaatselijke voorkeuren. Op grond van de Gemeentewet kunnen gemeenten belasting heffen. Daarnaast geven ook enkele andere wetten deze mogelijkheid. Jaarlijks stelt de gemeenteraad de belastingverordeningen vast. Amersfoort voert de belastingen en heffingen zelf uit. De Waarderingskamer is toezichthouder op de uitvoering van de Wet WOZ. In Amersfoort kent men de volgende lokale heffingen:

- Onroerendezaakbelastingen (voor eigenaren van woningen en niet-woningen en voor gebruikers van niet-woningen) [Verordening onroerende-zaakbelastingen Amersfoort 2026](#)
- Toeristenbelasting [Verordening toeristenbelasting Amersfoort 2026](#)
- Parkeerbelastingen (uitgevoerd door Parkeerservice)
- Hondenbelasting [Verordening hondenbelasting Amersfoort 2026](#)
- Reclamebelastingen voor drie gebieden: binnenstad, Neptunusplein en Euterpeplein
- Precariobelasting [Verordening precariobelasting Amersfoort 2026](#)
- Bestemmingsheffingen: Riool- en waterzorgheffing [Verordening riool- en waterzorgheffing Amersfoort 2026](#) en Afvalstoffenheffing [Verordening afvalstoffenheffing Amersfoort 2026](#)
- Rechten: Begraafenisrechten [Verordening begraaf- en crematierechten Amersfoort 2026](#), Marktgeld [Verordening marktgeld Amersfoort 2026](#), Haven- en kadegelden [Verordening haven- en kadegeld Amersfoort 2026](#) en Leges [Verordening Leges 2026](#).

Meer informatie over de lokale belastingheffing is onder andere te vinden op de website van de VNG: vng.nl/artikelen/belastingkennis-voor-raadsleden. Daarnaast kunt u ook informatie vinden op de website van het COELO ([COELO – Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden](#)) dat jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten onderzoekt.

Doelstelling/ korte omschrijving

- Lasten die reëel zijn bij het voorzieningenniveau van een stad als Amersfoort;
- Het kostendekkend opleggen van bestemmingsheffingen en rechten;
- Het maximaal haalbare oordeel van de [Waarderingskamer](#): “goed, meerdere jaren” behouden.

Stand van zaken

De geraamde opbrengst en de mate van kostendekkendheid kunt u terugvinden in de paragraaf lokale heffingen welke in de Meerjarenbegroting en Jaarrekening staan opgenomen.

Korte en lange termijn activiteiten

Gemeenten mogen een leegstandheffing gaan heffen op woningen die meer dan een jaar leeg staan. Een amendement hiervoor kreeg op 23 september 2025 een meerderheid in de Tweede Kamer. Gemeenten besluiten zelf wanneer de heffing ingaat, hoe hoog de belasting wordt en wat de heffingsmaatstaf is (bijvoorbeeld de WOZ-waarde). De VNG stelt een modelverordening gemeentelijke leegstandheffing op.

In het Belastingplan 2026 is over de Rijksafvalstoffenbelasting opgenomen dat het tarief wordt verhoogd van € 39,70 per ton in 2025 naar € 90,21 per ton in 2028 en € 113,81 per ton in 2035. De Rijksafvalstoffenbelasting is een belasting die het Rijk op grond van de 'Wet belastingen op milieugrondslag' oplegt aan gemeenten voor het storten en verbranden van afval. Omdat gemeenten de Rijksafvalstoffenbelasting doorbelasten aan hun inwoners via de gemeentelijke afvalstoffenheffing, zal deze tariefsverhoging op termijn zorgen voor een aanzienlijke stijging van de woonlasten.

Rol en bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad stelt jaarlijks de belastingverordeningen vast en bepaalt daarmee welke heffingen worden opgelegd aan inwoners en bedrijven. Op 16 december 2025 zijn de belastingverordeningen voor 2026 vastgesteld en op 19 december 2025 zijn de belastingverordeningen 2026 gepubliceerd in het gemeenteblad.

Betrokkenheid externen

De heffing en inning van de Parkeerbelasting wordt uitgevoerd door Parkeerservice Amersfoort. Zij leggen ook de naheffingsaanslagen op en behandelen eventuele bezwaar- en beroepschriften.

Risico's (politiek, maatschappelijk en financieel)

Wijziging van beleid door rijk, gemeente of door de rechtspraak kan van invloed zijn op de opbrengst uit lokale heffingen. We hebben bovendien gezien dat de uitvoering van de belastingheffing kan leiden tot discussie en misstanden zoals de toeslagenaffaire. Voor gemeenten speelt dit echter minder omdat zij niet inkomensafhankelijk heffen. Belasting innen, zeker wanneer deze stijgen, kan tot weerstand bij bewoners/ organisaties/ bedrijven leiden. Het is dan ook van belang om goed uit te leggen wat en waarom er geïnd wordt.

Een opvallende ontwikkeling in de afgelopen jaren is het aantal afnemende bezwaarschriften tegen met name de WOZ-waarde door No Cure No Pay (NCNP) bureaus. Het verdienmodel van No-cure-no-paybureaus bestaat uit het voor de volmachtgever gratis voeren van bestuursrechtelijke procedures. Bij een gegrondverklaring ontvangen de bureaus conform het 'Besluit proceskosten bestuursrecht' (Bpb) een tegemoetkoming in de proceskosten. Wordt tijdens een lopende procedure ook nog eens de 'redelijke termijn' voor de duur van de zaak overschreden bestaat hoe dan ook aanspraak op een vergoeding wegens 'immateriële schade'. Zo wordt ook in het kader van de Wet WOZ door de bureaus voor beide vergoedingen geprocedeerd. Dat resulteerde in een toenemende stroom van bezwaar- en beroepszaken waardoor de druk op de WOZ-keten toeneemt en deze langzaam overbelast raakt als gevolg door langere doorlooptijden van zaken en bijgevolge hogere kosten. Op 1 januari 2024 trad de 'Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm' in werking. Met deze wet wordt beoogd de financiële prikkels weg te nemen voor het op no-cure-no-pay basis enkel procederen voor de vergoeding van de proceskosten en de immateriële schade. In aansluiting daarop is met ingang van 1 januari 2025 de Wet WOZ aangepast waardoor de vergoeding voor rechtsbijstand in de bezwaarfase voor beschikkingen die op of na 1 januari 2025 zijn bekendgemaakt extra gematigd wordt.

Ook op andere manieren proberen wij dit tegen te gaan, bijvoorbeeld door taxatieverslagen gemakkelijk online in te laten zien. Ook roepen wij belanghebbenden op om eerst met ons contact op te nemen, voordat er een bezwaarschrift wordt ingediend.

Betrokken afdeling: Belastingen. Afdelingsmanager: Ferdi Wind